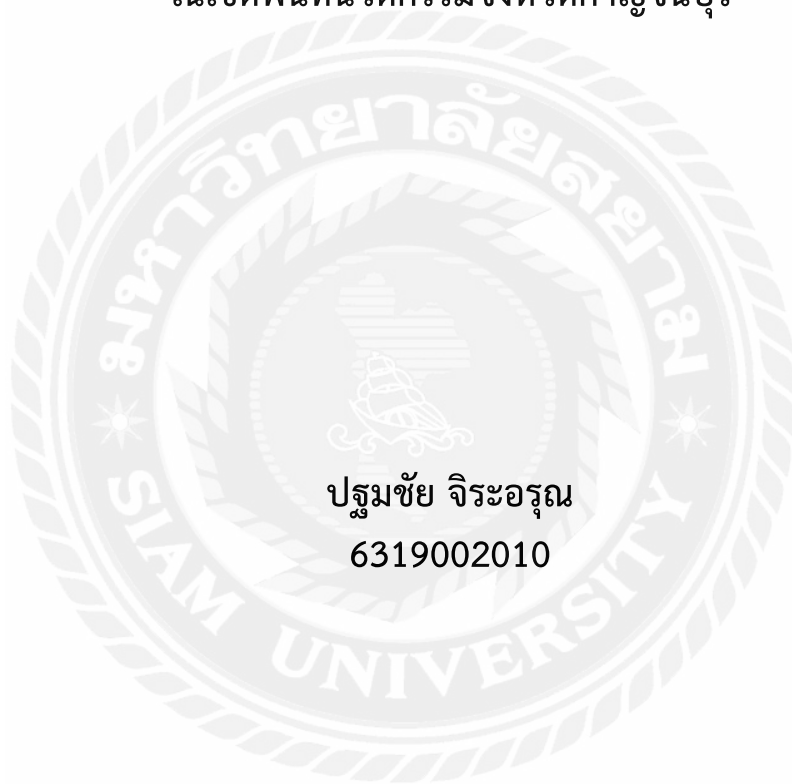

การศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่อง
ในเขตพื้นที่นวัตกรรมการบริหารจังหวัดกาญจนบุรี

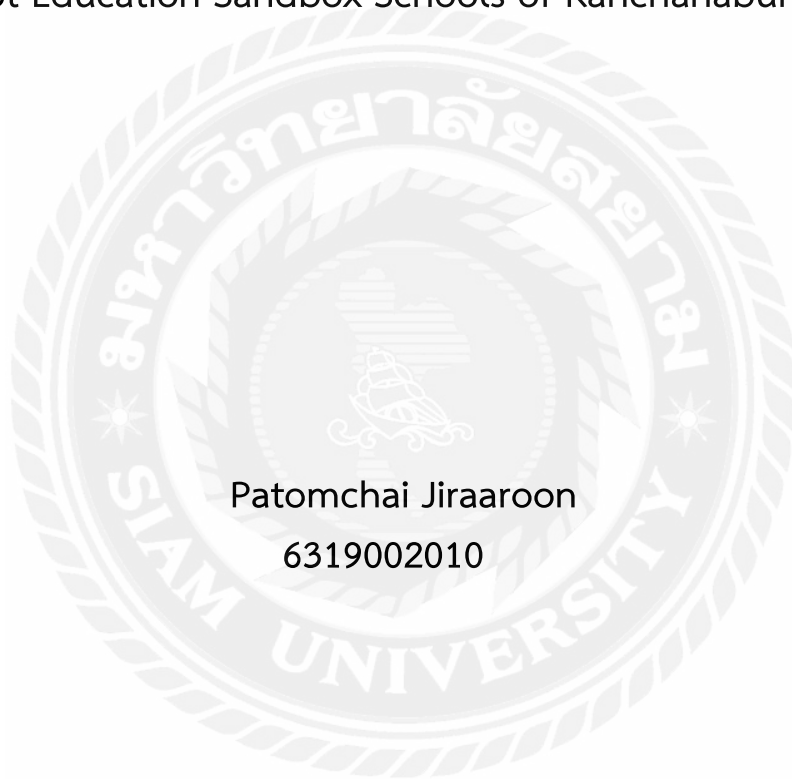

ปฐมชัย จิระอรุณ
6319002010

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม
พุทธศักราช 2568
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสยาม

The Studies of Guidelines for Enhancing the Effectiveness of
Pilot Education Sandbox Schools of Kanchanaburi Province

Patomchai Jiraaroon
6319002010

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in
Educational Administration Innovation
Graduate School of Education, Siam University
Academic Year 2025.
Copyright: Siam University

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียน
นาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี

โดย : นายปฐมชัย จิระอรุณ

ชื่อปริญญา : ปรัชญาดุสิตบัณฑิต

สาขาวิชา : นวัตกรรมการบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาฯ : _____

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลเรือตรีหญิง สุภัทรา เอื้อวงศ์) (รองศาสตราจารย์ ดร.อริศรา เล็กสรรเสริญ)

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี” มี 4 วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลของการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี และ 4) ศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) แบ่งการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณโดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามกับผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และขั้นตอนที่ 3 การประเมินร่างแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนนาร่อง 9 แห่ง

ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน การคิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

2) ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยทุกองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน

3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่อง พบว่าปัจจัยภายในโรงเรียนมีอิทธิพลมากกว่าปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยด้านครู ทรัพยากรและงบประมาณ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ส่วนปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพล ได้แก่ นโยบายรัฐและต้นสังกัด และปัจจัยทางเทคโนโลยี

4) แนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย 8 แนวทางสำคัญเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ (1) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้วยการใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (2) แนวทางการพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของครู ผ่านการพัฒนาตามความต้องการและบริบทของโรงเรียน (3) แนวทางการรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ด้วยการวางวิสัยทัศน์และพัฒนาทักษะบุคลากร (4) แนวทางการกำหนดเป้าหมายอย่างมีส่วนร่วม (5) แนวทางการพัฒนาครูในการสร้างผลงานทางนวัตกรรม (6) แนวทางการจัดการความเพียงพอของครู (7) แนวทางการระดมทรัพยากรและงบประมาณ และ (8) แนวทางการสร้างความเพียงพอของทรัพยากรและงบประมาณ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพของโรงเรียนนาร่องนวัตกรรมการศึกษา, พื้นที่นาร่องนวัตกรรมการศึกษา, จังหวัดกาญจนบุรี, แนวทางการดำเนินงาน

Abstract

Title : The Studies of Guidelines for Enhancing the Effectiveness of Pilot Education Sandbox Schools of Kanchanaburi Province

Researcher : Mr.Patomchai Jiraaroon

Degree : Doctor of Philosophy (Ph.D)

Major Field : Educational Administration Innovation

Dissertation Advisor

(Ast.Prof.R.Adm.Supathra Urwongse,Ph.d)

(Assoc.Prof. Dr. Arisara Leksansern)

The research titled “The Development of Guidelines for Enhancing the Effectiveness of Pilot Education Sandbox Schools of Kanchanaburi Province” had four objectives: 1) to study the components and indicators of effectiveness of Pilot Education Sandbox Schools of Kanchanaburi Province, 2) to examine the level of effectiveness of Pilot Education Sandbox Schools of Kanchanaburi Province, 3) to investigate factors affecting the effectiveness of Pilot Education Sandbox Schools of Kanchanaburi Province, and 4) to develop guidelines for enhancing the effectiveness of Pilot Education Sandbox Schools of Kanchanaburi Province.

This research employed a mixed-methods approach with three phases. Phase 1: qualitative research through in-depth interviews with seven experts selected by purposive sampling, with data analyzed using content analysis. Phase 2: quantitative research collecting data through using stratified random sampling Phase 3: assessment of drafted guidelines by nine school directors from pilot schools.

The research findings revealed that:

1) The components and indicators of effectiveness of Pilot Education Sandbox Schools of Kanchanaburi Province comprise five main components: educational quality of students, creation and development of educational innovations, opportunities and reduction of educational disparities, autonomy in administration and management, and participation and cooperation mechanisms from all sectors.

2) The overall effectiveness level of Pilot Education Sandbox Schools was high, with all five components also rated at a high level.

3) Regarding factors affecting effectiveness, multiple regression analysis showed that internal school factors had greater influence than external factors. Key internal

factors included teacher quality, resources and budget, leadership of administrators, and school goal-setting. Significant external factors were government policies and technological factors.

4) Guidelines for enhancing the effectiveness of Pilot Education Sandbox Schools consist of eight key approaches in order of importance: (1) leadership development for administrators through data-driven decision making and establishing professional learning communities, (2) teacher quality and competency development based on needs and school context, (3) technology change adaptation through vision-setting and personnel skill development, (4) collaborative goal-setting, (5) teacher development for innovation creation, (6) teacher sufficiency management, (7) resource and budget mobilization, and (8) ensuring resource and budget adequacy.

Keywords: Effectiveness of Pilot Education Sandbox Schools, Education Innovation Area, Kanchanaburi Province, Operational Guidelines

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลเรือตรีหญิง สุภัทรา เอื้อวงศ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อริศรา เล็กสรรเสริญ อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม ซึ่งได้เมตตาให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งช่วยชี้แนะในการปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ และความตั้งใจอันแน่วแน่ ผู้วิจัยสำนึกในพระคุณและความทุ่มเทของอาจารย์ทั้งสอง ท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วยความเคารพอย่างสูง

ในโอกาสนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการศึกษาของโรงเรียนนาร่องในเขต พื้นที่นวัตกรรม ได้แก่ ดร.พิทักษ์ โสตถยาคม, ดร.ณรินทร์ ชำนาญดู, ดร.วรนิษฐ์ วรพรธัญพัฒน์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์, ดร.ยงยุทธ สงพะโยม, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์เดช รัตนานนท์เสถียร และ ดร.อโณทัย ไทยวรรณศรี ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะอันทรงคุณค่า

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนนาร่องจังหวัดกาญจนบุรีทั้ง 9 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลสรุปแนวทางในชั้นสุดท้าย รวมถึงครู อาจารย์ และบุคลากรทั้ง 340 ท่าน ที่ร่วมให้ข้อมูลเชิงปริมาณอย่างเต็มใจ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้สละเวลาในการตรวจสอบแบบสอบถามอย่างรอบคอบ และที่สำคัญที่สุด ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำอันล้ำค่า งานวิจัยนี้บรรลุผลอย่างสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอแสดงความขอบพระคุณอีกครั้งจากใจ และขอจดจำในพระคุณของทุกท่านด้วยความเคารพอย่างหาที่สุดมิได้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ไม่มากนักน้อย ด้วยความตั้งใจที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ จึงขออุทิศผลแห่งความสำเร็จนี้แด่คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และขอแสดงความกตัญญูทเวทิตาต่อบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สำหรับข้อบกพร่องใด ๆ ที่อาจปรากฏในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และยินดีน้อมรับคำแนะนำจากทุกท่าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิจัยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

นายปฐมชัย จิระอรุณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
สมมุติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา.....	14
โรงเรียนนวัตกรรม (Innovation School)	20
โรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี	23
ประสิทธิผลของสถานศึกษา	30
ประสิทธิผลของโรงเรียน (School Effectiveness)	38
ประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม	49
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนำร่องใน เขตพื้นที่นวัตกรรม	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	106
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	122
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบประสิทธิผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของ โรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม	122
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาศึกษาระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องใน เขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี	124

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน นาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี	126
ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการ ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี	129
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	132
ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลการ ดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการ	132
ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 2 การศึกษาระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน นาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี	134
ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 3 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี.....	140
ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 4 การศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการ ดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจังหวัด กาญจนบุรี	168
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	181
สรุปผลการวิจัย	181
อภิปรายผล	188
ข้อเสนอแนะ	197
บรรณานุกรม	199
ภาคผนวก	220
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ	221
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเชิงปริมาณ	225
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	232
ภาคผนวก ง รายชื่อและขนาดโรงเรียนที่ใช้ในการศึกษาระดับประสิทธิผลการ ดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี	234
ภาคผนวก จ ร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการ ระดับจังหวัดกาญจนบุรี	236
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์ประเมินแนวทางในการดำเนินงาน	245
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	248

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โรงเรียนในพื้นที่นำร่องจังหวัดกาญจนบุรี	25
2	การสังเคราะห์ปัจจัยภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตาม วัตถุประสงค์ของโรงเรียน	73
3	สรุปการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยภายนอกโรงเรียนที่ ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน.....	96
4	ประเภทและจำนวนผู้ให้ข้อมูล สพม.กาญจนบุรี	124
5	ความหมาย ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	128
6	องค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขต พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา	132
7	ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม จังหวัดกาญจนบุรี	135
8	ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม จังหวัดกาญจนบุรี ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน	136
9	ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน	137
10	ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม จังหวัดกาญจนบุรี ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา	138
11	ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม จังหวัด กาญจนบุรี ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนำร่องในการบริหารงาน	139
12	ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม จังหวัด กาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน ...	140
13	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlations)	141
14	ปัจจัยภายใน/ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน นำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี	142
15	ปัจจัยภายใน/ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน นำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรีรายตัวชี้วัด	143
16	ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนในภาพรวม ..	146
17	ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน ในระดับ ปัจจัยย่อย	147

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและ การเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนในภาพรวม	149
19	ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและ การเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ในระดับปัจจัยย่อย .	151
20	ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการ ศึกษาในภาพรวม	154
21	ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการ ศึกษาศึกษาในระดับปัจจัยย่อย	155
22	ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในภาพรวม	156
23	ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการ บริหารงานในระดับปัจจัยย่อย	157
24	ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุก ภาคส่วน ในภาพรวม	161
25	ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุก ภาคส่วนในระดับปัจจัยย่อย	162
26	สรุปประเด็นปัจจัยและระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ ดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี	165
27	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	167
28	ร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำ ร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการระดับจังหวัดกาญจนบุรี	168
29	ผลการประเมินแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการ ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการระดับจังหวัดกาญจนบุรี	173

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
2	ภาพรวมการดำเนินการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี (ที่มา https://kansandbox.org/)	24
3	รูปแบบแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่ร่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี	180

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในศตวรรษที่ 21 โลกได้เข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและซับซ้อน ซึ่งขับเคลื่อนโดยการปฏิวัติทางเทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ และเศรษฐกิจฐานความรู้ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ แต่ยังเป็นตัวกำหนดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ในเวทีโลก ประเทศที่สามารถปรับตัวและพัฒนาศักยภาพของประชากรให้สอดคล้องกับความต้องการใหม่ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จะสามารถยืนหยัดและเจริญเติบโตได้อย่างยั่งยืน ในขณะที่ประเทศที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทันจะตกขบวนและสูญเสียความสามารถในการแข่งขันระดับสากล

สำหรับประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนำมาซึ่งความท้าทายที่สำคัญหลายประการ อันดับแรก คือ การขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของเศรษฐกิจใหม่ โดยเฉพาะทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ การคิดนอกกรอบ และการสร้างนวัตกรรม อันดับสอง คือ ระบบการศึกษาที่ยังคงยึดติดกับรูปแบบการเรียนรู้แบบเดิมที่เน้นการท่องจำและการทำตามมากกว่าการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ อันดับสาม คือ การขาดการเชื่อมโยงระหว่างการศึกษา กับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและตลาดงาน ซึ่งส่งผลให้เกิดช่องว่างระหว่างทักษะที่ผู้เรียนมีกับทักษะที่ตลาดงานต้องการ

จากรายงานของสถาบันการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank) และองค์กรระหว่างประเทศหลายแห่ง พบว่าประเทศไทยมีจุดอ่อนในการแข่งขันด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยเฉพาะในด้านการวิจัยและพัฒนา การผลิตทรัพย์สินทางปัญญา และการมีบุคลากรที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ข้อมูลจากดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขันโลก (Global Competitiveness Index) แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมีอันดับที่ค่อนข้างต่ำในด้านนวัตกรรม การวิจัยและพัฒนา และคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งในภูมิภาคเดียวกัน เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย และเกาหลีใต้

สาเหตุหลักของปัญหาดังกล่าวสามารถสืบย้อนไปถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างและพัฒนาทุนมนุษย์ของชาติ ระบบการศึกษาไทยยังคงมีลักษณะที่เน้นการถ่ายทอดความรู้แบบทิศทางเดียว การสอนให้นักเรียนท่องจำและทำตามคำสั่ง มากกว่าการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการตั้งคำถาม การคิดเชิงวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ระบบการศึกษาไทยไม่ได้มีการฝึกฝนและพัฒนาเด็กให้มีความสามารถในการเป็นนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและการทำงานในยุคดิจิทัล

ความเป็นจริงดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการปฏิรูปการศึกษาไทยให้สอดคล้องกับความต้องการของศตวรรษที่ 21 การปฏิรูปนี้จะต้องเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเปลี่ยนจากการเน้นการถ่ายทอดความรู้เป็นการส่งเสริม

การเรียนรู้ เปลี่ยนจากการสอนให้นักเรียนท่องจำเป็นการสอนให้คิด และเปลี่ยนจากการสร้างผู้รับเป็นการสร้างผู้สร้างสรรค์ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะช่วยแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แต่จะเป็นการวางรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการพัฒนาประเทศในระยะยาว

ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนของการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) จึงได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาชาติฉบับใหม่ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะตามแนวทาง 3 ประการ ได้แก่ “ผู้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (Active Learner)” “ผู้ร่วมสร้างสรรค์ (Co-creator)” และ “พลเมืองที่มีส่วนร่วม (Active Citizen)” การกำหนดมาตรฐานใหม่นี้สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ทางการศึกษาจากการเน้นความรู้เป็นการเน้นความสามารถและทักษะ โดยที่ในบรรดาแนวทางทั้ง 3 ประการ แนวทาง “Co-creator” ถือเป็นประเด็นที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างศักยภาพการแข่งขันของชาติในอนาคต ผู้ร่วมสร้างสรรค์หมายถึงบุคคลที่มีความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์ มีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม การพัฒนาผู้เรียนให้เป็น “Co-creator” จึงไม่เพียงแต่จะช่วยแก้ไขปัญหาคาดแคลนนวัตกรรมในประเทศ แต่จะเป็นการสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานนวัตกรรมของประเทศไทยในอนาคต

การดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการสร้าง “Co-creator” ต้องอาศัยกลไกและพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการทดลองและพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบใหม่ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นที่มาของความจำเป็นในการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและการคัดเลือกโรงเรียนนำร่องในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ การคัดเลือกโรงเรียนนำร่องนี้ดำเนินการโดยพิจารณาจากหลายปัจจัย ได้แก่ ความพร้อมของโรงเรียนในด้านทรัพยากรและบุคลากร ความมุ่งมั่นของผู้บริหารและครูในการพัฒนานวัตกรรม ศักยภาพของชุมชนในการสนับสนุนการศึกษา และความเหมาะสมของบริบทพื้นที่

วัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรม คือ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในระดับโรงเรียน การพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ผลที่คาดหวังคือ การเกิดขึ้นของรูปแบบการจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรมในอนาคต ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว ทั้งนี้ การดำเนินงานดังกล่าวเป็นการสร้างความสอดคล้องและความต่อเนื่องตั้งแต่ระดับนโยบายแห่งชาติที่มุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของชาติผ่านการสร้างนวัตกรรม การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากรให้เป็นนวัตกรรม การสร้าง “Co-creator” ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จนนำไปสู่การกำหนดนโยบายเฉพาะและการออกพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการกำหนดกรอบและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนสำหรับการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รวมทั้งการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดสรรงบประมาณ และการกำหนดมาตรการสนับสนุนต่างๆ

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจึงมีบทบาทเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้โรงเรียนสามารถเป็นพื้นที่นาร่องสำหรับการทดลองและพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนให้เป็น “Co-creator” ซึ่งในระยะยาวจะส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของชาติในมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี การดำเนินงานในพื้นที่นวัตกรรมศึกษานี้ไม่เพียงแต่เป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แต่เป็นการลงทุนในอนาคตของประเทศโดยการสร้างรากฐานทุนมนุษย์ที่แข็งแกร่ง

ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทั้งหมด 16 แห่ง ครอบคลุม 18 จังหวัด โดยแต่ละพื้นที่จะมีลักษณะเฉพาะและจุดเน้นที่แตกต่างกันไปตามบริบทและศักยภาพของพื้นที่ การดำเนินงานของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาแต่ละแห่งยึดหลักการสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ที่เน้นการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน หลักการความเป็นหุ้นส่วน (Partnership) ที่เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ หลักการพัฒนาบนฐานข้อมูล หลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-based Development) หลักการความยั่งยืน (Sustainability) ที่เน้นการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน และหลักการนวัตกรรม (Innovation) ที่เน้นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่มีประโยชน์ (คณะกรรมการสภิติระดับจังหวัดกาญจนบุรี, 2565)

จังหวัดกาญจนบุรีเป็นหนึ่งในจังหวัดที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยมีความพิเศษและความสำคัญในหลายประการ ประการแรก จังหวัดกาญจนบุรีมีทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมในการเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ภาคกลางที่มีการเชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑลได้ดี ทำให้สามารถเข้าถึงทรัพยากรและองค์ความรู้ต่างๆ ได้อย่างสะดวก ประการที่สอง จังหวัดกาญจนบุรีมีความหลากหลายทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมการศึกษาที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น ประการที่สาม โรงเรียนในจังหวัดกาญจนบุรีมีความพร้อมและศักยภาพในการเป็นโรงเรียนนาร่องเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

จังหวัดกาญจนบุรีเป็นหนึ่งในจังหวัดนาร่องที่ได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2566 โดยมีโรงเรียนนาร่องจำนวน 58 โรงเรียน ครอบคลุมทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การดำเนินการดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา พัฒนาและส่งเสริม นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ รวมถึงสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและองค์กรต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านตามศักยภาพและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น (คณะกรรมการสภิติระดับจังหวัดกาญจนบุรี, 2565)

อย่างไรก็ตาม รายงานการดำเนินงานของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรีที่ผ่านมา พบว่ายังมีความท้าทายและข้อจำกัดหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายจากข้อมูลของ คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี (2566) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของจังหวัดกาญจนบุรีซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ทั้งในด้านภูมิศาสตร์ที่มีความหลากหลาย มีพื้นที่กว้างขวาง มีทั้งพื้นที่ชนบทห่างไกล พื้นที่ชายแดน พื้นที่ใกล้เมือง ที่มีความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ไม่สม่ำเสมอ ปัญหาและความท้าทายที่พบในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่

ประการแรก ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและงบประมาณ โรงเรียนส่วนใหญ่โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ชนบท มีงบประมาณจำกัดในการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการพัฒนาวัตกรรมการศึกษา ขณะเดียวกันก็ขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่จะมาสนับสนุนการดำเนินงาน ทำให้การขับเคลื่อนนวัตกรรมเป็นไปอย่างล่าช้า และไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ประการที่สอง ความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่กว้างใหญ่ ประกอบด้วยทั้งพื้นที่เมือง ชานเมือง ชนบท และพื้นที่ห่างไกล โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลและชนบทมักประสบปัญหา การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ตลอดจนทรัพยากรการศึกษาที่ทันสมัย ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในโอกาสทางการศึกษาระหว่างโรงเรียนในเขตเมืองและโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล

ประการที่สาม การต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้ปกครอง ครู และบางส่วนของคณะทำงานที่สร้างมีความกังวลหรือขาดความเข้าใจในความสำคัญและประโยชน์ของการทดลองนวัตกรรมทางการศึกษารูปแบบใหม่ บางส่วนยังยึดติดกับวิธีการสอนแบบเดิมที่เน้นการท่องจำและการสอบ ทำให้เกิดความลังเลในการรับนโยบายใหม่ ขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการขับเคลื่อนนวัตกรรม ส่งผลให้การดำเนินการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

ประการที่สี่ ความท้าทายในการพัฒนาศักยภาพครู การขาดแคลนโอกาสในการพัฒนาทักษะของครู ให้สามารถจัดการเรียนรู้และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูส่วนใหญ่ยังขาดความมั่นใจและทักษะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการสอน การฝึกอบรมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะครูในโรงเรียนห่างไกล ที่มีโอกาสในการเข้าถึงการพัฒนาน้อยกว่าครูในเขตเมือง

ประการที่ห้าและเป็นประเด็นสำคัญที่สุด คือ การขาดตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการประเมินประสิทธิผล ของการดำเนินงานตามนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา แม้ว่าพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ได้กำหนดวัตถุประสงค์และกรอบการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน แต่ยังคงขาดเครื่องมือหรือตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม ในการติดตามและประเมินว่าโรงเรียนนาร่องสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใด การขาดมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ชัดเจนทำให้ยากต่อการประเมินความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา ทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจว่าควรขยายผลนวัตกรรมใดหรือควรปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานอย่างไร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เลือกศึกษาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษา ด้วยเหตุผลที่สำคัญหลายประการ ประการแรก ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาอยู่ในช่วงวัยที่สำคัญของการพัฒนาทักษะการคิด การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับการศึกษาของ พระพนมภรณ์ฐานิสโร, พระฉลวย เทวโสโร, แสงสุรีย์ ทองขาว และ นัชพล คงพันธ์ (2563) ศึกษาการพัฒนาด้านการส่งเสริมวัตกรรมการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของเยาวชนไทย และ ภัสราภรณ์ สหะกิจ (2564) ที่ศึกษาพรรณนะเกี่ยวกับทิศทางการจัดการเรียนในหลักสูตรฐานสมรรถนะของประเทศไทย ที่เน้นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ประการที่สอง ระดับมัธยมศึกษาเป็นช่วงเชื่อมต่อที่สำคัญระหว่างการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการศึกษาระดับสูงหรือการทำงาน การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาในระดับนี้จึงมีผลกระทบโดยตรงต่อความ

พร้อมของผู้เรียนในการศึกษาต่อหรือเข้าสู่ตลาดแรงงานสอดคล้องกับการศึกษาของ จารุวรรณ บุญศรี (2566) ที่ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประการที่สาม โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีส่วนใหญ่มีขนาดที่หลากหลาย ตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ มีบริบทที่แตกต่างกัน ทำให้สามารถศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ในหลากหลายมิติได้อย่างครอบคลุม และประการสุดท้าย โรงเรียนมัธยมศึกษา มักเป็นศูนย์กลางของชุมชน มีบทบาทสำคัญในการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับท้องถิ่น โดยสอดคล้องกับการศึกษาของ ธราธิป วงษ์แก้ว (2568) ที่ศึกษา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาในระดับนี้จึงสามารถสะท้อนถึงบทบาทของโรงเรียนในการเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาและพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่อง ในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ตลอดจนศึกษาระดับประสิทธิผลที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล และแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลให้สูงขึ้น ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้บริหารการศึกษา ผู้กำหนดนโยบาย ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนนาร่อง ให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน รวมทั้งสามารถขยายผลไปสู่โรงเรียนอื่นๆ ในจังหวัดและพื้นที่อื่นๆ ได้ต่อไป

2. คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรีมีอะไรบ้าง
2. ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรีอยู่ในระดับใด
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรีมีอะไรบ้าง
4. แนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรีมีอะไรบ้าง

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

4. เพื่อศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่อง ในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาคณาจารย์

4. สมมุติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการดำเนินของโรงเรียนนาร่อง ในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
2. ปัจจัยภายนอกโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน นาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
3. ปัจจัยภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของ ประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้

5. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

5.1 ขอบเขตเชิงพื้นที่

ใช้พื้นที่การศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ที่มีการดำเนินการตามประกาศโรงเรียนนาร่องในเขต พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ที่ยังดำเนินการตามโครงการอยู่โดยโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี การศึกษากำหนดกรอบเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี (สพม. กาญจนบุรี) โดยพิจารณาถึงประเด็นที่มีศักยภาพในการดำเนินการมากกว่าระดับอื่น ๆ เนื่องจากโรงเรียนทั้งหมดอยู่ในกรอบการดำเนินการเดียวกันของกระทรวงการศึกษา ตามกรอบการ ดำเนินการของโรงเรียนนาร่องฯ และความต่างของการบริหารจัดการจะนำมาเป็นประเด็นในการ อภิปรายเพื่อสรุปความแตกต่างของแต่ละสังกัดและข้อเสนอแนะในแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการดำเนินการ

5.2 ขอบเขตด้านประชากร และผู้ให้ข้อมูล

ประชากร คือ โรงเรียนในพื้นที่นาร่องจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 58 โรงเรียน โดยกำหนดความ ครอบคลุมตั้งแต่โรงเรียนทุกโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัด กลุ่มตัวอย่างใน การศึกษา คือ 17 โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี (สพม. กาญจนบุรี) โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย บริหารต่าง ๆ คณะกรรมการสถานศึกษา และครูของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีผู้ให้ข้อมูล จำนวน 2,509 คน การคัดเลือกตัวอย่างกลุ่มโรงเรียนระดับมัธยม ที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี (สพม. กาญจนบุรี) และอยู่ในกลุ่มที่ เป็นโรงเรียนนาร่องนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาคณาจารย์ กำหนดผู้ให้ข้อมูลในแต่ละ ขั้นตอนดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลในกระบวนการศึกษาเชิงคุณภาพ ขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวนทั้งสิ้น 7 คน ประกอบด้วย (1) ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาปัจจุบัน (2) ผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี (3) ผู้เชี่ยวชาญ การวิจัยเชิง ผสมผสานวิธี การพัฒนาหลักสูตร การประเมินโครงการ การบริหารจัดการหลักสูตร การวิจัยในชั้น

เรียน (4) คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในระดับชาติจังหวัดกาญจนบุรี (5) คณะอนุกรรมการวิชาการงานวิจัยและนวัตกรรม (6) จากคณะกรรมการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และ (7) ผู้บริหาร/ผู้อำนวยการ

ผู้ให้ข้อมูลในกระบวนการศึกษาเชิงปริมาณ ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจระดับประสิทธิผลและปัจจัยที่ส่งผลด้วยแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหารต่าง ๆ คณะกรรมการสถานศึกษา และครู ของโรงเรียนนาร่อง ฯ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) โดยเป็นประชากร จำนวนทั้งสิ้น 1312 คน และเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 340 คน

ผู้ให้ข้อมูลในกระบวนการเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ขั้นตอนที่ 3 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการของโรงเรียนนาร่องนวัตกรรมการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 9 คน ตามสัดส่วนขนาดโรงเรียน ขนาดเล็กจำนวน 3 คน ขนาดกลางจำนวน 3 คน และขนาดใหญ่ขึ้นไปจำนวน 3 คน

5.3 ขอบเขตเชิงเนื้อหา

1) ประสิทธิภาพการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน (2) การคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน (3) โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและผลการดำเนินงาน (4) ความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน และ (5) การมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน

2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินการ แบ่งออกเป็น ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกโรงเรียน ได้แก่

2.1) ปัจจัยภายในโรงเรียน แบ่งออกเป็น 7 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านครู (2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (3) ทรัพยากรและงบประมาณ (4) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี (5) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (6) บรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียน และ (7) โครงสร้างองค์การและการจัดองค์กร

2.2) ปัจจัยภายนอกโรงเรียน แบ่งออกเป็น 5 ปัจจัย ได้แก่ (1) เศรษฐกิจ (2) การเมือง (3) สังคมและวัฒนธรรม (4) เทคโนโลยี และ (5) นโยบายรัฐและต้นสังกัด

5.4 ขอบเขตระยะเวลาในการศึกษา

ระยะเวลาในการศึกษา เดือน มีนาคม พ.ศ. 2567 ถึง เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2568

6. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็น การศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยกำหนดปัจจัยที่ศึกษา ได้แก่ 1) ประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 2) ปัจจัยภายในโรงเรียน และ 3) ปัจจัยภายนอกโรงเรียน ตามกรอบแนวคิดการศึกษาได้ต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง พื้นที่ของการจัดการบริหารหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาที่ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน บุคลากรทางการศึกษา และสังคมโดยรวม พื้นที่นวัตกรรมการศึกษามุ่งเน้นการนำเสนอและใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมการเรียนรู้ และแนวทางการสอนที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะและความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและอุตสาหกรรมในยุคปัจจุบัน

สถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่ได้รับอิสระในการบริหารจัดการใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อเป็นพื้นที่ทดลองการปฏิรูปการศึกษาในรูปแบบของการกระจายอำนาจ มุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา การสร้างและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง แนวคิด วิธีการ กระบวนการ สื่อการเรียนการสอน การบริหารจัดการในรูปแบบใหม่ ที่ได้มีการทดลองและพัฒนาให้เกิดความน่าเชื่อถือ สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและการจัดการศึกษา และรวมถึงการนำสิ่งดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้ด้วย ที่ได้มีการดำเนินการประเมินผลจากการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

ประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง การบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน โดยประเมินจากผลสำเร็จจากการดำเนินงานตามแผนโครงการหรือแผนงานตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ตั้งหรือคาดหวังไว้ ความมีประสิทธิผลแสดงถึงความสามารถในความสำเร็จตามเป้าหมายการบริหารจัดการการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับผลลัพธ์สุดท้ายตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน คือคุณภาพของผู้เรียน และร่วมกับการบริหารการจัดการด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการสร้างความสามารถให้คงอยู่ได้เป็นอย่างดีของสถานศึกษาทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินการเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน (2) การคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน (3) โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และผลการดำเนินงาน (4) ความเป็นอิสระของโรงเรียนนำร่องในการบริหารงาน และ (5) การมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน

คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและคุณลักษณะที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา โดยครอบคลุมความรู้และทักษะตามมาตรฐานหลักสูตร การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตสำนึกต่อสังคม ความรับผิดชอบ และภาวะผู้นำ ตลอดจนการเสริมสร้างสุขภาวะทางกายและจิตที่สมดุล ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาเชิงซ้อน และเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ดิจิทัลอย่างปลอดภัย มีทักษะการสื่อสารที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ในหลากหลายสถานการณ์ และจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวมรวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อสังคม

การคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน หมายถึง โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ในการดำเนินการด้วยการพัฒนานวัตกรรม การค้นหา การสร้างสรรค์ การนำไปใช้ซึ่งนวัตกรรมการศึกษา ทั้งที่เป็นสิ่งใหม่ วิธีการ แนวคิด กระบวนการ เทคนิค แนวปฏิบัติ และผลิตภัณฑ์ใหม่ ที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาแก่ผู้เรียนและเกิดการเปลี่ยนแปลงประสิทธิผลของโรงเรียนที่ดีกว่า เกิดการปรับปรุงและพัฒนาทางด้านการศึกษาอย่างเป็นระบบและส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม

โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและผลการดำเนินงาน หมายถึง การสร้างโอกาสให้เกิดความเท่าเทียมและการลดการแสดงออกถึงความไม่เสมอภาคกันทางการศึกษา โดยนักเรียนได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและได้รับทุนการศึกษา อัตราการขาดเรียนลดลง การออกจากโรงเรียนกลางคันน้อยลง เด็กตกหล่นในพื้นที่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา มีความเท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยีทั้งของผู้เรียนและผู้สอน หรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้เรียนผู้พิการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและอย่างเท่าเทียม และนักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อหรือศึกษาทางด้านอาชีพ มีความรู้ ทักษะ ความสามารถตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและบริบทของชุมชน

ความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน หมายถึง ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการสิ่งต่างของโรงเรียนได้สะดวกมากขึ้น มีอิสระในการบริหารงบประมาณตามความต้องการเหมาะสม มีความเป็นอิสระสามารถคิดนอกรูปในการดำเนินการเพื่อสร้างผลต่อการพัฒนาโรงเรียน มีอัตราค่าจ้างและการสรรหาที่มีอิสระตามความจำเป็น สามารถในการสรรหาสื่อ นวัตกรรม สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ตามบริบทของพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง มีนวัตกรรมการบริหารจัดการและเกิดวัฒนธรรมการทำงานรูปแบบใหม่ สามารถจัดหลักสูตรที่บูรณาการสอดคล้องกับพื้นที่และพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยโรงเรียนผ่านการประกันคุณภาพการศึกษา มีการพัฒนาให้มีความปลอดภัยเชิงป้องกันมากขึ้น และจัดการศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

การมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีระบบการจัดการที่นำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา มีการแต่งตั้ง การบริหารจัดการโรงเรียนที่มี วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และแนวทางดำเนินการเพื่อพัฒนาตามพื้นที่นวัตกรรม การมีกรรมการหรือผู้ทำหน้าที่เฉพาะในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา การมีภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา

ปัจจัยภายในโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม หมายถึง ปัจจัยที่เกิดภายในโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม การศึกษาตามนโยบายภาครัฐ และปัจจัยเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินการของโรงเรียน และการบริหารจัดการโรงเรียนสามารถควบคุมปัจจัยเหล่านั้นได้ โดยประกอบด้วย 7 ปัจจัย ได้แก่ (1)

ปัจจัยด้านครู (2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (3) ทรัพยากรและงบประมาณ (4) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี (5) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (6) บรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียน และ (7) โครงสร้างองค์การและการจัดองค์กร

ปัจจัยด้านครู หมายถึง คุณภาพและปริมาณของครู โดยความพอเพียงเชิงปริมาณของครู สำหรับการเรียนการสอน คุณภาพของครู บทบาทหน้าที่ของครู ทัศนคติและพฤติกรรมครู และการได้รับการสนับสนุน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหาร พฤติกรรมและภาวะผู้นำผู้บริหาร จริยธรรมของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมและส่งเสริมความสัมพันธ์ของผู้บริหาร และความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาปฏิรูปการศึกษา

ทรัพยากรและงบประมาณ หมายถึง สภาพความพร้อมในการจัดการด้านทรัพยากรและงบประมาณของสถานศึกษา ที่แสดงถึง การมีพอและสามารถนำมาใช้ได้ทันเวลา ทันท่วงทีต่อความต้องการ และมีปริมาณความเพียงพอ และความสามารถในการระดมทุนและงบประมาณจากการสนับสนุนด้านงบประมาณและเงินทุนอื่น ๆ ที่จะทำให้เกิดการสนับสนุนในการสร้างประสิทธิผลของโรงเรียนในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์

ความพร้อมด้านเทคโนโลยี หมายถึง ความเพียงพอและความทันสมัยของเทคโนโลยีและระบบข้อมูลสารสนเทศ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงาน และการบำรุงรักษาระบบ อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้ และทันสมัยอยู่เสมอ

การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง การวางแผนในการดำเนินงาน การดำเนินการทางการศึกษาจัดทำร่างการปฏิบัติงาน หรือแบบเสนอโครงการพร้อมทั้งแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน การตรวจสอบและติดตามผล การให้แนวทางและคำปรึกษากับการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค และการเชิดชูความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคคลและประสิทธิภาพของงาน

บรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อม บรรยากาศและวัฒนธรรมทางด้านการบริหารการศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามเป้าหมาย ด้านการศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลง โดยผู้บริหารเป็นตัวแปรสำคัญในการสร้างและส่งเสริมสภาพแวดล้อม บรรยากาศและวัฒนธรรมทางด้านการบริหารการศึกษา

โครงสร้างองค์การและการจัดองค์กร หมายถึง รูปแบบหรือแบบแผนโครงสร้างการบังคับบัญชา การให้อำนาจและการมอบหมายหน้าที่เพื่อตอบสนองมุ่งหมายขององค์กร ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ ขององค์กร เป็นกรอบโครงสร้างการดำเนินงานขององค์กรที่กำหนดงาน กลุ่มงานและความสัมพันธ์ของงานรวมถึงความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายในองค์กรที่บุคคลยอมรับความรับผิดชอบในตำแหน่งและอำนาจ การแบ่งแผนงานและจัดสรร

ทรัพยากรต่างๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับแผนงาน และควมมีความเอกภาพหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการบังคับบัญชา และความยืดหยุ่นตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง และส่งผลต่อประสิทธิผลในการดำเนินงานของโรงเรียน

ปัจจัยภายนอกโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่เป็นแรงผลักดันจากภายนอกปัจจัยที่ส่งผลเชิงอุปสรรคและโอกาสในการพัฒนาการดำเนินงานภายในและส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ (1) เศรษฐกิจ (2) การเมือง (3) สังคมและวัฒนธรรม (4) เทคโนโลยี และ (5) นโยบายรัฐและต้นสังกัด

เศรษฐกิจ หมายถึง ภาวะทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม และปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต เกิดความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ได้แก่ ฐานะความเป็นอยู่ รายได้ ทรัพย์สิน การเงิน ออมครอบครัว และการมีเวลาและมีกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว สภาพความเป็นจังหวัดกับเมืองหลวง การแข่งขันทางเศรษฐกิจระดับจังหวัด การพัฒนาทางเศรษฐกิจระดับจังหวัด ภาคอุตสาหกรรม และเกษตรกรรมในจังหวัด ภาวะการมีงานทำในระดับจังหวัด ความปลอดภัยและความพึงพอใจในชีวิตของคนในพื้นที่ โดยสภาวะดังกล่าวส่งผลต่อการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการศึกษา และเป็นปัญหาที่เป็นเป้าประสงค์ของสถานศึกษาที่ต้องบริหารจัดการ

การเมือง หมายถึง ภาวะทางการเมือง พรรคการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หลักการประชาธิปไตย วิธีการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น กลุ่มนักรการเมืองในพื้นที่และบทบาทของนักรการเมืองที่มีต่อการแก้ไขปัญหาทางการศึกษา ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อประสิทธิผลของการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม ได้แก่ รัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ มติคณะรัฐมนตรี นโยบาย กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่างๆ ของภาครัฐ ที่มีผลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อการดำเนินงานของโรงเรียน

สังคมและวัฒนธรรม หมายถึง ลักษณะของ สังคมและวัฒนธรรม ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งโอกาสและภาวะคุกคามต่อการดำเนินกิจการโรงเรียนและส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม ได้แก่ การอยู่ร่วมกันด้วยดีในครอบครัวและชุมชน การมีบริการทางสังคมที่ดี วิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณีขนบธรรมเนียม ทัศนคติ ความต้องการ ความคาดหวังในการพัฒนาผู้เรียนเกิดการพัฒนาตามความต้องการของสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อสถาบันการศึกษาปรับหลักสูตรการศึกษาให้เข้ากับท้องถิ่น และสร้างประสิทธิผลเชิงสร้างแนวทางให้ผู้เรียนมีโอกาสในการตัดสินใจเลือกที่จะเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และเพื่อสร้างความมั่นคงของชีวิตในอนาคต

เทคโนโลยี หมายถึง การนำวัสดุ อุปกรณ์ วิธีการดำเนินการ การจัดการข้อมูลสารสนเทศ ที่มีการพัฒนา การสนับสนุน การสร้างสรรค์กิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน ประยุกต์ผ่านเทคโนโลยีต่าง ๆ ความเชื่อมโยงของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีของโรงเรียน มาใช้เพื่อการบริหารจัดการพัฒนาการของผู้เรียนในสถานศึกษา และส่งผลในลักษณะทั้งที่เป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามต่อประสิทธิผลของการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม

นโยบายรัฐและต้นสังกัด หมายถึง ทิศทางนโยบายรัฐและต้นสังกัดในด้านการพัฒนาการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพื้นที่พิเศษตามนโยบายภาครัฐ การดำเนินการกระทรวงศึกษาธิการที่ดำเนินการตอบสนองต่อนโยบายเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงไปยังส่วนต่าง ๆ ของการพัฒนาการศึกษาซึ่งมีความหลากหลายทางการศึกษาที่มีทิศเพื่อตอบสนองต่อภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไปและเป็นการตอบสนองต่อความต้องการเชิงพื้นที่และมีกรอบการดำเนินการที่เป็นเฉพาะ เช่น การสนับสนุนและกำหนดรูปแบบในการดำเนินการ การปรับเปลี่ยนแนวทางในการบริหาร และการติดตามผลศึกษา ที่ต่อประสิทธิผลของการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนพื้นที่นาร่องพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี มีตัวชี้วัด ปัจจัยชี้วัด และองค์ประกอบตัวชี้วัดที่สามารถนำไปใช้ประเมินระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรีตามวัตถุประสงค์

2. ผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนในเคลื่อนพื้นที่นาร่องพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี มีแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

3. องค์กรที่เกี่ยวข้องมีแนวทางในการสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรีโดยใช้ปัจจัยและตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่มีนัยทางสถิติ

4. เป็นแนวทางสำหรับการศึกษา แนวทางในสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดอื่น ๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี” มีการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีดังนี้

1. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
2. โรงเรียนนวัตกรรม (Innovation School)
3. โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมและจังหวัดกาญจนบุรี
4. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา
5. ประสิทธิภาพของโรงเรียน (School Effectiveness)
6. ประสิทธิภาพการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม
7. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม
 - 7.1 ปัจจัยภายในโรงเรียน
 - 7.2 ปัจจัยภายนอกโรงเรียน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

Boujikian, Alice และ Jordan (2022) กล่าวถึงคำว่า “Sandbox” ว่ามีการนำมาใช้นานหลายทศวรรษในวิศวกรรมซอฟต์แวร์ ที่อธิบายพื้นที่ที่ช่วยให้นักพัฒนาสามารถทดสอบโค้ดใหม่ก่อนเปิดตัวได้ แนวคิดนี้ยังนำมาใช้ในภาคส่วนอื่นๆ ด้วยรวมถึง EdTech Hub ซึ่งได้พัฒนาวิธีการ Sandbox เพื่อเน้นการใช้งานในโครงการริเริ่มด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา วิธีการ Sandbox จะสร้างพื้นที่ที่สามารถทดสอบและทำซ้ำ การแทรกแซงที่ดำเนินการภายใต้เงื่อนไขที่ไม่แน่นอนได้ การใช้การผสมผสานวิธีการวิจัยและการออกแบบ วิธีการดังกล่าวทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถนำผลการค้นพบไปปฏิบัติจริงและประเมินผลใหม่ได้อย่างรวดเร็วและทำซ้ำได้ เพื่อให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ การปรับตัว และปรับขนาดได้ตลอดการใช้งาน Sandbox จะรวมองค์ประกอบต่างๆ จาก เทคนิคการพยากรณ์แบบมองย้อนหลัง (Back casting) การเริ่มต้นแบบ Lean การออกแบบที่เน้นผู้ใช้ ระเบียบวิธีแบบคล่องตัว และนวัตกรรมเชิงพลวัตที่ (1) ระบุผลกระทบที่ต้องการของการแทรกแซงและสมมติฐานที่สำคัญ (2) ออกแบบการทดลองแบบ Lean เพื่อทดสอบสมมติฐาน และ (3) ทบทวนเรียนรู้ และทำซ้ำเป็นระยะๆ โดยผลการภาพรวมของสมมติฐานเชิงวิพากษ์ การทดลอง และวิธีการวิจัย

1.1 ความเป็นมาของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox)

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา หรือ Education Sandbox เป็นการช่วยผลักดันการปฏิรูประดับพื้นที่ปรับได้ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนและระบบการบริหารงานในสถานศึกษา และเกิดความ

เชื่อมโยงจนเกิดเป็นพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2564, 30 มีนาคม; สุริยา ช้องเสนาะ, 2566) โดยรวมถึงประเทศไทย ประสบปัญหาคุณภาพของกำลังแรงงานที่แม้จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปีแต่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และมีสมรรถนะหรือคุณลักษณะที่ไม่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ และขณะที่ยังมีความต้องการแรงงานจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับทบทวนและหาแนวทางในการพัฒนานักเรียนและกำลังแรงงานให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พร้อมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานจริง ๆ (อริชญา ตะพังพินิจการ และ สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2566) ทั้งนี้ความเชื่อมโยงจากเหตุทางการศึกษาและผลลัพธ์ที่ชี้วัดประสิทธิภาพแรงงานต่างให้ความสำคัญกับนวัตกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังว่าจะเป็นตัวแปรที่จะแก้ไปปัญหา (ปรัชญา บุตรสะอาด และ พระสมพล ยสชาติ, 2567)

การศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 มีดังนี้

1.2 ความหมายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox)

Sandbox ตามความหมายดั้งเดิม หมายถึง กระบะทราย ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งในสนามเด็กเล่นสำหรับเด็กๆ ได้เข้าไปเล่นภายในขอบเขตที่กำหนด โดยกระบะที่บรรจุทรายไว้สำหรับเด็กเล่นเพื่อพัฒนากระบวนการทางความคิดเชิงสร้างสรรค์ นอกจากนี้ Sandbox ยังมีความหมายที่แตกต่างกันไปตามบริบทและการใช้งานในแต่ละยุคสมัย แนวคิดของ Sandbox เริ่มนำมาใช้ครั้งแรกเมื่อประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 16 (ค.ศ. 1501 - ค.ศ. 1600) ซึ่งเป็นยุคที่เทคโนโลยีการพิมพ์ด้วยหมึกพิมพ์เริ่มแพร่หลาย น้ำหมึกที่ใช้ในยุคนั้นมีความเข้มข้นและต้องใช้เวลาานกว่าที่หมึกจะแห้ง จึงได้นำเอาทรายสอดลงบนกระดาษด้านตัวอักษรหรือบนเอกสารที่เพิ่งพิมพ์เสร็จ เพื่อให้ทรายเป็นตัวช่วยซับหมึกให้แห้งเร็วขึ้น ต่อมาในปี ค.ศ. 1970 คำว่า Sandbox ถูกนำไปใช้ในเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์หมายถึงระบบปิดหรือระบบย่อยซึ่งเป็นระบบที่แยกจากระบบใหญ่ที่เป็นระบบงานหลัก และถูกใช้เป็นพื้นที่ในการทดสอบโปรแกรมประยุกต์และโปรแกรมต่าง ๆ ที่กำลังพัฒนาและทดสอบ โดยไม่ทำให้ระบบงานหลักเสียหาย (กรุงเทพธุรกิจ, 2564, 31 กรกฎาคม) จากนั้นเป็นต้นมา คำว่า Sandbox มีการนำไปใช้อย่างแพร่หลายในโครงการทดสอบนวัตกรรมใหม่หรือธุรกิจรูปแบบใหม่ ซึ่งจำเป็นต้องมีกลไกการกำกับดูแลแบบกระบะทราย (Regulatory sandbox) ภายในพื้นที่หรือสภาพแวดล้อมที่จำกัดและเป็นพื้นที่ผ่อนปรนกฎระเบียบหรือข้อกำหนดต่างๆ สำหรับการพัฒนานวัตกรรมหรือธุรกิจการให้บริการต่าง ๆ โดยเฉพาะเพื่อการทดสอบนวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาสนับสนุนภายในพื้นที่หรือสภาพแวดล้อมของการประกอบธุรกิจและการให้บริการที่จำกัด ภายใต้กฎระเบียบ หลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่ยืดหยุ่นและมีความเสี่ยงในระดับที่ยอมรับได้ ด้วยการกำหนดให้พื้นที่เฉพาะสำหรับการทดสอบนวัตกรรมโดยมีการผ่อนปรนข้อจำกัดและกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรค (ฐานเศรษฐกิจ, 2562, 8 สิงหาคม)

Education sandbox เป็นพื้นที่สำหรับทดลองนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นต้นว่า นวัตกรรมหลักสูตร นวัตกรรมการสอน นวัตกรรมสื่อการศึกษา นวัตกรรมการวัดผล นวัตกรรมการบริหาร โดยสถานศึกษามีอิสระในการบริหารงานและจัดการศึกษาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับ

บริบทและความต้องการของชุมชน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562) ปัจจุบันได้นำแนวคิดของ Sandbox เข้ามาใช้ในการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงระบบการจัดการศึกษาโดยกำหนดให้มีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเป็นพื้นที่ที่มีอิสระในการบริหารงาน มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และขยายผลของนวัตกรรมที่ได้จากพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสู่การจัดการศึกษาในพื้นที่อื่นต่อไป

“นวัตกรรมการศึกษา” ราชกิจจานุเบกษา (2562) ให้หมายความว่า เป็น แนวคิด วิธีการ กระบวนการ สื่อการเรียนการสอน หรือการบริหารจัดการในรูปแบบใหม่ ซึ่งได้มีการทดลองและพัฒนาจนเป็นที่น่าเชื่อถือว่าสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและการจัดการศึกษา และรวมถึงการนำสิ่งดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาด้วย โดย ปรัชญา บุตรสะอาด และ พระสมพล ยสชาโต (2567) นิยาม นวัตกรรมการศึกษา ว่าหมายถึง คือ สิ่งใหม่ ๆ ที่สร้างขึ้นมาเพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ แนวคิด รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ สื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาด้วยวิธีใหม่ ๆ อันหมายถึงความคิดริเริ่มที่นำมาประยุกต์ใช้อย่างสัมฤทธิ์ผลเชื่อกันว่าการที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งจะเป็นนวัตกรรมได้นั้นจะต้องมีความแปลกใหม่อย่างเห็นได้ชัดเพื่อทำให้สิ่งต่าง ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น พระมหาวิรัชญ์ สัตตารัมย์, พระมหาญาณวัฒน์ ฐิตวฑฒโน และ สมศักดิ์ บุญปู (2566) ให้นิยามนวัตกรรมทางการศึกษาว่า หมายถึง สิ่งใหม่ ๆ ที่สร้างขึ้นมาเพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่แนวคิด รูปแบบ วิธีการ กระบวนการสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อนำเอาความคิดหรือวิถีปฏิบัติทางการศึกษาใหม่ ๆ มาใช้กับการศึกษาทั้งนี้ พรบ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 และการศึกษาของ ศรีญญา คงศรี และ ชวลิต เกิดทิพย์ (2567); Buntham และ Chusuwan, (2020); และ กัมพล เจริญรักษ์ (2565) ได้สรุปว่า พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาคือพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษา โดยคำว่า “Education Sandbox” หมายถึง พื้นที่ที่เป็นจุดประกาศเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษา พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษา โดยให้สถานศึกษาได้รับอำนาจในการบริหารงานอย่างอิสระและจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของชุมชน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายการศึกษาที่กำหนดไว้ หน่วยงานส่วนกลางจะให้การสนับสนุนทั้งในด้านทรัพยากรและกลไกการหนุนเสริมแก่โรงเรียนในพื้นที่ดังกล่าวผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของพื้นที่นี้

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง แนวคิดของการจัดการ บริบทหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาที่ส่งเสริมและสนับสนุนพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน บุคลากรทางการศึกษา และสังคมโดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 2564) พื้นที่นวัตกรรมศึกษามุ่งเน้นการนำเสนอและใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมการเรียนรู้ และแนวทางการสอนที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะและความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและอุตสาหกรรมในยุคปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (2564) กล่าวว่า พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จะทำให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษารูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นการทดลองกระจายอำนาจการบริหารจัดการจากส่วนกลางไปยังจังหวัด โดยมีระบบและกลไกการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้สถานศึกษามีอิสระในด้านวิชาการการบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ด้วยความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา นำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน บริบทพื้นที่และความต้องการของประเทศ โดยกำหนดให้พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาดังกล่าวมีลักษณะเป็นพื้นที่ทดลอง (Sandbox) ในการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ ซึ่งหากการจัดการศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีก็จะขยายผลไปสู่สถานศึกษาแห่งอื่นต่อไป

คณะรัฐมนตรีกำหนดตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ให้มีการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่น ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา กระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อสร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยจังหวัดที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องมีความพร้อมในการดำเนินการ โดยจะมีสถานศึกษานำร่อง ซึ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานต้นสังกัดและผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรม ในปีพุทธศักราช 2564 คณะรัฐมนตรีได้มีประกาศให้จังหวัดที่เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา คือจังหวัดระยอง สตูล ศรีสะเกษ เชียงใหม่ กาญจนบุรี ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

สำหรับการศึกษานี้พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง พื้นที่ของการจัดการบริหารหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาที่ส่งเสริมและสนับสนุนพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน บุคลากรทางการศึกษา และสังคมโดยรวม พื้นที่นวัตกรรมการศึกษามุ่งเน้นการนำเสนอและใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม การเรียนรู้ และแนวทางการสอนที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะและความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและอุตสาหกรรมในยุคปัจจุบัน

1.3 วัตถุประสงค์ของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเป็นพื้นที่ระดับจังหวัดที่จัดให้มีการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ซึ่งสถานศึกษานำร่องสามารถจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพื่อ (1) คิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน (2) โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (3) ความเป็นอิสระของโรงเรียนนำร่องในการบริหารงาน (4) เพื่อสร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมในพื้นที่นั้นๆ

1.4 การดำเนินการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและคณะอนุกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้ดำเนินการออกประกาศระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สถานศึกษานำร่องมีอิสระ เกิดการกระจายอำนาจและการบริหารที่คล่องตัว ทั้งนี้มีสำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทำหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการและงานธุรการ และส่งเสริมสนับสนุนประสานงานในการขับเคลื่อนจังหวัดนำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ในปัจจุบัน พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้ดำเนินการนำร่องใน 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ศรีสะเกษ ระยอง กาญจนบุรี สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ครอบคลุมภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย (สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 2566) โรงเรียนนำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ปัจจุบัน (ปี 2566) มีจำนวนทั้งสิ้น 298 แห่ง โดยกระจายตัวใน 8 จังหวัด โดยในจังหวัดกาญจนบุรีซึ่งเป็นพื้นที่วิจัย มีโรงเรียนนำร่องจำนวน 17 แห่ง ครอบคลุมทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ (คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี, 2566) สถานศึกษาที่จะเข้าร่วมเป็นโรงเรียนนำร่องต้องผ่านกระบวนการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากำหนด โดยพิจารณาจากความพร้อมและความสมัครใจของสถานศึกษา

ในด้านอำนาจหน้าที่ของโรงเรียนนำร่อง พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้สถานศึกษานำร่องมีอิสระในการบริหารจัดการใน 4 ด้านหลัก ดังนี้

(1) ด้านวิชาการ สถานศึกษานำร่องมีอิสระในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และบริบทของพื้นที่ โดยไม่ต้องใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลได้อย่างอิสระ เพื่อพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของผู้เรียนให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21

(2) ด้านงบประมาณ สถานศึกษานำร่องได้รับการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนจากรัฐโดยตรงเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวที่เพิ่มขึ้น และมีอิสระในการบริหารจัดการงบประมาณ สามารถระดมทรัพยากรและรับเงินบริจาคเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างคล่องตัว

(3) ด้านการบริหารงานบุคคล สถานศึกษานำร่องมีอำนาจในการสรรหาครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถจ้างครูชาวต่างประเทศ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือพัฒนาระบบการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการได้อย่างอิสระ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการสถานศึกษา

(4) ด้านการบริหารทั่วไป สถานศึกษานำร่องสามารถบริหารจัดการโรงเรียนได้ตามบริบทและความต้องการของพื้นที่ มีอิสระในการออกแบบรูปแบบการบริหารจัดการองค์กร การดำเนินงานด้านธุรการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เหมาะสม และการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ

การกำกับดูแลและสนับสนุนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและโรงเรียนนำร่อง มีโครงสร้างการบริหารที่สำคัญดังนี้

(1) คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน มีหน้าที่กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางการดำเนินงานในภาพรวมของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทั่วประเทศ

(2) คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งแต่งตั้งในระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ กำกับดูแลและให้การสนับสนุนสถานศึกษานำร่อง

(3) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีบทบาทในการประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน และติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษานำร่องในระดับจังหวัด

(4) สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงาน ให้คำปรึกษา และสนับสนุนการดำเนินงานของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทั้งประเทศ

(5) กองส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค (เดิมคือสำนักบูรณาการกิจการการศึกษา) มีหน้าที่จัดสรรงบประมาณไปยังสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในจังหวัดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และติดตามการใช้งบประมาณดังกล่าว รวมถึงกำกับติดตามความก้าวหน้าของโครงการส่งเสริมพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

การดำเนินงานของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและสถานศึกษานำร่องมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นพื้นที่ทดลองการปฏิรูปการศึกษาในรูปแบบของการกระจายอำนาจและให้อิสระในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา สร้างและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อันจะนำไปสู่การขยายผลในวงกว้างต่อไป (ราชกิจจานุเบกษา, 2562; สุริยา ช้องเสนาะ, 2566)

1.5 สถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

สถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Sandbox Pilot School) หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่ได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้มีอิสระในการบริหารจัดการและพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา 27 สถานศึกษานำร่องหมายถึง สถานศึกษาที่ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการขับเคลื่อนให้เป็นสถานศึกษาที่มีอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา โดยสถานศึกษาเหล่านี้มาจากความสมัครใจและต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานต้นสังกัดก่อนขอการอนุมัติ (สุริยา ช้องเสนาะ, 2566)

นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายของสถานศึกษานำร่องในมิติต่างๆ ดังนี้

สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (2566) อธิบายว่า สถานศึกษานำร่อง คือ พื้นที่ปฏิบัติการทางการศึกษา (Educational Laboratory) ที่มีความคล่องตัวและอิสระในการบริหารจัดการ มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา สร้างนวัตกรรม และทดลองรูปแบบการจัดการศึกษาใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

พิมพ์ฉัตร พิธีวิษณุวุฒิกุล, ทศนีย์ บุญมาภิ และ สัจวาร วังแจ่ม (2566) ให้ความหมายว่า เป็นพื้นที่ทดลองการปฏิรูปการศึกษาแบบบูรณาการ มีการกระจายอำนาจและอิสระในการจัดการศึกษา

มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนผ่านการสร้างนวัตกรรม มีการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นและกำกับดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ

อมรพันธ์ สำเภา, วรรณวิศา สืบบุญธรรม คล้ายจำแลง และ พร้อมพิไล บัวสุวรรณ (2566) อธิบายว่า เป็นสถานศึกษาที่ได้รับส่งเสริมให้มีอิสระในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะ สามารถพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และบริบทพื้นที่ โดยไม่จำเป็นต้องยึดหลักสูตรแกนกลาง

ศรัญญา คงศรี และ ขวลิต เกิดทิพย์ (2567) นิยามว่า เป็นสถานศึกษาที่ได้รับอิสระในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ สามารถกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายของสถานศึกษา โดยไม่ต้องใช้มาตรฐานการศึกษาระดับชาติเป็นหลัก

อริยชยา ตะพังพินิจการ และ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2566) กล่าวว่า เป็นพื้นที่ทดลองการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่มุ่งพัฒนาทักษะนวัตกรรมพลิกผันของผู้เรียน (Disruptive Innovation Skill) เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง (2565) ให้ความหมายว่า เป็นโรงเรียนที่ได้รับโอกาสพัฒนาและจัดการนวัตกรรมในชั้นเรียนอย่างอิสระ โดยครูมีบทบาทสำคัญในการออกแบบและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทผู้เรียน เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์และคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

จากนิยามข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า สถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา หมายถึงสถานศึกษาที่ได้รับอิสระในการบริหารจัดการใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อเป็นพื้นที่ทดลองการปฏิรูปการศึกษาในรูปแบบของการกระจายอำนาจ มุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา การสร้างและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

2. โรงเรียนนวัตกรรม (Innovation School)

2.1 ความเป็นมาของโรงเรียนนวัตกรรม (Innovation School)

การเกิดขึ้นของโรงเรียนนวัตกรรมเป็นส่วนหนึ่งของกระแสการปฏิรูปการศึกษาระดับโลก เนื่องจากองค์การระหว่างประเทศต่างๆ เช่น OECD (2023) และ UNESCO (2023) ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมผู้เรียนสำหรับอนาคตที่ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการศึกษา ทำให้เกิดความจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบโรงเรียนที่สามารถผสมผสานการใช้เทคโนโลยีเข้ากับการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจำนวน 19 จังหวัด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) ซึ่งมีโรงเรียนนำร่องที่ทำหน้าที่เป็นโรงเรียนนวัตกรรม จำนวนกว่า 300 แห่ง เพื่อทดลองและพัฒนานวัตกรรมการศึกษารูปแบบใหม่ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่

การศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนนวัตกรรมจึงมีความสำคัญและจำเป็นเพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะ กระบวนการ และปัจจัยสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ความหมายของโรงเรียนนวัตกรรม

โรงเรียนนวัตกรรม (Innovative School) หมายถึง สถานศึกษาที่มุ่งส่งเสริมการใช้และสร้างนวัตกรรมในโรงเรียน เน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคตให้แก่ผู้เรียน เช่น ทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (ชลลดา อินทรมณี, สุนีย์ สอนสุพิทร์, บุญชัย เพชรวิสิทธิ์ และ เก่งขจร ฉิมทิม, 2565) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ทั้งนี้ตามแนวคิดของ Pata, Tammets, Väljataga, Kori, Laanpere และ Rõbtsenkov (2022) โรงเรียนนวัตกรรมเป็นสถานศึกษาที่มีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคต และ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2566) ได้กำหนดลักษณะของโรงเรียนนวัตกรรมว่าเป็นสถานศึกษาที่เน้นการสร้างครูให้เป็น “ผู้สร้างนวัตกรรม” และสร้างห้องเรียนให้เป็น “สนามการเรียนรู้ นวัตกรรมสำหรับเยาวชน” โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้จริงในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและธุรกิจ เพื่อสร้างและพัฒนาผลงานนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์

2.3 ลักษณะสำคัญของโรงเรียนนวัตกรรม

จากการศึกษาวิจัยของ ชลลดา อินทรมณี และคณะ (2565) พบว่า ตัวบ่งชี้ลักษณะของโรงเรียนนวัตกรรมที่สำคัญ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. นโยบายโรงเรียนด้านนวัตกรรม หมายถึง การมีนโยบายและทิศทางที่ชัดเจนในการส่งเสริมและพัฒนา นวัตกรรม
2. หลักสูตรเชิงนวัตกรรม หมายถึง การออกแบบหลักสูตรที่เน้นการสร้างสรรค์นวัตกรรมและการแก้ปัญหา
3. การจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของครู หมายถึง การใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
4. ความเชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมของครู หมายถึง การพัฒนาศักยภาพครูให้มีความรู้และทักษะด้านนวัตกรรม
5. ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม

2.4 ปัญหาและอุปสรรคของโรงเรียนนวัตกรรม

(1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการและภาวะผู้นำ

การขาดผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และความเข้าใจในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษาเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง (อินทริรา มณีรัตน์, 2562) ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรม การศึกษาในระดับผิวเผิน ขาดการวางแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็นโรงเรียนนวัตกรรม รวมทั้งการขาดระบบการบริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่นและสนับสนุนการทดลอง และความล้มเหลว นอกจากนี้ยังพบปัญหาการขาดการสื่อสารและการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร การขาดการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการสร้าง

นวัตกรรม และการขาดกลไกการตัดสินใจที่รวดเร็วซึ่งจำเป็นสำหรับการปรับตัวในยุคการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (มัลลิกา สุทธยามาด, 2564)

(2) ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรและความพร้อมของครู

ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรมการศึกษา การปรับเปลี่ยนจากการสอนแบบดั้งเดิมสู่การจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมต้องใช้เวลาและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (ชลลดา อินทรมณี และคณะ, 2565) ครูหลายคนยังไม่มั่นใจในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ และมีความกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอน ที่กลายเป็นปัญหาและความท้าทายในการสอนที่สำคัญ (TruePlookpanya, 2564) การทำให้การสอนสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนแต่ละคนได้ ในขณะที่ครูยังขาดการพัฒนาทักษะการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การขาดระบบการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและการขาดเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน

(3) ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร

การขาดแคลนงบประมาณในการจัดหาเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการสร้างนวัตกรรมเป็นปัญหาสำคัญ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2565) โรงเรียนหลายแห่งยังขาดโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลที่เพียงพอ เช่น อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และซอฟต์แวร์ที่ทันสมัย โดยที่ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ไม่เอื้อต่อการสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกัน การขาดพื้นที่สำหรับการทดลองและการเรียนรู้แบบใหม่ และการขาดระบบสนับสนุนด้านเทคนิคสำหรับการใช้เทคโนโลยีและการบำรุงรักษา รวมทั้งการขาดความต่อเนื่องในการลงทุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม

(4) ปัญหาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีความยืดหยุ่นไม่เพียงพอต่อการปรับใช้นวัตกรรมการศึกษา (โครงการ TSQP, 2567) ครูมีข้อจำกัดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนวัตกรรม เนื่องจากต้องคำนึงถึงเนื้อหาและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การประเมินผลการเรียนรู้อย่างเน้นไปที่การจำและการทำข้อสอบมากกว่าการประเมินทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ที่สร้างความท้าทายในการผสมผสานการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Aksorn, 2020) การขาดแนวทางที่ชัดเจนในการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับเนื้อหาวิชา และการขาดตัวอย่างหรือแบบอย่างที่ดีในการจัดการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนไทย

(5) ปัญหาด้านการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ

การขาดการประสานงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนนวัตกรรมด้วยกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) โรงเรียนส่วนใหญ่ทำงานแยกกัน ไม่มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการสนับสนุนซึ่งกันและกัน การขาดกลไกการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ดีระหว่างโรงเรียน ทั้งนี้การขาดความร่วมมือจากชุมชนและผู้ปกครอง เนื่องจากขาดความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและประโยชน์ของโรงเรียนนวัตกรรม การขาดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความเข้าใจและการสนับสนุนจากภาคส่วนต่างๆ และการขาดกลไกการมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมจากทุกภาคีที่เกี่ยวข้อง

2.5 ช่องว่างทางวิชาการและความจำเป็นในการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับโรงเรียนนวัตกรรม พบว่ามีช่องว่างทางวิชาการในหลายประเด็นสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม เพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งและพัฒนาแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาโรงเรียนนวัตกรรมในบริบทของประเทศไทย

ช่องว่างทางวิชาการที่สำคัญ ประกอบด้วย

(1) การขาดกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ครอบคลุมสำหรับโรงเรียนนวัตกรรมในบริบทไทย แม้จะมีการศึกษาเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ของโรงเรียนนวัตกรรม แต่ยังขาดกรอบแนวคิดทฤษฎีที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของโรงเรียนนวัตกรรมได้อย่างครบถ้วน

(2) การขาดการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาโรงเรียนนวัตกรรม การวิจัยส่วนใหญ่เน้นไปที่การศึกษาลักษณะของโรงเรียนนวัตกรรม แต่ยังขาดการศึกษากระบวนการและขั้นตอนในการพัฒนาโรงเรียนธรรมดาให้กลายเป็นโรงเรียนนวัตกรรม

(3) การขาดการศึกษาปัจจัยเอื้อและปัจจัยขัดขวางในการพัฒนาโรงเรียนนวัตกรรม ยังไม่มีการศึกษาอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการพัฒนาโรงเรียนนวัตกรรม

(4) การขาดเครื่องมือการประเมินที่เฉพาะเจาะจงสำหรับโรงเรียนนวัตกรรม แม้จะมีเครื่องมือวัดการเป็นโรงเรียนนวัตกรรมในระดับพื้นฐาน แต่ยังขาดเครื่องมือที่สามารถประเมินผลกระทบและประสิทธิผลของการดำเนินงานได้อย่างครบถ้วน

(5) การขาดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทและข้อจำกัดต่างๆ การศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาโรงเรียนที่มีความพร้อมสูง แต่ยังขาดแนวทางการพัฒนาสำหรับโรงเรียนที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรหรือบริบทที่แตกต่างกัน

(6) การขาดการศึกษาความยั่งยืนของการเป็นโรงเรียนนวัตกรรมยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการรักษาความเป็นโรงเรียนนวัตกรรมในระยะยาว และปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนสามารถพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

จากการสรุปช่องว่างทางวิชาการข้างต้น สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ประสงค์ในการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนนวัตกรรม เรื่อง “การศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี”

3. โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

3.1 จังหวัดกาญจนบุรีกับสถานศึกษานาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) กำหนดให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นหนึ่งในจังหวัดนาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดรับผิดชอบงานธุรการและมีโรงเรียนนาร่องจำนวน 58 โรงเรียน

3.1.1 หลักการและเหตุผลความจำเป็น

โรงเรียนนาร่อง 58 แห่งต้องมีการขับเคลื่อนกลไกที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในพื้นที่ 5 ด้าน ได้แก่ โครงสร้างและกลไกการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงาน

งบประมาณ การบริหารงานทั่วไป และด้านดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อให้ได้นวัตกรรมในการยกระดับคุณภาพการศึกษาตามวัตถุประสงค์

3.1.2 วัตถุประสงค์ (Project Objectives)

(1) ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องให้มีประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้

(2) เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรในการออกแบบทดสอบผู้เรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ

(3) ศึกษาวิเคราะห์และวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

(4) ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ และติดตามสถานศึกษานำร่อง

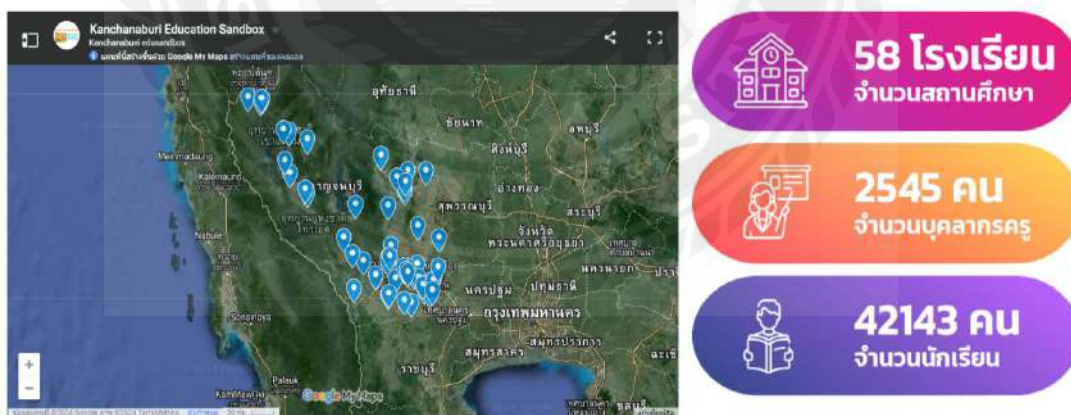
3.1.3 เป้าหมายโครงการ (Project Outputs)

เป้าหมายเชิงปริมาณ มีสถานศึกษานำร่อง 58 โรงเรียน มีส่วนราชการ หน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน

เป้าหมายเชิงคุณภาพ สถานศึกษานำร่องทุกแห่งมีหลักสูตรฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพและนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูและบุคลากรมีความสามารถในการออกแบบทดสอบผู้เรียนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ สถานศึกษานำร่องมีนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และสถานศึกษานำร่องทุกแห่งได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

3.1.4 โรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

จากรายงานโรงเรียนในพื้นที่นำร่องจังหวัดกาญจนบุรี แสดงได้ตามภาพและตารางต่อไปนี้

ภาพที่ 2 ภาพรวมการดำเนินการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี (ที่มา <https://kansandbox.org/>)

ตารางที่ 1 โรงเรียนในพื้นที่นำร่องจังหวัดกาญจนบุรี

ที่	ชื่อโรงเรียน	สังกัด	อำเภอ	จำนวนครู (คน)	จำนวน นักเรียน (คน)
1	โรงเรียนอนุบาลด่านมะขามเตี้ย	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	ด่านมะขามเตี้ย	17	347
2	โรงเรียนเขาดินวิทยาคาร	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	ท่าม่วง	26	471
3	โรงเรียนตลาดสำโรง	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	ท่าม่วง	15	181
4	โรงเรียนวัดหนองพังตรู	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	ท่าม่วง	20	187
5	โรงเรียนวัดอินทาราม “โกวิท อินทราทร”	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	ท่าม่วง	23	438
6	โรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาว	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	เมืองกาญจนบุรี	23	415
7	โรงเรียนอนุบาลวัดไชยชุมพลชนะ สงคราม	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	เมืองกาญจนบุรี	39	854
8	โรงเรียนอนุบาลกาญจนบุรี	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	เมืองกาญจนบุรี	125	1829
9	โรงเรียนบ้านวังสารภี	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	เมืองกาญจนบุรี	16	168
10	โรงเรียนบ้านทุ่งนางามหรรอก	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	เมืองกาญจนบุรี	14	136
11	โรงเรียน ลาดหญ้าวิทยา	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	เมือง	44	953
12	โรงเรียนบ้านบุเลียบ	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	เมืองกาญจนบุรี	16	248
13	โรงเรียนบ้านวังลาน	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	เมืองกาญจนบุรี	20	269
14	โรงเรียนอนุบาลศรีสวัสดิ์	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	ศรีสวัสดิ์	19	215
15	โรงเรียนบ้านหนองหิน	สพป.กาญจนบุรี เขต 2	ท่ามะกา	12	198
16	โรงเรียนวัดใหม่เจริญผล	สพป.กาญจนบุรี เขต 2	ท่ามะกา	14	181
17	โรงเรียนบ้านช่อง	สพป.กาญจนบุรี เขต 2	ห้วยกระเจา	14	121
18	โรงเรียนบ้านเกริงกระเวีย	สพป.กาญจนบุรี เขต 3	ทองผาภูมิ	35	760
19	โรงเรียนบ้านห้วยเสือ	สพป.กาญจนบุรี เขต 4	เลาขวัญ	33	719
20	โรงเรียนวัดปรังกาสี	สพป.กาญจนบุรี เขต 3	ทองผาภูมิ	40	861
21	โรงเรียนวัดใหม่ดงสัก	สพป.กาญจนบุรี เขต 3	ไทรโยค	16	307
22	โรงเรียนบ้านวังสิงห์	สพป.กาญจนบุรี เขต 3	ไทรโยค	25	347
23	โรงเรียนบ้านท่าดินแดง	สพป.กาญจนบุรี เขต 3	สังขละบุรี	47	932
24	โรงเรียนบ้านห้วยมาลัย	สพป.กาญจนบุรี เขต 3	สังขละบุรี	41	965
25	โรงเรียนวัดวังกวีเวการาม	สพป.กาญจนบุรี เขต 3	สังขละบุรี	43	1013
26	โรงเรียนอนุบาลสังขละบุรี	สพป.กาญจนบุรี เขต 3	สังขละบุรี	79	1619
27	โรงเรียนบ้านสามยอด	สพป.กาญจนบุรี เขต 4	บ่อพลอย	12	149
28	โรงเรียนบ้านหนองกร่าง	สพป.กาญจนบุรี เขต 4	บ่อพลอย	15	247
29	โรงเรียนราษฎร์บำรุงธรรม	สพป.กาญจนบุรี เขต 4	เลาขวัญ	17	225
30	โรงเรียนบ้านดลุงเหนือ	สพป.กาญจนบุรี เขต 4	เลาขวัญ	20	259
31	โรงเรียนชุมชนบ้านหนองฝ้าย	สพป.กาญจนบุรี เขต 4	เลาขวัญ	25	510
32	โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๑๕	สพป.กาญจนบุรี เขต 4	หนองปรือ	55	1,112
33	โรงเรียนบ้านหนองแกประชาสรรค์	สพป.กาญจนบุรี เขต 4	หนองปรือ	14	124
34	โรงเรียนทองผาภูมิวิทยา	สพม.กาญจนบุรี	ทองผาภูมิ	50	1,024
35	โรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง	สพม.กาญจนบุรี	ท่าม่วง	103	1,771
36	โรงเรียนพังตรูราษฎร์รังสรรค์	สพม.กาญจนบุรี	ท่าม่วง	12	207
37	โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์	สพม.กาญจนบุรี	เมืองกาญจนบุรี	245	4,092
38	โรงเรียนเทพมงคลรังษี	สพม.กาญจนบุรี	เมือง	120	1,796
39	โรงเรียนอุดมสิทธิศึกษา	สพม.กาญจนบุรี	สังขละบุรี	87	1,823
40	โรงเรียน อบจ. กาญจนบุรี 1	อบจ.กาญจนบุรี	เมืองกาญจนบุรี	49	1,024
41	โรงเรียนเทศบาล๓(บ้านป้อ)	เทศบาลเมืองกาญจนบุรี	เมือง	63	1,050

ตารางที่ 1 (ต่อ) โรงเรียนในพื้นที่นาร่องจังหวัดกาญจนบุรี

ที่	ชื่อโรงเรียน	สังกัด	อำเภอ	จำนวนครู (คน)	จำนวน นักเรียน (คน)
42	โรงเรียนท่าเรือพิทยาคม	สพม.กาญจนบุรี	ท่ามะกา	23	286
43	โรงเรียนพระตำตองรั้ววิทยา	สพม.กาญจนบุรี	ท่ามะกา	56	1,090
44	โรงเรียนวิสุทธิรังษี	สพม.กาญจนบุรี	ท่าม่วง	300	4,003
45	โรงเรียนหนองตากยาดังวิริยะราษฎร์ บำรุง	สพม.กาญจนบุรี	อำเภอท่าม่วง	21	288
46	โรงเรียนเทพศิรินทร์ลาดหญ้า	สพม.กาญจนบุรี	เมืองกาญจนบุรี	59	867
47	โรงเรียนไตรโยคณิภาณจนวิทยา	สพม.กาญจนบุรี	ไตรโยค	64	1,100
48	โรงเรียนไตรโยคน้อยวิทยา	สพม.กาญจนบุรี	ไตรโยค	36	480
49	โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม	สพม.กาญจนบุรี	พนมทวน	25	264
50	โรงเรียนร่มเกล้า กาญจนบุรี	สพม.กาญจนบุรี	ทองผาภูมิ	37	1,006
51	โรงเรียนด่านมะขามเตี้ยพิทยาคม	สพม.กาญจนบุรี	ด่านมะขามเตี้ย	61	1,162
52	โรงเรียนหนองปรือพิทยาคม	สพม.กาญจนบุรี	หนองปรือ	13	230
53	โรงเรียนบ้านหนองสองห้อง	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	ท่าม่วง	21	252
54	โรงเรียนวัดเขาสามสิบหาบ	สพป.กาญจนบุรี เขต 2	ท่ามะกา	12	151
55	โรงเรียนบ้านนามกุย	สพป.กาญจนบุรี เขต 3	ทองผาภูมิ	13	228
56	โรงเรียนบ้านเหมืองสองท่อ	สพป.กาญจนบุรี เขต 3	ทองผาภูมิ	21	257
57	โรงเรียนบ้านหนองปลาไหล	สพป.กาญจนบุรี เขต 4	หนองปรือ	15	202
58	โรงเรียนเทศบาลทองผาภูมิ	เทศบาลตำบลทองผาภูมิ	ทองผาภูมิ	29	573
รวม				2,509	42,586

ข้อมูล ณ วันที่ 15 เมษายน 2567 (ที่มา สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดกาญจนบุรี, <https://kansandbox.org/>)

หมายเหตุ: โรงเรียนบ้านห้วยตลุง และโรงเรียนวัดดอนแสลบ ไม่อยู่ในรายการโรงเรียนนาร่อง

3.1.5 ปัญหาและอุปสรรคของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

การดำเนินงานของโรงเรียนนาร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี แม้จะมีรายงานผลการดำเนินงานที่แสดงความก้าวหน้าในหลายด้าน แต่ยังคงพบปัญหาและอุปสรรคที่ทำทลายการบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ดังนี้

(1) ความขัดแย้งระหว่างผลการดำเนินงานและสถิติทางการศึกษา

แม้รายงานผลการดำเนินงานจะระบุว่า "นักเรียนมีความสุขในการมาเรียนมากขึ้น อัตราการขาดเรียนลดลง ไม่มีนักเรียนออกกลางคัน" และ "ผู้เรียนด้อยโอกาสได้รับการสนับสนุนและเข้าถึงเทคโนโลยี" แต่ข้อมูลเชิงสถิติกลับแสดงช่องว่างในการพัฒนา (Improvement Gap) ที่ยังคงมีอยู่ (คณะกรรมการสถิติระดับจังหวัดกาญจนบุรี, 2565) โดยพบว่า

- ดัชนีการพัฒนาคคน (People) ยังต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ
- จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปยังอยู่ในระดับต่ำ
- อัตราการเข้าเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษายังไม่น่าพอใจ

- คะแนนเฉลี่ย O-Net ยังต่ำกว่าเกณฑ์ที่ควรจะเป็น
- สัดส่วนประชากรยากจนและรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือนยังอยู่ในระดับน่าเป็นห่วง

แผนพัฒนาสถิติระดับจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2566-2570 ยังชี้ว่า ข้อมูลด้านการศึกษาอยู่ในลำดับที่ต้องเร่งพัฒนา (อริยชนา ตะพังพินิจการ และ สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2566) ความขัดแย้งนี้แสดงว่าการดำเนินการยังไม่สามารถส่งผลกระทบต่อวงกว้างได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ

(2) ข้อจำกัดของระบบการประเมินคุณภาพ

ระบบการประเมินคุณภาพมีข้อจำกัดสำคัญ 3 ประการ

ประการที่หนึ่ง มาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน (การบริหารคุณภาพการจัดการศึกษา กระบวนการบริหารและการจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และคุณภาพของผู้เรียน) อาจไม่สอดคล้องโดยตรงกับวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอย่างแท้จริง

ประการที่สอง การประเมินแบบองค์รวม (Holistic assessment) ต้องอาศัยความรู้ความสามารถและทักษะของผู้ประเมินในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถสะท้อนความแตกต่างของประสิทธิภาพในแต่ละโรงเรียนได้อย่างชัดเจน

ประการที่สาม แม้โรงเรียนนำร่องจะได้รับการประเมินตามมาตรฐานเดียวกัน แต่รูปแบบการประเมินองค์รวมไม่สามารถบ่งชี้ถึงคุณภาพหรือความสำเร็จที่แท้จริงตามวัตถุประสงค์เฉพาะของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมได้อย่างชัดเจน

(3) ความท้าทายในการบรรลุปัจจัยสู่ความสำเร็จ

คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี (2566) กำหนดปัจจัยสู่ความสำเร็จ 7 ประการ แต่ในทางปฏิบัติยังพบความท้าทายดังนี้

- การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับ ยังขาดการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบกับชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่น
- การสร้างความเข้าใจในเป้าหมายและยุทธศาสตร์ ยังขาดการบูรณาการกับแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาการศึกษาในภาพรวม
- การปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการศึกษา ยังไม่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในวงกว้าง ดึงเห็นได้จากตัวชี้วัดทางการศึกษาของจังหวัดที่ยังต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ
- การจัดสรรงบประมาณ ยังขาดความคล่องตัวและไม่สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะของแต่ละโรงเรียน
- การปรับระบบการบริหารจัดการ ยังไม่สามารถลดขั้นตอนและระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างนวัตกรรมได้อย่างแท้จริง
- การสร้างระบบข้อมูลและสารสนเทศ ยังขาดการเชื่อมโยงกับระบบข้อมูลระดับประเทศ และการนำข้อมูลไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

- การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร ยังไม่ต่อเนื่องและไม่ครอบคลุมทักษะที่จำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาอย่างแท้จริง

(4) ช่องว่างระหว่างนโยบายและการปฏิบัติ

เมื่อเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากับการดำเนินงานจริง พบช่องว่างระหว่างนโยบายและการปฏิบัติ โดยเฉพาะในด้านการกระจายอำนาจและการให้อิสระแก่สถานศึกษา โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

ความท้าทายเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า แม้จะมีความพยายามในการดำเนินการตามแนวทางพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา แต่ประสิทธิผลของการดำเนินงานยังไม่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งสะท้อนความจำเป็นในการทบทวนและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของการเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้อย่างแท้จริง

3.1.6 การดำเนินงาน (Process) และการประเมินผลการดำเนินงาน (Performance Evaluation)

การดำเนินงานมีกิจกรรมหลัก 8 กิจกรรม ได้แก่ (1) การประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อน (2) การประชุมคณะกรรมการต่างๆ 5 ชุด (3) การจ้างเหมาเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจัดทำข้อมูลและเอกสาร (4) การประชุมเชิงปฏิบัติการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ (5) การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำคู่มือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (6) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล (7) การเปิดบ้านนวัตกรรมการเรียนรู้ และ (8) การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน

ส่วนกระบวนการประเมินดำเนินการโดยคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรีและกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด การประเมินล่าสุดจัดทำในปีงบประมาณ 2566 โดยใช้แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามประกาศคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2564 เป็นการประเมินแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากโรงเรียนนำร่อง 17 แห่ง

ผลการประเมินปี 2566 พบว่าส่วนใหญ่บรรลุตามตัวชี้วัด โดยร้อยละ 82.35 (14 จาก 17 โรงเรียน) ได้รับการประเมินหลักสูตร ร้อยละ 94.12 (16 จาก 17 โรงเรียน) ได้รับการนิเทศติดตาม และระบบฐานข้อมูลสารสนเทศมีผลการประเมินความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.15 จากคะแนนเต็ม 5)

ข้อจำกัดและปัญหา พบว่า การวิเคราะห์ผลการประเมินพบว่า แม้การดำเนินการจะอาศัยหลักการตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 แต่วัตถุประสงค์และตัวชี้วัดยังมีความแตกต่างจากเจตนารมณ์เดิมของกฎหมาย โดยเฉพาะประเด็นการกระจายอำนาจและความเป็นอิสระในการบริหารจัดการที่ยังไม่ได้รับการประเมินอย่างครอบคลุม การประเมินเน้นไปที่มิติการพัฒนาหลักสูตรและการนิเทศติดตามเป็นหลัก ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ เช่น การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ยังไม่ได้รับการประเมินอย่างครบถ้วนและเป็นระบบ

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างผลการประเมินที่ได้กับเจตนารมณ์เดิมของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 พบความแตกต่างที่สำคัญในหลายประเด็น ดังนี้

(1) **ประเด็นการกระจายอำนาจและความเป็นอิสระ** พบว่า ในขณะที่พระราชบัญญัติฯ มุ่งเน้นให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการและสามารถดำเนินการได้อย่างยืดหยุ่น แต่การประเมินปัจจุบันกลับเน้นไปที่การประเมินหลักสูตรและการนิเทศติดตามแบบดั้งเดิม ซึ่งยังคงรูปแบบการควบคุมจากส่วนกลาง โดยไม่ได้วัดระดับความเป็นอิสระในการตัดสินใจหรือความสามารถในการดำเนินการนวัตกรรมอย่างแท้จริงของสถานศึกษา

(2) **ประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา** แม้ว่าจะเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์หลักของพระราชบัญญัติฯ แต่ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินไม่ได้มุ่งเน้นการวัดผลในด้านการลดช่องว่างของผลสัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนกลุ่มต่างๆ หรือการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน แต่เน้นไปที่การมีหลักสูตรและระบบนิเทศเป็นหลัก

(3) **ประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคเอกชน** ที่พบว่า การประเมินปัจจุบันแม้จะมีการสัมภาษณ์ชุมชนและผู้ปกครอง แต่ยังไม่ได้อัดวัดระดับการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการออกแบบการศึกษา การตัดสินใจเชิงนโยบาย หรือการระดมทรัพยากรจากภาคเอกชนเพื่อพัฒนาการศึกษาในพื้นที่

(4) **ประเด็นนวัตกรรมการศึกษา** แม้ว่าจะมีการประเมินการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ แต่การประเมินยังคงใช้กรอบการประเมินแบบดั้งเดิม ไม่ได้สะท้อนถึงลักษณะเฉพาะของนวัตกรรมที่ควรมีความคิดสร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ และความสามารถในการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาอย่างรากฐาน

(5) **ประเด็นความยืดหยุ่นทางวิชาการ** พระราชบัญญัติฯ มุ่งเน้นให้สถานศึกษาสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น แต่การประเมินปัจจุบันยังคงใช้มาตรฐานการประเมินที่เป็นแบบแผนเดียวกัน ไม่ได้เปิดพื้นที่ให้สถานศึกษาแสดงถึงตัวตนและเอกลักษณ์เฉพาะของตน

จากความไม่สอดคล้องดังกล่าวส่งผลให้กระบวนการประเมินไม่สามารถสะท้อนถึงความสำเร็จตามเป้าหมายที่แท้จริงของการเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้อย่างครบถ้วน อีกทั้งยังทำให้เกิดช่องว่างทางวิชาการในการกำหนด องค์กรประกอบและตัวชี้วัด ที่เหมาะสมต่อการประเมิน ประสิทธิภาพการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งควรมีความเฉพาะและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ อย่างไรก็ตาม การศึกษาที่ผ่านมายังไม่ครอบคลุมถึงปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน อีกทั้งยังขาดการพัฒนาแนวทางเชิงระบบเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในจังหวัดกาญจนบุรี ผลที่ตามมาคือสถานศึกษานำร่องดำเนินการไปในทิศทางที่ไม่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมการศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งประเด็นดังกล่าวถือเป็นสาระสำคัญที่งานวิจัยนี้มุ่งนำเสนอในเชิงวิชาการ เพื่อให้คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงกรอบการประเมินให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ดั้งเดิมของพระราชบัญญัติฯ ได้อย่างแท้จริงต่อไป

4. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

แนวคิดเรื่องประสิทธิภาพเป็นแกนหลักของการบริหารองค์การและการประเมินผลการดำเนินงานในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นองค์การภาครัฐ ภาคเอกชน หรือสถาบันการศึกษา ก่อนที่จะศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียนและโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม จำเป็นต้องทำความเข้าใจความเป็นมา ความหมาย แนวทางการประเมิน และแนวทางการพัฒนาของแนวคิดประสิทธิภาพในมิติทั่วไปเสียก่อน เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่มีความครอบคลุมและมีความน่าเชื่อถือทางวิชาการ

4.1 ความหมายของประสิทธิภาพ

แนวคิดประสิทธิภาพ (Effectiveness) มีรากฐานมาจากทฤษฎีองค์การยุคต้นศตวรรษที่ 20 ที่นักวิชาการพยายามทำความเข้าใจว่าเหตุใดองค์การบางแห่งจึงประสบความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมาย ในขณะที่อีกหลายแห่งล้มเหลว การพัฒนาแนวคิดนี้มีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับพัฒนาการของทฤษฎีระบบเปิด (Open Systems Theory) ที่มององค์การว่าเป็นระบบที่มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกอย่างต่อเนื่อง Scott และ Davis (2015) ได้อธิบายว่าการมององค์การในฐานะระบบเปิดทำให้การประเมินประสิทธิภาพต้องพิจารณาทั้งปัจจัยภายใน (กระบวนการและทรัพยากร) และปัจจัยภายนอก (ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม) ควบคู่กัน โดย Katz และ Kahn (2015) ได้วางรากฐานทฤษฎีระบบสังคมของประสิทธิภาพองค์การโดยชี้ว่าองค์การที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถจัดการกระแส Input-Throughput-Output ได้อย่างสมดุล โดย Input หมายถึงทรัพยากรที่ดึงมาจากสภาพแวดล้อม Throughput คือกระบวนการแปลงทรัพยากรเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการ และ Output คือผลผลิตที่ส่งออกสู่สภาพแวดล้อม แนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาต่อมาจนกลายเป็นกรอบอ้างอิงหลักของการศึกษาประสิทธิภาพองค์การในหลายสาขาวิชา ธร สุนทรายุทธ (2556) ได้สรุปพัฒนาการของทฤษฎีองค์การในบริบทไทยว่า แนวคิดประสิทธิภาพได้รับการบูรณาการเข้ากับทฤษฎีพฤติกรรมองค์การในยุคที่การศึกษาไทยมุ่งพัฒนาองค์กรตามแนวทางสากล โดยเน้นว่าประสิทธิภาพไม่ใช่แค่ผลลัพธ์สุดท้าย แต่หมายรวมถึงกระบวนการและบรรยากาศขององค์การที่ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ

วิวัฒนาการของแนวคิดประสิทธิภาพในยุคศตวรรษที่ 20-21 (1970-1990) แนวคิดประสิทธิภาพองค์การพัฒนาจากมุมมองเชิงเป้าหมาย (Goal-Attainment Model) ซึ่งวัดความสำเร็จจากการบรรลุผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า สู่มุมมองที่ซับซ้อนขึ้นซึ่งคำนึงถึงกระบวนการ ทรัพยากร และความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Owens (2007) ได้บรรยายพัฒนาการนี้ว่าเป็นการเปลี่ยนผ่านจากการมองประสิทธิภาพในมิติเดียว (One-Dimensional View) ไปสู่การมองในมิติหลากหลาย (Multidimensional View) ที่บูรณาการทั้งตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ Daft (2006) ได้อธิบายว่าในยุคการจัดการสมัยใหม่ แนวคิดประสิทธิภาพได้ขยายจากการมุ่งเน้นเฉพาะผลผลิต (output) ไปสู่การให้ความสำคัญกับความยั่งยืน นวัตกรรม และความสามารถในการปรับตัวขององค์การต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม การจัดการยุคใหม่ต้องสร้างสมดุลระหว่างประสิทธิภาพ (Effectiveness หรือการทำให้ถูกต้อง) และ ประสิทธิภาพ (Efficiency หรือการทำให้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้อง) ซึ่งเป็นสองมิติที่แตกต่างแต่เสริมกัน

Porwal (2010) ได้ชี้ให้เห็นว่าในศตวรรษที่ 21 แนวคิดประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับแนวคิดคุณภาพ (Quality) โดยองค์การที่มีประสิทธิภาพสูงต้องไม่เพียงแต่บรรลุเป้าหมายที่

กำหนดไว้เท่านั้น แต่ต้องทำในระดับคุณภาพที่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยอมรับและพึงพอใจด้วย แนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นการพัฒนาจากการมองประสิทธิผลเชิงปริมาณ ไปสู่การผสมผสานมิติเชิงคุณภาพและมิติเชิงสัมพันธ์

ในบริบทการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทย กาญจนา หรุเจริญพรพานิช และ พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต (2563) พบว่าแนวคิดประสิทธิผลในองค์การสมัยใหม่ต้องพิจารณาครอบคลุม 4 มิติ ได้แก่ (1) ผลสัมฤทธิ์ตามพันธกิจหลัก (2) ความสามารถในการบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (3) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และ (4) การตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งสะท้อนแนวโน้มสากลที่มองประสิทธิผลในเชิงองค์รวม

4.1.1 ความหมาย ประสิทธิภาพ

ราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2554 ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง ผลสำเร็จ ผลที่เกิดขึ้น

Cambridge University Press & Assessment (2024) ให้ความหมาย ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ไว้ในหลายนิยาม เช่น ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีประสิทธิภาพ หรือ ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถที่จะประสบความสำเร็จและสร้างผลลัพธ์ตามที่ตั้งใจไว้ หรือ ประสิทธิภาพ หมายถึง ค่าที่มักใช้ควบคู่กับความมีประสิทธิภาพ

พัฒนาพงษ์ นามพิมพ์ (2564) ได้สรุปว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลสำเร็จที่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์โดยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

อารีย์ ทองศรีนุ่น และ จรัส อติวิทยาภรณ์ (2565) ให้ความหมาย ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ว่าหมายถึง เป็นเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารว่าการบริหารองค์กรหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง สามารถดำเนินการจนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มากน้อยเพียงใดนั้น ประสิทธิภาพจึงมีความหมายแตกต่างกันตามความเข้าใจของผู้บริหาร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะขององค์กรและความคาดหวังในงานนั้น

Nikita (2022) ให้นิยาม ประสิทธิภาพว่า หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์และเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการบรรลุ มีความสัมพันธ์กับการบรรลุเป้าหมาย เป้าหมายเชิงนโยบาย กิจกรรมปฏิบัติการ โดยจะถือว่ามีประสิทธิภาพหากกระบวนการของกิจกรรมเหล่านี้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์นโยบายขั้นสุดท้าย โดยประสิทธิภาพ ยังการวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรในการบรรลุเป้าหมาย หากองค์กรมีประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมาย องค์กรนั้นก็ถือว่าดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการศึกษานี้กำหนดให้ ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง ระดับความสำเร็จขององค์กรในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นผ่านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

4.1.2 ความหมายประสิทธิผลในมิติการบริหารองค์กร

Daft (2006) ได้ให้ความหมายประสิทธิผลองค์กร (Organizational Effectiveness) ว่า หมายถึงระดับที่องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งครอบคลุมทั้งเป้าหมายอย่างเป็น

ทางการ (Official Goals) ที่ประกาศต่อสาธารณะ และเป้าหมายเชิงปฏิบัติการ (Operative Goals) ที่เป็นสิ่งที่องค์กรมุ่งทำจริงๆ ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ประสิทธิผลองค์กรในมุมมองสมัยใหม่ต้องพิจารณาทั้งมิติภายใน (กระบวนการ โครงสร้าง วัฒนธรรม) และมิติภายนอก (ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้รับบริการ)

Owens (2007) ได้เน้นว่าประสิทธิผลองค์กรทางการศึกษาไม่ใช่เพียงการวัดผลลัพธ์ขั้นสุดท้าย แต่ต้องรวมถึงความสามารถขององค์กรในการเรียนรู้ ปรับตัว และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ที่มองว่าองค์กรที่มีประสิทธิผลต้องมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงตนเองให้ทันกับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลง

Scott และ Davis (2015) ได้บูรณาการมุมมองจากทฤษฎีองค์กรหลายสำนักและสรุปว่าประสิทธิผลองค์กรสามารถพิจารณาได้ใน 3 มุมมองหลัก ได้แก่ (1) มุมมองเชิงเหตุผล (Rational Perspective) ซึ่งมองประสิทธิผลว่าเป็นการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (2) มุมมองเชิงธรรมชาติ (Natural Perspective) ซึ่งมองประสิทธิผลว่าเป็นการรักษาสมดุลและความอยู่รอดขององค์กร และ (3) มุมมองเชิงระบบเปิด (Open Systems Perspective) ซึ่งมองประสิทธิผลว่าเป็นความสามารถในการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสภาพแวดล้อม

Katz และ Kahn (2015) ได้นิยามประสิทธิผลในกรอบทฤษฎีระบบสังคม ว่าหมายถึงความสามารถขององค์กรในการแปลงทรัพยากร (Energy Transformation) ให้ได้ผลลัพธ์ที่ตอบสนองต่อทั้งเป้าหมายภายในและความต้องการของสภาพแวดล้อมภายนอก องค์กรที่มีประสิทธิผลสูงต้องมีอัตราส่วนของผลลัพธ์ที่ดีต่อทรัพยากรที่ลงทุน (Favorable Input-Output Ratio) และสามารถรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับสภาพแวดล้อมได้อย่างต่อเนื่อง

โดยสรุป ประสิทธิภาพองค์กร (Organizational Effectiveness) หมายถึง ความสามารถขององค์กรในการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ทั้งในมิติภายในและภายนอก โดยอาศัยการแปลงทรัพยากรให้เกิดผลลัพธ์ที่คุ้มค่า ควบคู่กับความสามารถในการเรียนรู้ ปรับตัว และรักษาความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

4.1.3 ความหมายประสิทธิผลในบริบทการศึกษาไทย

ในบริบทการศึกษาไทย ฐร สุนทรายุทธ (2556) ได้สังเคราะห์ความหมายประสิทธิผลองค์กรจากทฤษฎีองค์กรและพฤติกรรมว่าหมายถึงระดับความสำเร็จของสถาบันในการบรรลุพันธกิจและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยต้องพิจารณาทั้งในมิติของผู้เรียน (นักเรียนที่มีคุณภาพ) มิติของครูและบุคลากร (การพัฒนาศักยภาพ) มิติของการบริหารจัดการ (การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) และมิติของชุมชน (การตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น)

ปิติชาย ต้นปิติ (2557) ได้ให้ความหมายประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานว่าหมายถึงความสามารถของสถานศึกษาในการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในทุกมิติ ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และการสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชน นิยามนี้สะท้อนมุมมององค์รวมที่สอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาไทย

กาญจนา หุจรวิญพรพานิช และ พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต (2563) ได้ขยายความหมาย ประสิทธิภาพการดำเนินงานในบริบทสถาบันอุดมศึกษาไทยว่าต้องพิจารณาครอบคลุมทั้งมิติผลสัมฤทธิ์ ตามพันธกิจ ความสามารถในการบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งสะท้อนการประยุกต์ใช้แนวคิดสากลในบริบท การศึกษาไทย

จิราภรณ์ รังคสิริ และ พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ (2564) ศึกษาประสิทธิผลในบริบทวิสาหกิจ เพื่อสังคมและสรุปว่าประสิทธิผลในองค์การที่มีพันธกิจทางสังคมหมายถึงความสามารถในการบรรลุ เป้าหมายทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมพร้อมกัน โดยต้องพิจารณาทั้งผลลัพธ์เชิงปริมาณที่วัดได้และ ผลกระทบเชิงคุณภาพต่อชุมชน ซึ่งมีนัยสำคัญต่อการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนที่ต้อง ตอบสนองทั้งเป้าหมายทางการศึกษาและเป้าหมายทางสังคม

มานิตย์ อาชานอก (2561) ศึกษาประสิทธิผลในมิติของนวัตกรรมและพบว่า ประสิทธิภาพ ของนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้หมายถึงความสามารถของนวัตกรรมนั้นในการช่วยให้ผู้เรียนบรรลุ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งต้องพิจารณาทั้งด้านประสิทธิภาพ (ใช้เวลาและ ทรัพยากรอย่างเหมาะสม) และประสิทธิผล (บรรลุผลการเรียนรู้ตามเป้าหมาย) ควบคู่กัน

โดยสรุป ประสิทธิภาพในบริบทการศึกษาไทย หมายถึง ระดับความสำเร็จของสถานศึกษาในการ บรรลุพันธกิจและวัตถุประสงค์อย่างครบถ้วนในทุกมิติ ทั้งด้านคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการตอบสนองความต้องการของชุมชนและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย รวมถึงความสามารถในการสร้างผลกระทบเชิงคุณภาพต่อสังคมในระยะยาว

4.2 การประเมินประสิทธิผล

4.2.1 แนวทางและกรอบการประเมินประสิทธิผลองค์การ

การประเมินประสิทธิผลองค์การ (Organizational Effectiveness Assessment) เป็น กระบวนการที่มีความหลากหลายและซับซ้อน เนื่องจากประสิทธิผลประกอบด้วยมิติที่หลากหลาย และมีความสัมพันธ์กันเชิงพลวัต Daft (2006) ได้จำแนกแนวทางการประเมินประสิทธิผลองค์การ ออกเป็น 4 แนวทางหลัก ได้แก่ (1) แนวทางเชิงเป้าหมาย (Goal Approach) ที่ประเมินระดับการ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (2) แนวทางเชิงทรัพยากร (Resource-Based Approach) ที่ประเมิน ความสามารถในการจัดหาทรัพยากรที่มีคุณค่า (3) แนวทางเชิงกระบวนการภายใน (Internal Process Approach) ที่ประเมินประสิทธิภาพกระบวนการภายใน และ (4) แนวทางเชิงผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย (Stakeholder Approach) ที่ประเมินความพึงพอใจของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ

Scott และ Davis (2015) ได้เพิ่มเติมแนวทางที่ 5 คือแนวทางเชิงแข่งขัน (Competing Values Approach) ที่ยอมรับว่าองค์กรต่างๆ มีมิติของประสิทธิผลที่อาจขัดแย้งกัน เช่น การมุ่งเน้น ความยืดหยุ่นอาจขัดแย้งกับการมุ่งเน้นการควบคุม และการมุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรอาจขัดแย้งกับ การมุ่งเน้นผลผลิตระยะสั้น การประเมินที่ดีต้องตระหนักถึงความขัดแย้งเหล่านี้และหาสมดุลที่ เหมาะสมกับบริบทของแต่ละองค์การ

Owens (2007) ได้เน้นว่าในบริบทองค์การทางการศึกษา การประเมินประสิทธิผลที่มี คุณภาพต้องครอบคลุม 3 ระดับ คือ (1) ระดับผลผลิต (Output Level) วัดผลลัพธ์ที่ได้จาก กระบวนการ เช่น ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (2) ระดับกระบวนการ (Process Level) วัดคุณภาพของ

กระบวนการดำเนินงาน เช่น คุณภาพการสอน และ (3) ระดับผลกระทบ (Impact Level) วัดการเปลี่ยนแปลงในระยะยาวที่เกิดแก่บุคคลและสังคม

จากแนวทางและกรอบการประเมินทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า การประเมินประสิทธิผลองค์การที่มีคุณภาพต้องอาศัยแนวทางที่หลากหลายและครอบคลุมหลายมิติพร้อมกัน โดยพิจารณาทั้งระดับการบรรลุเป้าหมาย ความสามารถในการจัดหาและใช้ทรัพยากร คุณภาพกระบวนการภายใน และความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงต้องตระหนักถึงความขัดแย้งระหว่างมิติต่างๆ และหาสมดุลที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละองค์การ ทั้งนี้ในบริบทการศึกษา การประเมินต้องครอบคลุมทั้งผลผลิต กระบวนการ และผลกระทบระยะยาวต่อบุคคลและสังคม

4.2.2 ตัวชี้วัดประสิทธิผลองค์การ

การเลือกตัวชี้วัดที่เหมาะสมสำหรับการประเมินประสิทธิผลองค์การเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง Katz และ Kahn (2015) เสนอว่าตัวชี้วัดที่ดีต้องครอบคลุมทั้งมิติของปริมาณ (ตัวเลขที่วัดได้โดยตรง) และมิติของคุณภาพ (ค่านิยม ทักษะ และความสัมพันธ์) นอกจากนี้ยังต้องมีตัวชี้วัดทั้งในระยะสั้น (ผลผลิตทันที) และระยะยาว (ความยั่งยืนและการเติบโต)

Hoy และ Miskel (2013) ได้เสนอกรอบตัวชี้วัดประสิทธิผลองค์การทางการศึกษาที่ครอบคลุม 4 มิติ ได้แก่ (1) มิติผลสัมฤทธิ์ (Achievement Dimension) วัดระดับการบรรลุเป้าหมายทางวิชาการ (2) มิติทัศนคติ (Attitudinal Dimension) วัดทัศนคติและความผูกพันของบุคลากรและนักเรียน (3) มิติการปรับตัว (Adaptive Dimension) วัดความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง และ (4) มิติการแก้ปัญหา (Problem-Solving Dimension) วัดความสามารถในการระบุและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Secolsky และ Denison (2018) ได้เสนอแนวทางการวัดและประเมินผลในสถาบันอุดมศึกษาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการประเมินประสิทธิผลองค์การการศึกษาในระดับต่างๆ โดยเน้นความสำคัญของการประเมินที่ครบถ้วน (Comprehensive Assessment) ซึ่งต้องรวบรวมหลักฐานจากหลายแหล่ง ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย และพิจารณาบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละองค์การ

ในบริบทไทย นภนต์กฤต สรรพอาษา, สมคิด สร้อยน้ำ และ นวัตร หอมสิน (2562) ได้พัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชน พบว่าตัวชี้วัดประสิทธิผลที่สำคัญในบริบทไทย ได้แก่ ผลลัพธ์ตามพันธกิจหลัก ความพึงพอใจของผู้รับบริการ คุณภาพกระบวนการดำเนินงาน และการพัฒนาบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาของ สมศ.

จากแนวทางตัวชี้วัดทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า ตัวชี้วัดประสิทธิผลองค์การที่มีคุณภาพต้องครอบคลุมทั้งมิติปริมาณและคุณภาพ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยพิจารณาใน 4 มิติหลัก ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ตามพันธกิจ ทัศนคติและความผูกพันของบุคลากร ความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และความสามารถในการแก้ปัญหา ทั้งนี้การประเมินต้องรวบรวมหลักฐานจากหลายแหล่งและคำนึงถึงบริบทเฉพาะของแต่ละองค์การ ซึ่งในบริบทไทยให้ความสำคัญเพิ่มเติมกับความพึงพอใจของผู้รับบริการและการพัฒนาบุคลากรควบคู่กันด้วย

4.2.3 การประเมินประสิทธิผลองค์กรในบริบทที่หลากหลาย

ภัทรพล มหาจันทร์ (2555) ศึกษาประสิทธิผลของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนซึ่งเป็นองค์การที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างสถาบันการศึกษาและองค์การชุมชน โดยประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างในการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการประเมินประสิทธิผลขององค์การที่มีพันธกิจทางสังคมต้องคำนึงถึงความคาดหวังของชุมชนและความเหมาะสมกับบริบทท้องถิ่นเป็นพิเศษ

จิราภรณ์ รังคสิริ และ พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ (2564) ได้นำเสนอแนวทางการประเมินประสิทธิผลของวิสาหกิจเพื่อสังคมซึ่งต้องพิจารณาทั้งผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ (รายได้ การจ้างงาน) และผลกระทบทางสังคม (การพัฒนาชุมชน การลดความเหลื่อมล้ำ) ควบคู่กัน แนวทางการประเมินแบบองค์รวมนี้อัดคล้องกับทิศทางการประเมินประสิทธิผลองค์กรยุคใหม่ที่ให้น้ำหนักกับผลกระทบทางสังคมมากขึ้น

Talebloo (2015) ได้ยืนยันจากการศึกษาในบริบทโรงเรียนประถมศึกษาว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ (Organizational Citizenship Behavior) และประสิทธิผลโรงเรียน ผลการวิจัยสนับสนุนว่าการประเมินประสิทธิผลองค์กรที่ครบถ้วนต้องรวมมิติของพฤติกรรมองค์กรและวัฒนธรรมองค์กรไว้ด้วย ไม่ใช่เพียงวัดผลลัพธ์เชิงตัวเลขเท่านั้น

Oliveira (2024) ได้เน้นถึงความสำคัญของคุณภาพในบริบทการศึกษาและเสนอว่าการประเมินประสิทธิผลสถาบันการศึกษาต้องมุ่งเน้นทั้งมาตรฐานกระบวนการและผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ โดยชี้ว่าการประเมินที่ดีต้องพิจารณาทั้งระยะสั้น (ผลการเรียน) และระยะยาว (การพัฒนาที่ยั่งยืน) เพื่อให้ได้ภาพที่ครบถ้วนของประสิทธิผลองค์กร

จากงานวิจัยในบริบทที่หลากหลายทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า การประเมินประสิทธิผลองค์กรในบริบทที่แตกต่างกันต้องอาศัยแนวทางองค์รวมที่ไม่จำกัดเพียงผลลัพธ์เชิงตัวเลข แต่ต้องครอบคลุมทั้งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม พฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กร ตลอดจนความเหมาะสมกับบริบทและความคาดหวังของชุมชนท้องถิ่น โดยพิจารณาทั้งมาตรฐานกระบวนการและผลลัพธ์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้ได้ภาพที่สมบูรณ์และสะท้อนประสิทธิผลที่แท้จริงขององค์กร

4.3 การพัฒนาประสิทธิผล

4.3.1 แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลองค์กร

การพัฒนาประสิทธิผลองค์กร (Organizational Effectiveness Development) เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การดำเนินการอย่างเป็นระบบ และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง Daft (2006) ได้เสนอว่าการพัฒนาประสิทธิผลองค์กรในยุคใหม่ต้องดำเนินการพร้อมกันใน 3 มิติ ได้แก่ (1) การพัฒนาโครงสร้างและกระบวนการ (Structure and Process Development) ซึ่งครอบคลุมการออกแบบองค์การ การกำหนดบทบาทหน้าที่ และการสร้างระบบการทำงาน (2) การพัฒนาบุคลากร (Human Resource Development) ซึ่งครอบคลุมการพัฒนาสมรรถนะ การสร้างแรงจูงใจ และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ และ (3) การพัฒนาความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม (Environmental Relationship Development) ซึ่งครอบคลุมการ

สร้างเครือข่าย การตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ส่วน Owens (2007) ได้เสนอว่าพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประสิทธิภาพองค์กรทางการศึกษาคือการสร้างวัฒนธรรมองค์การที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Culture of Continuous Improvement) โดยองค์การที่สามารถพัฒนาประสิทธิภาพได้อย่างยั่งยืนต้องมีผู้นำที่สร้างวิสัยทัศน์ร่วม บุคลากรที่มีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง และระบบที่ส่งเสริมการแบ่งปันความรู้และการเรียนรู้จากประสบการณ์

4.3.2 บทบาทของภาวะผู้นำต่อการพัฒนาประสิทธิภาพ

ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อการพัฒนาประสิทธิภาพองค์กร Talebloo (2015) พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์กรผ่านการสร้างแรงบันดาลใจ การพัฒนาบุคลากรเป็นรายบุคคล และการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน ผู้นำที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูงจะสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์การที่มุ่งเน้นการพัฒนาประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องได้ดีกว่าผู้นำที่ใช้รูปแบบการบริหารแบบดั้งเดิม

Hoy และ Miskel (2013) ได้อธิบายว่าผู้บริหารองค์การทางการศึกษาที่สามารถพัฒนาประสิทธิภาพได้สำเร็จต้องมีความสามารถใน 4 ด้านหลัก คือ (1) ความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์และถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ (2) ความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (3) ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ (4) ความสามารถในการสร้างระบบติดตามประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

จิราภรณ์ รังคสิริ และ พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ (2564) พบว่าภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมประกอบกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมส่งผลต่อประสิทธิภาพของวิสาหกิจเพื่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญ ผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงจะสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่กว้างขวาง ซึ่งส่งผลให้องค์การมีทรัพยากรและการสนับสนุนที่หลากหลายสำหรับการพัฒนาประสิทธิภาพ

จากงานวิจัยด้านภาวะผู้นำทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาประสิทธิภาพองค์กร โดยผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องมีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์และถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ บริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างแรงบันดาลใจและพัฒนาบุคลากร ตลอดจนสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งทั้งหมดนี้นำไปสู่วัฒนธรรมองค์การที่มุ่งพัฒนาประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

4.3.3 การพัฒนาประสิทธิภาพผ่านการพัฒนาบุคลากรและนวัตกรรม

การพัฒนาบุคลากรเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประสิทธิภาพองค์กรในระยะยาว Owens (2007) เสนอว่าองค์การที่มีประสิทธิภาพสูงต้องมีระบบการพัฒนาบุคลากรที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายองค์กร ครอบคลุมทั้งการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ (Professional Competency) ทักษะการทำงานร่วมกัน (Collaborative Skills) และทัศนคติที่มุ่งมั่นพัฒนา (Growth Mindset) Katz และ Kahn (2015) เสริมว่าระบบแรงจูงใจที่เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน

มานิตย์ อาษานอก (2561) ศึกษาการพัฒนาประสิทธิภาพผ่านนวัตกรรมการเรียนรู้และพบว่า การพัฒนาและนำนวัตกรรมมาใช้ในองค์การต้องผ่านกระบวนการที่เป็นระบบ คือ (1) การวิเคราะห์ความต้องการและปัญหา (Needs Analysis) (2) การออกแบบและพัฒนานวัตกรรม

(Design and Development) (3) การทดลองใช้และประเมินผล (Trial and Evaluation) และ (4) การปรับปรุงและขยายผล (Revision and Diffusion) กระบวนการนี้ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นวัตกรรมสามารถพัฒนาประสิทธิภาพได้อย่างยั่งยืน

Scott และ Davis (2015) ได้เน้นว่าการพัฒนาประสิทธิภาพผ่านนวัตกรรมต้องคำนึงถึงความสอดคล้องระหว่างนวัตกรรมกับโครงสร้างและวัฒนธรรมขององค์กร นวัตกรรมที่ดีแต่ขาดการสนับสนุนจากโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กรมักไม่สามารถพัฒนาประสิทธิภาพได้ในระยะยาว การพัฒนาประสิทธิภาพที่ยั่งยืนจึงต้องดำเนินการทั้งระดับนวัตกรรม (Innovation Level) และระดับองค์กร (Organizational Level) ควบคู่กัน

จากงานวิจัยด้านการพัฒนาบุคลากรและนวัตกรรมทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาประสิทธิภาพองค์กรอย่างยั่งยืนต้องดำเนินการควบคู่กันใน 2 มิติหลัก คือ การพัฒนาบุคลากรที่ครอบคลุมทั้งสมรรถนะวิชาชีพ ทักษะการทำงานร่วมกัน และทัศนคติที่มุ่งมั่นพัฒนา พร้อมระบบแรงจูงใจที่เหมาะสม และการนำนวัตกรรมมาใช้อย่างเป็นระบบตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการ จนถึงการขยายผล โดยนวัตกรรมนั้นต้องมีความสอดคล้องกับโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้การพัฒนาประสิทธิภาพเกิดผลจริงทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กร

4.3.4 การพัฒนาประสิทธิภาพผ่านเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องเป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพองค์กรอย่างยั่งยืน Katz และ Kahn (2015) ชี้ว่าองค์กรในฐานะระบบเปิดต้องสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้รับทรัพยากร ข้อมูล และการสนับสนุนที่จำเป็น ยิ่งองค์กรมีเครือข่ายที่กว้างขวางและเข้มแข็งเท่าใด ยิ่งมีศักยภาพในการพัฒนาประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น

ปิติชาย ต้นปิติ (2557) พบว่าปัจจัยเชิงระบบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์กรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำคัญคือการมีเครือข่ายสนับสนุนจากชุมชนและหน่วยงานภาคี การวิจัยยืนยันว่าสถานศึกษาที่มีเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งสามารถพัฒนาประสิทธิภาพได้สูงกว่าสถานศึกษาที่ดำเนินการอย่างโดดเดี่ยว เนื่องจากเครือข่ายช่วยเติมเต็มทรัพยากรที่ขาดแคลน แบ่งปันความรู้ และสร้างการยอมรับจากชุมชน

กาญจนา หรุเจริญพรพานิช และ พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต (2563) ยืนยันในบริบทมหาวิทยาลัยเอกชนไทยว่าการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกระดับในกระบวนการวางแผนและประเมินผลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยเฉพาะในมิติของคุณภาพบัณฑิต การพัฒนาบุคลากร และความพึงพอใจของนักศึกษา ซึ่งสะท้อนหลักการสำคัญว่าการพัฒนาประสิทธิภาพต้องอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจากทุกฝ่าย

Schleicher (2018) ได้เสนอในระดับระบบการศึกษาว่าระบบที่มีประสิทธิภาพสูงต้องสร้างสมดุลระหว่างการกำกับดูแลจากส่วนกลาง (Centralized Oversight) และการเสริมอำนาจให้สถานศึกษา (School Empowerment) ระบบที่ให้อิสระกับสถานศึกษาในการบริหารจัดการตามบริบทท้องถิ่น ควบคู่กับการสนับสนุนจากส่วนกลางและการติดตามประเมินผลที่เข้มแข็ง มักมีประสิทธิผลสูงกว่าระบบที่ควบคุมจากส่วนกลางเพียงอย่างเดียว แนวคิดนี้มีนัยสำคัญต่อการออกแบบพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในประเทศไทย

จากงานวิจัยด้านเครือข่ายและการมีส่วนร่วมทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาประสิทธิภาพองค์การอย่างยั่งยืนต้องอาศัยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ อย่างเข้มแข็ง และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและประเมินผลอย่างแท้จริง โดยต้องสร้างสมดุลระหว่างการกำกับดูแลจากส่วนกลางและการเสริมอำนาจให้องค์การสามารถบริหารจัดการได้ตามบริบทท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยเติมเต็มทรัพยากร แบ่งปันความรู้ และสร้างการยอมรับจากชุมชน อันนำไปสู่ประสิทธิผลที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

4.3.5 แนวคิดความเชื่อมโยงประสิทธิผลสู่ประสิทธิผลของโรงเรียน

จากการทบทวนแนวคิดประสิทธิผลในหัวข้อ 4.1-4.4 สามารถสรุปสาระสำคัญและเชื่อมโยงสู่ประสิทธิผลของโรงเรียนได้ 4 ประการ ดังนี้

ประการแรก ประสิทธิภาพเป็นแนวคิดพหุมิติ (Multidimensional Concept) ที่ต้องพิจารณาทั้งมิติของเป้าหมาย ทรัพยากร กระบวนการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Daft, 2006; Scott & Davis, 2015) การนำกรอบแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับโรงเรียนหมายความว่า การประเมินประสิทธิผลโรงเรียนต้องครอบคลุมทุกมิติ ไม่ใช่เพียงวัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเพียงอย่างเดียว

ประการที่สอง การพัฒนาประสิทธิผลต้องอาศัยภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง วัฒนธรรมองค์การที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และเครือข่ายความร่วมมือที่กว้างขวาง (Talebloo, 2015; Owens, 2007; Katz & Kahn, 2015) ปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมที่ต้องแสดงให้เห็นถึงความเป็นเลิศในการบริหารจัดการและการสร้างนวัตกรรม

ประการที่สาม นวัตกรรมและการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพ (Daft, 2006; มานิตย์ อาษานอก, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่ต้องการให้โรงเรียนนำร่องเป็นแหล่งสร้างและขยายผลนวัตกรรมทางการศึกษา

ประการที่สี่ ระบบการประเมินและติดตามผลที่เป็นระบบและต่อเนื่องเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาประสิทธิผลที่ยั่งยืน (Owens, 2007; Schleicher, 2018; Secolsky & Denison, 2018) การที่โรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมต้องรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานกำกับดูแลและชุมชนจึงเป็นกลไกที่ช่วยพัฒนาประสิทธิผลโรงเรียนได้อย่างมีทิศทาง

5. ประสิทธิภาพของโรงเรียน (School Effectiveness)

5.1 ความเป็นมาของแนวคิดประสิทธิผลโรงเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลโรงเรียนเริ่มต้นขึ้นในช่วงทศวรรษ 1960 จากการศึกษาของ Coleman, Campbell, Hobson, McPartland, Mood, Weinfeld และ (1966) ที่เรียกว่า “Equality of Educational Opportunity Study” ซึ่งพบว่าปัจจัยครอบครัวและสังคมมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมากกว่าปัจจัยอื่นๆ การศึกษานี้ได้กระตุ้นให้เกิดการวิจัยเพิ่มเติมเพื่อค้นหาว่าโรงเรียนสามารถสร้างความแตกต่างในผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้หรือไม่ ต่อมาในทศวรรษ 1970-1980 งานวิจัยของ Edmonds (1979) และ Rutter, Maughan, Mortimore, Ouston & Smith (1979) ได้แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนสามารถสร้างความแตกต่างที่สำคัญต่อ

ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนจากครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจ และสังคมต่ำ การศึกษาเหล่านี้ได้นำไปสู่การพัฒนา “Seven Correlates of Effective Schools” ของ Lezotte (1991) ซึ่งประกอบด้วย (1) ภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง (2) ความคาดหวังสูงต่อนักเรียนทุกคน (3) การมุ่งเน้นทักษะพื้นฐาน (4) บรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและเป็นระเบียบ (5) การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ (6) ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน และ (7) พันธกิจและเป้าหมายที่ชัดเจน (Scheerens, 2016)

ในยุคปัจจุบัน แนวคิดประสิทธิผลโรงเรียนได้พัฒนาไปสู่ความซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะผ่าน Dynamic Model of Educational Effectiveness ของ Creemers และ Kyriakides (2015) ที่เน้นความเป็นพลวัตและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ในระดับห้องเรียน โรงเรียน และระบบการศึกษา นอกจากนี้ยังมีการพัฒนา Effective Schools Framework ที่ให้ความสำคัญกับ 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง การบริหารบุคลากรเชิงกลยุทธ์ วัฒนธรรมโรงเรียนเชิงบวก การสอนที่มีประสิทธิภาพ และสื่อการสอนและการประเมินที่มีคุณภาพสูง (Texas Education Agency, 2024)

งานวิจัยล่าสุดยังได้ให้ความสำคัญกับความยุติธรรมทางการศึกษา (Educational Equity) และความครอบคลุม (Inclusive Education) โดยเน้นว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิผลต้องสามารถสร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันสำหรับนักเรียนทุกคนโดยไม่คำนึงถึงภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจ (Ainscow, 2020)

5.2 ความหมายประสิทธิผลของโรงเรียน

จากการทบทวนวรรณกรรมต่างประเทศ พบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียนมีความหมายที่หลากหลายตามมุมมองและบริบทของการศึกษา

UNESCO (2004) ได้นิยามโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ (Efficient School) ว่าสามารถพิจารณาได้จากปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ (1) โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพคือโรงเรียนที่ได้ผลลัพธ์ที่ดี วัดจากผลการสอบ นิยามเชิงปฏิบัติการนี้ทำให้การวัดประสิทธิภาพทำได้ง่าย เนื่องจากผลการสอบเป็นสิ่งที่สามารถวัดได้ชัดเจน (2) โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพคือโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการภายในที่ดี โดยเชื่อว่าโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพเมื่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ มีความราบรื่นและเกื้อกูลกัน ทั้งครูที่พึงพอใจในการสอน ผู้ปกครองที่เต็มใจส่งบุตรหลานมาเรียน และนักเรียนที่สนุกกับกระบวนการเรียนรู้ และ (3) โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพคือโรงเรียนที่ให้ผลลัพธ์ที่ดีในต้นทุนที่เหมาะสม ซึ่งสังคมโดยรวมและบุคคลสามารถแบกรับได้ นิยามนี้ให้ความสำคัญกับการพิจารณาด้านทุน (Cost) และความเป็นธรรม (Equity) โดยที่การพิจารณาทั้งสามประการข้างต้นสะท้อนให้เห็น 4 มิติของประสิทธิภาพโรงเรียน ได้แก่ (1) การมุ่งเน้นผลลัพธ์ (Focus on Outcomes) (2) การบริหารจัดการภายในที่ดี (Favorable Internal Management) (3) ความคุ้มค่าของต้นทุน (Cost Effectiveness) และ (4) ความเป็นธรรม (Equity)

Hoy และ Miskel (2013) กำหนดประสิทธิผลของโรงเรียน ว่าหมายถึง ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์สูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และความสามารถในการแก้ปัญหาของโรงเรียน

Terrance, Kristine, Robin และ Regina (2023) ได้ให้ ความหมาย ประสิทธิภาพโรงเรียน ครอบคลุมความสำเร็จในการศึกษาของผู้เรียนโดยมุ่งเน้นเฉพาะตัวแปรของครู การสอน และการจัดการสถานศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากการมองประสิทธิภาพเพียงผลลัพธ์ไปสู่การมองกระบวนการและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

Sammons, Toth และ Sylva (2022) ระบุความหมาย ประสิทธิภาพโรงเรียน เป็นแนวคิดที่ ซับซ้อนและหลากหลาย ซึ่งสามารถวัดได้ผ่านตัวชี้วัดต่างๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ความผูกพันของ นักเรียน ความพึงพอใจของครู การพัฒนาทักษะชีวิต และความเตรียมพร้อมสำหรับศตวรรษที่ 21

ในบริบทของประเทศไทย พัฒนพงษ์ นามพิมพ์ (2564) ให้ความหมายประสิทธิภาพของโรงเรียน ว่าหมายถึง การบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาโดยพิจารณาจากความสามารถ ในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติ ทางบวก ตลอดจนความสามารถปรับเปลี่ยนพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และความสามารถ ในการแก้ไขปัญหาโรงเรียน

รำไพ ไชยยนต์, เพลินพิศ ธรรมรัตน์ และ ศิกานต์ เพียรธัญญากรณ์ (2566) สรุปความหมาย ประสิทธิภาพของโรงเรียนในมุมมองของประเทศไทยว่าหมายถึง ระดับความสำเร็จจากการดำเนินงาน ของโรงเรียนตามเป้าหมายและการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้อง โดยมีความสำคัญในการดำเนินงานที่เน้น คุณภาพผู้เรียน การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การรักษาอัตลักษณ์ และความพึงพอใจในการทำงาน ของบุคลากร

จากวรรณกรรมข้างต้นสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง การบรรลุตาม วัตถุประสงค์ของโรงเรียน โดยประเมินจากผลสำเร็จจากการดำเนินงานตามแผนโครงการหรือ แผนงานตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ตั้งหรือคาดหวังไว้ ความมีประสิทธิภาพแสดงถึง ความสามารถในการสำเร็จตามเป้าหมายการบริหารจัดการการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ สุดท้ายตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน คือ คุณภาพของผู้เรียน และร่วมกับการบริหารการ จัดการด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการสร้างความสามารถให้คงอยู่ได้เป็นอย่างดีของสถานศึกษาทั้งใน ปัจจุบันและในอนาคต

5.3 ทฤษฎีและโมเดลประสิทธิภาพโรงเรียน

5.3.1 ทฤษฎีระบบเปิดทางสังคม (Open Social System Theory)

ทฤษฎีระบบเปิดทางสังคมมองโรงเรียนในฐานะระบบเปิดที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม ภายนอกและมีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรกับสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง (Scott & Davis, 2015) ตาม ทฤษฎีนี้ ประสิทธิภาพของโรงเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถในการดำเนินงานของระบบภายในและการ ตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก โดย Katz และ Kahn (2015) เสนอว่าระบบที่มีประสิทธิภาพต้องมี การนำเข้าข้อมูล (Input) การดำเนินการ (Throughput) และการส่งออกผลลัพธ์ (Output) อย่าง สมดุล

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีนี้ในโรงเรียนแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพเกิดจากความสามารถใน การบูรณาการปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก เช่น ทรัพยากรมนุษย์ งบประมาณ หลักสูตร เทคโนโลยี และการสนับสนุนจากชุมชน (Talebloo, 2015)

5.3.2 โมเดลประสิทธิผลแบบพลวัต (Dynamic Model of Educational Effectiveness)

โมเดลประสิทธิผลแบบพลวัตของ Creemers และ Kyriakides (2015) เป็นแนวทางที่ครอบคลุมและทันสมัยที่สุดในปัจจุบัน โมเดลนี้เน้นความเป็นพลวัตและความซับซ้อนของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลทางการศึกษา โดยแบ่งปัจจัยออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน และระดับระบบการศึกษา โดยที่ระดับห้องเรียน โมเดลนี้ระบุปัจจัยสำคัญ 8 ประการ ได้แก่ (1) การจัดการเรียนรู้ (2) การจัดการห้องเรียน (3) ความคาดหวังของครู (4) เวลาเรียน (5) การประเมินผล (6) การมอบหมายงาน (7) การสร้างแรงจูงใจ และ (8) การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง แต่ละปัจจัยสามารถวัดได้ใน 5 มิติ ได้แก่ ความถี่ การมุ่งเน้น ขั้นตอน คุณภาพ และความแตกต่าง (Kyriakides, Creemers & Panayiotou, 2020)

5.3.3 กรอบการทำงานของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (Effective Schools Framework)

กรอบการทำงานของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาโดย Texas Education Agency (2024) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก (Levers) ที่ทำงานร่วมกันเป็นระบบ

ระดับที่ 1 ภาวะผู้นำและการวางแผนที่เข้มแข็ง ผู้นำที่มีประสิทธิผลต้องมีบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจน สามารถพัฒนา ปฏิบัติ และติดตามแผนพัฒนาที่มุ่งเน้นและแก้ไขสาเหตุของปัญหาผลสัมฤทธิ์ต่ำ

ระดับที่ 2 การบริหารบุคลากรเชิงกลยุทธ์ การดึงดูด คัดเลือก จัดตำแหน่ง และพัฒนาครูอย่างเป็นระบบเพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้รับการศึกษาจากครูที่มีคุณภาพสูง

ระดับที่ 3 วัฒนธรรมโรงเรียนเชิงบวก การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ผ่านความคาดหวังด้านพฤติกรรมที่ชัดเจน ระบบสนับสนุนนักเรียน และการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

ระดับที่ 4 สื่อการสอนและการประเมินคุณภาพสูง การใช้สื่อการเรียนการสอนและการประเมินที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและเหมาะสมกับระดับความเข้มงวดทางวิชาการ

ระดับที่ 5 การสอนที่มีประสิทธิผล การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ครู และเนื้อหาที่เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้

5.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน

จากการทบทวนงานวิจัย พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้:

5.4.1 ปัจจัยระดับโรงเรียน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิจัยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการสร้างประสิทธิผลโรงเรียน โดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงวิชาการ (Instructional Leadership) และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) (Leithwood, Louis, Anderson & Wahlstrom, 2020) ขณะที่ วัฒนธรรมและบรรยากาศโรงเรียน การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง ความคาดหวังสูง และสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเป็นระเบียบ (Day, Sammons, Hopkins, Harris, Leithwood, Gu & Brown, 2010) และการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (Henderson & Mapp, 2002) และทรัพยากรและการจัดการ การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และการบริหารการเงินที่โปร่งใส (Sammons et al., 2022)

5.4.2 ปัจจัยระดับห้องเรียน

คุณภาพการสอน การสอนที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โดยเฉพาะการสอนที่ชัดเจน การให้ข้อมูลย้อนกลับที่ทันท่วงที และการใช้กลยุทธ์การสอนที่หลากหลาย (Hattie, 2009) โดยที่ การจัดการห้องเรียน การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดการเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ และการสร้างกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน (Marzano, 2003) ที่มาพร้อมกับความคาดหวังของครู ความคาดหวังสูงต่อนักเรียนทุกคนโดยไม่คำนึงถึงภูมิหลัง และการสื่อสารความคาดหวังเหล่านี้ให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจน (Rosenthal & Jacobson, 1968)

5.4.3 ปัจจัยระดับระบบ

นโยบายการศึกษา นโยบายที่สนับสนุนการปรับปรุงโรงเรียน การให้ความสำคัญอิสระในการบริหารงาน และการสนับสนุนทรัพยากรอย่างเพียงพอ (OECD, 2020) รวมถึงการพัฒนาวิชาชีพครู ระบบการพัฒนาคูอย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Darling-Hammond, Hyler, & Gardner, 2017) และมาตรฐานและการประเมิน การกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่ชัดเจนและการประเมินที่สอดคล้องกับมาตรฐาน (Schleicher, 2018)

5.5 ปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาประสิทธิผลโรงเรียน

5.5.1 ปัญหาด้านแนวคิดและทฤษฎี

ความซับซ้อนของแนวคิดประสิทธิผล การกำหนดและวัดประสิทธิผลโรงเรียนมีความซับซ้อนเนื่องจากมีมิติที่หลากหลายและผลลัพธ์ที่ต้องพิจารณา ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การศึกษาจำนวนมากยังคงใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวชี้วัดหลักโดยไม่คำนึงถึงผลลัพธ์ด้านอื่นๆ เช่น ทักษะชีวิต ความคิดสร้างสรรค์ หรือการพัฒนาทางสังคมและอารมณ์ (Reynolds, 2010) พบว่าขาดกรอบทฤษฎีที่ครอบคลุม แม้จะมีการพัฒนาโมเดลต่างๆ มากมาย แต่ยังขาดกรอบทฤษฎีที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ได้อย่างครบถ้วนและสอดคล้องกับบริบทที่แตกต่างกัน การศึกษาของ Scheerens (2016) พบว่าจากการทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลโรงเรียน 109 ชิ้น มีเพียง 6 ชิ้นเท่านั้นที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน และปัญหาการถ่ายทอดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ การนำงานวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติมักประสบปัญหาเนื่องจากขาดแนวทางที่ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทเฉพาะ (Hallinger, 2018)

5.5.2 ปัญหาด้านการวิจัยและวิธีวิทยา

ปัญหาการวัดและประเมิน การพัฒนาเครื่องมือวัดที่เหมาะสมและครอบคลุมมิติต่างๆ ของประสิทธิผลโรงเรียนยังเป็นความท้าทาย โดยเฉพาะการวัดปัจจัยเชิงกระบวนการและผลลัพธ์ที่ไม่ใช่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาส่วนใหญ่ยังคงอาศัยการวัดที่เน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ (Creemers & Kyriakides, 2015) โดยปัญหาการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน การศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนมักประสบปัญหาในการควบคุมตัวแปรที่มีอิทธิพลจากภายนอกโรงเรียน เช่น สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ภูมิหลังทางวัฒนธรรม และปัจจัยชุมชน การศึกษาในประเทศไทย

พบว่าปัจจัยนอกโรงเรียนสามารถอธิบายความแปรผันในผลสัมฤทธิ์ได้ถึง 70% (Faikhanta & Roadranga, 2017) และข้อจำกัดในการศึกษาแบบยาว การศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนที่แท้จริงต้องการการติดตามในระยะยาว แต่การศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาภาคตัดขวางที่ไม่สามารถแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุได้อย่างชัดเจน (Teddlie & Reynolds, 2000)

5.5.3 ปัญหาด้านบริบทและวัฒนธรรม

ความแตกต่างทางบริบท การนำแนวคิดและแบบจำลองประสิทธิผลโรงเรียนจากต่างประเทศมาใช้ในบริบทไทยต้องการการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม เนื่องจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม ระบบการศึกษา และสภาพสังคม การศึกษาของ Fry (2002) ชี้ให้เห็นถึงความท้าทายในการปรับปรุงการศึกษาไทยในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ พบปัญหาความเหลื่อมล้ำ ประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสูง ทำให้การสร้างประสิทธิผลโรงเรียนในพื้นที่ต่างๆ มีความท้าทายที่แตกต่างกัน โรงเรียนในพื้นที่เมืองและชนบทมีทรัพยากรและโอกาสที่แตกต่างกันอย่างมาก (OECD, 2016) และปัญหาการต้านทานการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมการศึกษาไทยที่เน้นการจำและการสอบทำให้การเปลี่ยนแปลงไปสู่การศึกษาเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ประสบความท้าทาย

5.5.4 ปัญหาด้านนโยบายและการบริหารจัดการ

ขาดความต่อเนื่องในนโยบาย การเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษาบ่อยครั้งทำให้การสร้างประสิทธิผลโรงเรียนขาดความต่อเนื่องและความยั่งยืน การปฏิรูปการศึกษาหลายครั้งไม่ได้รับการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ที่พบว่าการขาดระบบสนับสนุน โรงเรียนหลายแห่งขาดระบบสนับสนุนที่เพียงพอในการพัฒนาประสิทธิผล ทั้งในด้านการพัฒนาบุคลากร การจัดหาทรัพยากร และการให้คำปรึกษาทางวิชาการ และปัญหาการประสานงาน การขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทำให้การพัฒนาประสิทธิผลโรงเรียนไม่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

5.6 การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน

5.6.1 ความหมายและความสำคัญ การประเมินประสิทธิผลโรงเรียนทั่วไป

การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนทั่วไป (School Effectiveness Assessment) เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

Botha (2010) ได้ให้แนวคิดว่าการประเมินประสิทธิผลโรงเรียนมีแนวทางที่หลากหลายและแตกต่างกัน (Divergent Assessment Approaches) ขึ้นอยู่กับมุมมองทั้งเชิงผลลัพธ์ (output-oriented) เชิงกระบวนการ (Process-Oriented) และเชิงระบบ (System-Oriented) โดยแต่ละแนวทางให้คำนิยามและตัวชี้วัดที่แตกต่างกัน การเลือกแนวทางการประเมินที่เหมาะสมจึงต้องคำนึงถึงบริบทและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาโรงเรียนเป็นสำคัญ

Austin และ Reynolds (1990) ได้เสนอแนวคิดจากการสำรวจระดับนานาชาติว่า การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาประสิทธิผลโรงเรียน (Managing for Improved School Effectiveness) ต้องอาศัยการบูรณาการปัจจัยทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นคุณภาพ การมีระบบติดตามและประเมินผลที่ต่อเนื่อง และการส่งเสริมความร่วมมือของทุกภาคส่วน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ UNESCO (1998) ที่ระบุว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต้องบรรลุทั้ง 4 มิติ ได้แก่ การมุ่งเน้นผลลัพธ์ การบริหารจัดการภายในที่ดี ความคุ้มค่าของต้นทุน และความเป็นธรรม

Teddlie และ Reynolds (2000) ได้สรุปจากการทบทวนงานวิจัยด้านประสิทธิผลโรงเรียนระดับนานาชาติว่า การประเมินประสิทธิผลโรงเรียนที่มีความน่าเชื่อถือต้องพิจารณาทั้งปัจจัย ปัจจัย input กระบวนการ (process) และผลลัพธ์ (output) อย่างครบถ้วน และควรคำนึงถึงบริบทเฉพาะของโรงเรียนแต่ละแห่ง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาเครื่องมือประเมินสำหรับโรงเรียนในบริบทพิเศษต่างๆ รวมถึงโรงเรียนนอกร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม

5.6.2 กรอบการประเมินประสิทธิผลโรงเรียนทั่วไปในระดับสากล

การประเมินประสิทธิผลโรงเรียนในระดับนานาชาติมีหลายกรอบแนวคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ได้แก่

Javornik, Konrad และ Mirazchiyski (2023) ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน พบว่าประสิทธิผลโรงเรียนในระดับสากลมักถูกประเมินผ่านตัวชี้วัด 5 กลุ่มหลัก ได้แก่ (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (2) คุณภาพการสอนและการเรียนรู้ (3) ภาวะผู้นำและการบริหารโรงเรียน (4) การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง และ (5) ทรัพยากรและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ทั้งนี้ ปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันและส่งผลต่อกันในเชิงพลวัต ไม่สามารถพิจารณาแต่ละปัจจัยแยกส่วนได้

Garcia-Jimenez, Torres-Gordillo และ Rodriguez-Santero (2022) ได้ใช้โมเดลเชิงเส้นแบบลำดับขั้น (hierarchical linear models) ในการตรวจจับโรงเรียนที่มีประสิทธิผลสูงและต่ำ พบว่าปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างของประสิทธิผลโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ คุณภาพผู้นำโรงเรียน บรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นบวก ความคาดหวังสูงของครูต่อนักเรียน ระดับการมีส่วนร่วมของครอบครัว และระบบติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิผลสูงนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยเดียว หากแต่เป็นการบูรณาการปัจจัยหลายด้านพร้อมกัน

Dadon-Golan, BenDavid-Hadar และ Tsidkany (2024) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างโรงเรียนกับประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษาของประเทศอิสราเอล พบว่าโครงสร้างการบริหารที่ให้ความยืดหยุ่นและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในระดับต่างๆ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยนี้สนับสนุนแนวคิดของการกระจายอำนาจที่เป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียนนอกร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

5.6.3 การประเมินประสิทธิผลโรงเรียนทั่วไปในบริบทประเทศไทย

ในบริบทของประเทศไทย การประเมินประสิทธิผลโรงเรียนได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางในโรงเรียนประเภทต่างๆ ได้แก่

ธนพล อัจจุฬา, ชูเกียรติ วิเศษเสนา, สงวนพงศ์ ขวนชม และ สมบูรณ์ ต้นยะ (2565) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร และการจัดการทรัพยากรมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ โรงเรียนมาตรฐานสากลมีบริบทที่คล้ายคลึงกับโรงเรียนนอกร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมในแง่ของการมีเป้าหมายพิเศษและระบบการประเมินเฉพาะ

เทพเทววรรณ วงษาเนา, ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ และ เพลินพิศ ธรรมรัตน์ (2566) ได้ทำการวิเคราะห์พระดั่งปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีบริบทและข้อจำกัดด้านทรัพยากรที่แตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ การประเมินประสิทธิผลจึงต้องพิจารณาตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับบริบทนั้น ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยภายนอกโรงเรียน โดยเฉพาะการสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่ายความร่วมมือ มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งให้ข้อคิดที่มีคุณค่าสำหรับการพัฒนาโรงเรียนนาร่องที่ต้องการระบบสนับสนุนจากภายนอกอย่างต่อเนื่อง

ราไพ ไชยยนต์ และคณะ (2566) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าประสิทธิผลโรงเรียนในบริบทไทยเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหลายด้าน ประกอบด้วย คุณภาพผู้เรียน การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การรักษาอัตลักษณ์ของโรงเรียน และความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการประเมินประสิทธิผลโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมที่ต้องพิจารณาทั้งผลสัมฤทธิ์และกระบวนการพัฒนาควบคู่กัน

พระมหาอาคม อุดมเมธี (2565) ศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย พบว่าแม้โรงเรียนประเภทนี้จะมีบริบทเฉพาะที่แตกต่าง แต่หลักการประเมินประสิทธิผลยังคงต้องอาศัยตัวชี้วัดในมิติเดียวกันกับโรงเรียนทั่วไป ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และความสัมพันธ์กับชุมชน บทเรียนจากการประเมินโรงเรียนประเภทพิเศษนี้มีนัยสำคัญต่อการออกแบบระบบประเมินโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม

5.6.4 ตัวชี้วัดประสิทธิผลโรงเรียนทั่วไปที่นำสู่การพัฒนาโรงเรียนนาร่อง

การศึกษาตัวชี้วัดประสิทธิผลโรงเรียนทั่วไปมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นพื้นฐานในการออกแบบระบบประเมินสำหรับโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม ได้แก่

Muliati, Sihotang, Octaviany และ Darwin (2022) ศึกษาประสิทธิผลของการจัดการทรัพยากรโรงเรียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่าตัวชี้วัดที่สำคัญของประสิทธิผลโรงเรียนในมิติการบริหารทรัพยากร ประกอบด้วย การจัดสรรงบประมาณที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และระบบติดตามผลการดำเนินงานที่เป็นระบบ ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้กับบริบทของโรงเรียนนาร่องที่มีความยืดหยุ่นด้านการบริหารได้

Haidee, Paulina และ Lucilyn (2022) ศึกษาปัจจัยการบริหารโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียน (School Performance) พบว่าตัวชี้วัดที่บ่งชี้ประสิทธิผลโรงเรียนสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ ตัวชี้วัดด้านกระบวนการบริหาร (Management Process Indicators) ซึ่งครอบคลุมภาวะผู้นำ การสื่อสาร การพัฒนาบุคลากร และการมีส่วนร่วม และตัวชี้วัดด้านผลลัพธ์ (Outcome Indicators) ซึ่งครอบคลุมผลสัมฤทธิ์นักเรียน ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร กรอบแนวคิดนี้มีความสอดคล้องกับการประเมินประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม

Levačić และ Glover (1998) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพกับประสิทธิผลโรงเรียนในการตรวจสอบโรงเรียนมัธยมศึกษาโดย OFSTED ของสหราชอาณาจักร พบว่าโรงเรียนที่มีระบบการบริหารทรัพยากรที่ดี ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวก มักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและประสิทธิผลโดยรวมสูงกว่า หลักการดังกล่าวมีนัยสำคัญต่อการออกแบบระบบประเมินโรงเรียนนาร่องที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณโดยตรงและมีอิสระในการบริหารทรัพยากร

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น สามารถสรุปตัวชี้วัดประสิทธิผลโรงเรียนทั่วไปที่มีความสำคัญและนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมได้ 5 กลุ่มหลัก ดังนี้ (1) ตัวชี้วัดด้านผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน ได้แก่ ผลการทดสอบมาตรฐานแห่งชาติ อัตราการจบการศึกษา และการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 (2) ตัวชี้วัดด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ คุณภาพหลักสูตร ความหลากหลายของวิธีการสอน และการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน (3) ตัวชี้วัดด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ การพัฒนาบุคลากร และการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (4) ตัวชี้วัดด้านความร่วมมือและการมีส่วนร่วม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และการสร้างเครือข่ายพันธมิตร และ (5) ตัวชี้วัดด้านนวัตกรรมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ จำนวนนวัตกรรมที่พัฒนาและนำไปใช้ ความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และการขยายผลการปฏิบัติที่ดี

5.7 การเชื่อมโยงประสิทธิผลโรงเรียนทั่วไปสู่การพัฒนาโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม

5.7.1 ช่องว่างระหว่างโรงเรียนทั่วไปและโรงเรียนนาร่อง

การทำความเข้าใจช่องว่างระหว่างประสิทธิผลของโรงเรียนทั่วไปกับความคาดหวังในโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาโดยพบว่า

Scheerens (2016) ได้ทบทวนฐานความรู้ด้านประสิทธิผลและความไม่มีประสิทธิผลทางการศึกษาอย่างวิพากษ์วิจารณ์ พบว่าโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนผ่านจากโรงเรียนทั่วไปสู่โรงเรียนที่มีประสิทธิผลสูงนั้น มักมีกระบวนการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ มีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และได้รับการสนับสนุนจากระบบภายนอกที่เหมาะสม

ในบริบทของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 โรงเรียนนาร่องต้องพัฒนาตนเองจากโรงเรียนทั่วไปซึ่งดำเนินการภายใต้กฎระเบียบปกติ ไปสู่โรงเรียนนวัตกรรมที่มีอิสระในการบริหาร 4 ด้านหลัก พัทธนันท์ หรรษาภิรมย์โชค และ จิราภรณ์ กาแก้ว (2557) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในชุมชน ซึ่งให้ข้อคิดสำคัญว่าการพัฒนาโรงเรียนต้องเริ่มต้นจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาที่แท้จริง (Needs Assessment) ก่อนที่จะวางแผนการพัฒนาที่มุ่งสู่เป้าหมายที่ชัดเจน กรอบแนวคิดนี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับโรงเรียนที่เข้าร่วมเป็นโรงเรียนนาร่อง

พินิจ มีคำทอง และ โกวิทย์ แสนพงษ์ (2562) ได้เสนอเทคนิคการวิเคราะห์สภาพการพัฒนาเพื่อการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยชี้ว่าโรงเรียนต้องมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม (SWOT Analysis) อย่างรอบด้านก่อนการกำหนดกลยุทธ์พัฒนา สำหรับ

โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการวิเคราะห์ดังกล่าวต้องคำนึงถึงความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่การบริหารอิสระ ความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมการสร้างผลลัพธ์ที่สามารถขยายผลได้

5.7.2 กระบวนการพัฒนาโรงเรียนทั่วไปสู่โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการ

กระบวนการพัฒนาโรงเรียนทั่วไปให้กลายเป็นโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการนั้น ไม่ใช่เพียงการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย หากแต่เป็นการปรับเปลี่ยนวิถีคิด วัฒนธรรมองค์กร และกระบวนการทำงานอย่างลึกซึ้งโดย พบว่า

Creemers และ Reezigt (2005) ได้เสนอแนวทางการเชื่อมโยงระหว่างประสิทธิผลโรงเรียน (school effectiveness) กับการพัฒนาโรงเรียน (School Improvement) โดยระบุว่า กระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องเริ่มจากการวินิจฉัยสภาพปัจจุบันอย่างแม่นยำ กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและวัดได้ ดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบ ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงพัฒนาบนพื้นฐานของหลักฐานเชิงประจักษ์

Reynolds (2010) ได้นำเสนอกรอบการพัฒนาโรงเรียนโดยเชื่อมโยงองค์ความรู้จากการวิจัยประสิทธิผลโรงเรียน (School Effectiveness Research) กับการนำไปปฏิบัติ โดยเน้นว่า โรงเรียนที่ต้องการพัฒนาตนเองต้องสร้างความสามารถในการเรียนรู้และปรับตัว (Adaptive Capacity) มีระบบรวบรวมและใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ และสร้างวัฒนธรรมของการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ที่ต้องการให้โรงเรียนนาร่องเป็นพื้นที่ทดลองนวัตกรรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

Muijs (2006) ได้เสนอทิศทางการใหม่ของการวิจัยประสิทธิผลโรงเรียน โดยชี้ว่าการพัฒนาโรงเรียนในอนาคตต้องมองข้ามขอบเขตของโรงเรียนเดี่ยว ไปสู่การสร้างเครือข่ายโรงเรียนและระบบนิเวศการเรียนรู้ (Learning Ecosystem) ที่กว้างขวางกว่า แนวคิดนี้เป็นรากฐานสำคัญของการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งมุ่งให้โรงเรียนนาร่องไม่เพียงพัฒนาตนเอง หากแต่ต้องแบ่งปันองค์ความรู้และนวัตกรรมสู่โรงเรียนอื่นด้วย

5.7.3 ระบบการประเมินและติดตามผลโรงเรียนทั่วไปเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนนาร่อง

การมีระบบการประเมินและติดตามผลที่ดีเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาโรงเรียนทั่วไปสู่โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการ ทั้งนี้พบว่า

ประวิตา มีเปี่ยมสมบูรณ์, ธร สุนทรายุทธ, และ สมุท ขำนาญ (2557) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าระบบการประเมินที่มีประสิทธิผลต้องครอบคลุมทั้งการประเมินผลสัมฤทธิ์วิชาการ การประเมินสมรรถนะ และการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ระบบการประเมินที่ครอบคลุมเช่นนี้จะช่วยให้โรงเรียนสามารถวินิจฉัยจุดที่ต้องพัฒนาได้อย่างแม่นยำ

พระสรภักดิ์ เขมปญโญ (2564) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนวิถิพุทธพระราชทาน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีอัตลักษณ์พิเศษในระบบการศึกษาไทย พบว่าการรักษาอัตลักษณ์ขององค์กรควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพในระดับมาตรฐานสากลเป็นโจทย์สำคัญที่ทำนาย บทเรียนจากโรงเรียนที่มีอัตลักษณ์พิเศษนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการที่ต้องสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนานวัตกรรมการและการรักษาเอกลักษณ์ของชุมชน

วัสสิกา รุมาคม และ ธนพลอยสิริ สิริบรรสพ (2565) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดปทุมธานี พบว่าการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยนี้สนับสนุนแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นหนึ่งในหลักการสำคัญของการบริหารโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมที่ต้องอาศัยพลังงานและความคิดสร้างสรรค์จากบุคลากรทุกระดับ

การสังเคราะห์กรอบแนวคิดการประเมินประสิทธิผลโรงเรียนทั่วไปสู่โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนทั่วไปในหัวข้อที่ผ่านมา สามารถสังเคราะห์กรอบแนวคิดที่เชื่อมโยงประสิทธิผลโรงเรียนทั่วไปสู่การพัฒนาโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมได้ดังนี้

ประการแรก ประสิทธิภาพโรงเรียนทั่วไปเป็นเงื่อนไขเบื้องต้น (Precondition) ของการเป็นโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม กล่าวคือ โรงเรียนที่จะเข้าร่วมเป็นสถานศึกษานาร่องต้องมีระดับประสิทธิผลพื้นฐานที่เพียงพอ ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน การบริหารจัดการ และความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นในสถานะโรงเรียนนาร่องได้ (Teddlie & Reynolds, 2000; Creemers & Reezigt, 2005)

ประการที่สอง การประเมินประสิทธิผลโรงเรียนทั่วไปต้องนำไปสู่การวินิจฉัยช่องว่าง (Gap Analysis) ที่ชัดเจน ว่าโรงเรียนต้องพัฒนาในด้านใดบ้างเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม การวินิจฉัยนี้ต้องอาศัยตัวชี้วัดที่ครอบคลุมทั้งมิติเชิงผลลัพธ์ กระบวนการ และบริบท (Botha, 2010; Javornik et al., 2023)

ประการที่สาม การพัฒนาจากโรงเรียนทั่วไปสู่โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมต้องมีแผนการพัฒนาคือเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยอาศัยหลักการของการพัฒนาโรงเรียน (school improvement) ที่เชื่อมโยงกับหลักฐานจากการวิจัยประสิทธิผลโรงเรียน (School Effectiveness Research) ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Leader) ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจและนำพาองค์กรสู่เป้าหมายที่ต้องการ (Reynolds, 2010; Scheerens, 2016)

ประการที่สี่ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมต้องพัฒนาระบบการประเมินตนเองที่ครอบคลุมทั้งมิติของประสิทธิผลโรงเรียนทั่วไปและมิติเฉพาะของโรงเรียนนาร่อง ได้แก่ ความสามารถในการพัฒนานวัตกรรม การสร้างองค์ความรู้ใหม่ และการขยายผลการปฏิบัติที่ดีสู่โรงเรียนอื่น ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562

จากการสังเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นความจำเป็นในการศึกษา "การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี" เนื่องจากยังขาดองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างการประเมินประสิทธิผลโรงเรียนทั่วไปกับการพัฒนาประสิทธิผลเฉพาะของโรงเรียนนาร่องในบริบทของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาไทย งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งตอบคำถามสำคัญว่า โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรีต้องพัฒนาการดำเนินงานในด้านใดบ้าง และด้วยแนวทางใด จึงจะสามารถบรรลุประสิทธิผลทั้งในสถานะโรงเรียนที่มีคุณภาพและในสถานะโรงเรียนนาร่องที่สร้างนวัตกรรมการศึกษาได้อย่างแท้จริง

6. ประสิทธิภาพการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเป็นพื้นที่ระดับจังหวัดที่จัดให้มีการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ซึ่งสถานศึกษานาร่องสามารถจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย 4 ประการ ได้แก่ (1) คิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน (2) ขยายโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (3) ส่งเสริมความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน และ (4) สร้างและพัฒนา กลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมในพื้นที่

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2566) และคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี (2566) ได้รายงานประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียนนาร่องในมิติที่ครอบคลุมทั้งคุณภาพผู้เรียน การพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา การลดความเหลื่อมล้ำ ความเป็นอิสระในการบริหารงาน และการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อให้เข้าใจถึงประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมอย่างชัดเจน จึงจำเป็นต้องศึกษาความหมาย องค์ประกอบ และแนวทางการประเมินประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในบริบทดังกล่าวในลำดับต่อไป

6.1 ความหมายประสิทธิผลโรงเรียนนาร่อง

ราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ (effectiveness) หมายถึง ผลสำเร็จ ผลที่เกิดขึ้น

Cambridge University Press & Assessment (2024) ให้ความหมาย ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ไว้ในหลายนิยาม เช่น ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีประสิทธิภาพ หรือ ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถที่จะประสบความสำเร็จและสร้างผลลัพธ์ตามที่ตั้งใจไว้ หรือ ประสิทธิภาพ หมายถึง ค่าที่มักใช้ควบคู่กับความมีประสิทธิภาพ

พัฒนาพงษ์ นามพิมพ์ (2564) ได้สรุปว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลสำเร็จที่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์โดยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

อารปี ทองศรีนุ่น และ จรัส อติวิทยากรณ์ (2565) ให้ความหมาย ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ว่าหมายถึง เป็นเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารว่าการบริหารองค์กรหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง สามารถดำเนินการจนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มากน้อยเพียงใดนั้น ประสิทธิภาพจึงมีความหมายแตกต่างกันตามความเข้าใจของผู้บริหาร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะขององค์กรและความคาดหวังในงานนั้น

สำหรับการศึกษานี้กำหนดให้ ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์และเป้าหมายของผลการดำเนินการของสถานศึกษาที่ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการจัดการศึกษาที่ต้องการความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยเน้นประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์หลักของการ

จัดตั้งสถานศึกษาคือ คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ร่วมกับประสิทธิผลในการบริหารจัดการอื่น ๆ ของสถานศึกษา

Nikita (2022) ให้นิยาม ประสิทธิภาพว่า หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์และเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการบรรลุ มีความสัมพันธ์กับการบรรลุเป้าหมาย เป้าหมายเชิงนโยบาย กิจกรรมปฏิบัติการ โดยจะถือว่ามีประสิทธิภาพหากกระบวนการของกิจกรรมเหล่านี้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์นโยบายขั้นสุดท้าย โดยประสิทธิภาพ ยังการวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรในการบรรลุเป้าหมาย หากองค์กรมีประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมาย องค์กรนั้นก็ถือว่าดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

Hoy และ Miskel (2013) อธิบายว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์สูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และความสามารถในการแก้ปัญหา โรงเรียน

UNESCO (2016) ที่ให้คำจำกัดความของประสิทธิภาพด้านการศึกษา ว่าหมายถึง ผลลัพธ์ของการตรวจสอบ/การวิเคราะห์แบบเฉพาะเจาะจง (เช่น การตรวจสอบประสิทธิภาพทางการศึกษาหรือรายงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสถาบันการศึกษา) การวัดคุณภาพในการบรรลุเป้าหมายที่เป็นเฉพาะของ การศึกษา หรือระดับที่คาดว่าสถาบันการศึกษาที่สามารถบรรลุตามข้อกำหนดที่มีความเป็นเฉพาะเจาะจงได้ โดยความแตกต่างจากประสิทธิภาพซึ่งเป็นการวัดจากปริมาณผลผลิตหรือปัจจัยนำเข้าที่ใช้ ตัวชี้วัดประสิทธิภาพของสถานศึกษาที่มีตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด คือ การเรียนรู้ของนักศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ต้องมีการรวบรวมผ่านขั้นตอนต่างๆ เช่น การตรวจสอบ การสังเกต การเยี่ยมชมสถานที่ ฯลฯ และการมีส่วนร่วมในการวัดประสิทธิภาพทางการศึกษาจะสร้างกระบวนการเพิ่มมูลค่าผ่านการประกันคุณภาพและการตรวจสอบการรับรอง และมีส่วนช่วยในการสร้างวัฒนธรรมแห่งหลักฐาน (Culture of Evidence) ของสถาบัน

พัฒนาพงษ์ นามพิมพ์ (2564) อธิบายว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง การบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาโดยพิจารณาจากความสามารถในการผลิต นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตลอดจนความสามารถปรับเปลี่ยนพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งความสามารถในการแก้ไขปัญหาโรงเรียน จนทำให้เกิดความพึงพอใจ ในการทำงานซึ่งเป็นการมอง ประสิทธิภาพในภาพรวมทั้งระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

กาญจนา หรุเจริญพรพานิช และ พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต (2563) ให้นิยามประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ผลสำเร็จอันเป็นผลเนื่องมาจากการดำเนินงานตามแผนโครงการหรือแผนงานได้ สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือองค์กร ความคาดหวังการบรรลุตามเป้าหมาย การจัดการทรัพยากร ผลความผูกพันต่อองค์กรและการปรับตัวของสถานศึกษา ประสิทธิภาพจะเป็นเครื่องมือที่คอยตรวจสอบวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้ให้มีความชัดเจน เพื่อให้เกิดการดำเนินงานให้เป็นไปตามความต้องการและเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ หากผลงานตรงตามวัตถุประสงค์และความคาดหวังของสถานศึกษาแสดงว่า สถานศึกษามีประสิทธิภาพ

พระมหาอาคม อุตถเมธี (2565) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความพึงพอใจในการทำงานของครู การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และรวมถึงความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

วัสสิกา รุมาคม และ ธนพลอยสิริ สิริบรรสพ (2565) ให้นิยาม ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง สิ่งที่ยังบอกถึงความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน การแสดงถึงการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาโดยพิจารณาจากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตลอดจนบริหารจัดการให้เกิดสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายใน ภายนอก และรวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

Terrance, Kristine, Robin และ Regina (2023) กำหนดนิยาม ประสิทธิภาพทางการศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการศึกษาของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นเฉพาะตัวแปรของครู การสอนและการจัดการสถานศึกษา

รำไพ ไชยยนต์ และคณะ (2566) สรุปความหมาย ประสิทธิภาพของโรงเรียน ว่าหมายถึง ระดับความสำเร็จจากการดำเนินงานของโรงเรียนตามเป้าหมายและการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้อง โดยมีความสำคัญยิ่งในการดำเนินงานของโรงเรียนที่ต้องบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียนที่เน้น คุณภาพผู้เรียน การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การรักษาอัตลักษณ์ หรือแม้กระทั่งความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรของโรงเรียนล้วนเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงประสิทธิผลของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

สำหรับการศึกษานี้กำหนดให้ ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง การบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน โดยประเมินจากผลสำเร็จจากการดำเนินงานตามแผนโครงการหรือแผนงานตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ตั้งหรือคาดหวังไว้ ความมีประสิทธิภาพแสดงถึงความสามารถในความสำเร็จตามเป้าหมายการบริหารจัดการการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับผลลัพธ์สุดท้ายตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน คือ คุณภาพของผู้เรียน และร่วมกับการบริหารจัดการด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการสร้างความสามารถให้คงอยู่ได้เป็นอย่างดีของสถานศึกษาทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

จากวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนาร่องฯ ที่นิยาม ประสิทธิภาพของโรงเรียนในเขตพื้นที่นาร่องนวัตกรรมการศึกษา หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนในการดำเนินการด้านต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ (1) การคิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน (2) โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (3) ความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน และ (4) การมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน

6.2 ประสิทธิภาพการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียน สามารถสรุปได้ดังนี้

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2566) ศึกษาและนำเสนอบทความวิจัย การจัดการสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา ผ่านองค์ประกอบประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ประกอบด้วย (1) การออกแบบงานและโครงสร้างองค์กร (2) การจัดองค์การให้มีอิสระและมีความยืดหยุ่น (3)

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสร้างสรรค์นวัตกรรม (4) การสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (5) การดำเนินงานเชิงกลยุทธ์สู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม (6) การพัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นนวัตกรรม (7) การพัฒนาประสิทธิภาพของการทำงานและการทำงานเป็นทีม และ (8) การจัดบรรยากาศในการทำงานและการเสริมสร้างวัฒนธรรมที่ส่งเสริมนวัตกรรม

สุนทรี วรรณไพเราะ และ สมพงษ์ พลไชย (2566) ศึกษาการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรม การศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐานและนำเสนอบทความ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ 4 ด้านตาม ตาม พรบ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย และถือเป็นโอกาสสำคัญที่ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันกำหนดทิศทางการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิผลด้านการศึกษา ได้แก่ 1) การสนับสนุนและการสร้างนวัตกรรมอย่างหลากหลาย 2) ความสามารถคิดค้นพัฒนาและเลือกใช้นวัตกรรมได้อย่างอิสระเพื่อเพิ่มคุณภาพของผู้เรียน 3) การมีกระบวนการทำงานและโครงสร้างการทำงานที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมเชิงพื้นที่ ๆ ทั้งระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับปฏิบัติการ 4) ปัจจัยกระบวนการ การพัฒนาและปรับใช้หลักสูตรแกนกลาง 5) การมีอิสระในการจัดการการเรียนการสอน ความมีอิสระในด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน 6) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษามีเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้อย่างเต็มที่ และ 7) การลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาในการจัดการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พิมพ์ผดดา พิรวิษณุวุฒิกร และคณะ (2566) ศึกษาการขับเคลื่อนสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาระดับประถมศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ และนำเสนอบทความ ที่อธิบายถึง ความสำเร็จการขับเคลื่อนสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา คือ

(1) มีระบบและโครงสร้างบริหารการศึกษาบนหลักการจังหวัดการศึกษา สถานศึกษาจัดการตนเอง มียุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงาน และระบบควบคุมคุณภาพเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์และความคุ้มค่าเชิงพันธกิจแห่งรัฐ และหน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษาสามารถจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และนำไปปฏิบัติจนเกิดนวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา

(2) สร้างและพัฒนาระบบงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษารองรับการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้มีประสิทธิผล คือ มีระบบการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ มีระบบการบริหารสินทรัพย์ของสถานศึกษาที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ มีระบบการบริหารงานบุคคลเชิงสมรรถนะของสถานศึกษาที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ และมีนวัตกรรมการศึกษาอนาคต

(3) ปรับระบบการบริหารงานบุคคลเชิงสมรรถนะบนหลักการบริหารงานบุคคลและระบบค่าตอบแทนเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลให้มีประสิทธิผล คือ มีกรอบอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทภารกิจและการบริหารงานของสถานศึกษา มีการวางแผน และการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการของโรงเรียน

(4) การเปิดเวทีและสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาบนหลักการภาคีการศึกษา ส่งผลให้มีประสิทธิผล คือ การมีเครือข่ายการมีส่วนร่วมในรูปแบบ "ภาคีหุ้นส่วนการศึกษา" (Educational Partnership) ในการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

(5) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพเชิงบูรณาการแบบองค์รวม ซึ่งจะส่งผลให้มีประสิทธิผล คือ มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเชิงบูรณาการแบบองค์รวมรองรับการประกันคุณภาพภายในและภายนอก

(6) การสร้างและพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการระดับปัจเจกชนและชุมชนสาธารณะ ซึ่งจะส่งผลให้มีประสิทธิผล คือ มีนวัตกรรมการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการ มีนวัตกรรมการบริหารจัดการเรียนรู้ที่น่าเชื่อถือบนฐานงานวิจัย สามารถส่งเสริมการเรียนรู้และการจัดการศึกษา ตอบสนองความต้องการระดับปัจเจกชนและชุมชน และมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันผลงานนวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่

(7) เปิดเวทีและสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาบนหลักการภาคีการศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้มีประสิทธิผล คือ มีเวทีสาธารณะให้ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ หรือ กระบวนการทัศน์ การบริหารจัดการศึกษาร่วมกันและมีกลไกหรือมาตรการให้ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ชี้ชวน ส่งเสริม สนับสนุน การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษา

เทพเทววรรณ วงษาเนา และคณะ (2566) ศึกษาวิจัย การวิเคราะห์พหุระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการและนำเสนอเป็นบทความ โดยใช้องค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ (1) สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (2) ทักษะใหม่ๆ ของครู (3) องค์กรแห่ง การเรียนรู้ (4) ความผูกพันต่อองค์กร (5) คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน (6) ความสามารถปรับเปลี่ยนโรงเรียนเข้าสู่สิ่งแวดล้อม และ (7) บรรยากาศในโรงเรียน

ปวีณา เขตชั้นหล้า, สมชัย ขวลิทธาดา และ วิเชียร อินทรสมพันธ์ (2567) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครและนำเสนอเป็นบทความ โดยกำหนดองค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียน โดยอิงแนวคิด Educational Administration: Theory, Research and Practice ของ Hoy และ Miskel (2013) ได้แก่ (1) ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงของผู้เรียน (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง (3) ความสามารถในการบูรณาการการเรียนการสอน และ (4) ความสามารถในการรักษาแบบแผนทางวัฒนธรรมขององค์กร

ศรัญญา คงศรี และ ขวลิต เกิดทิพย์ (2567) ศึกษาการพัฒนามาตรฐานสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลาและนำเสนอผ่านบทความวิจัย โดยประสิทธิผลตามมาตรฐานด้านผู้เรียน ตามวัตถุประสงค์ตามกรอบพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ได้แก่ (1) ความรู้ทางวิชาการและความสามารถพื้นฐานที่ควรมีอยู่ในตัวผู้เรียน (2) ทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนที่ต้องมีเพื่อความก้าวหน้าและความสำเร็จ ในอนาคต (3) ทักษะในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลและ การทำงานเป็นทีม (4) ทักษะในการทำความเข้าใจและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสารอย่างเหมาะสม (5) คุณลักษณะที่พึง

ประสงค์ และลักษณะที่ดีที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน (6) สุขภาพกาย สุขภาพจิต และ (7) ความคิด
ขั้นสูง หมายถึง วิธีคิดขั้นตอนกระบวนการที่ใช้ในการคิดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ผู้เรียนต้องการ

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนยังมีการศึกษากว่าถึงในเชิงของ
ปัจจัยความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนหรือคุณภาพของสถานศึกษา โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

พรรณวดี ปามุทา, สุภัทรา เอื้อวงศ์ และ ชญาพิมพ์ อูสาโท (2561) ศึกษาปัจจัยความสำเร็จใน
การบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยกำหนดองค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียน ในด้าน
ความสำเร็จของผู้เรียน ได้แก่ 1) ความเป็นเลิศวิชาการ 2) มีความสามารถ 3) การเข้าศึกษาต่อใน
ระดับที่สูงขึ้น 4) การล้าหน้าทางความคิด 5) สามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6) มีความคิด
สร้างสรรค์ 7) มีสามารถสร้างสรรค์ความคิดใหม่ ๆ 8) ผลงานอย่างสร้างสรรค์ และ 9) ร่วมกัน
รับผิดชอบต่อสังคม

กันตพัฒน์ มณฑา (2561) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยใช้ปัจจัยความสำเร็จด้านการบริหารจัดการ
คุณภาพและประสิทธิผลทางการศึกษาผ่านองค์ประกอบปัจจัย ได้แก่

(1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและ
การคิดคำนวณ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความ
คิดเห็นและแก้ปัญหา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

(2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน หมายถึง ความรู้ที่จำเป็นตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด มีความภูมิใจในท้องถิ่นและ
ความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย และมีสุขภาพทางกาย
และลักษณะจิตสังคม

(3) ความพึงพอใจของครู หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจของครูที่
มีต่อการจัดการศึกษา ความรู้สึกรักของบุคลากรที่พึงพอใจในงานทั้งโดยรวมและอารมณ์ที่มีต่องานของ
ครูทั้งในด้านบวกและด้านลบที่แต่ละคนมีต่องานของตน เป็นอารมณ์ที่จะตอบสนองต่อการทำงานใน
หน้าที่ รวมทั้งสภาพร่างกายและสังคมที่สะท้อนถึงประสิทธิผลในการทำงาน

(4) ความพึงพอใจของผู้ปกครอง หมายถึง ทศคติทางบวกและลบของผู้ปกครองที่มีต่อสิ่ง
ใดสิ่งหนึ่งของโรงเรียนและส่งผลต่อการทำงานของคุณครูของโรงเรียน โดยทัศนคติเชิงบวกจะแสดงถึง
การมีความสุขจากผลจากการปฏิบัติงานและการได้รับผลเป็นที่พึงพอใจจากโรงเรียน เกิดความ
กระตือรือร้น ความผูกพันกับโรงเรียน ภาคภูมิใจในความสำเร็จของโรงเรียน และส่งผลต่อ
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน ความก้าวหน้าและความสำเร็จของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหาร
และครูสามารถประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามการรับรู้
ของผู้บริหารและครูผู้สอน

เพ็ญพิมล พลสมบัติ และ บุญชม ศรีสะอาด (2566) ศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กร
แห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเสนอผล
การศึกษาผ่าน ปัจจัยความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพของโรงเรียน ที่มีองค์ประกอบ ได้แก่

(1) ผลความสำเร็จตามวัตถุประสงค์จากการประเมินผลที่ตัวผู้เรียน

(2) ความสำเร็จเชิงชิ้นงานนวัตกรรม การมีกระบวนการในการสร้างสรรค์นวัตกรรม และการมีเครื่องมือสำคัญที่นำมาใช้แก้ปัญหาทางการศึกษา

(3) ศักยภาพของคณะครูและผู้บริหารสถานศึกษา

(4) ประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการ

(5) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

นิชารัตน์ หนูทวี, เบญจพร ชนะกุล และ สุภาพ เต็มรัตน์ (2567) ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยกำหนดปัจจัยความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาผ่านองค์ประกอบ 4 ด้านได้แก่

(1) ด้านการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ด้านการสร้างความพึงพอใจในการทำงานของครู

(3) ด้านนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

(4) ด้านความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม

และจากการศึกษาวรรณกรรมพบว่า ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษาคือ คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน และเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนและตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ทำให้ ประสิทธิภาพการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ในการวิจัยฉบับนี้สามารถได้ว่า

ประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากาญจนบุรี หมายถึง ประสิทธิภาพการดำเนินการเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากาญจนบุรี ประกอบด้วย 5 ปัจจัยองค์ประกอบ ได้แก่

(1) คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน

(2) การคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน

(3) โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและผลการดำเนินงาน

(4) ความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน

(5) การมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน

6.2.1 คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน

สถานศึกษานาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากาญจนบุรี พ.ศ. 2566 นิยามความหมาย คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนในสถานศึกษานาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากาญจนบุรี หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน สมรรถนะพื้นฐานด้านสมรรถนะหลัก และผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ประกอบด้วย การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง และการสุขภาพทางร่างกาย อารมณ์ และจิตสังคม

ประวัติศา มีเปี่ยมสมบูรณ์ และคณะ (2557) ให้ความหมาย คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนหรือผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ทำให้เกิดคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียน เป็น คนดี คนเก่ง คนมีความสุข มีคุณภาพ มี

ความรู้ มีคุณธรรม ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก มีศักยภาพมีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เป็นคนที่รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง

พลเอก จิระโร (2563) นิยามความหมาย คุณภาพของผู้เรียน ว่าหมายถึงการพัฒนาการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนและสังคมไทย ส่งเสริมคุณภาพโดยยกระดับคุณภาพคนเพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ให้เป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม และใช้แนวทางในเชิงการยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และคุณภาพของผู้เรียนมุ่งไปที่การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม

สุวภา บุญอุไร (2565) ให้ความหมาย คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน หมายถึง ผลที่ได้จากการจัดการศึกษาให้กับเด็ก เพื่อพัฒนาพัฒนาการของเด็กให้ครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญาอย่างเป็นองค์รวม โดยรูปแบบการจัดประสบการณ์จะเน้นการจัดแบบบูรณาการเสริมประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้ การสังเกต สำรวจลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้ได้ความรู้และประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง

พิมพ์ผดุง พิธีวิชญ์วุฒิกุล และคณะ (2566) นิยามความหมาย คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนโดยเฉพาะในพื้นที่นาร่อง ๆ ที่มีความเป็นพิเศษด้านนวัตกรรม การศึกษา มีการสร้างนวัตกรรมการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ที่ ตอบโจทย์คุณภาพ การศึกษา ตอบโจทย์การเรียนรู้ตามความต้องการของพื้นที่ที่มีการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน และสร้างองค์ความรู้เพื่อการขยายผลสู่การเปลี่ยนแปลงการศึกษาชาติ

พระสรภักดิ์ เขมปญโญ (2564) ให้ความหมาย คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนมีการพัฒนาศักยภาพและการปฏิบัติตนของนักเรียนตามวัตถุประสงค์เพื่อผลลัพธ์ของโรงเรียน นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบ วินัยที่ดีและทำให้นักเรียนรู้จักพัฒนาตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษเล่าเรียน นักเรียนเป็นผู้รู้จักคิด พัฒนาให้มีความรู้ที่ลึกซึ้งและรู้จักประยุกต์จาก การศึกษาเล่าเรียนไปสู่การแก้ปัญหาในชีวิตจริงโดยประสิทธิผลการจัดการเรียนการสอนสามารถทำให้นักเรียนในโรงเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีและจำนวนร้อยละของนักเรียนที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไปมีสถิติสูงขึ้น

กัญญาภิญญ์ สิริตันเจริญ และ สุนันท์ ช่วยชู (2566) นิยามความหมาย คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน ว่าหมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เชื่อมโยงกับการศึกษา หมายถึง การอบรมคน ให้เป็นพลเมืองดีและควรดำเนินชีวิตด้วยการทำดีเป็นหลัก ผลของกระบวนการสร้างความรู้เพื่อพัฒนาตัวบุคคลในรูปแบบต่างๆ ตามความคิดนิยมและการนำไปใช้ เป็นกระบวนการอย่างเป็นทางการซึ่งสังคมส่งผ่านให้เกิดความรู้ ทักษะ จารีตประเพณีและค่านิยมที่สั่งสมมาจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ที่แบ่งเป็นชั้นๆ ได้แก่ ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษาและการฝึกงาน

สำหรับการศึกษานี้ กำหนดนิยาม คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและคุณลักษณะที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา โดยครอบคลุมความรู้และทักษะตามมาตรฐานหลักสูตร การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตสำนึกต่อสังคม ความรับผิดชอบ และภาวะผู้นำ ตลอดจนการเสริมสร้างสุขภาวะทางกายและจิตที่สมดุล ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาเชิงซ้อน และเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมี

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย มีทักษะการสื่อสารที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ในหลากหลายสถานการณ์และจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวมรวมอีกทั้งมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีตัวชี้วัดองค์ประกอบ ได้แก่

- (1) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
- (2) ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถแสวงหาความรู้ใหม่ พัฒนาตนเองได้
- (3) ผู้เรียนมีสมรรถนะพื้นฐานเพื่อนำไปใช้ในการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา
- (4) ผู้เรียนมีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถใช้อย่างปลอดภัยและรับผิดชอบ
- (5) ผู้เรียนสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ

- (6) ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นแสดงบทบาทความเป็นผู้นำและผู้ตามในสถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสม
- (7) ผู้เรียนมีสุขภาพกายและจิตที่ดี สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง
- (8) ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการเป็นผู้ประกอบการ และ
- (9) ผู้เรียนมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมและรับผิดชอบต่อสังคม

6.2.2 การคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์

ทางการศึกษาของผู้เรียน

จากการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับ ความหมายผลสัมฤทธิ์ของนวัตกรรมทางการศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

ดารินทร์ อินทับทิม, นริศรา ไพเจริญ, พิชญ์สินี เสถียรธราดล, เกริก เจษภูวนวัฒน์ และน้ำฝน กันมา (2567) สรุปความหมาย ผลสัมฤทธิ์ของนวัตกรรมทางการศึกษา ตามนิยามของ Darasawang, Rienders และ Waters (2015) ว่าหมายถึง นวัตกรรมทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพครูและเทคนิคการสอนของครู เพื่อแก้ปัญหาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน

คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี (2566) ให้ความหมาย ผลสัมฤทธิ์ทางนวัตกรรมการศึกษา หมายถึง แนวคิด วิธีการ กระบวนการ สื่อการเรียนการสอน หรือการบริหารจัดการในรูปแบบใหม่ ซึ่งได้มีการทดลองและพัฒนาจนเป็นที่น่าเชื่อถือว่าสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดการศึกษา

จากนิยามของ พรบ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ที่นิยาม ผลการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา หมายถึง การดำเนินการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ที่ยังผลต่อประสิทธิภาพด้านการศึกษาของผู้เรียน ซึ่งมองถึงความสำคัญของผู้คิดค้นนวัตกรรมการศึกษาซึ่งหมายถึงครูและบุคลากรของโรงเรียน หรือสถานศึกษา

มานิตย์ อาษานอก (2561) นิยาม ผลจากนวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน หมายถึง การพัฒนานวัตกรรมเพื่อการศึกษา และการหาประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลและผลลัพธ์เชิงนวัตกรรม โดยให้ความหมาย นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง สิ่งใหม่ วิธีการ แนวคิด กระบวนการ เทคนิค แนวปฏิบัติ ผลิตภัณฑ์ใหม่ ชิ้นงาน ที่เกิดจากการใช้

ความรู้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงและพัฒนางานอย่างเป็นระบบ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการจัดการศึกษา

นเรศวร์ เศรษฐสิงห์ (2566) ให้ความหมาย นวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง หมายถึง การกระทำสิ่งใหม่หรือวิธีการใหม่เป็นการคิดค้นหรือประดิษฐ์สิ่งที่เป็นวัสดุ อุปกรณ์ ชุดการเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จรูป เครื่องมือ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ หรือเทคนิค วิธีการหรือกระบวนการใหม่ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมเพื่อช่วยในการเรียนการสอน โดยผลสัมฤทธิ์ของนวัตกรรมการศึกษา มีความมุ่งหมายเพื่อให้ได้นวัตกรรมที่เป็นต้นแบบในการนำไปใช้แก้ปัญหาหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามที่พึงประสงค์ของการสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีความพร้อมและศักยภาพในการสร้างความรู้และถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียน ชุมชนหรือท้องถิ่นและสังคม ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพของสถานศึกษา เพิ่มคุณภาพผลผลิต คุณลักษณะผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จ และพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ

พระมหาวีรวิษณุ สัตตารมย์ และคณะ (2566) ให้นิยาม การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างขึ้นมาใหม่หรือสิ่งนั้นอาจจะมีอยู่แล้วแต่ยังไม่ได้รับการยอมรับหรือเผยแพร่เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป หรืออาจจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว เคยใช้กับบริบทหนึ่งจนได้ผลเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป แต่เมื่อนำไปใช้ในอีกบริบทหนึ่งก็ถือว่าเป็นนวัตกรรมได้เช่นกัน ผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนานวัตกรรม คือ การสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมาใหม่หรือใช้สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จะเคยใช้ได้ผลกับบริบทอื่นๆ มาใช้กับบริบทใหม่เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดกว่าสิ่งที่มีอยู่เดิม หรือปรับปรุงพัฒนาสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้นกว่าเดิม การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาจึงมีความสำคัญเพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษานั้นมีผลสัมฤทธิ์เป็นไปตาม วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของการศึกษาขององค์กร

พระพนมภรณ์ฐานิสโร และคณะ (2563) ให้นิยามว่า ความสำเร็จของนวัตกรรมการศึกษา หมายถึง ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพของนวัตกรรมการศึกษา ทั้งด้านการผลิตเครื่องมือในการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลง การพัฒนาการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ที่มีการพัฒนามนุษย์ที่ตอบรับค่านิยมในยุคสมัยใหม่โดยการนำรูปแบบการพัฒนาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านทักษะที่จะเป็นการแก้ปัญหาของสังคมในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่มีขีดจำกัด สร้างค่านิยมของคนรุ่นใหม่ ทั้งการพัฒนาทางด้านความคิดอย่างรวดเร็วและมีความต้องการอย่างไม่มีขีดกำหนดในด้านการศึกษาที่หลากหลายในยุคปัจจุบัน เพื่อนำไปเป็นประสบการณ์ในการทำงานและการประดิษฐ์การเรียนรู้รวมกับการคิดค้นสื่อเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

มูฮำหมัดตายุดิน บาสะคีรี, พาตีเมาะ อาแยกาจิ, ชูไบดี โตะโมะ และ นัสรี มะแน (2564) เสนอนิยาม ผลสัมฤทธิ์ทางการออกแบบคิดค้นนวัตกรรม หมายถึง การรู้จักการวางแผน ขั้นตอนและวิธีการ ตามความคิดสร้างสรรค์ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ปรัชญา บุตรสะอาด และ พระสมพล ยสชาติ (2567) ให้นิยาม นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง การนำเอาสิ่งใหม่ นวัตกรรมมาใช้ช่วยให้การศึกษาและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดี

ยิ่งขึ้นมาใช้ในการศึกษาเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ทางการศึกษาที่ดียิ่งขึ้น เกิดการทำงานนั้นได้ผลดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิม

สำหรับการศึกษานี้ กำหนดนิยาม การคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน หมายถึง โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ในการดำเนินการ ด้วยการพัฒนานวัตกรรม การค้นหา การสร้างสรรค์ การนำไปใช้ซึ่งนวัตกรรมการศึกษา ทั้งที่เป็นสิ่งใหม่ วิธีการ แนวคิด กระบวนการ เทคนิค แนวปฏิบัติ และผลิตภัณฑ์ใหม่ ที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาแก่ผู้เรียนและเกิดการเปลี่ยนแปลงประสิทธิผลของโรงเรียนที่ดีกว่า เกิดการปรับปรุงและพัฒนางานด้านการศึกษาอย่างเป็นระบบและส่งผลต่อทั้งประสิทธิผลและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม โดยมีตัวชี้วัดองค์ประกอบ ได้แก่

- (1) โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรม
- (2) โรงเรียนมีกลไกในการยกระดับนวัตกรรมจนได้รับการยอมรับจากหน่วยงาน

ภายนอก

- (3) โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการที่ขับเคลื่อนด้วยแนวทางพัฒนานวัตกรรม
- (4) โรงเรียนพัฒนานวัตกรรมที่เชื่อมโยงกับบริบทของพื้นที่ และตอบสนองกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียน

ต้องการของชุมชนและผู้เรียน

- (5) โรงเรียนสามารถนำเสนอและขยายผลงานนวัตกรรมไปยังพื้นที่หรือโรงเรียนอื่น
- (6) โรงเรียนมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนานวัตกรรม
- (7) โรงเรียนมีหลักสูตรที่ตอบโจทย์ตามความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- (8) โรงเรียนมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ หรือพัฒนาศักยภาพเฉพาะบุคคล
- (9) โรงเรียนมีนวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะของผู้เรียน
- (10) โรงเรียนมีผลงานนวัตกรรมของครู บุคลากร และนักเรียนที่นำไปใช้ในการ

พัฒนาการเรียนรู้

- (11) มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ของหลักสูตร
- (12) โรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- (13) บุคลากรได้รับการอบรมและพัฒนาเพื่อเสริมทักษะด้านนวัตกรรมการเรียนรู้
- (14) โรงเรียนมีแนวทางลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องของครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการ

จัดการศึกษา

6.2.3 โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2554 ให้ความหมาย ความเหลื่อมล้ำ หมายถึง ความต่างกัน ความไม่เสมอกัน หรือความไม่เท่าเทียมกัน ระหว่างปัจเจกบุคคล ระหว่างกลุ่ม หรือระหว่างประเทศ ความเหลื่อมล้ำอาจมีหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

Williamson, Rhpdes และ Dunson (2007) ให้นิยาม ความเหลื่อมล้ำในการศึกษาว่าเป็นภาพสะท้อนของหลักสูตรและบุคลากรของโรงเรียนที่ให้เกียรติเด็กที่มีความแตกต่างกันทาง ภาษา และวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างและมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจทางศีลธรรมต่อต้าน การเลือกปฏิบัติและความไม่เสมอภาค

Cooper (2006) ให้นิยาม ความเหลื่อมล้ำในการศึกษา ว่าหมายถึง เป็นการพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีเชื้อชาติ วัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน รวมถึงเป็นการจัดการศึกษาที่ต่อต้านความไม่เป็นธรรมทางชนชั้นที่ยังมีอยู่ในห้องเรียน

นณริฎ พิศลยบุตร (2564) ได้ให้ความหมายของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คือ ความแตกต่างในผลลัพธ์ของการศึกษา ซึ่งเป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่มากกว่าแค่คุณภาพของการเรียนการสอน แต่ครอบคลุมไปถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องทั้งหมด ตั้งแต่ปัจจัยเฉพาะของนักเรียนแต่ละคน ปัจจัยทางด้านครอบครัว ไปจนถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

สุภา บุญอุไร (2565) นิยาม ความเหลื่อมล้ำในการศึกษา หมายถึง ความไม่เท่าเทียมกันของเด็กในการได้รับการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็ความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องคุณภาพหรือมาตรฐานของสถานศึกษา การบริหารจัดการภายในของสถานศึกษา คุณภาพหรือประสิทธิภาพของครู การจัดการเรียนการสอน รวมถึงฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมของครอบครัวเด็ก ส่งผลทำให้เด็กมีทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นที่เกิดจากการศึกษาไม่เท่าเทียมกัน

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2560) ให้ความหมาย ความเท่าเทียมทางการศึกษา ซึ่งตรงข้ามกับความเหลื่อมล้ำในการศึกษา คือ ความเป็นธรรมทางการศึกษาที่เด็กทุกคนควรได้รับ ไม่ว่าจะเป็เด็กยากจน เด็กที่มีผลการเรียนไม่ดี เด็กที่เรียนในโรงเรียนห่างไกล หรือเด็กผู้พิการ

พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2561, 10 พฤษภาคม) ระบุว่า ความเหลื่อมล้ำในการศึกษา หมายถึง ความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาอันเนื่องมาจากคุณภาพหรือมาตรฐานของสถานศึกษา คุณภาพหรือประสิทธิภาพของครู หรือฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความไม่เท่าเทียมกันของเด็กในการได้รับการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็ความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องคุณภาพหรือมาตรฐานของสถานศึกษา การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาคุณภาพหรือประสิทธิภาพของครู การจัดการเรียน

วินิจ ภาเจริญ และคณะ (2564) ให้ความหมาย ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา หมายถึง ความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษา ซึ่งมีปรากฏอยู่ในทุกเรื่อง ทุกพื้นที่ ทุกภาคส่วน และทุกเวลาดังนั้น จึงเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่อาจขจัดหรือจัดการให้หมดสิ้นไปได้ในเวลาใดเวลาหนึ่ง แต่สิ่งที่พอจะสามารถทำได้คือ การลดความเข้มข้นของความเหลื่อมล้ำให้ลดน้อยลงตามสมควร ซึ่งก็จะต้องวิเคราะห์แยกแยะถึงปัญหาสาเหตุของความเหลื่อมล้ำนั้นให้ชัดเจนก่อน เพื่อจะนำไปสู่การปฏิรูปหรือแก้ไขปัญหาทางการศึกษาต่อไป

กัญญาภิญญ์ สิริรัตน์เจริญ และ สุนันท์ ช่วยชู (2566) นำเสนอมุมมอง ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและให้นิยามผ่านความเสมอภาคทางการศึกษา ว่าหมายถึง ความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และการเรียกร้องให้ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและใส่ใจอย่างเต็มที่ โดยไม่ผลักภาระให้กับหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเป็นผลทำให้การศึกษาที่เกิดการปรับเปลี่ยนให้ทันยุคทันสมัยต่อไป ขณะที่แนวทางการพัฒนาการศึกษาที่มีความเท่าเทียม มีความเสมอภาคในทุกระดับ การจัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพจะส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาไปข้างหน้าอย่างแท้จริง

สำหรับการศึกษานี้ กำหนดนิยาม โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและผลการดำเนินงาน หมายถึง การสร้างโอกาสให้เกิดความเท่าเทียมและการลดการแสดงออกถึงความไม่เสมอภาคกันทางการศึกษา โดยนักเรียนได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและได้รับทุนการศึกษา อัตราการขาดเรียนลดลง การออกจากการเรียนกลางคันน้อยลง เด็กตกหล่นในพื้นที่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา มีความเท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยีทั้งของผู้เรียนและผู้สอน หรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้เรียนผู้พิการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและอย่างเท่าเทียม และนักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อหรือศึกษาทางด้านอาชีพ มีความรู้ ทักษะ ความสามารถตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและบริบทของชุมชน โดยมีตัวชี้วัดองค์ประกอบ ได้แก่

- (1) โรงเรียนทำงานเชิงรุก นำนวัตกรรมมาใช้เพื่อลดจำนวนนักเรียนที่หลุดออกจากระบบ
- (2) โรงเรียนมีทุนการศึกษา หรือมาตรการช่วยเหลือด้านการเงิน
- (3) โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการสอนที่ยืดหยุ่น รองรับความแตกต่างของผู้เรียน
- (4) นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและทรัพยากรการเรียนรู้ที่จำเป็น
- (5) อัตราการออกกลางคันลดลง (Zero Dropout)
- (6) จำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อในระบบเพิ่มขึ้น

6.2.4 ความเป็นอิสระของโรงเรียนนำร่องในการบริหารงาน

จากแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาและการกระจายอำนาจและให้ความอิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาเกี่ยวข้องกับเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในสังคมและในสถานการณ์ปัจจุบัน และความเป็นอิสระของโรงเรียนนำร่องในการบริหารงาน พบการให้นิยามความหมาย ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

พิณสุดา สิริธรงค์ศรี (2562) ให้ความหมาย การกระจายอำนาจและให้ความอิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษา หมายถึง การกระจายอำนาจ การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจทางการบริหารจากองค์กร บริหารในส่วนกลางไปสู่องค์กรหน่วยงานระดับล่างหรือส่วนท้องถิ่น ส่วนการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาเป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจทางการบริหารการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่ระดับล่างหรือระดับปฏิบัติ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนใน ท้องถิ่น หน่วยงาน และสถานศึกษา

เรวดี กระโหมวงค์ และคณะ (2558) ให้ความหมาย การกระจายอำนาจและให้ความอิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาว่า หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป จากกระทรวงศึกษาธิการไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบการแบ่งอำนาจ การมอบ อำนาจ และการโอนอำนาจการบริหารจัดการและการตัดสินใจ

พรรณวดี ปามุทา และคณะ (2561) ให้นิยาม การกระจายอำนาจและให้ความอิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาว่า หมายถึง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ งานบุคคลและงานบริหารทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการให้กับสถานศึกษา

สำหรับการศึกษานี้ กำหนดนิยาม ความเป็นอิสระของโรงเรียนนำร่องในการบริหารงาน หมายถึง ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการสิ่งต่างของโรงเรียนได้สะดวกมากขึ้น มีอิสระในการบริหาร

งบประมาณตามความต้องการเหมาะสม มีความเป็นอิสระสามารถคิดนอกกรอบในการดำเนินการเพื่อสร้างผลต่อการพัฒนาโรงเรียน มีอัตรากำลังและการสรรหาที่มีอิสระตามความจำเป็น สามารถในการสรรหาสื่อนวัตกรรมสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ตามบริบทของพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง มีนวัตกรรมการบริหารจัดการและเกิดวัฒนธรรมการทำงานรูปแบบใหม่ สามารถจัดหลักสูตรที่บูรณาการสอดคล้องกับพื้นที่และพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยโรงเรียนผ่านการประกันคุณภาพการศึกษา มีการพัฒนาให้มีความปลอดภัยเชิงป้องกันมากขึ้น และจัดการศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีตัวชี้วัดองค์ประกอบ ได้แก่

- (1) โรงเรียนสามารถกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ ทิศทาง และเป้าหมายได้อย่างเป็นอิสระ และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม
- (2) โรงเรียนมีหลักสูตรและระบบการวัดผลที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน
- (3) โรงเรียนสามารถจัดหาทรัพยากร และบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน
- (4) โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนนำร่องในพื้นที่นวัตกรรม

6.2.5 การมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน

Austin และ Reynolds (1990) กล่าวถึงความหมาย การมีส่วนร่วมและสนับสนุนของชุมชนในลักษณะของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ว่าเป็นการสร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจอันดีต่อความร่วมมือร่วมใจช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและจุดมุ่งหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน ก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน ยังทำให้ทราบความเคลื่อนไหวระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันโรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน

Donohue (1995) กล่าวถึงความร่วมมือสนับสนุนของชุมชนว่าการสนับสนุนจากชุมชนหรือ สังคมภายนอก ได้แก่ การประชาสัมพันธ์โรงเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ชุมชน การให้บริการด้านต่างๆ แก่ชุมชนเช่นบริการทางวิชาการบริการด้านอาคารสถานที่ การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของชุมชนเท่าที่สถานศึกษามีความสามารถและอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้ การเชิญชวนให้บุคคลในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาและการดำเนินงานหรือกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ปิติชาย ตันปิติ (2557) อธิบายว่า ความร่วมมือสนับสนุนของชุมชน หมายถึง เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะช่วยให้โรงเรียนและชุมชนเกิดความเข้าใจความรู้สึกที่ดีต่อกัน ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งและช่วยให้เกิดความร่วมมืออันดีต่อกัน ทั้งนี้ทั้งสองฝ่ายจะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนด้วยวิธีการที่เหมาะสม จึงจะสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นได้

ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ (2560) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวางแผน การประเมินความต้องการของท้องถิ่น แม้ว่าคนในพื้นที่จะไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนก็ตามอย่างน้อยที่สุดพวกเขาควรได้รับแจ้งถึงแผนการออกแบบสำหรับพื้นที่ของพวกเขา หากต้องการความ

ร่วมมือในการดำเนินโครงการ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินโครงการ สามารถพัฒนาความสามารถทำได้ด้วยการพึ่งพาคนในชุมชนมามีส่วนร่วมในการพัฒนานั้น

จิราภรณ์ รังคสิริ และ พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ (2564) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง รูปแบบการบริหารงานขององค์การที่ช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมจากกลุ่มธุรกิจเป้าหมาย และส่วนราชการ รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน และเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างครอบคลุมตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน และเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้น

จุฑารัตน์ อำนวยวุฒิกุล, ญัฐภัสสร ธนาบวรพาณิชย์ และ อนันต์ ธรรมชาลัย (2565) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือ หมายถึง การจัดการสมัยใหม่ในด้านการให้ความรู้ การสร้างชุมชนซึ่งอยู่ร่วมกันเพราะชาวบ้านมีอาชีพที่ถูกผลกระทบขององค์กรต้องลงพื้นที่ไปรับรู้กับความรับผิดชอบต่อสังคมและให้ชุมชนยอมรับ

พระสรภักดิ์ เขมปญโญ (2564) ให้ความหมาย ความร่วมมือสนับสนุนของชุมชนต่อการศึกษามีหมายถึง โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อร่วมกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายของสถานศึกษา โรงเรียนได้รับการสนับสนุนทางการเงิน แรงงาน ภูมิปัญญาจากผู้ประกอบการ ชุมชน และหน่วยงานในท้องถิ่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2566) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือ หมายถึง การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารราชการที่นำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล โดยมีการจัดระบบงาน alt หรือวิธีการทำงาน การจัดโครงสร้าง และการสร้างวัฒนธรรมการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ

สำหรับการศึกษานี้ กำหนดนิยาม การมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน หมายถึง หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีระบบการจัดการที่นำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา มีการแต่งตั้ง การบริหารจัดการโรงเรียนที่มี วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และแนวทางดำเนินการเพื่อพัฒนาตามพื้นที่นวัตกรรม การมีกรรมการหรือผู้ทำหน้าที่เฉพาะในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์พื้นที่นวัตกรรม การมีภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา ผ่านตัวชี้วัดองค์ประกอบ ได้แก่ (1) การมีคณะอนุกรรมการเพื่อเป็นคณะทำงานในพื้นที่นำร่องนวัตกรรม (2) การมีภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา (3) การภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนด้านวิชาการ ความรู้วิธีการสมัยใหม่ (4) มีความร่วมมือในการบริหารจัดการและการแก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียน (5) มีการจัดระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ (6) มีการบริหารจัดการที่เชื่อมโยงยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายพื้นที่นวัตกรรม (7) มีกระบวนการทัศน์ของการจัดการศึกษาที่มุ่งการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (8) มีระบบข้อมูลและสารสนเทศที่บูรณาการและเชื่อมโยงกับระบบการประกัน

คุณภาพ และการรายงานต่อสาธารณชน และ (9) ผู้เรียนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และนวัตกรรมการศึกษา

7. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม

การดำเนินการขององค์กรภาคการศึกษาหรือโรงเรียนที่มีการดำเนินการในฐานะที่เป็นระบบ และเป็นส่วนหนึ่งของระบบโดยเฉพาะระบบสังคม ตามหลักทฤษฎีระบบ (System Theory) พบว่า แบ่งองค์ประกอบของระบบแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ Supra-system หมายถึงปัจจัยภายนอกองค์กร และ Intra-system หมายถึงปัจจัยภายในองค์กร (Porwal, 2010) โดยปัจจัยภายในเป็นระบบย่อยหนึ่งของปัจจัยภายนอกที่เป็นระบบที่ใหญ่กว่า (Warner, 1980; Porwal, 2010) ทำให้ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมสามารถแบ่งปัจจัยการศึกษา ออกเป็น ปัจจัยภายในโรงเรียน และปัจจัยภายนอกโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการ (ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ และคณะ, 2562)

7.1 ปัจจัยภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

จากแนวคิด Intra-system หรือ ปัจจัยภายในองค์กร เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ที่ต้องดำเนินการผ่านปัจจัยภายในอย่างเป็นระบบและเกิดความเชื่อมโยงกับทุกส่วนของสถานศึกษา (จิตรรา พันพิพัฒน์, สมชัย วงษ์นายะ และ รัชนีวรรณ บุญอนันต์, 2564)

7.1.1 ความหมาย ปัจจัยภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

พรรณวดี ปามุทา (2559) ให้นิยาม ปัจจัยภายในโรงเรียน หมายถึง ลักษณะของตัวแปรซึ่งเป็นแรงกดดันจากภายในโรงเรียน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อมากต่อการดำเนินงานเพื่อการบรรลุผลสำเร็จของโรงเรียน โดยที่ผู้บริหารต้องใช้ความสามารถในการเข้าไปควบคุมดูแล

Ihssan และ Azhar (2019) นิยาม ปัจจัยภายในของสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถในการควบคุมชุดของพฤติกรรมองค์กรที่มีการกำหนดไว้ซึ่งเป็นแนวทางที่มีโครงสร้าง สามารถระบุตัวตน การประเมิน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียน ต่อผลการเรียนของนักเรียน เช่น ชั้นเรียน ตารางเรียน ขนาด สภาพแวดล้อม หนังสือเรียน และการสอบระบบสิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีการเรียนรู้

Scheerens (2016) นิยาม ปัจจัยภายในของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ภายในของโรงเรียนและเป็นปัจจัยป้อนเข้า (Input) สู่กระบวนการของโรงเรียน (Process) เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน นั้น (Output/ Outcome)

Javornik et al (2023) สรุปว่า เป็นปัจจัยที่อยู่ในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้งนี้สามารถกำหนดปัจจัยภายในเหล่านั้นได้ตามความหลากหลายของวัตถุประสงค์การ

ศึกษาวิจัย ทั้งนี้ปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญต่อประสิทธิผลของโรงเรียนและระบุว่าเป็นปัจจัย ที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ของนักเรียนและประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้

Creemers และ Reezigt (2005) สรุปนิยามว่า ความเชื่อมโยงปัจจัยภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ว่าเป็นการทำความเข้าใจสิ่งที่เป็นเหตุที่จะนำไปสู่ การมุ่งศึกษาค้นหาว่าอะไรคือ "เหตุผลภายในโรงเรียน" ที่ทำให้เกิดการปรับปรุงโรงเรียน ทั้งที่เป็น แนวปฏิบัติ นโยบาย และการมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงประสิทธิผลทางการศึกษาไปในทิศทางที่ต้องการ โดยประสิทธิผลของโรงเรียนคือปลายทางที่โรงเรียนต้องการมุ่งไปหรือเป็นผลลัพธ์ที่โรงเรียนต้องการ

Botha (2010) สรุปนิยาม ปัจจัยภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ว่าเป็นตัวบ่งชี้ที่จะทำให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผลในการทำงานตามเกณฑ์การชี้วัดประสิทธิผลต่าง ๆ ของโรงเรียน

Muijs (2006) สรุปนิยาม ปัจจัยภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยหมายถึงส่วนที่เป็นปัจจัยที่อยู่ภายในโรงเรียน ที่สามารถส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในด้านเป้าหมายที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถสร้างความแตกต่างให้กับผลการเรียนของนักเรียนได้ ด้วยการค้นหาจุดอ่อนของปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ที่ส่งผลต่อผลการทดสอบการวัดผลลัพธ์ของโรงเรียน และสามารถนำเป็นโอกาสเพื่อพัฒนาในการยกระดับประสิทธิผลของโรงเรียนในอนาคต

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนารับราชการ (มปป) นิยาม ปัจจัยภายใน หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในองค์กรที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร การปรับทิศทางหรือกลยุทธ์ใหม่ ๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย การเปลี่ยนผู้บริหาร การปรับเปลี่ยนระบบการทำงานใหม่ การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ การปรับโครงสร้างการบริหารจัดการ การกระจายอำนาจหรือรวมอำนาจ การรวมองค์กรหลายองค์กรเข้าด้วยกัน

โดยสรุปความหมาย ปัจจัยภายในโรงเรียน หมายถึง ปัจจัยที่เกิดภายในโรงเรียนและส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนโดยปัจจัยภายในโรงเรียนเหล่านี้การบริหารจัดการโรงเรียนสามารถควบคุมปัจจัยเหล่านั้นได้

ปัจจัยภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน นำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม หมายถึง ปัจจัยที่เกิดภายในโรงเรียนร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามนโยบายภาครัฐ และปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน และการบริหารจัดการโรงเรียนสามารถควบคุมปัจจัยเหล่านั้นได้ โดยประกอบด้วย 7 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านครู (2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (3) ทรัพยากรและงบประมาณ (4) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี (5) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (6) บรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียน และ (7) โครงสร้างองค์กรและการจัดองค์กร

7.1.2 องค์ประกอบปัจจัยภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

จากรวบรวมกรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบปัจจัยภายในของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนหรือสถานศึกษา พบว่า

Owens (2007) ได้เสนอแนวคิดองค์ประกอบภายในของสถานศึกษาโดยเสนอไว้ในหนังสือเรื่องพฤติกรรมขององค์การการศึกษา (Organizational Behavior in Education) ซึ่งอธิบายว่าประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญภายในของโรงเรียนหรือสถานศึกษา 4 ประการ ดังนี้

1) โครงสร้าง (Structure) ที่ทำให้องค์การดำเนินงานเป็นอย่างมีระบบ และมีเอกลักษณ์เฉพาะของตัวเอง โครงสร้างจะกำหนดรูปแบบของหน้าที่ บทบาท ข่ายการสื่อสารที่แสดงให้เห็นถึงทิศทาง การสื่อสารและการตัดสินใจ นอกจากนี้โครงสร้างยังกำหนดระบบการไหลของงาน

2) คน (People) หรือทรัพยากรมนุษย์ ที่มีส่วนสนับสนุนให้องค์การบรรลุผลการปฏิบัติงานต่างๆ ขององค์การ

3) ทรัพยากรและความพร้อมด้านเทคโนโลยี (Technological Resources) เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานซึ่งไม่ได้หมายถึงเฉพาะฮาร์ดแวร์ เช่น คอมพิวเตอร์ หนังสือหรือ ซอฟต์แวร์ กล้องโทรทัศน์อิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น แต่ยังรวมถึงโครงการใหม่ เช่น วิธีการที่เป็นระบบ ลำดับขั้นของกิจกรรมต่างๆ หรือการออกแบบวิธีการที่เป็นนวัตกรรมทั้งหลายที่ใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานขององค์การ แผนการสอนของครู ตารางการจัดเวลาเรียน และคู่มือการใช้หลักสูตร ตัวอย่างของเทคโนโลยีในองค์การทางการศึกษา

4) งาน (Task) ซึ่งมีจำนวนมากภายในโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหาร การบริการนักเรียน เป็นต้น

Haidee et al (2022) ศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการโรงเรียนภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน ด้วยการจัดการทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของการบริหารจัดการการศึกษา พบว่า องค์ประกอบปัจจัยภายในของการศึกษาประกอบด้วย 3 ส่วน ที่ฝ่ายบริหารต้องจัดการ ได้แก่

1) ด้านบุคลากร (School Management in Terms of Staff) ที่เป็นหนึ่งในลักษณะคาดหวังจากการเป็นเจ้าของหน้าที่ของโรงเรียน ความเป็นมืออาชีพ หมายถึง การมีคุณภาพของนักการศึกษา (ครู-อาจารย์) และบุคลากรโรงเรียนทุกคนต้องมี โดยเฉพาะภาวะผู้นำของผู้บริหารและความเป็นครูที่เป็นตัวแทนของสถานศึกษาและควรดำเนินการให้เป็นมืออาชีพตลอดเวลา

2) ด้านงบประมาณ (School Management in Terms of Finance) ซึ่งหมายถึง การจัดการทางการเงิน/งบประมาณของโรงเรียนประกอบด้วย และการดำเนินเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียนที่สอดคล้องกัน โดยโรงเรียนสามารถควบคุมการจัดการทางการเงินให้สอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน และมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดการควบคุมและการตรวจสอบภายใน

3) ด้านความพร้อมด้านเทคโนโลยี (School Management in Terms of Technology) ซึ่งหมายถึง การใช้เทคโนโลยีในการกำกับดูแลและการบริหารโรงเรียนจะช่วยให้บุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างบริหารจัดการได้ และได้รับความพึงพอใจในงาน ในหน้าที่การจัดการและบริหาร

บุคคลจะต้องจัดเตรียมเอกสาร จดหมาย ประกาศ และเอกสารอื่นๆ ซึ่งทำให้ส่วนทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กาญจนา หรุเจริญพรพานิช และ พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต (2563) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาระดับประสิทธิผล และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของสถานศึกษาประกอบด้วย ปัจจัยดังนี้

1) โครงสร้างขององค์การ ประกอบด้วย โครงสร้างองค์การส่งผลต่อการดำเนินงานโดยส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการผ่านผู้บริหารที่มีการจัดโครงสร้างองค์การที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ขององค์การ เป็นผังขององค์การเพื่อให้สมาชิกขององค์การได้รู้และส่งผลให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานเข้าใจหน้าที่และพันธกิจของตนเองอย่างชัดเจน

2) ภาวะผู้นำ ประกอบด้วย ความสามารถในการบริหาร การใช้อิทธิพลเพื่อให้เกิดผลในทางยินยอมด้วยการกำกับหรือการสั่งการในส่วนขององค์การ การมีเทคนิคในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความพยายามในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย การเป็นผู้ให้คำแนะนำคอยช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา การนำกลุ่มและการใช้กระบวนการใช้อิทธิพลต่อพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย

3) กลยุทธ์การบริหาร ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย การนำกลยุทธ์แนวคิดใหม่ ๆ มาปรับใช้ในองค์การ การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ และเป้าหมายของโรงเรียนที่เกิดขึ้น และรวมถึงการระดมความคิดของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่มากำหนดกลยุทธ์เพื่อที่จะได้เดินไปทิศทางเดียวกันทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพถูกต้องตามที่ไว้กลยุทธ์วางไว้

4) เทคโนโลยี ประกอบด้วย การส่งเสริมของผู้บริหารในการนำเอาระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน การนำเทคโนโลยีมาใช้ในงานสนับสนุนและเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน การจัดการการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่มีผลต่อการบริหารจัดการขององค์การให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมีทักษะและความชำนาญทางด้านเทคโนโลยีของบุคลากร

5) งบประมาณ ประกอบด้วย โครงสร้างงบประมาณขององค์การ การให้รางวัลและผลตอบแทน การจัดทำแผนงบประมาณที่เหมาะสมและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และ

6) คุณลักษณะบุคลากร ประกอบด้วย 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบรรลุเป้าหมาย 2) ด้านการจัดการทรัพยากร/ความเพียงพอ 3) ด้านความผูกพันต่อองค์การ และ 4) ด้านการปรับตัวของบุคลากร

พระสรภักดิ์ เขมปญโญ (2564) ศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนวิถีพุทธพระราชทาน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน การศึกษาสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กร องค์กรประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัจจัยด้านกายภาพ ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านการบริหารโดยกำหนดดังนี้

1) ด้านกายภาพสถานศึกษา มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ สถานที่ตั้ง อาคารสถานที่ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากร การใช้เทคโนโลยี จำนวนนักเรียน จำนวนบุคลากร และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

2) ด้านบุคลากร มี 12 องค์ประกอบ ได้แก่ ประสบการณ์ การคัดเลือกบุคลากร คุณลักษณะ และบุคลิกภาพของบุคลากร การอบรมพัฒนาการเรียนรู้ ความรู้ความสามารถในการสอน ความเข้าใจ และการยอมรับบทบาท ทัศนคติของบุคลากร การได้รับการสนับสนุน ขวัญและแรงจูงใจของบุคลากร ความคาดหวังในประสิทธิผลด้าน ความผูกพันต่อองค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร และบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร

3) ด้านการบริหาร มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โครงสร้างองค์กร การกำหนดเป้าหมาย การแบ่งงานตามความสามารถ การสื่อสาร การประสานงาน การนิเทศติดตามผล วัฒนธรรมขององค์กร และระบบการบริหารงาน

พงษ์พิพัฒน์ นารินทร์, ศิกันต์ เพียรธัญญกรณ์ และ เพ็ญพิศ ธรรมรัตน์ (2564) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนตามมาตรฐานสากล ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน และศึกษาแนวทางพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล การศึกษาพบปัจจัยภายในการบริหารจัดการโรงเรียนประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

2) วัฒนธรรมองค์กร ได้แก่ การบริหารบุคลากร ค่านิยมองค์กร การประพฤติปฏิบัติ และการทำงานเป็นทีม

3) การจัดการเรียนรู้ของครู ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการศึกษา มาตรฐานความรู้เทคนิคและวิธีการสอน การใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การประเมินทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาอาชีพ และ

4) องค์กรแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้เป็นทีม ความคิดเชิงระบบ ความรู้แห่งตน และการมีแบบแผนทางความคิด

ธนพล อัจจุฬา และคณะ (2565) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียน ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน และสร้างแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล การศึกษาพบองค์ประกอบปัจจัยภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย 1) ความเป็นครูมืออาชีพ 2) ขวัญและแรงจูงใจในการทำงานของครู 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนและเป้าหมาย 4) ด้านการบริหารจัดการผ่านระบบคุณภาพ 5) ภาวะผู้นำผู้บริหาร 5) การจัดโครงสร้างของโรงเรียน 6) การเสริมสร้างบรรยากาศภายใน 7) การ

กำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์ 8) การนิเทศวัดผลและติดตาม 9) ความพร้อมทรัพยากรและเทคโนโลยี 10) บรรยากาศของโรงเรียน และ 11) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

เทพเทววรรณ วงษาเนาวิ และคณะ (2566) วิเคราะห์หุ้ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการ และหาแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยพบว่า องค์ประกอบปัจจัยภายในของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่

1) นักเรียน ได้แก่ เจตคติต่อการเรียนของนักเรียน พฤติกรรมการเรียน แรงจูงใจในการเรียน และความรู้พื้นฐานเดิม

2) ห้องเรียน ได้แก่ คุณภาพของครู ประสบการณ์การเรียนรู้ภายในและประสบการณ์การเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน

3) ระดับโรงเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

นฏกร บันพุมโพธิ์ (2561) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ระดับประสิทธิผลในการบริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหาร ปัจจัยผู้บริหาร ปัจจัยครูผู้สอน และปัจจัยสถานศึกษากับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา และสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา การศึกษาพบว่าองค์ประกอบปัจจัยภายในของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลประกอบด้วย ปัจจัย

1) ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร การยอมรับฟังความคิดเห็น การศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลชุมชน เครือข่ายความร่วมมือผู้ปกครอง การวางแผนพัฒนา/ปรับปรุงสถานศึกษา การดำเนินการเปลี่ยนแปลงและเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงาน

2) ครูผู้สอน ได้แก่ ด้านคุณภาพการสอนของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู

3) สถานศึกษา ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ห้องเรียนที่ควรอยู่ในสภาพที่ดี ปลอดภัยและมีห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะอนามัยและเพียงพอต่อการใช้งาน ด้านวัฒนธรรมสถานศึกษาที่ควรให้คณะครูได้แสดงความคิดเห็นในแง่มุมต่าง ๆ อย่างหลากหลายก่อนการพิจารณาตัดสินใจ และผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลและเอื้ออาทรในความเป็นอยู่ของครูทุกคน

พรรณวดี ปามุทา (2559) ศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาได้สังเคราะห์และสรุปองค์ประกอบปัจจัยภายในของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการโรงเรียน ประกอบด้วย

1) ด้านคุณภาพบุคลากร ที่อธิบายถึง ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนและส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียน

2) ด้านเป้าหมาย หมายถึง ลักษณะของจุดหมายปลายทางที่โรงเรียนต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งกำหนดขึ้นอย่างชัดเจน มีทิศทาง และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

3) ด้านทรัพยากร หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ เทคนิค วิธีการ องค์ความรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศที่โรงเรียนนำมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอและทันสมัย

4) ด้านนโยบายและการปฏิบัติ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายและนโยบายแผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน การปฏิบัติงานตามภารกิจของโรงเรียน การควบคุมองค์การ กระบวนการติดต่อสื่อสาร ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ

5) ด้านโครงสร้างองค์กร หมายถึง ลักษณะการจัดแบ่งฝ่ายงานที่รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย การกำหนดสายการบังคับบัญชา การกระจายอำนาจในการตัดสินใจแก่บุคลากร ตลอดจนการบรรยายบทบาทและลักษณะงาน และ

6) ด้านวัฒนธรรมองค์กร หมายถึง แบบแผนของความเชื่อ บรรทัดฐานและค่านิยมที่บุคลากรในโรงเรียนมาตรฐานสากล ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน เช่น การทำงานเป็นทีม การยอมรับการเปลี่ยนแปลง และการถ่ายทอดแบบแผนวิธีการปฏิบัติงาน

ทั้งนี้ยังพบว่ามีการศึกษา ปัจจัยภายในและองค์ประกอบปัจจัยภายในของสถานศึกษา ที่มีวัตถุประสงค์การศึกษาด้านอื่น ๆ หรือประเด็นที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ดังนี้

พินิจ มีคำทอง และ โกวิทช์ แสนพงษ์ (2562) ศึกษาเทคนิคการวิเคราะห์สภาพการพัฒนาเพื่อการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา การศึกษาครั้งนี้ พบว่ามีองค์ประกอบปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษาตามแนวคิด 2S4M ที่มากำหนดกลยุทธ์เพื่อสร้างประสิทธิผลในการบริหารการศึกษา ประกอบด้วย

1. โครงสร้างองค์กร (Structure : S1) ที่อธิบายถึงการจัดการความสัมพันธ์ของการจัดแบ่งฝ่ายงาน ความรับผิดชอบ สายการบังคับบัญชา สายอำนาจในการตัดสินใจ และการกำหนดลักษณะงาน

2. บริการและผลผลิต (Service and Products: S2) ที่อธิบายถึงกระบวนการทำงานและผลที่ได้จากการดำเนินงานทั้งในเชิงที่เป็น

3. บุคลากร (Man: M1) ที่อธิบายถึง ความเพียงพอและคุณภาพของครูและบุคลากร

4. ประสิทธิภาพทางการเงิน (Money: M2) ที่อธิบายถึง การจัดการงบประมาณที่สามารถให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ เป็นไปตามแผน งบประมาณมีการตรวจสอบการเบิกจ่าย การสนับสนุนการระดมเงินสนับสนุนอย่างเป็นกระบวนการและตรวจสอบได้

5. วัสดุทรัพยากร (Material: M3) ที่อธิบายถึง ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี

6. การบริหารจัดการ (Management: M4) ที่อธิบายถึง ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร การมีเป้าหมายและนโยบาย และการมีระบบในการดำเนินการ

พัทธนันท์ ทรราชภิรมย์โชค และ จิราภรณ์ กาแก้ว (2557) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในชุมชน พบว่า องค์ประกอบปัจจัยภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียนคือ

1) ผู้บริหาร ซึ่งหมายถึง ภาวะของผู้บริหารและการมีวิสัยทัศน์ที่สามารถนำสู่การปฏิบัติได้ รวมถึงสามารถบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาควรมีความรู้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษา และสามารถวางแผนจัดการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเหมาะสมกับบริบทโรงเรียน

2) การบริหารจัดการการศึกษา ซึ่งหมายถึง การบริหารจัดการความร่วมมือและการสนับสนุนด้านการศึกษาภาคส่วนต่าง ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด/องค์การบริหารส่วนตำบล ชุมชนหรืออื่น ๆ ในพื้นที่ รวมถึงการจัดการงบประมาณ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

3) ด้านบุคลากร ซึ่งหมายถึง ความพร้อมทั้งปริมาณและคุณภาพของบุคลากร การเรียนการสอนที่ครูสามารถรับภาระในการสอนหลายระดับและหลายรายวิชา ความพร้อมของบุคลากรและการสนับสนุน

4) ด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง วางแผน ออกแบบการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ติดตามประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน อย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการการเรียนรู้ของชุมชน

5) ด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ และเทคโนโลยี หมายถึง ความพร้อมในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ของโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

นภนต์กฤต สรรพอาสาศ และคณะ (2562) ศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชน ผลการวิเคราะห์การส่งผลของปัจจัยภายในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน องค์ประกอบปัจจัยภายใน ได้แก่

1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วย การนำแบบสนับสนุน การมุ่งผลสำเร็จ และผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2) ครู ประกอบด้วย การพัฒนาตนเอง การเป็นแบบอย่างทางการเรียนการสอน และผู้นำในวิชาชีพครู

3) วัฒนธรรมองค์กร ประกอบด้วย การจัดการการเปลี่ยนแปลง เป้าหมายของผู้รับบริการ และการบรรลุเป้าหมาย

4) การมีส่วนร่วมของบุคลากร ประกอบด้วย การดำเนินการ การตัดสินใจ การประเมินผล และการรับผลประโยชน์ และ

5) ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร ประกอบด้วย การยอมรับเป้าหมายขององค์กร การทำงานอย่างเต็มความสามารถ และการต้องการเป็นสมาชิกที่ดี

กัณฑ์พัฒนา มณฑล (2561) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ร่วมกับ ปัจจัยภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยองค์ประกอบปัจจัยภายในประกอบด้วย

1) ด้านผู้บริหาร คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร คุณลักษณะของผู้บริหาร พฤติกรรมของผู้บริหาร และบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน

2) ด้านครู ครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติที่จะสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติต่อไป ซึ่งประกอบด้วย ทักษะความสามารถ ความเป็นครูมืออาชีพ แรงจูงใจ และคุณธรรมจริยธรรมของครู

3) การบริหารการศึกษา ที่เป็นกระบวนการในการพัฒนามนุษย์ทั้งด้านสติปัญญาความรู้ คุณธรรมที่ดีงาม มีความสามารถที่จะทำงาน คิดวิเคราะห์ วางแผนได้ โดยต้องมีการจัดโครงสร้างการบริหารอย่างเป็นระบบ มีงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานตลอดจนการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารให้ทันต่อเหตุการณ์

4) เป้าหมายการจัดการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง กระบวนการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความหลากหลาย มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย และจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้

5) การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน โดยมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษา และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง การสนับสนุนทางด้านวิชาการ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสมาคมผู้ปกครองและครู และการส่งเสริมการมีบรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ดี

จากวรรณกรรมข้างต้นผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่สำคัญ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์ปัจจัยภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตาม
วัตถุประสงค์ของโรงเรียน

องค์ประกอบปัจจัยภายในโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของ โรงเรียน	Owens (2007)	Haidee et al (2022)	กาญจนา หริเจริญพรพานิช และคณะ (2563)	พระสรศักดิ์ เขมปบุญ (2564)	พงษ์พัฒน์ นารินทร์รักษ์ และคณะ (2564)	ธนพล อัจจุฬา และคณะ (2565)	เทพเทวารัตน์ วงษาเนา และคณะ (2566)	นฤกร ปันพุ่มโพธิ์ (2561)	พรรณวดี ปามพา (2559)	พินิจ มีคำทอง และ โกวิทย์ แสนพงษ์ (2562)	พัทธ์นันท์ ทรรษภักดิ์ และคณะ (2557)	ประวีตา มีเยี่ยมสมบุรณ์ และคณะ (2557)	กัญตพัฒน์ มณฑา (2561)	รวม
1) ปัจจัยด้านครู	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	13
2) การกำหนดเป้าหมายของ โรงเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓		✓	10
3) ทรัพยากรและงบประมาณ	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	10
4) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี	✓		✓	✓		✓			✓	✓	✓		✓	8
5) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12
6) โครงสร้างองค์การและการจัด องค์กร	✓		✓	✓		✓			✓	✓			✓	7
7) บรรยากาศและวัฒนธรรมของ โรงเรียน				✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	8
8) สภาพแวดล้อมในโรงเรียน				✓			✓							2
9) การสื่อสาร				✓										1
10) การประสานงาน				✓										1
11) ระบบการบริหารงาน/ระบบ คุณภาพ			✓		✓				✓					3
12) การนิเทศและตรวจสอบภายใน			✓		✓									2
13) การสร้างความสัมพันธ์และ ความร่วมมือกับชุมชน				✓	✓	✓				✓		✓		5
14) นักเรียน						✓	✓					✓		3

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของนักวิชาการจำนวน 13 คน ปัจจัย
ภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ใช้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจากความถี่ของปัจจัยที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป สำหรับการวิจัยครั้งนี้ พบว่า สามารถคัดสรร ปัจจัยภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน และใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย ได้จำนวน 7 ปัจจัย คือ

- 1) ปัจจัยด้านครู
- 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
- 3) ทรัพยากรและงบประมาณ
- 4) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี
- 5) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน
- 6) บรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียน
- 7) โครงสร้างองค์การและการจัดองค์กร

7.1.2.1 ปัจจัยด้านครู

วิโรจน์ สุรสาคร (2566) นิยาม ครูและบุคลากร ว่าหมายถึง การมีบุคลากรครูที่เพียงพอต่อการเรียนการสอนครบทุกวิชาเอก ครูมีความรู้ความเข้าใจรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล มีความสามารถจัดการเรียนรู้และวัดประเมินผลผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล และสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

กัณฑ์พัฒน์ มณฑา (2561) ให้ความหมาย ด้านครู ในการศึกษาองค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการศึกษาของโรงเรียน หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากทักษะความสามารถ ความเป็นครูมืออาชีพ แรงจูงใจ และคุณธรรมจริยธรรมของครู

นฎกร ปันพุ่มโพธิ์ (2561) ให้ความหมาย ครูผู้สอน ในการศึกษาองค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณภาพการสอนของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู

ศรัณญา คงศรี และ ชวลิต เกิดทิพย์ (2567) ศึกษาการพัฒนามาตรฐานตัวชี้วัดประสิทธิผลของโรงเรียนในพื้นที่นำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดย นิยามว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารและตัวแทนครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบดูแลสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม จังหวัดยะลา

พระสรภักดิ์ เขมปญโญ (2564) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ได้ให้นิยาม ครู ว่าหมายถึง ครูที่ได้รับมอบหมายและรับหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการนั้น ๆ ของโรงเรียน และนิยาม ครูปฏิบัติการสอน หมายถึง ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

นภนต์กฤต สรรพอาษา และคณะ (2562) ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ศึกษาองค์ประกอบด้าน คุณภาพของครู หมายถึง การพัฒนาตนเองของครูเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ครูสามารถกำหนดแนวทางการ

พัฒนาที่ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในด้านปริมาณที่สามารถจับต้อง วัดได้ และ การเปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพ ได้แก่ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน การสร้างผลงานที่เป็นรูปธรรม

คึกฤทธิ์ ศิลาสาย (2566) ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ กล่าวถึงองค์ประกอบด้านบุคลากร ได้แก่ 1) การปฏิบัติงาน ได้แก่ การพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี การนำความสามารถและทักษะในการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนการสอน ความสามารถในการออกแบบและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อใช้งานภายในของสถานศึกษา และการมีโอกาสมิมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา และผู้สอนและบุคลากรรวมมีความรู้ในการปรับตัวในยุควิถีใหม่ ได้แก่ ขวัญกำลังใจและสร้างความตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบ การทบทวน ปรับเป้าหมาย และวิธีการดำเนินงานให้เข้ากับสถานการณ์แล้ว กำหนดเป็นแนวทางร่วมกัน 2) อัตรากำลังคน ที่มีปริมาณบุคลากรและประสบการณ์ด้านการเรียนการสอนที่เพียงพอ และการสนับสนุนจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการส่งเสริมหรือการให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาครูให้มีวิทยฐานะที่สูงขึ้น

สำหรับการศึกษานี้ กำหนดองค์ประกอบปัจจัย ปัจจัยด้านครู หมายถึง คุณภาพและปริมาณของครู โดยความพอเพียงเชิงปริมาณของครูสำหรับการเรียนการสอน คุณภาพของครู บทบาทหน้าที่ของครู ทักษะและพฤติกรรมครู และการได้รับการสนับสนุน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงเรียน การศึกษานี้ใช้ตัวชี้วัด 3 ด้านคือ (1) ความเพียงพอของครูต่อจำนวนนักเรียน (2) คุณภาพสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอน และ (3) การพัฒนาตนเองในการพัฒนาตนเองเพื่อสร้างผลงาน (3) การพัฒนาตนเองของครูในการสร้างผลงานทางนวัตกรรมและการจัดการเรียนการสอน

7.1.2.2 ภาวะผู้นำผู้บริหาร

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2556) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรและภาวะการนำ การมีวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งของรัฐและเอกชน

อาภาพร รันคำภา และ สุทธิพงษ์ บุญผดุง (2567) สรุปความหมาย ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ว่าหมายถึง กระบวนการที่บุคคลแสดงความพยายามในการใช้อิทธิพลของตนหรือกลุ่มตน โดยได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น ให้เป็นผู้นำในกลุ่มและมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มบุคคลนั้นสามารถกระตุ้น ชี้นำ ผลักดัน ให้บุคคลมีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามต้องการ โดยประสิทธิผลของกลุ่มเป็นเป้าหมายของการบริหารสถานศึกษา

ธนพล กัณห์สิงห์ (2566) ให้ความหมาย ปัจจัยภาวะผู้นำผู้บริหาร ว่าหมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะของความสามารถทางสติปัญญา มีความเฉลียวฉลาด ความรอบรู้ ทักษะการบริหารสถานศึกษา มาประยุกต์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ในการแก้ปัญหา สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรใช้สติปัญญาอย่างเต็มกำลัง เพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความเป็นประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ รับฟังความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ ปฏิบัติตนและปฏิบัติต่อบุคลากรทุกภาคส่วนด้วยการยึดมั่น ในความถูกต้อง

ต้องดีงาม คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ มีความยุติธรรม โปร่งใส เสียสละ มีใจเป็นกลาง กล้าหาญ เมตตากรุณา โอบอ้อมอารี รู้จักให้อภัย และมีความสามารถในการปรับตัว เป็นผู้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มองการณ์ไกล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง สามารถสร้างแรงจูงใจ ผลักดัน รวมทั้งกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมเพื่อนำพาสถานศึกษาไปในทิศทางที่ดีขึ้น

หิรัญ เจริญแล้ว และ ชนมณี ศิลานุกิจ (2566) ให้ความหมาย ภาวะผู้นำผู้บริหาร หมายถึง คุณลักษณะ ความสามารถ พฤติกรรม หรือกระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งใช้ศิลปะ ที่ผ่านการบูรณาการด้านการบริหาร การใช้อำนาจหน้าที่และอำนาจบารมีส่วนบุคคล แสดงอิทธิพลเพื่อกระตุ้น ชี้แนะ ชี้แนะ โน้มน้าวใจ สนับสนุน และสร้างแรงบันดาลใจแก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่น จนเกิดทำให้เกิดการยอมรับ ศรัทธา เห็นคล้อยตาม และปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพขตามเป้าหมายด้านการบริหารของกลุ่มที่วางไว้

จิตราวดี วังกานนท์ และ พรศักดิ์ สุจริตรักษ์ (2564) สรุปความหมายของ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ความเป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการจัดการศึกษา การใช้ความสามารถในการระดมและใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาเปรียบได้ว่าเป็นจอมทัพในการนำพาและปฏิรูปองค์กรให้ได้ตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ โดยการกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษา นำสู่การปฏิบัติ ค้นหาการเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษา เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตลอดจนต้องมีภาวะผู้นำที่สามารถนำองค์กรสู่ผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์ (2564) เสนอนิยาม ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารและกระบวนการใช้ความสามารถที่ส่งผลต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ด้วยการใช้ศาสตร์และศิลป์ การจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม การสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอย่างประสานสัมพันธ์กัน ผู้นำที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม มีทักษะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถบริหารจัดการและขับเคลื่อนองค์กรให้ปฏิบัติภารกิจตามแผนงาน เพื่อบรรลุเป้าประสงค์ขององค์กร นอกจากนี้ผู้ศึกษายังศึกษาจากนักวิชาการต่างประเทศ

ธนพล อัจจุฬา และคณะ (2565) กล่าวถึงความหมายของ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ว่าหมายถึง ผู้ที่มีจุดเด่นในการกำหนด เป้าหมาย กลยุทธ์และระบบการจัดโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษา การใช้หลักการกระจายอำนาจที่มีความสอดคล้องกับบริบท มีกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ในการบริหารการเปลี่ยนแปลง มีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง และพัฒนาคุณภาพของการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ มีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถเทียบเคียงได้และส่งผลกระทบต่อระดับประสิทธิผลของโรงเรียนตามมาตรฐานสากล

พระสรภักดิ์ เขมปญโญ (2564) กล่าวถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารแบบมืออาชีพของโรงเรียน หมายถึง ความเป็นผู้นำที่ทำให้โรงเรียนมีประสิทธิผล เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ มีความคิดสร้างสรรค์ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางด้านครอง

ตน ครองคน ครองงาน และด้านคุณธรรม สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดี มีความสามารถในการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาได้ ใจกว้าง และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

พงษ์พิพัฒน์ นารินทร์ และคณะ (2564) กล่าวถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้นำที่เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมประสิทธิผลของโรงเรียน การมีภาวะผู้นำประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ยิ่งผู้บริหารที่มีความสามารถและมีภาวะผู้นำสูง สร้างให้มีวัฒนธรรมองค์การที่ดีที่ยังส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาโดยเฉพาะการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

ทองดี คณะศรี และ ฉันทยาภรณ์ นวลสิงห์ (2566) ศึกษาและนิยามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ว่าหมายถึง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา และกำหนดทิศทางประสิทธิผลของโรงเรียนให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของการศึกษา การมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการนำองค์กรให้พัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสม ทันทต่อภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกได้ การสร้างสรรค์บรรยากาศและสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สามารถกระตุ้นและสร้างเสริมทั้งทางด้านวิชาการ ด้านสร้างขวัญกำลังใจ สร้างระบบบริหารที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ และคุณภาพสถานศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านบุคลิกภาพ ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ และด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์

อารปี ทองศรีนุ่น และ จรัส อติวิทยากรณ์ (2565) กล่าวถึงภาวะผู้นำของผู้บริหาร ว่าหมายถึง ลักษณะของผู้บริหารและภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ การสร้างทีมงาน การรับฟัง การตัดสินใจอย่างมีอิสระและความรู้ในการธำรงรักษาบุคลากรองค์กร สามารถส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลมีความคิดสร้างสรรค์ การให้บุคคลมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาดำเนินการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและความจำเป็นขององค์กร

จารุวรรณ บุญศร (2566) กล่าวถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ว่าหมายถึง สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การพัฒนาทีมงานอย่างเป็นระบบ การวางแผนพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการและแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรในอนาคต การแนะนำสนับสนุนความก้าวหน้าบุคลากรอย่างเป็นระบบ การมีเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบที่ชัดเจนและเป็นธรรม การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ที่การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันเพื่อเกิดสามารถทำให้เกิดความเป็นเจ้าของ การกระตุ้นให้เกิดความท้าทายในการทำงานในหน้าที่รับผิดชอบแต่ละคนและ การเป็นนักบริการที่ดี

นิชารัตน์ หนูทวี และคณะ (2567) ให้ความหมาย ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา ว่าหมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษา การบริหารจัดการในสถานศึกษาตามกรอบ การใช้อำนาจและหน้าที่

ของกฎหมาย สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา และก่อให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการมีวิสัยทัศน์

สำหรับการศึกษานี้ กำหนดองค์ประกอบปัจจัย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหาร พฤติกรรมและภาวะผู้นำผู้บริหาร จริยธรรมของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมและส่งเสริมความสัมพันธ์ของผู้บริหาร และความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาปฏิรูปการศึกษา การศึกษานี้ใช้การชี้วัด 4 ด้านคือ (1) คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถสร้างแรงจูงใจและโน้มน้าวคนอื่นได้ (2) ความเป็นประชาธิปไตยโดยบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน (3) ความสามารถในการประสานสัมพันธ์กับทุกภาคส่วน และ (4) สมรรถนะทางสติปัญญาและความสามารถในการแก้ปัญหา

7.1.2.3 ทฤษฎีการและงบประมาณ

ทฤษฎี เจริญแล้ว และ ชนมณี ศิลานุกิจ (2566) ศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาของภาวะผู้นำที่ยั่งยืนโดยนิยาม ความพร้อมของทรัพยากร/วัสดุอุปกรณ์ หมายถึง ความสามารถในการจัดหา บำรุงรักษา วางแผนการบริหาร และควบคุมทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทั้งในด้านวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล กลุ่ม และฝ่ายงานขององค์กร ให้สามารถนำทรัพยากรดังกล่าวนี้ไปปฏิบัติงานตามภารกิจ ตามหน้าที่ อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และสู่ประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

วิโรจน์ สุรสาคร (2566) การศึกษาการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ ให้ความหมาย ความพร้อมด้านทรัพยากร/วัสดุอุปกรณ์ หมายถึง การที่สถานศึกษามีงบประมาณที่เพียงพอที่มีการวางแผนการใช้จ่ายและจัดสรรงบประมาณเพื่อให้บริหารจัดการทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน

ศีกฤทธิ ศิลาลาย (2566) ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ โดยการศึกษารอบคลุม โดยกำหนดองค์ประกอบด้านความพร้อมทรัพยากร/วัสดุอุปกรณ์ หมายถึง ความพร้อมด้านพัสดุและสินทรัพย์ การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ งานทะเบียนคุมวัสดุ ครุภัณฑ์ การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการรายงานการตรวจสอบพัสดุประจำปี ประสิทธิภาพของระบบการจัดการด้านงบประมาณ รวมถึง นโยบายและแผนงบประมาณ การปฏิบัติด้านงบประมาณ การเบิกจ่ายเงิน งบประมาณและควบคุมงบประมาณ และความสามารถในการระดมและการส่งเสริมด้านงบประมาณ จากเครือข่าย

อาทิตถิยา โชคดีวัฒนา, ประยูร อิมสวาสดี และ ชัยพจน์ รักงาม (2561) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานของโรงเรียน โดยสรุป ปัจจัยด้านทรัพยากรและสภาพทั่วไปของสถานศึกษา หมายถึง การมีสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน มีอาคารสถานที่ ห้องเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เพียงพอและเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

ฉันทิทร พินูวิทิตำรง (2564) กล่าวถึงการจั้ดสรรงบประมาณและทรัพยากรของโรงเรียน ว่าหมายถึง ภารกิจงานของการบริหารงบประมาณและทรัพยากรที่ครอบคลุมการจั้ดสรรงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศีกษา การบริหารจั้ดการทรัพยากรเพื่อการศีกษา การจั้ดการพัสดุ การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ การควบคุมดูแลบำรุงรักษา การจั้ดหาผลประโยชน์จากทรัพยากรสิน และการสรุปลการดำเนินงาน

ปวีณา เขตชั้นหล้ำ และคณะ (2567) กล่าวถึงความพร้อมในด้านทรัพยากรต่างๆ ของสถานศีกษา หมายถึง การมีความพร้อมของสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และมีงบประมาณเพียงพอ

อมรพันธ์ สำเภา และคณะ (2565) สรุปลการศีกษาระดับความสำเร็จและอุปสรรคของการการพัฒนาตามวัตถุประสงค์โรงเรียนนำร่องเขตพื้นที่นวัตกรรมการศีกษาจั้ดระยอง โดยจั้จยด้านความพร้อมของทรัพยากรและงบประมาณ หมายถึง การมีงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ

สุนทรี วรรณไพเราะ และ สมพงศ์ พละไชย (2566) ศีกษาประสิทธิผลในการขับเคลื่อนการจั้ดการศีกษาเชิงพื้นที่นวัตกรรมการศีกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐาน และสรุปลถึงความพร้อมด้านทรัพยากรและงบประมาณ ว่าหมายถึง การต้องมีการบริหารจั้ดการทรัพยากรตามศักยภาพและบริบทการจั้ดสรรทรัพยากรมาใช้ในการเรียนการสอนการบริหารจั้ดการศีกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีระบบและบูรณาการร่วมกัน ในการสนับสนุนทรัพยากรทางกายภาพ งบประมาณ และทรัพยากรนามธรรม เช่น ชื่อเสียง ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการเพิ่มศักยภาพและและการพัฒนาปรับปรุงทรัพยากรขององค์กรอย่างต่อเนื่อง และจั้ดการกลไกการสนับสนุนส่งเสริมด้านทรัพยากรแก่โรงเรียนจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการศีกษานี้ กำหนดองค์ประกอบจั้จย ทรัพยากรและงบประมาณ หมายถึง สภาพความพร้อมในการจั้ดการด้านทรัพยากรและงบประมาณของสถานศีกษา ที่แสดงถึง การมีพอ และสามารถนำมาใช้ได้ทันเวลา ทันต่อความต้องการ และมีปริมาณความเพียงพอ และสามารถในการระดมทุนและงบประมาณจากการสนับสนุนด้านงบประมาณและเงินทุนอื่น ๆ ที่จะทำให้เกิดการสนับสนุนในการสร้างประสิทธิผลของโรงเรียน ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ การศีกษานี้ใช้ตัวชี้วัด 3 ด้านคือ (1) ความเพียงพอและความสามารถในการระดมทรัพยากรและงบประมาณ (2) ความพร้อมและความทันสมัยของวัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรสนับสนุนอื่นๆ และ (3) ความมีอิสระและความคล่องตัวในการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ

7.1.2.4 ความพร้อมด้านเทคโนโลยี

Princen (2022) ให้ความหมาย ความเพียงพอและความเพียงพอด้านเทคโนโลยี ว่าหมายถึง การจั้ดการหรือเตรียมการให้เกิดความครอบคลุม ตามความจำเป็นและอยู่ในระดับที่ครอบคลุมที่สุด สำหรับการเตรียมการให้เกิดความเพียงพอสำหรับอนาคตที่ยั่งยืนนั้น คือ การแสวงหาสิ่งที่เกินความจำเป็นในปัจจุบันและโดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการสมัยใหม่ของการขยายตัวทางวัตถุที่ไม่

มีที่สิ้นสุด ไม่มีการจำกัดขอบเขต อย่างด้านเทคโนโลยีที่ทำได้เพียงตอบสนองความทันสมัยอย่างสมเหตุสมผล

จิตติมา วรณศรี (2564) กล่าวถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา และความพร้อมด้านเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง 3 ส่วนความพร้อมได้แก่ (1) การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมระบบผลผลิตทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้และการบริหารจัดการสถานศึกษา การมีนโยบายและนำสู่การปฏิบัติในการดำเนินงานที่ใช้เทคโนโลยี การบริหารจัดการและปฏิบัติงาน โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรบุคคลเพื่อใช้เทคโนโลยีให้เกิดผล และขับเคลื่อนการพัฒนาาระบบเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง (2) ด้านการเรียนการสอนที่ออกแบบหลักสูตร การเรียนการสอน จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยบูรณาการเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด และ 3) ด้านการประเมินผลผ่านการใช้เทคโนโลยีในการประเมินประสิทธิผลการปฏิบัติงานและประเมินแผนปฏิบัติงาน การประเมินที่หลากหลายของการใช้ทรัพยากรทางเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยี การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ แปลผลข้อมูล และสื่อสารองค์ความรู้เพื่อปรับปรุงพัฒนาการสอนและการเรียนรู้ ประเมินความรู้ ทักษะและผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในการใช้เทคโนโลยี และนำผลไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพ

นฤมล มณีแดง และ สมใจ สืบเสาะ (2566) กล่าวถึงความพร้อมด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษา ว่าหมายถึง การมีทรัพยากรและงบประมาณเพื่อให้สามารถจัดสรรด้านเทคโนโลยี เช่น ระบบคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง สนับสนุนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษาและบำรุงรักษาสื่อและเทคโนโลยีให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ

อัญพร สะสมผลสวัสดิ์, เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม และ สมหมาย สร้อยนาคพงษ์ (2567) ศึกษาความพร้อมด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษา ว่าหมายถึง การนำใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความเท่าเทียม การมีส่วนร่วม ของผู้บริหาร ครูบุคลากรในสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ แผนกลยุทธ์ และมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี สร้างวัฒนธรรมที่ครูและนักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในรูปแบบนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ การดำเนินการดูแลรักษา ปรับปรุงเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้มีการใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีและพร้อมที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องกับตนเองและบุคลากรในสถานศึกษา

กนกศักดิ์ ทินราช และ วิภาดา ประสารทรัพย์ (2566) ศึกษาการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยสรุป ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษา ที่จะส่งเสริมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา หมายถึง การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Technology Application) มาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ การใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาปรับเปลี่ยนให้มีการส่งผ่านข้อมูลขององค์กรด้วยเทคโนโลยีที่สูงขึ้น พร้อมปรับเปลี่ยนองค์กรให้ก้าวล้ำทันสมัย ยุคโลกาภิวัตน์การนำมาจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก

และเอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการห้องประชุม และห้องโสตทัศนศึกษา เป็นต้น

ภัทรลดา เกิดกำไร และ นันทิยา น้อยจันทร์ (2566) นำเสนอการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ทฤษฎีระบบราชการ โดยศึกษาแนวคิดการบริหารสถานศึกษาและให้ความหมาย ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษา หมายถึง การนำประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการบริหารสถานศึกษา เข้ามามีบทบาทการพัฒนาการบริหารงาน เพื่อช่วยในการเก็บข้อมูลเป็นระเบียบ โดยผู้บริหารมีการพัฒนาเทคโนโลยีภายในสถานศึกษาอย่างเป็นลำดับขั้น บุคลากรศึกษามีส่วนร่วม และรับผิดชอบต่อภาระงาน การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีการพัฒนาอย่างเหมาะสม มีการแบ่งภาระงานการพัฒนาตามความสามารถและแบ่งภาระงานในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วน รวมถึงการกำหนดระเบียบและข้อบังคับในการพัฒนาสถานศึกษา และการพัฒนาความรู้ที่สามารถในการใช้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ

Nwagwu (2020) ให้ความหมาย ความพร้อมด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษา ว่าหมายถึง ความพร้อมของนักศึกษา ความพร้อมของทรัพยากรบุคคล ความพร้อมของสถานศึกษา ความพร้อมของสาธารณะ/สังคม ความพร้อมทางการเงิน ความพร้อมของการฝึกอบรม ความพร้อมของอุปกรณ์ ICT และความพร้อมของเนื้อหา/สื่อการเรียนรู้ เพื่อสร้างให้เกิดการนำการเรียนรู้แบบออนไลน์มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Timotheou et al (2023) ศึกษาผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อการศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถและการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัลของโรงเรียน โดยสรุปนิยาม ความพร้อมด้านการเรียนรู้ของนักศึกษา และให้ความหมาย ความพร้อมด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษา หมายถึง มิติต่างๆ ของผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อความรู้ ทักษะและทัศนคติของนักเรียน การรวมกลุ่มและการบูรณาการทางสังคม ที่ส่งผลต่อแนวทางปฏิบัติทางวิชาชีพและการสอนของครู และต่อต้านอื่นๆ ของโรงเรียน และรวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ที่การเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัลของโรงเรียน ส่งผลกระทบและปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาของผู้เรียน

Olofsson, Fransson และ Lindberg (2020) กล่าวถึงความพร้อมด้านเทคโนโลยีของโรงเรียน ว่าเป็นความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีซึ่งแสดงถึงเพียงพอของเทคโนโลยีที่มีในระดับที่แตกต่างกัน ของการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เฉพาะวิชา แหล่งข้อมูลดิจิทัล การบันทึกและการสื่อสาร ความสามารถของครูและทักษะในการใช้ข้อมูลดิจิทัลที่เป็นเฉพาะวิชา การใช้ที่เป็นไปอย่างเหมาะสมและการจัดการกับสถานการณ์

สำหรับการศึกษานี้ กำหนดองค์ประกอบปัจจัย ความพร้อมด้านเทคโนโลยี หมายถึง ความเพียงพอและความทันสมัยของเทคโนโลยีและระบบข้อมูลสารสนเทศ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาและการจัดการการเรียนการสอน ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้งาน และการบำรุงรักษาระบบ อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้และทันสมัยอยู่เสมอ การศึกษานี้ใช้ตัวชี้วัด 3 ด้าน

คือ (1) ความทันสมัยด้านเทคโนโลยีภายในสถานศึกษา (2) การอบรมและพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง (การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีฯ) และ (3) การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีอย่างเพียงพอ (การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีฯ)

7.1.2.5 การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน

จารุณี กุหลาบอ่ำ, โสภนา สุดสมบูรณ์ และ กุลชลิ จงเจริญ (2567) ให้ความหมาย การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ว่าเป็นตั้งเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ การปรับปรุง การพัฒนา เป้าหมายขององค์กรร่วมกัน โดยผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายแสดงออกถึงแนวคิดต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาร่วมกัน

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561) กล่าวถึงการเป้าหมายสถานศึกษา หมายถึง ส่วนสำคัญที่สุดในการประเมินและการพัฒนา (Evaluation and Development) ที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคนในสถานศึกษาต้องรับรู้และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุถึงเป้าหมายตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดและร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น

อรอนงค์ แจ่มจรัส และ ชัยอนันต์ มั่นคง (2565) ศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยกล่าวถึงการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตั้งเป้าหมาย (Planning and Setting-goals) ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการวางแผนงาน การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ ของสถานศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อขจัดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน ทั้งนี้ผู้บริหารพร้อมให้คำปรึกษา ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ และผู้ใต้บังคับบัญชาควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ

ชญัญญาช ประครองใจ และ นันทิยา น้อยจันทร์ (2566) ศึกษาหลักการการบริหารงานตามวัตถุประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยให้ความหมาย การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดการประชุมร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์คือ เป้าหมายหลักและเป้าหมายรอง มาวางแผนในการดำเนินงานของสถานศึกษา การแจ้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ครูผู้ใต้บังคับบัญชาทราบ การมอบหมายให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดทำร่างการปฏิบัติงาน หรือแบบเสนอโครงการพร้อมทั้งแนวทางการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องประชุมร่วมกันเพื่อความเข้าใจถึงวิธีการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน วางแผนในการตรวจสอบ ติดตามผลงานดำเนินงาน ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานไปตามแผนที่ได้ตกลงกัน หากพบปัญหาหรืออุปสรรค ผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมที่จะให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำตลอดการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามผลการดำเนินงาน และผู้บริหารสถานศึกษาอาจให้รางวัลในการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปใช้การพัฒนาบุคคลและประสิทธิภาพของงาน

สัจจา พฤษชัยนิมิต (2567, กันยายน 10) ให้ความหมาย การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (School Goals) หมายถึง การกำหนดและการนำเสนอสิ่งที่สถานศึกษาจะดำเนินการให้

ได้มาตราฐานการศึกษา ตามที่ต้องการ ทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต (คุณลักษณะนักเรียน) ความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้บรรลุสู่เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

Ferrer-Estévez และ Chalmeta (2021) ให้นิยาม การกำหนดตัวชี้วัดการศึกษา ว่าเป็นการกำหนดเป้าหมาย การพัฒนาตามวัตถุประสงค์ ความเกี่ยวข้องของเป้าหมายและแผนปฏิบัติการ ที่ต้องมีความเกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน การกำหนดเกณฑ์ต้องเชิงปริมาณและ/หรือเชิงคุณภาพที่สามารถวัดผลของประสิทธิผลองค์กร

Akari Curriculum Management (2023) ให้ความหมาย การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา หมายถึง การระบุเป้าหมายของสถาบันที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่สถาบันการศึกษา กำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุภารกิจและวิสัยทัศน์ เป้าหมายเหล่านี้อาจครอบคลุมถึงหลายด้าน เช่น ความเป็นเลิศทางวิชาการ ความสำเร็จของนักศึกษา และการมีส่วนร่วมในชุมชน ทั้งนี้เป้าหมายของสถาบันนั้นกว้าง ครอบคลุมทุกด้านของสถาบันการศึกษา รวมถึงการบริหาร คณาจารย์ นักศึกษา และสิ่งแวดล้อมความเสถียร

พัชราภา ตันติชูเวช (2565) กล่าวถึงการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาว่า การกำหนดเป้าหมายมีความสำคัญต่อโรงเรียนในโครงการฯ โดยต้องกำหนดเป้าหมายให้เกิดความท้าทายในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน ร่วมกันกำหนด และร่วมกันดำเนินงานให้ไปสู่เป้าหมายนั้น

สำหรับการศึกษานี้ กำหนดองค์ประกอบปัจจัย การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง การวางแผนในการดำเนินงาน การดำเนินการทางการศึกษาจัดทำร่าง การปฏิบัติงาน หรือแบบเสนอโครงการพร้อมทั้งแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน การตรวจสอบและติดตามผล การให้แนวทางและคำปรึกษา กับการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค และการเชิดชูความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคคล และประสิทธิภาพของงาน การศึกษานี้ใช้ตัวชี้วัด 3 ด้านคือ (1) ความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (2) การถ่ายทอดเป้าหมายไปยังบุคลากรอย่างทั่วถึง และ (3) มีการติดตามการดำเนินการตามเป้าหมาย

7.1.2.6 บรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียน

พรรณวดี ปามุทา (2559) ให้ความหมาย วัฒนธรรมองค์กร ว่าหมายถึง แบบแผนของความเชื่อ บรรทัดฐาน และค่านิยมที่บุคลากรในโรงเรียนมาตรฐานสากล ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การยอมรับการเปลี่ยนแปลง และการถ่ายทอดแบบแผนวิธีการปฏิบัติงาน

กันตพัฒน์ มณฑา (2561) ให้ความหมาย บรรยากาศและภาพแวดล้อมด้านการบริหาร การศึกษา หมายถึง การดำเนินการในโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร และจัดระบบทำงานการบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง มีความเป็นประชาธิปไตย บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญการสร้างบรรยากาศของการบริหารงาน ที่ควรให้ครูได้มีส่วนร่วมใน

การคิด การตัดสินใจและร่วมปฏิบัติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นไปอย่างราบรื่นขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมด้านการบริหารทั้งสิ้นที่จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดย การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ บริเวณสถานศึกษา อาคารเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ที่สามารถมองเห็นและจับต้องได้ในสถานศึกษา และการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการอยู่และปฏิบัติงานร่วมกันของคนในสถานศึกษา ซึ่งเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ของคน เช่น บรรยากาศองค์กรและความสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กร หลักสูตร สื่อการเรียนการสอนกระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ร่วมกัน และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างบุคคล

อนุชา เงินแพทย์ และ สุชาติ นันทะไชย (2560) กล่าวถึงบรรยากาศและวัฒนธรรมในการทำงานของโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน ที่สรุปถึงการสร้างบรรยากาศของโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร การจัดบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานและบรรยากาศที่สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการปรับตัวอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการใช้เทคนิคในการสร้างบรรยากาศกระตุ้นให้บุคคลในองค์กร เต็มใจทำงาน สร้างความร่วมมือร่วมใจ

เพ็ญพิมล พลสมบัติ และ บุญชม ศรีสะอาด (2566) สรุปถึงการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ที่ครอบคลุมการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม การมีบรรยากาศมีวิธีการปฏิบัติด้านต่าง ๆ การรู้วิธีการสร้างบรรยากาศองค์กร เพื่อให้บุคลากรในองค์กรสามารถประยุกต์ใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์และใช้ความสามารถในการแก้ไขปัญหา สามารถสร้างบรรยากาศนวัตกรรม ด้วยการให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอ สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมปรับปรุง พัฒนา เสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของโรงเรียน การมีพื้นที่ให้บุคลากรแสดงความสามารถและศักยภาพของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงาน ยอมรับและเห็นประโยชน์จากความแตกต่างของบุคลากรใน สถานศึกษา และวางแผนร่วมกันเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีสภาพบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้สนับสนุนกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน

อรุณรุ่ง ศุขเทวา, สุนิสา วงศ์อารีย์ และ พนายุทธ เขยบาล (2566) ให้ความหมายด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน การส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน มีความมุ่งมั่นและความสามัคคีในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูไว้วางใจกัน ยอมรับฟังความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน และมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างจริงจัง การส่งเสริมให้มีความสามัคคี มีความพร้อมเพรียงและมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติงาน และการส่งเสริมให้มีความนิยม ความเชื่อ ซึ่งบุคลากรในองค์กรยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

นเรศวร เศรษฐ์สิงห์ (2566) กล่าวสรุปในด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมในการทำงานของโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนว่าผู้บริหารและครูช่วยกันสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แลจัดให้มีห้องปฏิบัติการเป็นแหล่งเรียนรู้หรือมีสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องทำงานของทุกคน ส่วนด้านวัฒนธรรมของโรงเรียน กล่าวว่า ผู้บริหารและครูสร้างคุณค่าและพันธกิจการสร้างประสิทธิผลตามเป้าหมาย การสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกในองค์กร สร้างวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานที่ปฏิบัติจนเป็นพฤติกรรมองค์กรที่ดี

พระมหาวิริวิชญ์ สัตตารมย์ และคณะ (2566) กล่าวถึงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม โดยโรงเรียนต้องสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนให้ทุกคนในโรงเรียนมีความรู้สึกถึงบรรยากาศของความอบอุ่นเมื่ออยู่ร่วมกัน เกิดความรัก ความผูกพัน ความเอื้ออาทรต่อกัน การมีบรรยากาศของความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจและให้กำลังใจแก่ครูอาจารย์ในการปฏิบัติหน้าที่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความรักความเมตตาแก่นักเรียน สร้างความรู้สึกให้นักเรียนอยากมาโรงเรียนมาแลก็มี ความอบอุ่น สบายใจ ทำให้เกิดความสะดวกสบายในการศึกษาเล่าเรียนและจะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้อย่างรอบด้าน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนถือเป็นบุคคลที่สำคัญคนหนึ่งที่จะช่วยให้สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการศึกษาดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้

อริญชยา ตะพังพินิจการ และ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2566) กล่าวถึงวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงานของโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่มีประสิทธิผล ต้องมีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานให้เป็นอิสระมากขึ้น ใช้บริหารจัดการตนเอง สร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายและชุมชนและออกแบบการศึกษาอย่างหลากหลาย

สร้อยสุดา ศุภมาตย์ และ ทับทิมทอง กอบบัวแก้ว (2566) สรุปถึงบรรยากาศและวัฒนธรรมในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของงาน กล่าวถึงความสามารถของการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดีของบุคคล การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล การรู้จักการยืดหยุ่น การเห็นคุณค่าและให้เกียรติผู้อื่น การรู้จักสร้างบรรยากาศแห่งการเชื่อใจในการทำงาน เกิดวัฒนธรรมแห่งการรับฟังความคิดเห็น เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน บรรยากาศของความเป็นกันเอง บรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตย กระบวนการทำงานแบบกลุ่ม การสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกัน สร้างกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันและรวมถึงเครือข่ายและชุมชนอย่างต่อเนื่อง

หิรัญ เจริญแล้ว และ ชนมณี ศิลาณุกิจ (2566) สรุปถึงการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการทำงาน ด้วยการสร้างปัจจัยที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ทุกภาคส่วนมีปรับตัวให้เข้ากับองค์กรและปรับตนให้กลายเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เกิดวัฒนธรรมแห่งการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ให้ความสำคัญกับ

ความสามารถที่แตกต่าง หลากหลายของแต่ละบุคคล ฯลฯ ด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้สามารถปรับตัว กลายเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้วยการแลกเปลี่ยนแนะนำ และเรียนรู้ร่วมกันจากองค์ความรู้ และประสบการณ์ที่หลากหลาย เพื่อสร้างประโยชน์และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การทำงานร่วมกันอย่างมีส่วนร่วมจนเกิดเป็นวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาการทำงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามเป้าหมายที่กำหนด

รำไพ ไชยยนต์ และคณะ (2566) สรุปความหมายด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน หมายถึงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีบรรยากาศร่มรื่นและสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่วนบรรยากาศ หมายถึงการที่บุคลากรเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ที่มีเป้าหมาย ทิศทางและวิธีการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ชัดเจน มีการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน การยอมรับบทบาทหน้าที่ของตนเองและคนอื่น การยอมรับนับถือกันในเรื่องความสามารถ มีการระดมความคิดของบุคลากรทุกคน และวัฒนธรรมขององค์กร หมายถึง การสร้างความเชื่อให้อยู่ในจิตใจของบุคลากร โดยวัฒนธรรมที่ดีเกิดขึ้นจากความรู้สึกที่ดี ๆ กับเรื่องนั้น ๆ เกิดขึ้นจากข้างในของบุคลากรและเกิดการปฏิบัติโดยไม่ต้องบังคับเพราะมองเห็นประโยชน์กับเรื่องนั้น ๆ อย่างจริงใจ เป็นความเชื่อภายในจิตใจ เกิดความภูมิใจในอำนาจที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วให้เกิดความมุ่งมั่นและไว้วางใจกันในการทำงาน การพัฒนาหล่อหลอมให้เกิดการปฏิบัติที่เหมือนกันเป็นพวกเดียวกัน คนทุกคนมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งขององค์การสิ่งสำคัญของการสร้าง วัฒนธรรมขององค์กร คือ ความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานและการทำงานเป็นทีม

ปวีณา เขตชั้นหล้า และคณะ (2567) กล่าวถึงบรรยากาศ และวัฒนธรรมของโรงเรียนที่จะส่งผลมีประสิทธิผลของโรงเรียนนั้น ต้องเกิดจากโรงเรียน ที่มีสภาพทางสังคม วัฒนธรรม บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวผู้เรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม

สำหรับการศึกษานี้ กำหนดองค์ประกอบปัจจัย บรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อม บรรยากาศและวัฒนธรรมทางด้านการบริหารการศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามเป้าหมายด้านการศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลง โดยผู้บริหารเป็นตัวแปรสำคัญในการสร้างและส่งเสริม สภาพแวดล้อม บรรยากาศและวัฒนธรรมทางด้านการบริหาร การศึกษา การศึกษานี้ใช้ตัวชี้วัด 3 ด้านคือ (1) สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความเป็นเทคโนโลยีและนวัตกรรมมากขึ้น (2) บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง และ (3) การรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในองค์กรมากขึ้น

7.1.2.7 โครงสร้างองค์การและการจัดองค์กร

ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ (2556) สรุปความหมาย การจัดองค์กร ว่าหมายถึง การจัดองค์ประกอบด้วยการจัดบุคลากร แบ่งแผนกงานและจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับแผนงาน เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินการตามแผนให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด การวางแผนและการจัดองค์กรนี้จัดได้ว่าอยู่ในสวนของการคิดซึ่งเป็นนามธรรม เพื่อให้สวนการคิดนี้

นำไปสู่การกระทำที่สำเร็จเป็นรูปธรรมจะต้องอาศัยสมาชิกในองค์กร ซึ่งหมายถึงตนเองและผู้อื่น ร่วมกันทำงาน และเพื่อให้สมาชิกสามารถทำงานได้ตามความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่และบรรลุ ตามวัตถุประสงค์

พรรณวดี ปามุทา (2559) ให้ความหมาย โครงสร้างองค์กร หมายถึง ลักษณะการจัดแบ่งฝ่ายงานที่รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายที่มีความชัดเจน คลอบคลุมงานตามภารกิจของสถานศึกษา การกำหนดสายการบังคับบัญชา การกระจายอำนาจในการตัดสินใจแก่บุคลากร ตลอดจนการบรรยายบทบาทและลักษณะงานที่บุคลากรของโรงเรียนรับบทบาทหน้าที่ในภาระงานและลักษณะงานที่ได้รับ มอบหมาย

กัณฑ์พัฒน์ มณฑา (2561) กล่าวถึงการจัดโครงสร้างองค์กร ว่าหมายถึง เป็นขั้นตอนในการกำหนดกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ การจัดบุคคลและทรัพยากร เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การมอบหมายงาน ความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่ การระบุและอธิบายงานที่จะดำเนินการ การจัดโครงสร้างองค์กร เมื่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง หรือผลลัพธ์ไม่ได้เป็นไปตามที่กำหนด และการติดต่อสื่อสารในกระบวนการของการจัดองค์การให้เป็นไปอย่างทั่วถึง

ปฐมพงศ์ รัตนโกศัย (2561) กล่าวถึง โครงสร้างองค์การการศึกษา ที่หมายความรวมถึง การกำหนดโครงสร้างองค์การของโรงเรียนที่ถูกกำหนดกฎระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ตามส่วนของการทำงานของฝ่ายงานต่างๆ ในโรงเรียนทั้งฝ่ายบริหารวิชาการ ฝ่ายบริหารงบประมาณ ฝ่ายบริหารงานบุคคล และฝ่ายบริหารงานทั่วไป ซึ่งเกิดปัญหาความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ความตึงเครียดในการประสานงานติดต่อ การและแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานที่มีขั้นมีตอนที่เข้มงวด

วรพล ชูสีจันทร์ (2562) สรุปความหมาย โครงสร้างองค์การและการจัดองค์การ ว่าหมายถึง การกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ในหน่วยงานให้ชัดเจน เพื่อความสะดวกในการการสั่งการ มอบหมายงาน ประสานงาน และการควบคุมงาน ให้เป็นแผนงานจะดำเนินการไปได้ด้วยดีและทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผลจากการบูรณาการดำเนินการร่วมกัน

พระสุวรรณเมธาภรณ์ (2563, 25 ธันวาคม) ให้นิยาม โครงสร้างองค์การหรือการจัดองค์การ หมายถึง การกำหนดและจัดตั้งโครงสร้างภายในองค์กรให้ชัดเจน กำหนดอำนาจหน้าที่ รับผิดชอบอย่างเป็นทางการภายในองค์กร เพื่อให้เกิดการประสานงานระหว่างหน่วยงานให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เพ็ญพิมล พลสมบัติ และ บุญชม ศรีสะอาด (2566) สรุปความหมาย โครงสร้างองค์กรของสถานศึกษา ว่าเป็น การกำหนดโครงสร้างบุคลากร กำหนดขอบข่ายหน้าที่ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน มีความยืดหยุ่นของโครงสร้าง การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ครอบคลุมภารกิจการบริหารโรงเรียน และรวมถึงการจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันในโครงการต่าง ๆ โดยยึดงานตามภาระงานตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน

นวล สมบูรณ์สิน (2564) ให้ความหมาย โครงสร้างองค์กร หมายถึง ความสัมพันธ์ของ กลุ่มงานที่มีทั้งหมดในองค์กร รวมถึงการแสดงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ให้เห็นถึงสายงานการบังคับบัญชาในองค์กร โครงสร้างที่มีผลต่อการดำเนินงานขององค์กร โดยผู้บริหารจะต้องเลือกโครงสร้าง ให้เหมาะกับบริบทและวัตถุประสงค์ของงานเพื่อความสอดคล้องและคล่องตัวในการปฏิบัติงานเพื่อ สร้างประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีแนวโน้มของความไม่เป็นทางการและยืดหยุ่น ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงภายนอกได้อย่างรวดเร็ว

พิมพ์ฉดา พีริวิชญ์วุฒิก และคณะ (2566) ให้ความหมาย การจัดรูปแปดองค์กรตาม กระบวนการและกิจกรรมที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามองค์ประกอบ ด้าน การออกแบบองค์กร เครือข่ายความร่วมมือ และวัฒนธรรมองค์กร การจัดองค์กรหรือการจัด โครงสร้างองค์การในการขับเคลื่อนสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ว่าหมายถึง การ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานที่ครอบคลุมกิจกรรมของการขับเคลื่อนสถานศึกษานำร่องพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา มีการจัดสรรเวลาทำกิจกรรมที่เพียงพอต่อการดำเนินงานและพร้อมกับการให้ เวลาตอบสนองนโยบายให้กับโครงการอื่น ๆ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีเวลาที่เพียงพอ ต่อขั้นตอนการขับเคลื่อนสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้น และการ ดำเนินงานที่ต้องมีความต่อเนื่อง แม้จะมีการเปลี่ยนผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อความร่วมมือในการ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงควรแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมกับ ตำแหน่งหน้าที่ ตามความสนใจ ความถนัดและประสบการณ์

สุธรรม ธรรมทัศน์ (2566) นิยาม โครงสร้างองค์การ หมายถึง การจัดแบ่งส่วนงานใน องค์การออกเป็นหน่วยงานย่อย ๆ ครอบคลุมตามภารกิจและหน้าที่ขององค์การ พร้อมกำหนดอำนาจ หน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานและองค์การย่อยอื่นๆ ไว้ด้วย ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวก ในการบริหารให้บรรลุเป้าหมายขององค์การองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษา

สำหรับการศึกษานี้ กำหนดองค์ประกอบปัจจัย โครงสร้างองค์การและการจัดองค์กร หมายถึง รูปแบบหรือแบบแผนโครงสร้างการบังคับบัญชา การให้อำนาจและการมอบหมายหน้าที่เพื่อ ตอบจุดมุ่งหมายขององค์การ ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ ของ องค์การ เป็นกรอบโครงสร้างการดำเนินงานขององค์การที่กำหนดงาน กลุ่มงานและความสัมพันธ์ของ งานรวมถึงความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายในองค์กรที่บุคคลยอมรับความรับผิดชอบในตำแหน่งและ อำนาจ การแบ่งแผนงานและจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับแผนงาน และมีความ มี ความเอกภาพหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการบังคับบัญชา และความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลง และส่งผลต่อประสิทธิผลในการดำเนินงานของโรงเรียน การศึกษานี้ใช้ตัวชี้วัด 4 ด้านคือ (1) โครงสร้างการบังคับบัญชาที่ให้อำนาจอย่างสมดุล (2) การมอบหมายหน้าที่การแบ่งสรร งานอย่างเหมาะสม (3) การจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมและสอดคล้องให้ดำเนินการได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และ (4) สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การได้และมีความยืดหยุ่นตาม

7.2 ปัจจัยภายนอกโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

ปัจจัยภายนอก หรือ Supra-system หมายถึง สภาพแวดล้อมและองค์ประกอบปัจจัยภายนอกอื่นๆ ที่มีผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน ปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญมากในการกำหนดทิศทางและปรับปรุงการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนตามเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม ปัจจัยและองค์ประกอบปัจจัยภายนอก ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม เป็นปัจจัยหนึ่งที่ผู้วิจัยได้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

7.2.1 ความหมาย ปัจจัยภายนอกโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

Austin และ Reynolds (1990) อธิบายความหมายของ ปัจจัยภายนอก ว่าเป็นสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาองค์กรสร้างการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร อันเกิดจากความไม่แน่นอน ความเปลี่ยนแปลง ความไม่สมดุลเนื่องจาก สภาพการเมือง เศรษฐกิจ รวมถึงการบริหารที่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยความร่วมมือในการดำเนินการขององค์กร

Caldwell และ Spink (1996) นิยาม ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง ปัจจัยที่อยู่ภายนอกองค์กรและมีความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลของการศึกษา โดยส่งผลต่อโอกาสในการสนับสนุนและเป็นทั้งอุปสรรคที่ขัดขวางการบริหารจัดการที่ทำให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียนที่มีองค์ประกอบทั้งด้านกายภาพและสภาพสังคมที่อยู่รอบขอบเขตของโรงเรียน เช่น นโยบาย การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี

Daft (2006) ให้ความหมาย ปัจจัยแวดล้อมภายนอก ว่าหมายถึง สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ องค์กร เป็นตัวกำหนดทิศทางและส่งผลต่อองค์กรในระยะยาวอย่างถาวร ไม่ใช่เพียงแค่บางช่วงเวลาเท่านั้น ซึ่งประกอบด้วย 1) ความเป็นสากล 2) เทคโนโลยี 3) โครงสร้างสังคม 4) เศรษฐกิจ และ 5) การเมืองและกฎหมาย

ภัทรพล มหาจันทร์ (2555) สรุปนิยามเกี่ยวกับ ปัจจัยภายนอก หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่อยู่ภายนอกโดยปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภายในองค์กร ทั้งด้านดีและด้านลบ ทำให้ผู้บริหารทุกระดับต้องมีความเข้าใจและตระหนักถึงปัจจัยภายนอกและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยภายนอกที่มีต่อองค์กร

ลัดดา อ่ำสอาด (2555) ให้ความหมาย ปัจจัยด้านภายนอกโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกหรือปัจจัยภายนอกที่ส่งผลมาจากนอกโรงเรียน และส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมภายในโรงเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี

ธรร สุนทรายุทธ (2556) ให้ความหมาย ปัจจัยภายนอกโรงเรียน ว่าหมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบโรงเรียนและเป็นการยากที่จะกำหนดขอบเขตได้ชัดเจน องค์ประกอบนั้นเป็นได้ทั้งด้านกายภาพ

สังคมและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ภายนอกขอบเขตของโรงเรียน องค์ประกอบนั้นนั้นมีศักยภาพและส่งผลต่อระบบย่อยภายในโรงเรียนและมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลในโรงเรียน

พรรณวดี ปามุทา และคณะ (2561) และ พรรณวดี ปามุทา (2559) ให้ความหมาย ปัจจัยภายนอกโรงเรียน หมายถึง ลักษณะของตัวแปรซึ่งเป็นแรงกดดันจากภายนอกที่อยู่นอกเหนือขอบเขตของโรงเรียนซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานเพื่อบรรลุผลสำเร็จของโรงเรียน และเป็นสิ่งที่ผู้บริหารอาจจะเข้าไปควบคุมดูแลโดยตรงได้ค่อนข้างยาก

สุภาวดี คำนาดี, วิภาภรณ์ ภูวัฒนกุล, อัจฉรา วัฒนาณรงค์ และ ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี (2562) ให้นิยาม ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ว่าหมายถึง ตัวแปรที่เป็นแรงส่งเสริมจากภายนอกที่อยู่นอกเหนือขอบเขตของสถานศึกษาที่อาจส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา ในการดำเนินงานเพื่อบรรลุผลสำเร็จของสถานศึกษา และเป็นสิ่งที่ผู้บริหารหรือสถานศึกษาสามารถนำมาเป็นโอกาสในการขอความร่วมมือหรือขอการเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น ความพร้อมของสภาพแวดล้อมภายนอก การส่งเสริมจากชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการส่งเสริมของเครือข่ายภายนอกของสถานศึกษา

Ihssan และ Azhar (2019) ให้ความหมาย ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ว่าหมายถึง ความมีอิทธิพลที่เกิดจากภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินการของสถานศึกษาและส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักเรียน

นวล สมบูรณ์สิน (2564) กำหนดความหมาย ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ว่าหมายถึง สัญญาณของภัยคุกคามหรือโอกาสขององค์กร ที่เป็นการเปิดรับและทำความเข้าใจในมุมมองจากภายนอกองค์กร เพื่อนำมาเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจัดสรรวิธีการในการพัฒนาอันเกิดจากปัจจัยภายนอกสู่ภายในด้วยวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความสามารถในการสร้างประสิทธิผลการดำเนินการของสถานศึกษา

พระสรภักดิ์ เขมปณโณ (2564) ให้นิยาม ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงสภาพแวดล้อมจากภายนอกของสถานศึกษาเกิดจากสภาพที่เปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยน หมุนเวียน อันส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ความร่วมมือสนับสนุนของชุมชน การสนับสนุนของกลุ่มสนับสนุน ความคาดหวังจากชุมชน สภาพการเมือง และเศรษฐกิจ

โดยสรุปความหมาย ปัจจัยภายนอกของสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผล หมายถึง ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันจากภายนอกที่ส่งผลเชิงอุปสรรคและโอกาสในการพัฒนาการดำเนินงานภายในสถานศึกษา และส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินการของสถานศึกษา ทั้งนี้ ประกอบด้วยปัจจัยภายนอกเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ นโยบายภาครัฐ ภาวะการแข่งขันขององค์กร และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และปัจจัยภายนอกทั่วไป ได้แก่ เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม เทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม

สำหรับการศึกษานี้กำหนด ปัจจัยภายนอกโรงเรียน หมายถึง ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันจากภายนอกที่ส่งผลเชิงอุปสรรคและโอกาสในการพัฒนาการดำเนินงานภายในและส่งผลกระทบต่อประสิทธิผล

การดำเนินการของโรงเรียน ทั้งนี้องค์ประกอบปัจจัยเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ นโยบายภาครัฐ ภาวะการณ์แข่งขันขององค์กร และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และปัจจัยภายนอกทั่วไป ได้แก่ เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม เทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน

7.2.2 องค์ประกอบปัจจัยภายนอกโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

อัมพิกา สิริพรม (2563) ศึกษาการบริหารโรงเรียนเพื่อสร้างประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ การมีสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก โดยใช้ตัวแปรองค์ประกอบปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน ประกอบด้วย

- 1) ด้านการเมืองและกฎหมาย เช่น นโยบายและเสถียรภาพของรัฐบาล กฎหมายระเบียบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการวิธีการบริหาร เป็นต้น
- 2) ด้านเศรษฐกิจ เช่น อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย อัตราภาษีและอัตราว่างงาน เป็นต้น
- 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม เช่น เพศ และอายุของประชากร ระดับการศึกษา ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และพฤติกรรมการบริโภค เป็นต้น
- 4) ด้านเทคโนโลยี เช่น ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการผลิต เครื่องจักรอุตสาหกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

วัฒนา จันทนุพาน, สมบูรณ์ ต้นยะ, ศรุดา ชัยสุวรรณ และ วรสิทธิ์ รัตนวราหะ (2561) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือตอนบน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา โดยศึกษาปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย

- 1) ด้านเศรษฐกิจ
- 2) ด้านสังคม
- 3) ด้านการเมือง
- 4) ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

สุภาวดี คำนาดี และคณะ (2562) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล โดยสรุป ปัจจัยองค์ประกอบภายนอกที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่

- 1) ความพร้อมของสภาพแวดล้อมภายนอก
- 2) การส่งเสริมจากชุมชน
- 3) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 4) การส่งเสริมของเครือข่ายภายนอก

บุตรไสย สสภาพร (2563) ศึกษากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อประสิทธิผลตามเป้าประสงค์หลักของแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยศึกษาปัจจัยภายนอกที่เป็นทั้งโอกาสและภาวะคุกคามที่ส่งผลต่อประสิทธิผลตามเป้าประสงค์ ความแนวคิด PEST Analysis ซึ่งประกอบปัจจัยภายนอกด้วยการวิเคราะห์ สภาพทางการเมือง สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางสังคมและเทคโนโลยี โดยแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1) สภาพแวดล้อมทางการเมือง ที่เป็นการวิเคราะห์นโยบายและกฎเกณฑ์ต่างๆ ของภาครัฐ ที่น่าจะมีผลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อการดำเนินงานของโรงเรียน เช่น นโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีและกฎระเบียบต่างๆ รวมทั้งความมั่นคงของรัฐบาลและอื่นๆ

2) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ เป็นการวิเคราะห์เศรษฐกิจ ทั้งระดับมหภาค/ระดับจุลภาค ซึ่งหมายถึงระบบเศรษฐกิจทั้งในชุมชน ในประเทศและระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เช่น เศรษฐกิจของชุมชน รายได้ครัวเรือน อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อัตราการว่างงาน การลงทุนภาคเอกชน การเงิน การธนาคาร สภาพเศรษฐกิจชุมชน รายได้ของผู้ปกครองนักเรียนและอื่นๆ

3) สภาพแวดล้อมทางสังคม เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียน เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมและวัฒนธรรม แบบแผนการดำเนินชีวิตและพฤติกรรม การประกอบอาชีพ การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4) สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี เป็นการวิเคราะห์สภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่จะมีผลต่อการดำเนินงาน เช่น การผลิตคิดค้นเทคโนโลยีต่างๆ ความรู้และวิทยาการแขนงต่างๆ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างโรงเรียน ความก้าวหน้าในการวิจัยและพัฒนาในสาขาที่เกี่ยวข้อง

จิณณภัทร พิบูลวิฑิตดำรง (2564) ศึกษาการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการและกลยุทธ์การบริหารความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม (SWOT) และข้อเสนอแนะในการบริหารเพื่อสร้างประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ในการบริหารความเป็นเลิศของโรงเรียน โดยองค์ประกอบปัจจัยภายนอกที่ใช้ในการศึกษาบริบททางการศึกษาเป็นสิ่งที่อยู่รอบ ๆ หรือสิ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่งผลกระทบต่อการศึกษาและสรุปผลประกอบด้วย

1) ด้านนโยบายของรัฐ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อกระบวนการและผลการดำเนินงานของโรงเรียน โดยนโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษาและแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เป้าประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความ หลากหลายของการจัดการศึกษาและสร้างเสริมธรรมาภิบาล

2) ด้านเศรษฐกิจ สภาพและแนวโน้มทางเศรษฐกิจ ภาวะทางการเงิน งบประมาณ การค้า การลงทุน ที่ส่งผลต่อแผนการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจและเชื่อมโยงต่อการจัดการการศึกษาที่ต้องพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ การจัดการศึกษาจึงต้องปรับตัวให้สอดคล้องและพร้อมรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งปัจจุบันและอนาคต เช่น เตรียมแรงงานที่มีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง ตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงาน

3) ด้านสังคมและชุมชน ที่ส่งผลต่อระบบการศึกษา การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีชนชั้นกลางและผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น และการเติบโตของเมืองที่ทำให้ใช้ชีวิตแบบสังคมเมืองมากขึ้น รูปแบบค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี คุณภาพชีวิต สภาพกระแสสังคมและชุมชนโดยรอบ โรงเรียน และปัญหาของสังคม ที่เป็นสาเหตุสำคัญของการลดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมและผลสู่การจัดการการศึกษาและการสร้างความร่วมมือในการจัดการการศึกษา

4) ด้านเทคโนโลยี ที่ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี สารสนเทศ การสื่อสารและนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ๆ ซึ่งส่งผลต่อการติดตามผลสัมฤทธิ์ด้านการศึกษา การพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและความสนใจของผู้เรียน การเปลี่ยนโลกกระแทกศน์ทางการศึกษาที่มุ่งเน้นไปสู่การพัฒนาาระบบการศึกษาที่มุ่งให้ครูและนักเรียนมีความสุขกับการเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยเทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัลเป็นตัวช่วยให้คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานและทักษะที่จำเป็นและสามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

พระสรภักดิ์ เขมปญโญ (2564) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนวิถิพุทธพระราชทาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาประสิทธิผลและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยใช้ตัวแปรองค์ประกอบปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในการศึกษาได้แก่

1) ความร่วมมือสนับสนุนของชุมชนที่ความร่วมมือสนับสนุนของชุมชนเป็นองค์ประกอบของปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กร หมายถึง การติดต่อประสานงานกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจอันดีต่อโรงเรียน เกิดทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนและผู้สอน การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการเผยแพร่ความรู้หรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2) การสนับสนุนของกลุ่มสนับสนุน หมายถึง การได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากชุมชนทั้งงบประมาณ แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ และอื่น ๆ อันจะเป็นการสนับสนุนเพื่อการพัฒนาสังคมการสร้างบรรยากาศที่ดีในสิ่งแวดล้อมรอบข้างของโรงเรียน

3) ความคาดหวังจากชุมชน หมายถึง ความต้องการ ความคาดหวังของชุมชนที่เป็นลักษณะของสังคมภายนอกที่มีต่อโรงเรียนและการศึกษาของโรงเรียน มีความเชื่อมั่นที่ต้องการตามเป้าหมายซึ่งสังคมที่ต้องการทางการศึกษา การพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีต่อการเรียนและการบริหารงานภายในองค์กรสถานศึกษา

4) สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี หมายถึง สิ่งที่เป็นสร้างให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารการศึกษาและความเสร็จของสถานศึกษา โดยเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลง สภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ในการสร้างประสิทธิผลตามเป้าหมายสิ่งเหล่านี้ ส่งผลที่เชิงบวกและเชิงลบ เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบาย การจัดการระบบหรือกฎระเบียบ การเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ และพัฒนาการของเทคโนโลยี เป็นต้น

ทั้งนี้ยังพบว่ามีการศึกษา ปัจจัยนอกของสถานศึกษา ที่มีวัตถุประสงค์การศึกษาด้านอื่น ๆ หรือประเด็นที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ประกอบด้วย

เก็ทกนก เอื้อวงศ์ (2546) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยสรุปปัจจัยภายนอก ที่ครอบคลุมองค์ประกอบปัจจัยย่อย ได้แก่

1) ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ สภาพสังคมของชุมชน ค่านิยมและทัศนคติ ของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ความพร้อมของชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและลักษณะและรูปแบบในการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนของชุมชน โดยชี้วัดผ่าน (1) สภาพชุมชนเข้มแข็งและรวมตัวกันได้ดี (2) ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (3) ชุมชนให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (4) ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ร่วมดำเนินการและประเมินผลการปฏิบัติงาน (5) ชุมชนให้การสนับสนุนการดำเนินการในด้านต่างๆ ของ โรงเรียน

2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจของชุมชน และงบประมาณจากสนับสนุนรัฐ โดยชี้วัดผ่าน (1) เศรษฐกิจของชุมชนดี สามารถให้การสนับสนุนด้านงบประมาณแก่โรงเรียนได้ (2) ผู้ปกครองและชุมชนมีฐานะดี สามารถให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษากับโรงเรียนได้ (3) รัฐสามารถจัดสรรงบประมาณที่ตอบสนองความต้องการของโรงเรียน

3) ปัจจัยด้านการเมือง ได้แก่ กฎหมาย (พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ) กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัด โดยชี้วัดผ่าน (1) พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกำหนดให้โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นแรงผลักดันให้โรงเรียนเร่งดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา (2) นโยบายที่ให้โรงเรียนรับการประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือจากหน่วยงานภายนอกช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน (3) นโยบายการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันส่งผลให้มีการพัฒนาบุคลากรและเกิดผลดีต่อการปฏิบัติงาน และ (4) มีการนิเทศให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ได้แก่ รูปแบบหรือแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการจัดทำระบบสารสนเทศ การนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาวิธีการสอนหรือเทคนิคการสอนใหม่ๆ โดยชี้วัดผ่าน (1) รูปแบบหรือวิธีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดกำหนดไว้สามารถใช้เป็น

แนวทางดำเนินการสำหรับโรงเรียน (2) ความก้าวหน้าในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อจัดทำสารสนเทศเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (3) มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และ (4) เทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นช่วยให้ ครู-อาจารย์สามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

พรรณวดี ปามุทา และคณะ (2561) และ พรรณวดี ปามุทา (2559) ศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา ใช้การศึกษาผ่านองค์ประกอบปัจจัยภายนอก ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายนอก หมายถึง สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคมและวัฒนธรรม การเมืองและกฎหมาย และเทคโนโลยีของชุมชน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการโรงเรียน โดยใช้การชี้วัดผ่าน (1) ผู้ปกครองและชุมชนในเขตบริการมีอาชีพที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษา (2) เศรษฐฐานะของผู้ปกครองและชุมชนของโรงเรียนมีศักยภาพเพียงพอต่อการให้ความร่วมมือและสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน (3) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของประชากรวัยเรียนในปัจจุบันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน (4) นโยบายด้านการศึกษารัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัดมีความชัดเจน (5) กฎหมายการศึกษาเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียน (6) การกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ งานบุคคลและงานบริหารทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการให้กับสถานศึกษา และ (7) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนโดยรอบโรงเรียนมีความทันสมัย เหมาะสมเพียงพอ

วันทนา นามเนตร และ วรณนรี ปานศิริ (2566) ศึกษาสมการพยากรณ์ประสิทธิผลในการบริหารงานของสถานศึกษา โดยใช้องค์ประกอบปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบริบทการแข่งขัน 2) ด้านความต้องการของลูกค้าหรือชุมชน 3) ด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

จิตรรา พันพิพัฒน์ และคณะ (2564) ศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม เพื่อเป้าหมายการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อม มุ่งผลสัมฤทธิ์ในทำประโยชน์และสร้างสิ่งดีงามและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข โดยกำหนด ปัจจัยภายนอกสถานศึกษาประกอบด้วย

1. ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การที่ชุมชน ผู้ปกครอง และท้องถิ่น สามารถสนับสนุนการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
2. ด้านสังคม หมายถึง ลักษณะของคนในชุมชน ระบความรู้ความสามารถ ด้านสภาพแวดล้อมของชุมชน และความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับสถานศึกษา
3. ด้านเทคโนโลยี หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีมี การจัดซื้อหรือบำรุงซ่อมแซม และงบประมาณสนับสนุน
4. ด้านนโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัด

ตารางที่ 3 (ต่อ) สรุปการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยภายนอกโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

ปัจจัยภายนอกโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การดำเนินการตาม วัตถุประสงค์ของ โรงเรียน	ตัดา อำสอาด (2555)	วัฒนา จันทนพาน และคณะ (2561)	อัมพิกา สิริพรหม (2563)	สุภาวดี คำนาคี และคณะ (2562)	บุตรีไสย์ สถาพร (2563)	จิณณภัทร พิบูลวิฑิตธำรง (2564)	พระสรภักดิ์ เขมปโยธ (2564)	เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2546)	พรณวดี ปามทา และคณะ (2561)	ณัฐตะวัน ลิ้มประสงศ์ และคณะ (2562)	วันทนา งามเนตร และคณะ (2566)	จิตรรา พันธุ์พัฒน์ และคณะ (2564)	รวม
3) สังคมและวัฒนธรรม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
4) เทคโนโลยี	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
5) นโยบายรัฐและต้น สังกัด	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓			✓	9
6) การสนับสนุนจากผู้มี ส่วนได้ส่วนเสีย		✓		✓			✓		✓			✓	5
7) ความร่วมมือของผู้มี ส่วนได้ส่วนเสีย		✓		✓			✓					✓	4
8) ความพร้อมของ สภาพแวดล้อมภายนอก				✓					✓				2
9) ความต้องการ/ คาดหวังจากชุมชน							✓		✓		✓		3
10) บริบทการแข่งขัน											✓		1

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง องค์กรประกอบ ปัจจัยภายนอกโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่เป็นแรงผลักดันจากภายนอกที่ส่งผลเชิงอุปสรรคและโอกาสในการพัฒนาการดำเนินงานภายในและส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ (1) เศรษฐกิจ (2) การเมือง (3) สังคมและวัฒนธรรม (4) เทคโนโลยี และ (5) นโยบายรัฐและต้นสังกัด

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจากความถี่ของปัจจัยที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันมากกว่าครึ่ง (7 คนขึ้นไป) ซึ่งพบว่าสามารถคัดสรร ปัจจัย

องค์ประกอบภายนอกที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน ที่จะใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อ การวิจัยได้จำนวน 6 ปัจจัยองค์ประกอบ

7.2.2.1 เศรษฐกิจ

พจนานุกรมแปล ไทย-ไทย ราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมาย เศรษฐกิจ หมายถึง งาน อันเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่ายจ่ายแจก และการบริโภคใช้สอยสิ่งต่าง ๆ ของชุมชน

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2557, 19 กันยายน) ให้ความ เศรษฐกิจ หมายถึง ระบบที่ มีการบริหารจัดการโดยองค์การทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การจำหน่ายจ่ายแจก และการ บริโภค

วินิจฉัย และคณะ (2564) ให้ความหมาย เศรษฐกิจ กับผลกระทบต่อการบริหาร จัดการการศึกษา หมายถึง ความแตกต่างกันของฐานะความเป็นอยู่ การกระจายรายได้ของคนจนกับ คนรวยซึ่งมีความแตกต่างกันมาก ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ ทรัพย์สิน โครงสร้างภาษี การ แข่งขัน การพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างเมืองกับชนบท ระหว่างภาคอุตสาหกรรมกับเกษตรกรรม ภาวะการมีงานทำใน รายได้ และการสะสมทุน โดยสภาวะดังกล่าวส่งผลต่อการสนับสนุนหรือส่งเสริม ให้บุตรหลานได้รับการศึกษาและเป็นปัญหาที่เป็นเป้าประสงค์ของสถานศึกษาที่ต้องบริหารจัดการ

ภัทรภรณ์ สหะกิจ (2564) ให้ความหมาย ด้านเศรษฐกิจ ว่าหมายถึง การมีงานทำ มี รายได้ การมีที่พักอาศัย และปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต เกิดความสมดุลระหว่างชีวิตและการ ทำงาน ได้รับการศึกษา ความปลอดภัยและความพึงพอใจในชีวิตและการมีสุขภาพที่ดี

พรรณวดี ปามุทา และคณะ (2561) กล่าวถึงด้านเศรษฐกิจกับการบริหารจัดการ โรงเรียน นิยาม เศรษฐกิจ ในเชิงความสามารถในการจัดหาทรัพยากรและแนวโน้มทางเศรษฐกิจซึ่งมี ผลกระทบต่อองค์การ เช่น ภาวะเงินเฟ้อ ระดับรายได้ของประชากร ผลผลิตมวลรวมของประเทศ การ วางงาน การผลิต การจำหน่าย การบริโภค เป็นต้น โดยนิยาม ให้ความหมาย เศรษฐกิจของชุมชนที่ ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน ไว้ว่า หมายถึง อาชีพ และรายได้เฉลี่ยของประชากร ในชุมชนซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน

สุภา บุญอุไร (2565) ให้ความหมาย เศรษฐกิจ เชิงทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาทาง การศึกษา ว่าหมายถึง ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวนักเรียน การมีเวลาและมีกิจกรรม ร่วมกันในครอบครัวของนักเรียน ที่อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาเติบโตและการเรียนรู้อย่างมี ประสิทธิภาพของเด็ก

บุตรีไสย์ สถาพร (2563) ให้ความหมาย เศรษฐกิจที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร จัดการโรงเรียน หมายถึง สภาพเศรษฐกิจทั้งระดับมหภาคถึงระดับจุลภาค หรือระบบเศรษฐกิจ ต่างประเทศ ในประเทศจนถึงระดับชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียน เช่น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อัตราการว่างงาน การลงทุน ภาคเอกชน การเงิน การธนาคาร สภาพเศรษฐกิจชุมชน รายได้ของผู้ปกครองนักเรียนและอื่นๆ

อัมพิกา สิริพรหม (2563) ศึกษาการบริหารโรงเรียนเพื่อสร้างประสิทธิผลตาม วัตถุประสงค์ ให้ความหมาย เศรษฐกิจ กล่าวถึงลักษณะเศรษฐกิจของชุมชนที่อยู่รายรอบโรงเรียนหรือ

อยู่ในเขตบริการทางการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลง แนวโน้มและทิศทางการเศรษฐกิจของชุมชน ความสามารถในการจัดหาทรัพยากร ภาวะเงินเฟ้อ ระดับรายได้ของประชากร ผลผลิตส่วนร่วมของประเทศ การว่างงาน การผลิตและประสิทธิภาพการผลิต การจำหน่าย การบริโภค อัตราการจ้างงาน และอัตราภาษี เป็นต้น

ฉันทิพร พิบูลวิทิตารัง (2564) กล่าวถึงเศรษฐกิจและสภาพแนวโน้มทางเศรษฐกิจ ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียนตามวัตถุประสงค์การจัดการความเป็นเลิศของโรงเรียนและประสิทธิผลสู่การเป็นโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

พระสรภักดิ์ เขมปญโญ (2564) เสนอถึง เศรษฐกิจ หมายถึง เศรษฐกิจกับการจัดการศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อแผนการศึกษาและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ การจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงความต้องการของผู้บริหารและผู้รับบริการ การเปลี่ยนแปลงเชิงการแข่งขันทางธุรกิจ การขยายขอบเขตการตลาด ความต้องการแรงงาน และเทคโนโลยี และหาแนวทางในการใช้ประโยชน์จากปัจจัยที่เอื้อ การสนับสนุนการศึกษา โดยนิยาม เศรษฐกิจ หมายถึง เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้รับบริการ โรงเรียนปรับเปลี่ยนองค์กรในเชิงการบริหารจัดการต่างๆ เพื่อให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลง เช่น การเพิ่มคู่แข่ง การขยายขอบเขตตลาด แรงงาน เทคโนโลยี เป็นต้น

สำหรับการศึกษานี้กำหนด เศรษฐกิจ หมายถึง ภาวะทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม และปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต เกิดความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ได้แก่ ฐานะความเป็นอยู่ รายได้ ทรัพย์สิน การเงินออมครอบครัว และการมีเวลาและมีกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว สภาพความเป็นจังหวัดกับเมืองหลวง การแข่งขันทางเศรษฐกิจระดับจังหวัด การพัฒนาทางเศรษฐกิจระดับจังหวัด ภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมในจังหวัด ภาวะการมีงานทำในระดับจังหวัด ความปลอดภัยและความพึงพอใจในชีวิตของคนในพื้นที่ โดยสภาพดังกล่าวส่งผลกระทบต่อ การสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาและเป็นปัญหาที่เป็นเป้าประสงค์ของสถานศึกษาที่ต้องบริหารจัดการ การศึกษานี้ใช้ตัวชี้วัด 4 ด้านคือ (1) เศรษฐฐานะครอบครัว (2) เศรษฐฐานะของชุมชนในบริบทรอบสถานศึกษา (3) การมีเวลาและมีกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว และ (4) ความปลอดภัยในชีวิตของคนในพื้นที่

7.2.2.2 การเมือง

บุตรีไสย์ สถาพร (2563) กล่าวถึง ปัจจัยสภาพทางการเมือง หมายถึง รัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ นโยบาย และกฎเกณฑ์ต่างๆ ของภาครัฐ ที่มีผลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อการดำเนินงานของโรงเรียน เช่น นโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กฎหมาย มติ คณะรัฐมนตรีและ กฎระเบียบต่างๆ รวมทั้งความมั่นคงของรัฐบาลและอื่นๆ

จิณณภัทร พิบูลวิทิตดำรง (2564) กล่าวถึง การเมือง กับการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ การบริหารจัดการสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนมัธยม ว่าเป็นผลตามหลักการจากทาง ภาวะการเมือง หลักการประชาธิปไตยกับวิถีการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น หลักการความเป็นองค์กร สาธารณะ และหลักกฎหมายของภาครัฐที่เป็นโอกาสและภาวะคุกคามต่อการดำเนินกิจการใน โรงเรียน ซึ่งผลจากการเปลี่ยนแปลงการเมือง การเปลี่ยนทิศและความต่อเนื่องทางนโยบายรัฐและต้น สังกัด ส่งผลต่อการปฏิรูปการบริหารจัดการโรงเรียน ที่เป็นทั้ง ความขัดแย้ง โอกาส หรืออุปสรรคของ นโยบายกับวัตถุประสงค์ที่ส่งผ่านจากต้นสังกัดสู่หน่วยการดำเนินการ ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดเป็นพันธ กิจ วัตถุประสงค์ การพัฒนากลยุทธ์และกำหนดเป็นนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของ โรงเรียน

พรณวดี ปามุทา (2559) ศึกษาการจัดการมาตรฐานการบริหารจัดการสถานศึกษา และกล่าวถึง การเมืองและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เป็นปัจจัยภายนอกและนิยาม การเมือง หมายถึง รัฐบาล พรรคการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมทาง การเมือง เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับผลกระทบจากการเมือง การบริหารของรัฐบาล ข้อกำหนดและกฎหมาย ต่างๆ ตลอดจนการกำหนดนโยบายของรัฐบาลซึ่งมีผลต่อบุคคลและองค์กร โดยเฉพาะผลจากความ ไม่ความมั่นคงและความไม่แน่นอนของสถานการณ์ด้านการเมืองการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และ บทบาทของนักการเมืองที่มีต่อการแก้ไขปัญหาด้านการศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการดำเนินงาน ของโรงเรียน

พระสรภักดิ์ เขมปญโญ (2564) กล่าวถึง การเมือง ว่าเป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพสถานศึกษา กับการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการโรงเรียนให้สอดคล้องกับ การ เปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงนโยบาย กฎหมาย การสนับสนุนตามยุคสมัย ความไม่สมดุลเนื่องจากสภาพการเมือง การเปลี่ยนนโยบายอาจทำให้การดำเนินการขององค์กร บางอย่างต้องปรับเปลี่ยนหรือยกเลิกไป และต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง รวมถึง การสร้างความร่วมมือกับกลุ่มนักการเมืองในพื้นที่ที่ผลักดันให้สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้าน โครงสร้างและความสัมพันธ์ในการทำงาน การรับมือหรือการวางแผนไว้ในอนาคตจะช่วยสนับสนุน การเปลี่ยนแปลงนี้ให้มีประสิทธิผล

ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ และคณะ (2562) ศึกษาการเมืองและกฎหมายการศึกษาที่เอื้อ ประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียน และสรุปประเด็น ผลกระทบจากการเมืองและกฎหมายต่อ ขั้นตอนการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในโรงเรียน แรงกดดันที่มาจากรัฐบาล นโยบายทางด้านนิติ บัญญัติ หน่วยงานของรัฐตั้งแต่ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการตัดสินใจที่ โรงเรียนต้องมีการปรับตัวเพื่อให้รับกับการเมืองและกฎหมายทางการศึกษาของรัฐบาลและสนอง ความต้องการของท้องถิ่น

สำหรับการศึกษานี้กำหนด การเมือง หมายถึง ภาวะทางการเมือง พรรคการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หลักการประชาธิปไตย วิถีการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น กลุ่มนักการเมืองใน พื้นที่และบทบาทของนักการเมืองที่มีต่อการแก้ไขปัญหาด้านการศึกษา ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งเชิงบวกและ

เชิงลบต่อประสิทธิผลของการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม ได้แก่ รัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ มติคณะรัฐมนตรี นโยบาย กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่างๆ ของภาครัฐ ที่มีผลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อการดำเนินงานของโรงเรียน การศึกษานี้สามารถชี้วัดผ่าน (1) สภาวะทางการเมืองของพื้นที่ (2) นักการเมืองและบทบาทของนักการเมืองในพื้นที่ (3) การส่งเสริมสนับสนุนทางการเมืองเพื่อพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ และ (4) การเปลี่ยนแปลงทางนโยบายทางการเมือง

7.2.2.3 สังคมและวัฒนธรรม

วรพล ชูสีจันทร์ (2562) ให้ความหมาย สังคม ว่าหมายถึง การอยู่ร่วมกันด้วยดีในครอบครัว ในชุมชน ในที่ทำงาน ในสังคม ในโลก ซึ่งรวมถึงการมีบริการทางสังคมที่ดีและมีสันติภาพ

วินิจ ผาเจริญ และคณะ (2564) ให้ความหมาย สังคมและวัฒนธรรม ที่เป็นปัจจัยภายนอกส่งผลต่อการบริหารจัดการการศึกษา หมายถึง สภาพความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ชีวภาพ วิถีชีวิต ประเพณีขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลกระทบต่อสถาบันการศึกษาปรับหลักสูตรการศึกษาให้เข้ากับท้องถิ่น และสร้างประสิทธิผลเชิงสร้างแนวทางให้ผู้เรียนมีโอกาสในการตัดสินใจเลือกที่จะเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และเพื่อสร้างความมั่นคงของชีวิตในอนาคต

สุภา บุญอุไร (2565) ให้ความหมาย สังคมและพัฒนาทางสังคมเชิงการศึกษา ว่าหมายถึง ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับแบบแผนที่ยอมรับ การสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข ซึ่งสังคมภายนอกที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่นิยามถึง ความเกี่ยวข้องของสัมพันธ์สภาพของสถานศึกษากับบุคคลอื่นที่อยู่รายรอบที่คาดหวังให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านสังคมที่สามารถเป็นพื้นฐานที่เหมาะสมในอนาคต

จิณณภัทร พิบูลวิฑิตธารัง (2564) กล่าวถึงสังคมและวัฒนธรรม ที่เป็นสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นทั้งโอกาสและภาวะคุกคามต่อการดำเนินกิจการโรงเรียน ส่งผลการบริหารโรงเรียนตามวัตถุประสงค์การจัดการความเป็นเลิศของโรงเรียนและประสิทธิผลสู่การเป็นโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดย สังคมและวัฒนธรรม ส่งผลต่อการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ได้แก่ การนำองค์กร การกำหนดนโยบายและการปฏิบัติตามหลักการบริหารและหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน การพัฒนาแผนกลยุทธ์และการปฏิบัติของโรงเรียน การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย การวัดผลปฏิบัติงาน การจัดการบุคลากร และการจัดการหลักสูตรและการใช้ระบบการปฏิบัติงานของโรงเรียน

บุตรไสย์ สถาพร (2563) กล่าวถึงสภาพทางสังคมและวัฒนธรรม ที่ว่าด้วยโครงสร้างทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียน เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมและวัฒนธรรม แบบแผนการดำเนินชีวิตและพฤติกรรม การประกอบอาชีพ การอยู่ในพื้นที่เป้าหมายการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค ระบบนิเวศน์และสิ่งแวดล้อมและอื่นๆ ของโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อผลประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนในสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมดังกล่าว

พรรณวดี ปามุทา (2559) กล่าวถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง โครงสร้างอายุระดับการศึกษา ทักษะคติ และค่านิยมที่มีต่อการศึกษาของประชากรในชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ตั้งของโรงเรียน ที่สามารถกำหนดได้จาก ทักษะคติ ความต้องการ ความคาดหวัง และระดับความรู้และการศึกษา ความเชื่อ ตลอดจนค่านิยมของผู้คนในสังคมนั้นๆ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำความเข้าใจปรากฏการณ์เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากผู้คนเหล่านี้เพื่อนำมาวิเคราะห์ประกอบการดำเนินงาน

ด้านต่างๆ ในสถานศึกษาให้สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อจะได้สามารถตอบสนองต่อความ
ข้อเรียกร้อง ความต้องการของสังคมและวัฒนธรรมนั้นๆ ให้ดีขึ้น

พระสรภัก์ เขมปญโญ (2564) กล่าวถึงวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ตาม
ขนบธรรมเนียม ประเพณีและกติกาสังคมที่เป็นไปสภาพแวดล้อม เช่น การแต่งกาย เรื่องราว
สัญลักษณ์ งานพิธี หรืออื่น ๆ ที่มีผลทำให้องค์กรสามารถนำเข้ามาดำเนินการร่วมกับความสร้างสรรค์
และเกิดวัฒนธรรมที่เหมาะสมต่อองค์กรตนเอง เพื่อให้เกิดวิถีการดำเนินงานที่มีสุขและเอื้อต่อ
ประสิทธิผลการทำงานของสถานศึกษา

สำหรับการศึกษานี้กำหนด สังคมและวัฒนธรรม หมายถึง ลักษณะของ สังคมและ
วัฒนธรรม ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งโอกาสและภาวะคุกคามต่อการดำเนินกิจการโรงเรียนและส่งผลต่อ
ประสิทธิผลของการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม ได้แก่ การอยู่
ร่วมกันด้วยดีในครอบครัวและชุมชนการมีบริการทางสังคมที่ดี วิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี
ขนบธรรมเนียม ทศนคติ ความต้องการ ความคาดหวังในการพัฒนาผู้เรียนเกิดการพัฒนาตามความ
ต้องการของสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อสถาบันการศึกษาปรับหลักสูตรการศึกษาให้เข้ากับท้องถิ่น และ
สร้างประสิทธิผลเชิงสร้างแนวทางให้ผู้เรียนมีโอกาสในการตัดสินใจเลือกที่จะเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ
วิถีชีวิต และเพื่อสร้างความมั่นคงของชีวิตในอนาคต การศึกษานี้สามารถชี้วัดผ่าน (1) ความสัมพันธ์
ของสมาชิกในครอบครัวและชุมชน (2) พื้นฐานการบริการทางสังคม (3) วิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม
ประเพณีขนบธรรมเนียม และ (4) ความต้องการและความคาดหวังของคนในสังคมต่อการพัฒนาด้าน
การศึกษา

7.2.2.4 เทคโนโลยี

สุภา บัญอุไร (2565) ให้ความหมายเกี่ยวกับ เทคโนโลยีและสื่อ ในเชิงการศึกษาว่า
หมายถึง การนำวัสดุ อุปกรณ์ วิธีการที่เป็นสิ่งที่มีสองต่อธรรมชาติ และพัฒนาประยุกต์ผ่านเทคโนโลยี
ต่าง ๆ มาใช้เพื่อการบริหารจัดการพัฒนาการของผู้เรียนในสถานศึกษา

นวล สมบูรณ์สิน (2564) ให้ความหมาย เทคโนโลยี ในมุมการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการ
จัดการสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีพื้นที่ในการสร้างสรรค์กิจกรรมและผลงาน สถานศึกษามี
แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก โดยสถานศึกษามีสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่
ทันสมัย และสถานศึกษามีวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญในการให้ความรู้

ฉินณภัทร พิบูลวิทิตดำรง (2564) กล่าวถึงด้านเทคโนโลยี ในเชิงความเป็นพลเมืองของ
โลกที่มีการดำรงชีวิตอยู่กับโลกแห่งเทคโนโลยี กับความเชื่อมโยงต่อ การปฏิบัติงาน การจัดการข้อมูล
สารสนเทศ ความรู้และผลกระทบจากเทคโนโลยีที่มีต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียน ที่เป็นได้ทั้ง
จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามต่อการบริหารโรงเรียนตามวัตถุประสงค์และประสิทธิผลสู่
การเป็นโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดย เทคโนโลยี ส่งผลต่อการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ
ได้แก่ การนำองค์กร การกำหนดนโยบายและการปฏิบัติตามหลักการบริหารและหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียน การพัฒนาแผนกลยุทธ์และการปฏิบัติของโรงเรียน การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย
การวัดผลปฏิบัติงาน การจัดการบุคลากร และการจัดการหลักสูตรและการใช้ระบบการปฏิบัติงานของ
โรงเรียน

บุตรีไสย์ สถาพร (2563) กล่าวถึงสภาพทางเทคโนโลยี หมายถึง สภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่จะมีผลต่อการดำเนินงานของโรงเรียน เช่น การผลิตคิดค้นเทคโนโลยีต่างๆ ความรู้และวิทยาการแขนงต่างๆ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างโรงเรียน ความก้าวหน้าในการวิจัยและพัฒนาในสาขาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเสริมสร้างประสิทธิภาพ การผลิตและการให้บริการโดยใช้อุปกรณ์อัตโนมัติต่าง ๆ

ณัฐตะวัน ลิ่มประสงค์ และคณะ (2562) สรุปว่าเทคโนโลยีและสารสนเทศ หมายถึง การสนับสนุนให้เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ด้านการสื่อสารและการเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยรอบโรงเรียน การที่ต้องมีวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความทันสมัยและมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาการใช้จัดการเรียนการสอน การมีเทคนิค วิธีการและนวัตกรรมในการสร้างองค์ความรู้ในการบริหารองค์กร

อัมพิกา สิริพรหม (2563) สรุปถึงด้านเทคโนโลยี ว่าเป็นการมีความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ การเข้าถึงและทันตามความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ

พระสรภักดิ์ เขมปญโญ (2564) กล่าวถึง ด้านเทคโนโลยี กับความเชื่อมโยงของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีของโรงเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปสภาพผลการดำเนินงานที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ ด้านเทคโนโลยีเพื่อความก้าวหน้าทางการวิจัยและพัฒนา หลักสูตร ความรู้ และวิทยาการแขนงต่างๆ เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร เทคโนโลยีเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างโรงเรียน และการพัฒนาฐานข้อมูล รวมถึงเทคโนโลยีเพื่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียน

สำหรับการศึกษานี้กำหนด เทคโนโลยี หมายถึง การนำวัสดุ อุปกรณ์ วิธีการดำเนินการจัดการข้อมูลสารสนเทศ ที่มีการพัฒนา การสนับสนุน การสร้างสรรค์กิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน ประยุกต์ผ่านเทคโนโลยีต่าง ๆ ความเชื่อมโยงของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีของโรงเรียน มาใช้เพื่อการบริหารจัดการพัฒนาการของผู้เรียนในสถานศึกษา และส่งผลในลักษณะทั้งที่เป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามต่อประสิทธิผลของการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม การศึกษานี้ใช้ตัวชี้วัด 5 ด้านคือ (1) อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย (2) การพัฒนาการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความพร้อมของบุคลากร เกี่ยวกับเทคโนโลยี (3) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศ (4) การบริหารจัดการและการพัฒนาการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา และ (5) การพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

7.2.2.5 นโยบายรัฐและต้นสังกัด

บุตรีไสย์ สถาพร (2563) กล่าวถึง นโยบายรัฐและต้นสังกัด กับการพัฒนาการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพื้นที่พิเศษตามนโยบายภาครัฐ การดำเนินการกระทรวงศึกษาธิการที่ดำเนินการตอบสนองต่อนโยบายเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงไปยังส่วนต่าง ๆ ของการพัฒนาการศึกษาทั่วประเทศตามความต้องการของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษต่าง ๆ ซึ่งเป็นความหลากหลายทางการศึกษาที่มีทิศเพื่อตอบสนองต่อภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไปและเป็นการตอบสนองต่อความต้องการเชิงพื้นที่และมีกรอบการดำเนินการที่เป็นเฉพาะ โดยนโยบายเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถกำหนดความสำเร็จหรือ

ล้มเหลวในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยการศึกษา พบการส่งผลเชิงลบของจากความชัดเจน ถูกต้องและการตรวจสอบได้ของนโยบาย

ฉัตรพร พิบูลวิทิตดำรง (2564) กล่าวถึง ด้านนโยบายของรัฐและต้นสังกัด ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียนตามวัตถุประสงค์การจัดการความเป็นเลิศของโรงเรียนและประสิทธิผลสู่การเป็นโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งทิศทางนโยบายรัฐและต้นสังกัดที่ถือเป็นก้าวแรกของการปฏิรูปการบริหารจัดการโรงเรียน นโยบายที่กำหนดวิถีทางปฏิบัติซึ่งกำหนดกลยุทธ์และความครอบคลุมเป้าหมายประสิทธิผลที่ต้องการ ความเข้าใจในความสอดคล้องกัน ความขัดแย้ง โอกาสหรืออุปสรรคของนโยบายกับวัตถุประสงค์ที่ส่งผ่านจากต้นสังกัดสู่หน่วยการดำเนินการ ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดเป็นพันธกิจ วัตถุประสงค์ การพัฒนากลยุทธ์และกำหนดเป็นนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ การนำองค์กร การกำหนดนโยบายและการปฏิบัติตามหลักการ บริหารและหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ผลต่อการพัฒนาแผนกลยุทธ์และการปฏิบัติตามแผนของโรงเรียน ผลต่อการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย เช่น การรับฟังความคิดเห็นและการสร้างความผูกพันกับผู้เกี่ยวข้อง ผลต่อวัตถุประสงค์ปฏิบัติงาน ผลต่อผลลัพธ์การมุ่งเน้นบุคลากร เช่น การสร้างแรงจูงใจ และการสร้างบรรยากาศการทำงาน ผลต่อการจัดการหลักสูตรและการใช้ระบบการปฏิบัติงาน

พรธรรมาธิ ปามุทา (2559) กล่าวถึง นโยบายและต้นสังกัด หมายถึง แรงกดดันที่มาจากนโยบายของรัฐบาล ในรูปของนโยบายทางด้านนิติบัญญัติ ด้านกฎหมาย ตลอดจนสถาบัน หน่วยงานของรัฐตั้งแต่ระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น ที่ส่งผ่านหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งประชาชนทั่วไปในสังคม ซึ่งอยู่ในรูปแบบต่างๆ เช่น พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง การตัดสินใจด้านกฎหมาย ตลอดจนนโยบายในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการการศึกษา ที่ความหมายถึง นโยบายและต้นสังกัด นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและบทบาทของหน่วยงานต้นสังกัดที่กำหนดแนวทางในการดำเนินการที่ส่งผลต่อการจัดการด้านการศึกษา

พรธรรมาธิ ปามุทา และคณะ (2561) กล่าวถึง ผลกระทบเชิงความไม่ชัดเจนของนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเขตพื้นที่ สถาบันศาสนา สถาน และองค์กรอื่น ๆ ในพื้นที่ที่ให้ความสำคัญและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่ดี การได้รับจัดสรรและการได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภายนอกที่ความเหมาะสมเพียงพอ รวมถึงผลจากการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ งานบุคคลและงานบริหารทั่วไป

อชฌวุฒิ เปลียนสมัย, สถาพร พุทธิพิบูล และ ภัคณัฐ จันทวนานนท์ สมพงษ์ธรรม (2563) นำเสนอเกี่ยวกับ นโยบายรัฐและต้นสังกัด ว่าจุดเริ่มต้นจากรัฐบาลที่ส่งเสริมการเติบโตและการขยายตัวในทางเศรษฐกิจ ผ่านนโยบายการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษต่าง ๆ ที่ต้องมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาและการกำหนดเป็นเขตพัฒนาพิเศษนั้น ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาบูรณาการกระบวนการบริหารจัดการและ

การกำหนดหลักสูตรการศึกษาที่มีความจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของเขตพัฒนาพิเศษนั้นให้เหมาะสมกับภูมิสังคม ตลอดจนเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ของประเทศในการแข่งขันกับนานาประเทศอีกด้วย

ณัฐตะวัน ลิมประสงค์ และคณะ (2562) เสนอแนะของนโยบายและทิศทางของต้นสังกัดที่พบความไม่ชัดเจนและการไม่ได้นำข้อเสนอแนะของหน่วยงานต้นสังกัดที่จะไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขาดความต่อเนื่อง การขาดองค์ความรู้ที่จะดำเนินการ ปัญหาด้านโครงสร้างการบริหาร งบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร และกระบวนการบริหารจัดการที่มีความยุ่งยากซับซ้อน ความไม่เข้าใจในระบอบวัฒนธรรมของที่แตกต่างกัน ความไม่สอดคล้องและเอื้อต่อการดำเนินการกิจให้ปฏิบัติได้จริงตามบริบทของสถานศึกษา และขาดการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

อัมพิกา สิริพรหม (2563) ศึกษาผลกระทบของนโยบายและต้นสังกัดที่มีต่อ การสร้างจุดแข็งการพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร

สำหรับการศึกษานี้กำหนด นโยบายรัฐและต้นสังกัด หมายถึง ทิศทางนโยบายรัฐและต้นสังกัดในด้านการพัฒนาการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษตามนโยบายภาครัฐ การดำเนินการกระทรวงศึกษาธิการที่ดำเนินการตอบสนองต่อนโยบายเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงไปยังส่วนต่าง ๆ ของการพัฒนาการศึกษาซึ่งมีความหลากหลายทางการศึกษาที่มีทิศเพื่อตอบสนองต่อภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไปและเป็นการตอบสนองต่อความต้องการเชิงพื้นที่และมีกรอบการดำเนินการที่เป็นเฉพาะ เช่น การสนับสนุนและกำหนดรูปแบบในการดำเนินการ การปรับเปลี่ยนแนวทางในการบริหาร และการติดตามผลศึกษา ที่ต่อประสิทธิผลของการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม การศึกษานี้ใช้ตัวชี้วัด 4 ด้านคือ (1) นโยบายรัฐและต้นสังกัด (2) การเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินการ (3) การเปลี่ยนแปลงและความชัดเจนในนโยบายการดำเนินการ โครงการ และ (4) ความชัดเจนและทิศทางจากหน่วยงานต้นสังกัด ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โรงเรียนนำร่องนวัตกรรมการศึกษา

ศรัญญา คงศรี และ ชวลิต เกิดทิพย์ (2567) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนามาตรฐานสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลาที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุคุณภาพตามการประกันคุณภาพการศึกษา โดยวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อ (1) พัฒนามาตรฐานตัวชี้วัดด้านผู้เรียนสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และ (2) ตรวจสอบคุณภาพของมาตรฐานตัวชี้วัดด้านผู้เรียน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ระยะที่ 1 พัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัดสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 7 คน และระยะที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐาน และตัวชี้วัดด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ 500 คนกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ครู บุคลากรทางการศึกษา นักวิชาการด้านการศึกษา และคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่ ฯ พบว่า มาตรฐานตัวชี้วัดด้านผู้เรียนสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีจำนวน 6 มาตรฐาน 32 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย มาตรฐานที่ (1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและความสามารถพื้นฐาน มาตรฐานที่ (2) ด้านทักษะภายในตัวเอง มาตรฐานที่ (3) ด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มาตรฐานที่ (4) ด้านทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล มาตรฐานที่ (5) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ (6) ด้านความคิดขั้นสูง

อมรพันธ์ สำเภา และคณะ (2566) ศึกษาาระดับความสำเร็จและอุปสรรคในการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ด้วยวัตถุประสงค์ได้แก่ (1) ศึกษาาระดับประสิทธิผลในการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ (2) ศึกษาอุปสรรคในการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ และ (3) ข้อเสนอแนะแนวทางในการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกรอบแนวคิด ที่ใช้ระบบนิเวศทางการศึกษา 5 ระบบ ได้แก่ Micro, Meso, Exo, Macro และ Chrono วิธีการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นผู้บริหารและครู 260 คน จากโรงเรียนนำร่องจังหวัดระยอง ใช้การสุ่มตัวอย่าง แบบชั้นภูมิและแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก จุดแข็งแต่ละระบบ คือ Meso (สถานศึกษา) มีประสิทธิผลมากที่สุด สอดคล้องกับเป้าหมายหลักสูตร แสดงความรู้ความเข้าใจในการออกแบบหลักสูตร Micro (ห้องเรียน) ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์การสอนดี และ Chrono (ระยะเวลา) นโยบายไม่ผันผวนตามการเมืองระดับชาติ ส่วนอุปสรรคอยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ การขาดทรัพยากร งบประมาณ เทคโนโลยี อุปกรณ์ (ระบบ Meso และ Exo) การสนับสนุนจากฝ่ายบริหารมีน้อยที่สุด ภาระงานครูที่ครูไม่มีเวลาเตรียมการสอนเพียงพอ ระยะเวลาอนุมัติหลักสูตรต่าง ๆ นานเกินไป ระยะเวลาทดลองใช้ 7 ปี เป็นอุปสรรคมากที่สุด ส่วน Macro (ความเชื่อสังคม) สังคมเน้นสอบเข้ามหาวิทยาลัยมากกว่าพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน เป็นอุปสรรคมากที่สุด และการขาดความต่อเนื่องนโยบาย: การศึกษาขั้นพื้นฐานกับอุดมศึกษาไม่เชื่อมโยง ข้อเสนอสำคัญ การใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะมีความสำเร็จระดับมาก แต่ยังคงมีปัญหาด้านทรัพยากร การสนับสนุนจากบริหาร และที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงค่านิยมสังคมที่ยังเน้นการสอบเข้ามหาวิทยาลัยเป็นหลัก

สุนทรี วรณไพเราะ และ สมพงศ์ พละไชย (2566) ศึกษาและสรุปการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐาน โดยนำเสนอ การใช้ประสิทธิผลในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยและถือเป็นโอกาสสำคัญที่ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันกำหนดทิศทาง การบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนและสร้างนวัตกรรมอย่างหลากหลาย ซึ่งสามารถสรุปจุดเด่นประสิทธิผลของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามประเด็นดังนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ได้แก่ 1) สามารถคิดค้นพัฒนาและเลือกใช้นวัตกรรมได้อย่างอิสระเพื่อเพิ่มคุณภาพของผู้เรียน (2) มีการปรับกระบวนการทำงานและโครงสร้างการทำงานที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมเชิงพื้นที่ ฯ ทั้ง ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับปฏิบัติการ ปัจจัยกระบวนการ 3) การพัฒนาและปรับใช้หลักสูตรแกนกลางได้ไม่ติดตัวชี้วัด โดยสถานศึกษานำร่องสามารถนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ไปปรับใช้ในสถานศึกษานำร่องให้

เหมาะสมกับพื้นที่ 4) มีอิสระในการเลือกซื้อหนังสือตำราการเรียนการสอนได้อย่างอิสระ 5) ออกแบบการทดสอบเฉพาะพื้นที่ โดยแต่ละพื้นที่ที่สามารถสร้างระบบการทดสอบของพื้นที่ขึ้นมาเอง หรือจะยังคงร่วมสอบ ONET/NT เช่นเดียวกับสถานศึกษาอื่นได้ 6) ลดละเลิกภาระงานครูและส่งผลเสียต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยสถานศึกษานำร่อง 7) สถานศึกษาได้งบประมาณเป็นวงเงินรวม โดยรัฐจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนทั่วไปแก่สถานศึกษานำร่องแต่ละแห่งโดยตรงเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาคิดค้น และต่อยอดนวัตกรรม 8) สร้างหลักเกณฑ์ในการประกันคุณภาพแนวใหม่ ไม่อิงการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา และ 9) มีช่องทางผลักดันการบริหารงานบุคคลให้เหมาะสมกับพื้นที่ทั้งการออกกฎหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับการบริหารงานของสถานศึกษานำร่องๆ รวมถึงการที่ประชาชนจะได้เข้ามามีการมีกลไกในการบริหารจัดการพื้นที่ ๆ อย่างมีอิสระในด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้อย่างเต็มที่ การลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา การกระจายอำนาจและให้อิสระแก่สถานศึกษา ตลอดจนเพื่อให้เกิดการสร้าง และพัฒนาการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่าง ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ ๆ โดยเหมาะสมสอดคล้องแต่ละพื้นที่และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พิมพ์ฉัตร พิธีวิชัยวุฒิกร และคณะ (2566) ศึกษาการขับเคลื่อนสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความพร้อมในการขับเคลื่อนสถานศึกษานำร่องพื้นที่ นวัตกรรม ๆ และ (2) เสนอแนวทางการขับเคลื่อนสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ (แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม) โดย ตัวอย่าง 30 ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง และ 8 ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม พบว่า (1) การขับเคลื่อนสถานศึกษานำร่องพื้นที่ โดยนวัตกรรม การศึกษาระดับประถมศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน และ (2) แนวทางการขับเคลื่อนสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาระดับ ประถมศึกษาของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ เสนอการจัดประชุมวางแผน กำหนดนโยบาย แนวทางการบริหารจัดการ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการสถานศึกษา จัดสรรงบประมาณการดำเนินงาน การแต่งตั้งคณะกรรมการ การพิจารณาความเหมาะสมกับตำแหน่ง หน้าที่ ตามความสนใจ ความถนัดและประสบการณ์ การให้คำปรึกษาแบบมีส่วนร่วมกับคณะครู ผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา การปฏิบัติกิจกรรมเพื่อบรรลุ เป้าหมายการเปลี่ยนแปลงมีเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอก ควรสร้างกลไกการขับเคลื่อนสถานศึกษา นำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา การมีคณะกรรมการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ประชุม

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาและประชาสัมพันธ์

อรพนิต ลิ้มสุวรรณโรจน์, ชัยวุฒิ จันมา และ พิศมัย จารุจิตติพันธ์ (2565) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่อการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของประเทศไทย และนำเสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อการเป็นองค์การนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษา ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ระดับการเป็นองค์การแห่งความยั่งยืน และระดับของพฤติกรรมกรรมการสร้างสรรค์นวัตกรรม 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและองค์การแห่งความยั่งยืนที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการสร้างสรรค์นวัตกรรม และ 3) เพื่อศึกษาอำนาจการทํานายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและองค์การแห่งความยั่งยืนที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการสร้างสรรค์นวัตกรรม ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านความเป็นแบบอย่างส่งผลต่อการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติลำดับความพร้อมในการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษาจากระดับความพร้อมน้อยไปมาก คือ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานงบประมาณ และลำดับความพร้อมของประสิทธิผลการเป็นองค์การนวัตกรรมการศึกษาจากระดับความพร้อมน้อยไปมาก คือ ด้านความร่วมมือในการร่วมจัดการศึกษาด้านการกระจายอำนาจ ด้านการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และด้านการลดความเหลื่อมล้ำ สำหรับแนวทางการพัฒนาเพื่อการเป็นองค์การนวัตกรรมการศึกษา ได้แก่ 1) พัฒนาและส่งเสริมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานำร่อง และ 2) เพิ่มความพร้อมในการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษาโดยเน้นการบริหารงานวิชาการและงานบริหารบุคคล

วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง (2565) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการนวัตกรมในชั้นเรียนของครูโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการนวัตกรมในชั้นเรียนและระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการนวัตกรมในชั้นเรียน 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับระดับการจัดการนวัตกรมในชั้นเรียน 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการนวัตกรมในชั้นเรียน และ 4) สร้างสมการพยากรณ์การจัดการนวัตกรมในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างเป็น 447 ครูผู้สอนโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองศึกษาด้วยการใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับการจัดการนวัตกรมในชั้นเรียนและระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการนวัตกรมในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัย ที่ศึกษาทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการนวัตกรมในชั้นเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการนวัตกรมในชั้นเรียน คือ ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถร่วมกันของครู ทักษะการคิดเชิงนวัตกรม คุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรม ส่งผลต่อการจัดการนวัตกรมในชั้นเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการศึกษา

Dadon-Golan et al (2024) สำนวจความสัมพันธระหว่างโครงสร้างโรงเรียนและประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษาของอิสราเอล โดยมีวัตถุประสงค์หลักดังนี้ 1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของโรงเรียนกับการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน: การวิจัยนี้พยายามทำความเข้าใจว่าประสิทธิผลของโรงเรียนมีความสัมพันธ์อย่างไรกับการพัฒนาผลการเรียนของนักเรียน 2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของโรงเรียนกับคุณลักษณะของโรงเรียน: ได้แก่ เชื้อชาติของนักเรียน สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ที่ตั้งของโรงเรียน (เช่น ในชนบทหรือใจกลางเมือง) ขนาดชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ที่ผ่านมาของนักเรียน และการจัดสรรงบประมาณต่อนักเรียน 3. วัตถุประสงค์ของปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน: การวิจัยนี้ใช้แบบจำลองการถดถอย (regression models) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษา พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างประสิทธิผลของโรงเรียนกับความสำเร็จก่อนหน้าของนักเรียน รวมถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของโรงเรียนและโครงสร้างของโรงเรียนมีน้อยกว่า โดยข้อเสนอแนะจากการวิจัย เน้นว่าในอนาคต การวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนควรขยายขอบเขตให้ครอบคลุมมากขึ้น ไม่เพียงแค่นับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น แต่ควรรวมถึงการประเมินด้านอื่นๆ เช่น การพัฒนาคุณค่าทางจิตใจและความมั่นใจในตัวเองของนักเรียน อีกทั้งควรพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เช่น ผู้ปกครอง ครู ผู้อำนวยการโรงเรียน และชุมชน เพื่อให้ได้ภาพรวมที่ครอบคลุมมากขึ้นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน

Coe (2023) ศึกษาวิจัย การจัดสรรทรัพยากรการเรียนการสอนเชิงกลยุทธ์ที่ได้กลายเป็นหัวข้อสำคัญในระบบการศึกษาของรัฐ ซึ่งพบว่าเป็นค่าใช้จ่ายสูงที่สุดโดยคาดว่าสหรัฐอเมริกาใช้จ่ายเงินประมาณ 612.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปีในระบบการศึกษาของรัฐ การศึกษาใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากโรงเรียนในเซาท์แคโรไลนา ในด้านการจัดสรรทรัพยากรกับความสัมพันธต่อประสิทธิผลทางวิชาการของนักเรียน การมีโอกาที่เสมอภาคและเท่าเทียมในการได้รับการศึกษาที่เหมาะสม ผลการศึกษา พบว่า ผู้นำโรงเรียนที่สร้างแรงบันดาลใจและมีส่วนได้ส่วนเสียทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน เป็นหลักของผู้นำที่สร้างการเปลี่ยนแปลง การมีความทุ่มเทให้กับการสะท้อนข้อมูลของนักเรียนและสิ่งที่ครูสอน/วิธีการสอน แม้ว่า ครูถือเป็นผู้เชี่ยวชาญและเป็นเหตุผลที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ผลการวิจัยยังพบข้อมูลสนับสนุนว่าผู้นำโรงเรียนก็มุ่งมั่นที่จะสร้างผลกระทบสูงสุดต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้นำโรงเรียนที่มีประสิทธิผลมากที่สุดจะเน้นด้านต่างๆ เช่น ประสิทธิภาพโดยรวมจากข้อมูลหลักฐาน การนำไปปฏิบัติ การเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของนักเรียนและกลยุทธ์การสอน การศึกษาวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีวิธีการจัดสรรทรัพยากรการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถปรับปรุงประสิทธิผลทางวิชาการของนักเรียนได้ การจัดสรรทรัพยากรการเรียนการสอนเชิงกลยุทธ์ เช่น เงินทุน ค่าใช้จ่ายต่อหัว ความเท่าเทียม การศึกษาที่มีคุณภาพ ความคล่องตัวทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และช่องว่างสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียน ความเพียงพอ โดยหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้ดำเนินการเรียนการสอน 6 ประการ ได้แก่
 ความเป็นผู้นำในการเรียนการสอน การจัดสรรทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ การจัดสรรทรัพยากรการเรียน
 การสอน ผู้เรียนภาษาอังกฤษ ความเสียเปรียบทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาพิเศษ การทดสอบ
 ปลายหลักสูตร อัตราความสำเร็จการศึกษา และการประเมินความพร้อมสำหรับวิทยาลัยและการ
 ประกอบอาชีพ

Garcia-Jimenez et al (2022) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในแคว้นอัน
 ดาลูเซีย สเปน วัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม และวิชาการที่ส่งผลต่อ
 ความสามารถด้านคณิตศาสตร์และการสื่อสารทางภาษา และประเมินเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนที่มี
 ประสิทธิภาพสูงและต่ำ ส่วนวิธีการวิจัย ใช้แบบจำลองเชิงเส้นลำดับชั้น (Hierarchical Linear
 Modeling) ใช้ “คะแนนคงเหลือ. (Residual score) เพื่อควบคุมอิทธิพลของปัจจัยบริบท เก็บข้อมูล
 5 ปีการศึกษา จากการประเมินทักษะคณิตศาสตร์และภาษา ผลการวิจัย ปัจจัย ESCS (สถานะทาง
 เศรษฐกิจและสังคม) มีผลกระทบมากที่สุดต่อผลการเรียนรู้และเผยให้เห็นช่องว่างทางความเสมอภาค
 ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ ระดับเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ความคาดหวังด้าน
 การศึกษา นิสัยการอ่านและข้อตกลงทางการศึกษาของครอบครัว ส่วนประสิทธิผลโรงเรียน โรงเรียน
 ที่ส่งผลต่อผลการเรียนคณิตศาสตร์มากกว่าการสื่อสารทางภาษา ด้านความเหลื่อมล้ำพบผลการเรียน
 ลดลงในกลุ่มนักเรียนชาย โดยการใช้คะแนนคงเหลือ เป็นวิธีที่เหมาะสมในการประเมินประสิทธิผล
 โรงเรียนเมื่อควบคุมปัจจัยบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

Koch, Binnewies และ Dormann (2014) ศึกษาการสร้างแรงบันดาลใจในการสร้าง
 นวัตกรรมในโรงเรียน โดยเฉพาะบทบาทของผู้อำนวยการโรงเรียนในการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์
 ของครู ซึ่งนำไปสู่การนำนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาในโรงเรียน ข้อมูลจากการศึกษา ที่มีการสำรวจจาก
 83 โรงเรียนในเยอรมนี โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน 87 คน และครู 902 คน
 วัตถุประสงค์ของการศึกษา (1) ตรวจสอบบทบาทของผู้อำนวยการโรงเรียน ศึกษาว่าการที่
 ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานนั้นมีผลต่อการกระตุ้นให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์และ
 ส่งเสริมให้นำนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาในโรงเรียนหรือไม่ โดยมีสมมติฐานของการศึกษา การมีส่วนร่วม
 ในการทำงานของผู้อำนวยการโรงเรียนสามารถเป็นแรงจูงใจให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น และ
 นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมที่มากขึ้นในโรงเรียนวิธีการศึกษา ใช้มาตรการส่งเสริมให้นำนวัตกรรม 4
 ด้าน ได้แก่ การประเมินตนเองของครู และตัวชี้วัดนวัตกรรมของโรงเรียน 3 ประการ ได้แก่ โครงการ
 ของโรงเรียน การสื่อสารภายนอก และการสื่อสารภายใน โดยใช้การสร้างแบบจำลองสมการ
 โครงสร้างหลายระดับ (Confirmatory Factor Analysis: CFA-SEM) ผลการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วม
 ร่วมในการทำงานของผู้อำนวยการโรงเรียนมีผลโดยตรงในการเพิ่มการเสนอแนวคิดของครู ซึ่งเป็น
 การส่งเสริมให้นำนวัตกรรมทั้ง 4 ด้านเข้ามาในโรงเรียน และสรุปได้ว่า ทั้งการมีส่วนร่วมในการทำงาน
 ของผู้อำนวยการโรงเรียนและความคิดสร้างสรรค์ของครูนั้นสามารถเป็นแรงผลักดันที่สำคัญในการ
 สร้างสรรค์นวัตกรรมในโรงเรียน ส่วนข้อเสนอแนะจากการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนควรมีส่วนร่วม

ในการทำงานอย่างใกล้ชิดเพื่อกระตุ้นให้ครูนำเสนอความคิดใหม่ๆ และช่วยสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีประโยชน์ต่อโรงเรียน

พระมหากษัตริย์ อุดมเมธี (2565) นำเสนอแนวคิดประสิทธิผลของโรงเรียนที่เป็นสากล ซึ่งมุ่งเน้นผลลัพธ์สุดท้ายที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนต้องพิจารณาอย่างรอบด้านตามเป้าหมายเชิงปฏิรูป ไม่สามารถวัดเพียงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการแบบดั้งเดิมได้เพียงอย่างเดียว การวิจัยในโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน แผนกสามัญศึกษาจังหวัดเลย ใช้การวิจัยแบบสำรวจประชากรที่ศึกษาทั้งหมด 189 บุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดเลย ด้วยแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนแผนกสามัญศึกษาจังหวัดเลย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม รองลงมา คือ การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

พัฒนาพงษ์ นามพิมพ์ (2564) นำเสนอผลการศึกษากภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพบว่า ศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า บุคลากรเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อ การบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนรู้และการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรงนั้น เป็นเงื่อนไขของปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้การ ปฏิบัติของโรงเรียนมีความคาดหวังสูงต่อผลสำเร็จที่จะเกิดขึ้น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และพบว่าองค์ประกอบความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์และเป็นตัวทำนายความมีประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนั้น ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร ผู้นำเป็นบุคคลที่ส่งผลต่อการบังคับบัญชาขอบข่ายในกำกับดูแลให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร และผู้นำจำเป็นต้องติดต่อประสานงานกับบุคคลอื่นอยู่เสมอ การจัดการเรียนการสอนนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความรอบรู้ทางด้านวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมสามารถบริหาร ปรับปรุงพัฒนา และส่งเสริมวิชาการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

พงษ์พิพัฒน์ นารินทร์ และคณะ (2564) ศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและปัจจัยเชิงสาเหตุที่เลือกมาศึกษา 2) ตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) หาแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ระเบียบ วิธีการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method Research) การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย 1) สร้างโมเดลสมมติฐาน 2) การตรวจสอบความสอดคล้อง

กับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างคือโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 420 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 1,260 คน และ

3) การหาแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) และการวิเคราะห์ตัวแบบเชิงเส้น โดยใช้สถิติ ไค-สแควร์ (Chi-Square) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS และโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL โดยใช้สถิติขั้นสูง และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากลที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อนำโมเดลไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คนยืนยันโดยใช้แบบสัมภาษณ์พบว่า ทุกคนยืนยันโมเดลตามผลการวิเคราะห์ 3) การส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยปัจจัยที่ส่งผลทางตรง คือ ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์การ การจัดการเรียนรู้ของครูและองค์การแห่งการเรียนรู้โดยนำเสนอ ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา และสรุปว่าคุณภาพครู ภาวะผู้นำ และการมีทรัพยากรที่เพียงพอเป็นปัจจัยสำคัญของประสิทธิผลของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยจำนวนมากที่ยืนยันความสำคัญของบุคลากรในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

กั้นตพัฒน์ มณฑา (2561) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้วยวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียน, รองผู้บริหารโรงเรียน (หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านวิชาการ), และครูผู้สอน รวม 955 คน จากโรงเรียน 37 แห่งในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร วิธีการศึกษาใช้แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (5-level rating scale questionnaire) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงบรรยาย และการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้โปรแกรม LISREL ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพการศึกษา คุณภาพการศึกษาโดยรวมของโรงเรียนอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความพึงพอใจของผู้ปกครอง รองลงมาคือ ความพึงพอใจของครู คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามลำดับ โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านครูส่งผลกระทบต่อรวมสูงสุดต่อคุณภาพการศึกษา ปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลรองลงมา (เรียงตามลำดับการส่งผลในภาพรวม) คือ ด้านการบริหารการศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัย และด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน การส่งผลของปัจจัยทั้งหมดเป็นไปในเชิงบวก โมเดล: โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ด้านสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพการศึกษาได้ ร้อยละ 61 สรุปผลการศึกษาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สพป. กทม. โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจของผู้ปกครองเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ปัจจัยด้านครูมีผลเชิงบวกต่อคุณภาพการศึกษามากที่สุด ตาม

ด้วยด้านการบริหารการศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัย และด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน ตามลำดับ โมเดลที่พัฒนาขึ้นสามารถอธิบายคุณภาพการศึกษาได้เป็นอย่างดี

จากรูรณ บุญศรี (2566) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนเทศบาลวังสะพุง ๑ สังกัดเทศบาลเมืองวังสะพุง จังหวัดเลย ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (2) เพื่อสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (3) เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และ (4) เพื่อประเมินผลลัพธ์ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการสังเคราะห์เอกสารและจากกิจกรรมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 30 คน เพื่อร่วมกันแสวงหาวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) และ การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะผู้เรียน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย (1) การยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1. ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ได้แก่ (1) คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร (2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน และ (3) ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร และ 2. กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ได้แก่ (1) การศึกษาบริบทของสถานศึกษา และกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร (2) การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร (3) การนำหลักสูตรไปใช้ (4) การนิเทศการใช้หลักสูตร และ (5) การประเมินผลการใช้หลักสูตรและผลลัพธ์ด้านทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย (1) ด้านทักษะการคิดและการสื่อสาร (คิดเป็น) (2) ด้านทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี(ทำเป็น) และ (3) ด้านทักษะชีวิตและการอาชีพในศตวรรษที่ 21 (อยู่เป็น) ส่วนผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเห็นว่ามี ความเหมาะสม โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด ขณะที่ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และผลลัพธ์ทักษะผู้เรียนในศตวรรษ

ที่ 21 ได้แก่ 1) คิดเป็น 2) ทำเป็น และ 3) อยู่เป็น จากความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด

8.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลโรงเรียน

เพ็ญพิมล พลสมบัติ และ บุญชม ศรีสะอาด (2566) ศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ นำเสนอผ่านวัตถุประสงค์ สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษา ประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้แก่ ทักษะบุคลากร การติดตามและประเมินผลนวัตกรรม การจัดความรู้และข้อมูลความคิดสร้างสรรค์ โครงสร้างองค์กร การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน การสร้างบรรยากาศ การมีส่วนร่วมในนวัตกรรม และการสื่อสาร ตามลำดับ 2. แนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) แนวทางการดำเนินการ และ 4) เงื่อนไขประสิทธิผลโดยยึดหลักองค์ประกอบของ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2558) ประกอบด้วย 3 ระดับ 9 องค์ประกอบ 1) การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม 2) การมีส่วนร่วมในนวัตกรรม 3) การติดตามและประเมินผลนวัตกรรม ระดับปฏิบัติการ ได้แก่ 4) การสื่อสาร 5) การจัดความรู้และข้อมูล 6) ความคิดสร้างสรรค์ และการสนับสนุน 7) โครงสร้างองค์กร 8) ทักษะบุคลากร 9) การสร้างบรรยากาศ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียด แนวทางการปฏิบัติทั้งหมด 31 แนวทาง

ขวัญชนก แสงท่าง (2564) ศึกษารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบ สภาพและปัญหาของการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูลและการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วทำการบันทึกข้อมูลลงตารางการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่สถานศึกษาแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการของรูปแบบ 5) ผลผลิตองค์ 6) ผลลัพธ์ และ 7) เงื่อนไขประสิทธิผล และคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีองค์ประกอบทั้งหมด 5 บท ซึ่งประกอบด้วย บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 ลักษณะงานที่ปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ บทที่ 3 หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงาน บทที่ 4 วิธีการปฏิบัติงาน/รายละเอียดการปฏิบัติงาน และบทที่ 5 ปัญหาอุปสรรค/แนวทางการแก้ไขและพัฒนางาน และผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่สถานศึกษาแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า รูปแบบมีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

4. การใช้เนื้อหาการเรียนรู้ด้วยตนเอง ควรพัฒนาเนื้อหาให้เข้ากับภาษาหลักของผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

โดยสรุป การใช้วิธี Sandbox ในการพัฒนาและทดสอบการแทรกแซง EdTech ถือว่ามีแนวโน้มดีและช่วยลดต้นทุนในการปรับใช้เทคโนโลยีในระบบการศึกษา โดย EdTech Hub แบ่งการทำงานใน Sandbox ออกเป็นช่วงสั้น ๆ และปรับปรุงอย่างต่อเนื่องผ่านการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง หลักการสำคัญที่ใช้ใน Sandbox ได้แก่ การมุ่งเน้นปัญหา การทดลองอย่างเป็นระบบ และการทำงานร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนร่วมหลายฝ่าย

Ervin-Kassab (2022) ศึกษาวิวัฒนาการของคณาจารย์กับการสนับสนุนเพื่อก้าวข้ามเทคโนโลยี กรณีศึกษาสำรวจข้อมูลและวิเคราะห์เชิงปริมาณเชิงยืนยันกับคณาจารย์ผู้เข้าร่วมในกิจกรรม Sandbox ทั้งแบบ Synchronous และ Asynchronous รวมถึงอาจารย์พิเศษและคณาจารย์พิเศษที่อยู่ในโครงการพิเศษที่เข้าร่วมมากกว่า 20 คน ในขณะที่การเข้าร่วมการประชุมออนไลน์แบบตามช่วงเวลาอาจารย์พิเศษ 4 คน เป็นผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่อย่างสม่ำเสมอเพื่อตอบคำถามว่า Sandbox Model ทำงานให้ใครข้อมูลจึงถูกแยกส่วนวิเคราะห์ตามสถานะของอาจารย์พิเศษ ผลการศึกษาพบว่า การใช้พื้นที่ Sandbox อย่างต่อเนื่องบ่งชี้ว่าจะเป็นส่วนเสริมที่มีประโยชน์สำหรับการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และสร้างความยั่งยืนในด้านเทคโนโลยีของผู้เรียน เป็นพื้นที่สำหรับแบ่งปันเนื้อหาและการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้ ในขณะที่การสนับสนุนการสร้างคุณค่าสำหรับคณาจารย์โดยเฉพาะกรณีที่มีข้อจำกัดด้านเวลา การเดินทางและอยู่ในภูมิภาคที่มีข้อจำกัดและเป็นการเสริมการพัฒนาทางวิชาชีพของครู การเรียนการสอนแบบพบหน้ากันมากขึ้น จำเป็นต้องมีการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการใช้ Sandbox ร่วมกับประสบการณ์การพัฒนา เช่น โมเดลการส่งมอบแบบผสมผสานหรือแบบไฮบริด จะเกิดความสะดวกและสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพและการวิจัย มีโอกาสทดลองใช้เครื่องมือและกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันก่อนนำมาใช้ในห้องเรียน ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้และ Sandbox กลายมาเป็นที่เก็บทรัพยากรเฉพาะหลักสูตรและวิทยาการที่สามารถเข้าถึงได้จากทุกที่และทุกเวลา กลายเป็นส่วนสำคัญในการบรรลุภารกิจของภาควิชา ในขณะเดียวกันก็มอบประสบการณ์ที่สามารถใช้เพื่อพัฒนาอาชีพของคณาจารย์พิเศษได้ การใช้แนวทาง Sandbox ยังต้องการพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในชุมชนการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาความท้าทาย เน้นการที่ชุมชนที่ทำงานร่วมกันเพื่อสร้างเครื่องมือ แนวทางการสอน และแนวคิดเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการใช้กับนักเรียนทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ปลอดภัยและคุ้นเคย และโดยรวมแล้ว Sandbox เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพสำหรับการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีและอื่นๆ ที่เน้นการลงมือทำและเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพสูง

Boujikian et al (2022) ศึกษารูปแบบ Sandbox Model ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ในการดำเนินการตามแผนการศึกษาในเลบานอน โดยโครงการนี้มุ่งช่วยเหลือเด็กผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในเลบานอนให้กลับมาเข้ากับการศึกษาในระบบอีกครั้งในช่วงการระบาดของโควิด-19 ผ่านการเรียนรู้ทางไกลด้วยโปรแกรมที่ใช้ WhatsApp เพื่อให้เด็ก ๆ สามารถเรียนรู้ต่อไปได้ในขณะที่ยังคงรักษา

มาตรฐานการศึกษาไว้ได้ การศึกษาตามรูปแบบ Sandbox นี้ใช้แนวทางการทดลองที่สร้างสรรค์ทำงานเป็นวงจรที่สามารถปรับซ้ำได้อย่างรวดเร็ว โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อทดสอบสมมติฐานของโครงการและประเมินผลการดำเนินการ การศึกษานี้ยังนำเสนอข้อดีและข้อจำกัดของแนวทางใหม่ในการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า

1. การสอน (Pedagogy) ครูได้รับการฝึกอบรมและสนับสนุนเพื่อจัดการเรียนการสอนทางไกล ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าการฝึกอบรมครูสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนทางไกลได้
2. ผลิตภัณฑ์ (Product) พบว่า WhatsApp เป็นแพลตฟอร์มที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ทางไกลในบริบทของการปิดโรงเรียน ผลการวิจัยชี้ว่า WhatsApp สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ทางไกลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ผู้คนและสถานที่ (People & Place) ผู้ปกครองมีความสนใจในการสนับสนุนการศึกษาของบุตรหลานผ่านการเรียนทางไกล หากได้รับทรัพยากรและการสนับสนุนอย่างเหมาะสม ผลการทดลองพบว่าแคมเปญข้อมูลสั้น ๆ และเงินช่วยเหลือครั้งเดียวสามารถบรรเทาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้
4. การจัดเตรียม (Provision) การใช้ WhatsApp ร่วมกับการสนับสนุนเพิ่มเติม สามารถใช้งานได้อย่างคุ้มค่าเพื่อให้แน่ใจว่าผลลัพธ์การเรียนรู้ครอบคลุมทุกกลุ่ม
5. นโยบาย (Policy) นโยบายไม่ได้อยู่ในขอบเขตของการศึกษาเนื่องจาก Sandbox เป็นแนวทางที่ดำเนินการโดยตรงกับโครงการนี้

โดยสรุป การศึกษาพบว่าการฝึกอบรมครู การใช้ WhatsApp และการสนับสนุนจากผู้ปกครองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ทางไกล นอกจากนี้ การเข้าถึงอุปกรณ์ เช่น สมาร์ทโฟน เป็นอุปสรรคที่ใหญ่ที่สุดในการเข้าร่วมการเรียนรู้ทางไกล แม้ว่าครอบครัวผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้ แม้ว่าโครงการนี้จะช่วยให้เด็ก ๆ สามารถเข้าร่วมการเรียนรู้ได้ดีขึ้น แต่ยังคงต้องใช้เวลาในการดูแลผลกระทบทั้งหมดของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กอย่างชัดเจน

Ding, Qian และ Feng (2019) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้การสอนแบบ Steam ในโรงเรียนประถมศึกษาโดยอิงตามการทำงานแบบ Gamification โดยใช้ Sandbox จากกลุ่มตัวอย่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นกรณีตัวอย่าง การศึกษาได้กำหนดวิธีการเชิงปฏิบัติการผ่านการออกแบบงานวิจัยและกระบวนการสอนที่กำหนดไว้ 4 ครั้ง ได้แก่ การสังเกตไปไม้ การแยกขยะ ศิลปะการพับกระดาษ และ Sandbox ในมหาวิทยาลัย หลักสูตรนี้ใช้เวลาประมาณ 2-3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และชั้นเรียนที่มีเรียนจบภายในหนึ่งเดือน รอบแรกใช้เวลา 4 เดือน โดยกำหนดเป้าหมายที่ชั้นเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 ห้องเรียนในเมืองหนึ่งในมณฑลฝูเจี้ยนประเทศจีน โดยพบว่าการศึกษาด้าน Steam เป็นการบูรณาการหลายสาขาวิชาสำหรับการศึกษาและการสอนเป็นแนวคิดและการวัดผลทางการศึกษาสำหรับการศึกษาระดับนานาชาติเพื่อสำรวจการฝึกอบรมบุคลากรในศตวรรษที่

21 การวิเคราะห์วรรณกรรมเพื่อจัดเรียงสถานะการวิจัยปัจจุบันและจุดสำคัญของการออกแบบชั้นเรียน Steam และการประยุกต์ใช้การสอนในปัจจุบัน ยังเสนอให้รวมจุดแข็งของการสอนด้วยเกมและขับเคลื่อนการออกแบบบทเรียน Steam ที่เน้นโครงการและเน้นงานเพื่อให้ใกล้เคียงกับเกมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นมีเทคโนโลยีสมัยใหม่หรือไม่ก็ตาม การผสมผสานกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและพยายามสร้างแบบจำลองการออกแบบของกิจกรรมการสอนด้วยเกมโดยอิงตามการเน้นงานด้วยเกมและอธิบายกระบวนการออกแบบและการปฏิบัติของกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของ Sandbox Model ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและตัวอย่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งพบว่า หลังจากจบหลักสูตรแล้วจะใช้แบบสอบถามและวิธีการสัมภาษณ์เพื่อทำความเข้าใจผลกระทบของการสอนในชั้นเรียนผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการสอนมีประสิทธิภาพในการสอนในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งสามารถเพิ่มความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ของนักเรียน และมอบประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีขึ้น และกรณีศึกษาจะเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับนักวิจัยด้านการศึกษา ด้านและการสำรวจเชิงปฏิบัติการ การศึกษายังได้สำรวจประสิทธิภาพด้าน แรงจูงใจในการเรียนรู้ สถานการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผลงานหลักสูตรผ่านแบบสอบถามออนไลน์ 102 ชุดผลการวิเคราะห์บ่งชี้ว่าแรงจูงใจในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นอย่างชัดเจน การขับเคลื่อนด้วยเกมทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติในการเรียนรู้ที่เป็นบวกมากขึ้น ซึ่งดีต่อหลักสูตรและผลการเรียนรู้ ส่วนสถานการณ์การเรียนรู้แสดงให้เห็นว่านักศึกษาได้รับประสบการณ์และประโยชน์มากมายจากหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความสนใจในการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม การเรียนรู้ความรู้ในวิชา ความสามารถในการแก้ปัญหา และการประเมินผลงานหลักสูตรพบว่าโดยรวมผลงานได้สำเร็จการประเมินผลงานหลักสูตรมีคะแนนสูงขึ้นและสำเร็จอยู่ในเกณฑ์ดี

Lyngstad (2017) ศึกษาว่าเกม Sandbox สามารถส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึกในการสอนแบบสหหลักสูตรได้อย่างไร โดยเน้นว่า “การเรียนรู้ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น” กำลังเป็นที่นิยมในการใช้แก้ปัญหาจริง โดยเฉพาะการเรียนรู้ตามเกม (Game Based Learning: GBL) ใน Sandbox Model ซึ่งช่วยในการปรับตัวและสามารถใช้ร่วมกับการเรียนรู้ตามปัญหา (Problem Based Learning: PBL) และการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาและภาษา (Content and Language Integrated Learning: CLIL) การศึกษานี้ใช้สถานการณ์สมมติ 3 แบบสำหรับการเรียนรู้เชิงลึก ผ่านกิจกรรม 1. เมืองที่เขียวชอุ่ม (ครูสร้างฉาก) 2. มาตั้งรกรากเกาะกันเถอะ (นักเรียนสร้างฉาก) และ 3. อะไรก็ได้ (ไม่กำหนดฉาก) สถานการณ์เหล่านี้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) และผสมผสาน PBL และ CLIL เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อม Sandbox ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้เชิงลึกสามารถเกิดขึ้นได้ในห้องเรียน โดยแม้ยังไม่มีเผยแพร่ผลวิจัยเกี่ยวกับการใช้เกมใน Sandbox อย่างแพร่หลาย การศึกษานี้ได้สำรวจกรอบทฤษฎีสำหรับการเรียนรู้เชิงลึกและการเชื่อมโยงกับ PBL, CLIL และ GBL มุ่งเน้นผลลัพธ์ด้านพัฒนาการและทักษะทางภาษา ที่สามารถพัฒนาต่อยอดให้เหมาะสมกับระดับความสามารถที่หลากหลายในห้องเรียนทั่วไป

ฉวีวรรณ อินชุกุล (2566) ศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณืปกติใหม่ ด้วยวัตถุประสงค์ (1) เพื่อทราบองค์ประกอบของการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณืปกติใหม่ และ (2) เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณืปกติใหม่ การศึกษาใช้ตัวอย่าง ผู้บริหาร รองผู้อำนวยการ และครูผู้สอนรวม 300 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 100 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจด้วยวิธี Principal Component Analysis (PCA) และการหมุนแกนแบบ Varimax และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบ การบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณืปกติใหม่ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ 83 ตัวแปร เรียงตามลำดับน้ำหนักองค์ประกอบได้แก่ 1) การบริหารการมีส่วนร่วม 2) การบริหารงานบุคคล 3) การบริหารเทคโนโลยี 4) การบริหารหลักสูตร 5) การบริหารการเรียนรู้ 6) การส่งเสริมมาตรการรักษาความปลอดภัย 7) นโยบายทางการบริหาร 8) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี และ 9) การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการยืนยัน ผลการยืนยันองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน พบว่ามีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ และสรุปผลการศึกษา การวิจัยได้ระบุ องค์ประกอบสำคัญ 9 ด้าน สำหรับการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณืปกติใหม่ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีความถูกต้อง เหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และมีประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียน

กาญจนา หรุเจริญพรพานิช และพงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต (2563) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับ ประสิทธิภาพการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย ตัวอย่างในการศึกษาอธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี และรองคณบดี จำนวน 400 คน จากมหาวิทยาลัยเอกชน 42 แห่งในประเทศไทย วิธีการศึกษาใช้แบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผล การศึกษา พบว่า ระดับประสิทธิผล ประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยรวมของมหาวิทยาลัยเอกชนอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ความผูกพันต่อองค์กร การจัดการทรัพยากร การปรับตัวขององค์กร และการบรรลุเป้าหมาย ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน (เรียงตามลำดับความสำคัญตามผลการวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณ) คือ 1) โครงสร้างองค์กร 2) ภาวะผู้นำ 3) กลยุทธ์ทางการบริหาร 4) งบประมาณ และ 5) คุณลักษณะของบุคลากร ปัจจัยเหล่านี้สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการดำเนินงานได้ ร้อยละ 41.50 สรุปผลการศึกษาว่าประสิทธิภาพการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความผูกพันต่อองค์กร ปัจจัยสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ โครงสร้าง องค์กร ภาวะผู้นำ กลยุทธ์ทางการบริหาร งบประมาณ และคุณลักษณะของบุคลากร มีส่งผลอย่างมี นัยสำคัญต่อประสิทธิผลดังกล่าว

พรณีย์ สุรีย์แสง และนันทิยา น้อยจันทร์ (2566) ศึกษาหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน ด้วยวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา สำหรับเป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในการบริหารงานบุคคล ตัวอย่างที่เน้นการศึกษาหลักการและแนวคิด ไม่ได้เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ จึงไม่มีการระบุกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา วิธีการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน ผลการศึกษาสรุปหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคคลในองค์กรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ วางแผน ดำเนินงาน ประเมินผล และแก้ไขปัญหา ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การระดมความคิดที่หลากหลาย การลดการต่อต้านและการยอมรับที่มากขึ้น การสื่อสารที่ดีขึ้นและเสริมสร้างความสัมพันธ์ การตัดสินใจที่มีคุณภาพและความพึงพอใจในการทำงานที่สูงขึ้น รูปแบบที่ใช้ได้แก่ การปรึกษาหารือ (Consulting Management) กลุ่มคุณภาพ (QC Circles) ระบบข้อเสนอแนะ (Suggestion System) และระบบส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ การบริหารงานบุคคล เป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารในการวางแผนกำลังคน สรรหา คัดเลือก บรรจุ พัฒนา อำนวยรักษาบุคลากร เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ปฏิบัติงานตอบสนองภารกิจ สร้างความคล่องตัว พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ และความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ความเชื่อมโยงการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนควรดำเนินการควบคู่กับหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคล เช่น การวางแผนอัตรากำลัง การพัฒนา การประเมินผล จะช่วยสร้างความรู้สึกรับผิดชอบ เป็นเจ้าของ เพิ่มแรงจูงใจ ลดความขัดแย้ง และทำให้การบริหารงานบุคคลมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสรุปผลการศึกษา การนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ควบคู่กับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน เป็นแนวทางสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา ภายใต้ต้นนโยบายการกระจายอำนาจ การเปิดโอกาสให้ผู้บริหารครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคล จะช่วยเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพของโรงเรียน สร้างความคล่องตัวในการบริหาร พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และมีขวัญกำลังใจ ซึ่งท้ายที่สุดจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้เกิดป

สูงสุด

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี” เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ที่บูรณาการวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

1.1 สัณเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ประกอบด้วย 4 วัตถุประสงค์หลัก ร่วมกับวัตถุประสงค์หลักของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพของผู้เรียน โดยกำหนดองค์ประกอบของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน (2) การคิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน (3) โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา (4) ความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน และ (5) การมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน

1.2 พิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ผู้วิจัยนำองค์ประกอบที่ได้มากำหนดตัวชี้วัดของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยพิจารณาความสมเหตุสมผลขององค์ประกอบประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ (In-depth Interviews)

1.3 ผู้ให้ข้อมูล

การศึกษานี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาในบริบทของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลดังนี้

1.3.1 เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการสัมภาษณ์เชิงลึกได้รับคัดเลือกโดยใช้ การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งช่วยให้สามารถเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ประกอบด้วย คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในระดับชาติ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

1.3.2 ผู้ให้ข้อมูล

ประกอบด้วย

- ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)
- ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากาญจนบุรี
- ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 นายกสมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์
- ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 อาจารย์พิเศษ สำนักการศึกษาแบบองค์รวม สถาบันอาศรมศิลป์ อาจารย์พิเศษโรงเรียนรุ่งอรุณ สถาบันอาศรมศิลป์ เป็นผู้มีส่วนร่วมในโครงการวิจัย "นวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ"
- ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 อาจารย์และอดีตคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา
- ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6 อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี และเป็นอดีตอาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7 ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

1.4 เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการสังเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิผลในบทที่ 2 และนำมาใช้เป็นแนวทางกำหนดแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ถึงความถูกต้องเหมาะสมของตัวชี้วัดประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างดังกล่าวผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา

1.5 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1.5.1 การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

1.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่

1.5.2.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยจำแนกประเด็นตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ (1) กำหนดเกณฑ์คัดเลือกประเด็น (2) วางเค้าโครงการวิเคราะห์โดยจำแนกคำและข้อความตามประเด็นที่กำหนด (3) พิจารณาเงื่อนไขแวดล้อมของข้อมูลและคุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล และ (4) วิเคราะห์เชื่อมโยงและสรุปบรรยายข้อมูลในแต่ละประเด็น (เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2546)

1.5.2.2 การหาข้อสรุป

นำผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาบูรณาการร่วมกัน ประกอบกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อการอภิปราย ตรวจสอบ ติความให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามวิจัย (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2565)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

การศึกษาระดับประสิทธิผลการดำเนินการเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีรายละเอียดการดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดประชากรเป็นบุคลากรของโรงเรียนในพื้นที่นาร่อง จำนวน 58 โรงเรียน โดยครอบคลุม ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหารต่าง ๆ คณะกรรมการสถานศึกษา และครูของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยทั้ง 58 โรงเรียนในพื้นที่นาร่องฯ มีบุคลากรที่เป็นประชากร จำนวน 2,509 คน (คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี, 2566)

การสุ่มตัวอย่างใช้ความน่าจะเป็น (Probability Random Sampling) ร่วมกับการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยดุลยพินิจของนักวิจัยเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การสุ่มแบบนี้มุ่งเน้นการคัดเลือกผู้ที่มีคุณลักษณะของกลุ่มระดับมัธยม ที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี (สพม. กาญจนบุรี) และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random

Sampling) เป็นวิธีสุ่มตัวอย่างที่คำนึงถึงความน่าจะเป็นที่แต่ละหน่วยที่จะได้รับเลือกตามสัดส่วน ความน่าจะเป็นเท่า ๆ กันและจัดเรียงกันอย่างมีระบบ

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (1970) ที่ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 และระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยเลือกเปิดตารางระดับประชากร 2,600 คน ได้จำนวนผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 335 คน เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวนอย่างน้อย 335 คนแล้ว นำมาคัดเลือกด้วยวิธี Stratified Random Sampling โดยแบ่งโรงเรียน ออกเป็นขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และคัดเลือกโรงเรียนตัวอย่างตามสัดส่วน และพิจารณาตามสัดส่วน ของเขตพื้นที่และโรงเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล กำหนดเป็น ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ/ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้างานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มงาน โดยกำหนดแบบเจาะจงอย่างน้อย สถานศึกษาละ 3 คน และครูหรือคณะกรรมการของสถานศึกษาใช้จำนวนตามสัดส่วนประมาณ 4:1 ทำการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยสรุป จำนวนผู้ให้ข้อมูลตามสัดส่วนย่อย ๆ ของแต่ละโรงเรียน ตามพื้นที่ สพม. กาญจนบุรี มีจำนวน 17 โรงเรียน จำนวนประชากร 1,312 คน และสุ่มเลือกตัวอย่าง ทั้งหมดได้ 340 คน จากตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ประเภทและจำนวนผู้ให้ข้อมูล สพม.กาญจนบุรี (รายชื่อตามภาคผนวก)

กลุ่มขนาด	จำนวนโรงเรียน	จำนวนประชากร(คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
กลุ่มขนาดเล็ก	6	130	67
กลุ่มขนาดกลาง	6	327	104
กลุ่มขนาดใหญ่	5	855	169
รวม	17	1312	340

โดยสรุปจำนวนประชากรทั้งหมด 1,312 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 340 คน โดยแบ่งตามกลุ่มขนาดโรงเรียนได้ดังนี้

1) กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวน 6 โรงเรียน จำนวนบุคลากรรวม 130 คน จำนวนตัวอย่าง 67 คน

2) กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดกลางมีจำนวน 6 โรงเรียน มีจำนวนบุคลากรรวม 327 คน จำนวนตัวอย่าง 104 คน

3) กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไป โรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไปมีจำนวน 5 โรงเรียน มีจำนวนบุคลากรรวม 855 คน จำนวนตัวอย่าง 169 คน

2.2 เครื่องมือการวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

2.2.1 เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน จำนวน 122 ข้อ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ สังกัดโรงเรียน โรงเรียน และ ตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถามแบบตัวเลือก (Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลตามตัวชี้วัดการดำเนินการของสถานศึกษาจากโรงเรียนในพื้นที่นาร่อง จำนวน 52 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินการของสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดค่าระดับดังนี้

- 5 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

แบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินการตามตัวชี้วัดใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน จำนวน 9 ข้อ (2) การคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน จำนวน 14 ข้อ (3) โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา จำนวน 6 ข้อ (4) ความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน จำนวน 4 ข้อ และ (5) การมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน จำนวน 4 ข้อ รวมทั้งสิ้น 37 ข้อ

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยแบบสอบถามที่ใช้ในขั้นตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามฉบับเดียวกับขั้นตอนที่ 2 โดยเพิ่มรายการคำถามเกี่ยวกับ “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล” ไว้ใน ส่วนที่ 3 ของแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์/อิทธิพลของปัจจัยต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนในพื้นที่นาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนในพื้นที่นาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี มีจำนวนทั้งสิ้น 37 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีรายละเอียดค่าระดับดังนี้

- 5 หมายถึง ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนในพื้นที่นาร่องประกอบด้วย

ปัจจัยภายใน ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านครู (2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (3) ทรัพยากรและงบประมาณ (4) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี (5) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (6) บรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียน และ (7) โครงสร้างองค์การและการจัดองค์กร และ **ปัจจัยภายนอก** ได้แก่ 1) เศรษฐกิจ 2) การเมือง 3) สังคมและวัฒนธรรม 4) เทคโนโลยี และ 5) นโยบายรัฐและต้นสังกัด

3.1 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

มีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง จากองค์ประกอบปัจจัยที่ต้องการศึกษาและเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงและแก้ไขรวมถึงตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเบื้องต้น

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็น (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนนี้ได้แก่

- ผู้ทรงคุณวุฒิระดับปริญญาเอกด้านการจัดการการศึกษา
- ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ด้านบริหารการศึกษา
- ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
- ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาดินวิทยา
- รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จ. กาญจนบุรี
- รองศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี

3. ผู้วิจัยนำเนื้อหาของข้อคำถามและนิยามตัวแปรในการวิจัยให้ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 คนลงความเห็น และให้คะแนน เพื่อหาค่าตรงกันความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามตัวแปรของการวิจัย (Index of Item-objective Congruence: IOC)

4. ผู้วิจัยรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำมาคำนวณหาค่าตรงกันความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม โดยใช้สูตร IOC

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้อง

R คือ คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

กำหนดคะแนนของผู้เชี่ยวชาญเป็น +1 หรือ 0 หรือ -1 ดังนี้

+1 คือ แน่ใจว่าแบบสอบถามข้อนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง

0 คือ ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้

-1 คือ แน่ใจว่าแบบสอบถามข้อนั้นไม่ได้วัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุ

ผลการตรวจสอบ IOC พบว่า ทุกข้อคำถามทั้งประสิทธิผลการดำเนินการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนในพื้นที่นำร่อง มีคะแนน IOC ระหว่าง 0.60 - 1.0 แสดงถึงความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามตัวแปรของการวิจัย

5. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามจากผลการตรวจสอบค่า IOC และคำแนะนำเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิ และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

6. ผู้วิจัยตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคคลที่มีคุณลักษณะเช่นเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbrach's alpha coefficient) ของ Cronbach (1951) ผลการทดสอบ Reliability พบว่า มีค่า > 0.70 ทั้งปัจจัยและตัวชี้วัด จึงสรุปว่าข้อคำถามสามารถนำไปใช้ในการศึกษาได้ (Hair, Sarstedt, Hopkins & Kuppelwieser, 2014; กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550)

3.2 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามดังกล่าวไปสร้างเป็นแบบสอบถามออนไลน์ Google Form และใช้รหัสคิวอาร์ (Quick Response Code : QR Code) ในเก็บข้อมูลสำหรับการศึกษาเพื่อสำรวจความเห็นของกลุ่มตัวอย่างรายบุคคลโดยใช้ Smart Phone แสกนเพื่อประเมินความเห็นตามแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนในพื้นที่นาร่อง

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูล ก่อนกำหนดรหัสข้อมูล หลังจากนั้นทำการลงรหัสและตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานให้ตรงตามข้อตกลงของการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์และประมวลผล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) สำหรับการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่อง ฯ ใช้ค่า \bar{X} และ S.D. และความหมาย ตามแนวทางของ Cohen และ Crabtree (2008) ต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ความหมาย ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ความหมายช่วงค่าเฉลี่ย		ความหมายระดับความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	
ช่วงค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ความหมาย	ระดับ S.D.	ความหมาย
1.00 - 1.50	น้อยที่สุด	> 1.75	มีความแตกต่างมาก
1.51 - 2.50	น้อย	1.25-1.75	มีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก
2.51 - 3.50	ปานกลาง		
3.51 - 4.50	มาก	< 1.25	มีความแตกต่างน้อย/ใกล้เคียงกัน
4.51- 5.00	มากที่สุด		

3.3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ และเส้นทางอิทธิพลของตัวแปร สถิติที่ใช้ได้แก่ สมการโครงสร้าง และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's coefficient correlation) เกณฑ์การแปลระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร มีดังนี้ (Cohen & Crabtree, 2008; จารุพร ตั้งพัฒน์กิจ และ ปาณิก เสนาสุทธิไกร, 2565)

- ค่าสหสัมพันธ์ 0 ถึง 0.29 หมายความว่า มีระดับความสัมพันธ์ต่ำ
- ค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.30 ถึง 0.70 หมายความว่า มีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง
- ค่าสหสัมพันธ์ 0.71 ถึง 1.00 หมายความว่า มีระดับความสัมพันธ์สูง

3.3.3 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multipole Regression Analysis) ของปัจจัยและประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) วิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่อง โดยใช้วิธี Enter เพื่อให้ตัวแปรทำนายทั้ง 7 ปัจจัยเข้าสู่สมการพร้อมกัน และรายงานค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Standardized Coefficient Beta) ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) และระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยภายนอกโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลได้

เกณฑ์การแปลความหมายค่า Beta ใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Beta) (Hair et al., 2014) ดังนี้

Beta ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป หมายถึง ระดับความสำคัญสูงมาก

Beta ระหว่าง 0.15–0.19 หมายถึง ระดับความสำคัญสูง

Beta ระหว่าง 0.10–0.14 หมายถึง ระดับความสำคัญปานกลาง–สูง และ

Beta ต่ำกว่า 0.10 หมายถึง ระดับความสำคัญปานกลาง

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

การศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยนำวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีมาเป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อต่อยอดวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

4.1 ขั้นตอนการร่างแนวทาง

ขั้นตอนการร่างแนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรีมีดังต่อไปนี้

(1) ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีมาเป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิผล โดยคัดเลือกประเด็นตามลำดับนัยสำคัญทางสถิติและค่าสัมประสิทธิ์ประกอบปัจจัยเพื่อกำหนดสร้างแนวทางเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ฉบับร่าง

(2) ผู้วิจัยนำร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ดังกล่าว เข้าปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของร่างแนวทางที่ได้พร้อมประเด็นเสนอแนะและปรับปรุง

4.2 การประเมินแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมระดับจังหวัดกาญจนบุรี

การประเมินแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมระดับจังหวัดกาญจนบุรี มีขั้นตอนดังนี้

4.2.1 แบบสอบถามที่ใช้ในการประเมิน

ขั้นตอนนี้เป็นการสร้างแบบประเมินแนวทางด้วยคำถามแบบมีโครงสร้าง เพื่อประเมินแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมระดับจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบประเมินดังนี้

(1) ผู้วิจัยนำแนวทางที่ได้จากกระบวนการก่อนหน้ามาสร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินร่างแนวทางตามหลักทฤษฎีการประเมินแบบหลายมิติ (Multi-Dimensional Evaluation Theory) (Hallinger & Bryant, 2013) โดยพิจารณา

- ความเหมาะสม (Appropriateness) ประเมินความสอดคล้องกับบริบท เป้าหมายและความต้องการ
- ความเป็นไปได้ (Feasibility): ประเมินความสามารถในการนำไปปฏิบัติจริงภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ
- ความเป็นประโยชน์ (Utility/Benefit): ประเมินผลประโยชน์และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

(2) ผู้วิจัยนำแบบประเมินแนวทาง เข้าปรึกษาและขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(3) ผู้วิจัยปรับปรุงแบบสอบถามจนได้แบบประเมินแนวทางด้วยคำถามแบบมีโครงสร้างที่ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4.3 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินแนวทางที่ได้ ลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างผู้อำนวยการโรงเรียน 9 โรงเรียน โดยผู้วิจัยใช้การติดต่อประสานงานล่วงหน้าก่อนการเข้าพบ และส่ง

เอกสารแบบสอบถามประเมินไปให้ล่วงหน้าเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลมีเวลาในการในการอ่านทวนประเด็น และให้คะแนนแนวทางในแต่ละข้อ

เมื่อผู้วิจัยเข้าพบก็จะสอบถามความครบถ้วนของแบบสอบถามก่อนนำกลับมาเพื่อทำการ บันทึกและประมวลผลต่อไป

4.4 การวิเคราะห์

การวิเคราะห์ผลการประเมินแนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมระดับจังหวัดกาญจนบุรี และวิธีการสรุปผลการศึกษาตามแนวทางการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Comparative Analysis) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างแนวทางต่างๆ ในแต่ละมิติการประเมิน (Levačić & Glover, 1998) ใช้เมทริกซ์การตัดสินใจเพื่อเปรียบเทียบทางเลือกต่างๆ การให้น้ำหนักแต่ละเกณฑ์ประเมิน การคำนวณคะแนนรวมเพื่อจัดอันดับทางเลือกที่ใช้มาตรวจวัดแบบช่วงระดับ (3 ระดับ: มาก = 5 คะแนน / กลาง = 3 คะแนน/ น้อย = 1 คะแนน) ตามแนวคิดของ Muliati et al. (2022) เกี่ยวกับการแปลผลเชิงคุณภาพจากข้อมูลเชิงปริมาณตามเกณฑ์

กลุ่มแนวทางที่มีศักยภาพสูง	= คะแนนเฉลี่ยทุกมิติ ≥ 4.00
กลุ่มแนวทางที่มีศักยภาพปานกลาง	= คะแนนเฉลี่ย 3.00-3.99 ในบางมิติ
กลุ่มแนวทางที่ต้องปรับปรุง	= คะแนนเฉลี่ย < 3.00 ในมิติสำคัญ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี” สรุปผลการวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

1.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ร่วมกับวัตถุประสงค์หลักของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ องค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบ ได้แก่

- (1) คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน
- (2) การคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน
- (3) โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- (4) ความเป็นอิสระด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน และ
- (5) การมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน
- (6) การสื่อสารที่มีประสิทธิผล และ
- (7) การกำกับติดตามและการนิเทศประเมินผล

1.2 การพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่อง ฯ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ

การพิจารณาความเหมาะสมและความถูกต้องขององค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญ โดยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจงและแบบลูกโซ่ (Purposive และ Snowball Sampling) จากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาในระดับชาติและระดับจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 7 ท่าน โดยสรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี

ในการเลือกตามเกณฑ์ประสิทธิผลการดำเนินการและผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญได้ องค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเช่นเดียวกับองค์ประกอบประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์หลักของโครงการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาซึ่งระบุเป็นวัตถุประสงค์ในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 อีกทั้งมีความเห็นไปในทางเดียวกันกับการเพิ่มอีกหนึ่งองค์ประกอบคือ “คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน” ให้เป็นองค์ประกอบแรกของประสิทธิผลในการดำเนินงานของสถานศึกษาในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี

ทั้งนี้ในกระบวนการพิจารณาองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญยังได้ให้แนวทางในการกำหนดตัวชี้วัดในองค์ประกอบต่าง ๆ สรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 6 องค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
องค์ประกอบที่ 1. คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน มีจำนวน 9 ตัวชี้วัด	(1) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร (2) ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถแสวงหาความรู้ใหม่พัฒนาตนเองได้ (3) ผู้เรียนมีสมรรถนะพื้นฐานเพื่อนำไปใช้ในการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา (4) ผู้เรียนมีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถใช้อย่างปลอดภัยและรับผิดชอบ (5) ผู้เรียนสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (6) ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นแสดงบทบาทความเป็นผู้นำและผู้ตามในสถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสม (7) ผู้เรียนมีสุขภาพกายและจิตที่ดี สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง (8) ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการเป็นผู้ประกอบการ (9) ผู้เรียนมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมและรับผิดชอบต่อสังคม

ตารางที่ 6 องค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษา

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
องค์ประกอบที่ 2. การ คิดค้นและพัฒนานวัตกรรม การศึกษา มีจำนวน 14 ตัวชี้วัด	(1) โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการ พัฒนานวัตกรรม (2) โรงเรียนมีกลไกในการยกระดับนวัตกรรมจนได้รับการยอมรับ จากหน่วยงานภายนอก (3) โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการที่ขับเคลื่อนด้วยแนวทางพัฒนา นวัตกรรม (4) โรงเรียนพัฒนานวัตกรรมที่เชื่อมโยงกับบริบทของพื้นที่ และ ตอบสนองกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียน (5) โรงเรียนสามารถนำเสนอและขยายผลงานนวัตกรรมไปยังพื้นที่ หรือโรงเรียนอื่น (6) โรงเรียนมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนา นวัตกรรม (7) โรงเรียนมีหลักสูตรที่ตอบโจทย์ตามความต้องการของผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (8) โรงเรียนมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ หรือพัฒนา ศักยภาพเฉพาะบุคคล (9) โรงเรียนมีนวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของ ผู้เรียน (10) โรงเรียนมีผลงานนวัตกรรมของครู บุคลากร และนักเรียนที่ นำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ (11) มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ ของหลักสูตร (12) โรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง (13) บุคลากรได้รับการอบรมและพัฒนาเพื่อเสริมทักษะด้าน นวัตกรรมการเรียนรู้ (14) โรงเรียนมีแนวทางลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องของครู เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา

ตารางที่ 6 องค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษา

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
องค์ประกอบที่ 3. โอกาส และการลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา มีจำนวน 6 ตัวชี้วัด	(1) โรงเรียนทำงานเชิงรุก นำนวัตกรรมการมาใช้เพื่อลดจำนวนนักเรียน ที่หลุดออกจากระบบ (2) โรงเรียนมีทุนการศึกษา หรือมาตรการช่วยเหลือด้านการเงิน (3) โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการสอนที่ยืดหยุ่น รองรับ ความแตกต่างของผู้เรียน (4) นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและทรัพยากรการ เรียนรู้ที่จำเป็น (5) อัตราการออกกลางคันลดลง (Zero Dropout) (6) จำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อในระบบเพิ่มขึ้น
องค์ประกอบที่ 4. ความ เป็นอิสระในการบริหาร จัดการของโรงเรียน มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด	(1) โรงเรียนสามารถกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ ทิศทาง และ เป้าหมายได้อย่างเป็นอิสระ และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม (2) โรงเรียนมีหลักสูตรและระบบการวัดผลที่เหมาะสมกับบริบท ของโรงเรียน (3) โรงเรียนสามารถจัดหาทรัพยากร และบริหารงบประมาณให้ สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน (4) โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพที่เหมาะสมกับบริบทของ โรงเรียนนาร่องในพื้นที่นวัตกรรม
องค์ประกอบที่ 5. การมี ส่วนร่วมและกลไกความ ร่วมมือจากทุกภาคส่วน มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด	(1) โรงเรียนมีระบบและกลไกความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อ สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (2) โรงเรียนมีกลไกให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกำหนดทิศทางการ บริหารงานของโรงเรียน (3) โรงเรียนมีกลไกการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษาทั้ง การวางแผน ปฏิบัติ กำกับติดตาม และใช้ประโยชน์ร่วมกัน (4) โรงเรียนมีความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ใน การขยายโอกาสและพัฒนาโครงการทางการศึกษาร่วมกัน

**ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 2 การศึกษาระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่
นวัตกรมจังหวัดกาญจนบุรี**

ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี
ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

2.1 ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา กาญจนบุรี (ภาพรวม)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษากาญจนบุรี ในภาพรวมและรายด้านดังนี้

2.1.1 ระดับประสิทธิผลในภาพรวม

ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการ
ศึกษากาญจนบุรีในด้านต่างๆ ในภาพรวมดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการ
ศึกษากาญจนบุรี

ประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำ ร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากาญจนบุรี	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน	4.21	0.46	มาก
การคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา	4.21	0.46	มาก
โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการ ศึกษา	4.15	0.48	มาก
ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการของ โรงเรียน	4.17	0.51	มาก
การมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือจากทุก ภาคส่วน	4.18	0.48	มาก
ภาพรวม	4.18	.487	มาก

ตารางที่ 7 แสดงระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการ
ศึกษากาญจนบุรี รวมทั้งหมด 340 แห่ง พบว่าทุกด้านของทุกกลุ่มโรงเรียนมีระดับประสิทธิผลอยู่ใน
ระดับ “มาก” ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในภาพรวมคือ คุณภาพทางการศึกษาของ
ผู้เรียน และ การคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (ทั้งสองด้านมี $\bar{X} = 4.21$, S.D. = .455, .462
ตามลำดับ) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ($\bar{X} =$
4.15, S.D. = .479)

2.1.2 ระดับประสิทธิผลการดำเนินการด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการดำเนินการด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน ดัง
แสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน

ประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
(1) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร	4.34	.768	มาก
(2) ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถแสวงหาความรู้ใหม่พัฒนาตนเองได้	4.26	.710	มาก
(3) ผู้เรียนมีสมรรถนะพื้นฐานเพื่อนำไปใช้ในการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา	4.17	.762	มาก
(4) ผู้เรียนมีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถใช้อย่างปลอดภัยและรับผิดชอบ	4.27	.703	มาก
(5) ผู้เรียนสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.11	.732	มาก
(6) ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นแสดงบทบาทความเป็นผู้นำและผู้ตามในสถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสม	4.17	.761	มาก
(7) ผู้เรียนมีสุขภาพกายและจิตที่ดี สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง	4.21	.735	มาก
(8) ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการเป็นผู้ประกอบการ	4.14	.776	มาก
(9) ผู้เรียนมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมและรับผิดชอบต่อสังคม	4.18	.746	มาก
ภาพรวมคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน	4.21	.455	มาก

จากตารางที่ 8 ระดับประสิทธิผลการดำเนินการด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนระดับจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.455) และพบว่าอยู่ในระดับ “มาก” ทุกด้าน โดยอันดับสูงสุด ได้แก่ (1) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.768) และผู้เรียนสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพหลักสูตร ได้รับการประเมินต่ำสุด ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.723)

2.1.3 ระดับประสิทธิผลการดำเนินการด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการดำเนินการด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน

ประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรม จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรมการศึกษา และการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
(1) โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนา นวัตกรม	4.18	.74	มาก
(2) โรงเรียนมีกลไกในการยกระดับนวัตกรมจนได้รับการยอมรับจาก หน่วยงานภายนอก	4.21	.73	มาก
(3) โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการที่ขับเคลื่อนด้วยแนวทางพัฒนา นวัตกรม	4.20	.75	มาก
(4) โรงเรียนพัฒนานวัตกรมที่เชื่อมโยงกับบริบทของพื้นที่ และ ตอบสนองกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียน	4.16	.76	มาก
(5) โรงเรียนสามารถนำเสนอและขยายผลงานนวัตกรมไปยังพื้นที่ หรือโรงเรียนอื่น	4.21	.77	มาก
(6) โรงเรียนมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนานวัตกรม	4.16	.75	มาก
(7) โรงเรียนมีหลักสูตรที่ตอบโจทย์ตามความต้องการของผู้เรียนและผู้ มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.12	.75	มาก
(8) โรงเรียนมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ หรือพัฒนาศักยภาพ เฉพาะบุคคล	4.24	.78	มาก
(9) โรงเรียนมีนวัตกรมทางการศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน	4.27	.72	มาก
(10) โรงเรียนมีผลงานนวัตกรมของครู บุคลากร และนักเรียนที่ นำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้	4.26	.74	มาก
(11) มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ของ หลักสูตร	4.26	.69	มาก
(12) โรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรมทางการศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง	4.24	.72	มาก
(13) บุคลากรได้รับการอบรมและพัฒนาเพื่อเสริมทักษะด้านนวัตกรม การเรียนรู้	4.24	.80	มาก
(14) โรงเรียนมีแนวทางลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องของครู เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา	4.23	.75	มาก
ภาพรวมนวัตกรมการศึกษา	4.21	.462	มาก

จากตารางที่ 9 ระดับประสิทธิผลการดำเนินการด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรม การศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนอยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.725) และมีระดับประสิทธิผลอยู่ในระดับ “มาก” ทุกข้อโดยอันดับสูงสุด คือ โรงเรียน มีนวัตกรรมทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งผลกระทบต่อสมรรถนะของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.720) และ โรงเรียนมีหลักสูตรที่ตอบโจทย์ตามความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.754) อันดับต่ำที่สุด

2.1.4 ระดับประสิทธิผลการดำเนินการด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการดำเนินการด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัด กาญจนบุรีด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม จังหวัดกาญจนบุรี ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา	ระดับจังหวัด		
	กาญจนบุรี (n = 340)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
(1) โรงเรียนทำงานเชิงรุก นำนวัตกรรมมาใช้เพื่อลดจำนวนนักเรียนที่หลุด ออกจากระบบ	4.19	.79	มาก
(2) โรงเรียนมีทุนการศึกษา หรือมาตรการช่วยเหลือด้านการเงิน	4.11	.76	มาก
(3) โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการสอนที่ยืดหยุ่น รองรับความ แตกต่างของผู้เรียน	4.13	.77	มาก
(4) นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและทรัพยากรการเรียนรู้ที่ จำเป็น	4.14	.78	มาก
(5) อัตราการออกกลางคันลดลง (Zero Dropout)	4.18	.75	มาก
(6) จำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อในระบบเพิ่มขึ้น	4.14	.72	มาก
ภาพรวมด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา	4.15	.479	มาก

จากตารางที่ 10 ระดับประสิทธิผลการดำเนินการด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.479) และอยู่ในระดับ “มาก” ทุกตัวชี้วัด โดย (1) โรงเรียนทำงานเชิงรุก นำนวัตกรรมมาใช้เพื่อลดจำนวนนักเรียนที่หลุดออกจากระบบ ได้รับการประเมินสูงสุด ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.79) และ (2) โรงเรียนมีทุนการศึกษา หรือมาตรการช่วยเหลือด้านการเงิน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.76) การได้รับการประเมินต่ำสุด

2.1.5 ระดับประสิทธิผลการดำเนินการด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน

ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการดำเนินการ ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน ดังแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา กาญจนบุรี ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน

ประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา กาญจนบุรี ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
(1) โรงเรียนสามารถกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ ทิศทาง และเป้าหมายได้อย่างเป็นอิสระ และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม	4.17	.75	มาก
(2) โรงเรียนมีหลักสูตรและระบบการวัดผลที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน	4.22	.72	มาก
(3) โรงเรียนสามารถจัดหาทรัพยากร และบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน	4.14	.83	มาก
(4) โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนนาร่องในพื้นที่นวัตกรรม	4.16	.72	มาก
ภาพรวม..ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการของโรงเรียน	4.17	.506	มาก

จากตารางที่ 11 ภาพรวมระดับประสิทธิผลการดำเนินการด้านความเป็นอิสระในการบริหารจัดการของโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.506) และอยู่ในระดับ “มาก” ทุกตัวชี้วัด โดยพบว่า (2) โรงเรียนมีหลักสูตรและระบบการวัดผลที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.72) ได้รับการประเมินสูงสุด และ (3) โรงเรียนสามารถจัดหาทรัพยากร และบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.83) อยู่ในอันดับสุดท้าย

2.1.6 ระดับประสิทธิผลการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน

ระดับประสิทธิผลการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน

ประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน	ระดับจังหวัด กาญจนบุรี (n =340)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
(1) โรงเรียนมีระบบและกลไกความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.11	.73	มาก
(2) โรงเรียนมีกลไกให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกำหนดทิศทางการบริหารงานของโรงเรียน	4.15	.75	มาก
(3) โรงเรียนมีกลไกการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษาทั้งการวางแผน ปฏิบัติ กำกับติดตาม และใช้ประโยชน์ร่วมกัน	4.24	.73	มาก
(4) โรงเรียนมีความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในการขยายโอกาสและพัฒนาโครงการทางการศึกษาร่วมกัน	4.20	.69	มาก
ภาพรวมการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือจากทุกภาคส่วน	4.18	.48	มาก

จากตารางที่ 12 ระดับประสิทธิผลการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือจากทุกภาคส่วน พบว่า อยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.485) และอยู่ในระดับ “มาก” ทุกตัวชี้วัด โดยพบว่า (3) โรงเรียนมีกลไกการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษาทั้งการวางแผน ปฏิบัติ กำกับติดตาม และใช้ประโยชน์ร่วมกัน อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.73) และ (1) โรงเรียนมีระบบและกลไกความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.73) อยู่ในระดับต่ำที่สุด

ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 3 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี มีดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlations)

เพื่อให้สามารถใช้สมการถดถอยเชิงพหุได้ จึงต้องมีการทดสอบ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlations) เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มากเกินไป ผลการทดสอบดังแสดงในตารางที่ 13

จากตารางที่ 13 พบว่า ค่าความสัมพันธ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน อยู่ระหว่าง .258** ถึง .691** ซึ่งมีค่าไม่เกิน .70 (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010) ไม่ทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ที่มากเกินไป และสามารถนำตัวแปรไปทดสอบด้วยสมการเชิงพหุ Multiple Regression Analysis ได้

3.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรีในภาพรวม

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรีในภาพรวม ดังแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรีในภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัด กาญจนบุรี ในภาพรวม	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	Un-Std.		Std.	Sig.
	B	Err.	Beta	
องค์ประกอบ				
ค่าคงที่	1.268	0.136		.000**
ปัจจัยภายใน	0.663	0.044	0.721	.000**
ปัจจัยภายนอก	0.043	0.036	0.058	0.234
R = .762a, R Square = .580, F (Sig.) = 233.127 (.000**)				
ระดับปัจจัย				
ค่าคงที่	1.101	0.135		.000**
ปัจจัยด้านครู	0.178	0.029	0.238	.000**
ภาวะผู้นำ	0.128	0.039	0.166	.001**
ทรัพยากรและงบประมาณฯ	0.176	0.032	0.263	.000**
ความพร้อมด้านเทคโนโลยี	0.059	0.032	0.083	0.068
เป้าหมายของโรงเรียนฯ	0.063	0.03	0.098	.040*
บรรยากาศและวัฒนธรรมฯ	0.026	0.035	0.038	0.452
โครงสร้างองค์กร	0.007	0.037	0.009	0.854
เศรษฐกิจ	-0.007	0.032	-0.01	0.833
การเมือง	-0.03	0.03	-0.05	0.317
สังคมและวัฒนธรรม	-0.041	0.033	-0.07	0.215
เทคโนโลยี	0.084	0.041	0.111	.039*
นโยบายรัฐและต้นสังกัด	0.119	0.033	0.179	.000**
R = .803, R Square = .646, F (Sig.) = 49.642 (.000**)				

จากตารางที่ 14 พบการส่งผลของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อภาพรวม ประสิทธิภาพการดำเนินการ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square = 0.580, F = 233.127, Sig. = .000**) สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการดำเนินการได้ร้อยละ 58.0 อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียง ปัจจัยภายใน (Beta = 0.721) มีการส่งผลเชิงบวกอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ปัจจัยภายนอกไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ เมื่อศึกษาการส่งผล รายปัจจัยในภาพรวม พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square = 0.646, F = 49.642, Sig. = .000**) สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องได้ร้อยละ 64.6 โดยสามารถอธิบายรายละเอียด ได้ว่า ปัจจัยภายใน ได้แก่)1(ปัจจัยด้านครู)Beta = 0.238, Sig. = .000**) มีการส่งผลเชิงบวกสูงสุดในกลุ่ม)2(ทรัพยากรและงบประมาณ)Beta = 0.263, Sig. = .000**) มีการส่งผลเชิงบวกสูงสุดในทุกปัจจัย)3(ภาวะผู้นำ)Beta = 0.166, Sig. = .001**) และ)4(เป้าหมายโรงเรียน)Beta = 0.098, Sig. = .040**) ตามลำดับ ปัจจัยภายนอก พบว่า นโยบายรัฐ และต้นสังกัด)Beta = 0.179, Sig. = .000**) มีการส่งผลเชิงบวกสูงสุดในกลุ่ม และ เทคโนโลยี)Beta = 0.111, Sig. = .039**) มีการส่งผลเชิงบวกที่มีนัยสำคัญ ส่วนปัจจัยที่เหลือไม่พบการส่งผลอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยย่อยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ดังแสดงในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีในระดับปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินการของโรงเรียนนาร่อง ในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีในระดับปัจจัยย่อย	Un-Std. Coeff.	Std. Coeff.	Sig.
	B	Std .Er.	Beta
ค่าคงที่	1.110	.142	.000**
ปัจจัยด้านครู			
(1) ความเพียงพอของครู	.041	.020	.045*
(2) คุณภาพและสมรรถนะครู	.094	.024	.000**
(3) การพัฒนาตนเองด้านนวัตกรรมของครู	.062	.025	.015*
ภาวะผู้นำ			
(1) ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง	.045	.025	.074
(2) ภาวะผู้นำแห่งประชาธิปไตย	.022	.025	.382
(3) ภาวะผู้นำแห่งการประสานสัมพันธ์	.003	.024	.883
(4) ภาวะผู้นำที่ใช้ข้อมูลเป็นฐานในการแก้ปัญหา	.051	.024	.034*
ทรัพยากรและงบประมาณ			
(1) ทรัพยากรและงบประมาณเพียงพอ	.089	.024	.000**
(2) ทรัพยากรพร้อมและทันสมัย	.044	.025	.081
(3) ความมีอิสระในการจัดสรรงบประมาณ	.043	.025	.089

ตารางที่ 15 (ต่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรีในระดับปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรีในระดับปัจจัยย่อย	Un-Std. Coeff.		Std. Coeff.	Sig.
	B	Std .Er.	Beta	
ความพร้อมด้านเทคโนโลยี				
(1) ความทันสมัยด้านเทคโนโลยีฯ	-.016	.024	-.034	.496
(2) การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีฯ	.056	.025	.108	.029*
(3) การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีฯ	.023	.024	.045	.340
เป้าหมายโรงเรียนฯ				
(1) ความชัดเจนของเป้าหมายฯ	.014	.024	.027	.565
(2) การถ่ายทอดเป้าหมายฯ	.008	.023	.015	.716
(3) การติดตามเป้าหมายฯ	.044	.026	.078	.087
บรรยากาศและวัฒนธรรมฯ				
(1) สภาพแวดล้อมเทคโนโลยีฯ	.035	.023	.072	.127
(2) บรรยากาศเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงฯ	.010	.025	.018	.695
(3) วัฒนธรรมรับฟังความคิดเห็นฯ	-.018	.023	-.035	.427
โครงสร้างองค์กร				
(1) การให้อำนาจอย่างสมดุลฯ	-.030	.023	-.059	.182
(2) การแบ่งสรรมอบหมายงานเหมาะสมฯ	.026	.025	.047	.299
(3) การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพฯ	.018	.025	.034	.483
(4) โครงสร้างองค์กรแบบยืดหยุ่นฯ	-.016	.026	-.029	.532
เศรษฐกิจ				
(1) เศรษฐฐานะครอบครัว	.008	.024	.016	.737
(2) เศรษฐฐานะของชุมชนใน	-.015	.022	-.033	.503
(3) เวลาและกิจกรรมครอบครัวฯ	-.003	.023	-.006	.902
(4) ความปลอดภัยในชีวิตฯ	.010	.024	.021	.671
การเมือง				
(1) การเมืองในพื้นที่ฯ	-.020	.022	-.045	.372
(2) นักการเมืองและบทบาทฯ	-.009	.023	-.020	.685
(3) การสนับสนุนด้านการศึกษาจากการเมืองฯ	.022	.025	.048	.388
(4) การเปลี่ยนแปลงทางนโยบายทางการเมือง	-.010	.024	-.021	.674
สังคมและวัฒนธรรม				
(1) ความสัมพันธ์ครอบครัวและชุมชนฯ	-.052	.025	-.108	.038*
(2) พื้นฐานการบริการทางสังคม	-.000	.025	.000	.998
(3) วิถีชีวิตคนในชุมชนฯ	.008	.024	.017	.755
(4) ความต้องการและคาดหวังด้านการศึกษาของชุมชนฯ	-.020	.025	-.044	.428
เทคโนโลยี				
(1) อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย	-.007	.023	-.014	.777

ตารางที่ 15 (ต่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่
นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรีในระดับปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่อง ในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรีในระดับปัจจัย ย่อย	Un-Std. Coeff.		Std. Coeff.	Sig.
	B	Std .Er.	Beta	
(2) การพัฒนาความพร้อมของบุคลากรด้านเทคโนโลยีฯ	.035	.023	.074	.127
(3) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศ	.003	.024	.005	.916
(4) การบริหารจัดการและการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา	.008	.024	.016	.753
(5) การพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	.020	.024	.043	.400
นโยบายรัฐและต้นสังกัด				
(1) ทิศทางนโยบายรัฐและต้นสังกัด	.009	.023	.018	.678
(2) การเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินการ	.034	.028	.064	.227
(3) การเปลี่ยนแปลงและความชัดเจนในการดำเนินการฯ	.050	.025	.097	.047*
(4) ความชัดเจนและทิศทางจากหน่วยงานต้นสังกัด	.032	.025	.062	.209
R = .918a, R Square = 0.843, F (Sig.) = 2.689 (.007) *นัยทางสถิติที่ 0.05 และ **นัยทางสถิติที่ 0.01				

จากตารางที่ 15 ปัจจัยและตัวชี้วัดที่มีผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการในระดับปัจจัยย่อย พบว่าค่า R Square = 0.843 สามารถอธิบายความแปรปรวน ได้ร้อยละ 84.3 (F = 2.689, Sig. = .007**) มีปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ คุณภาพและสมรรถนะครู (Beta = 0.169, Sig. = 0.000**) ทรัพยากรและงบประมาณเพียงพอ (Beta = 0.174, Sig. = 0.000**) การพัฒนาตนเองด้าน นวัตกรรมของครู (Beta = 0.113, Sig. = 0.015*) การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีฯ (Beta = 0.108, Sig. = 0.029*) และความสัมพันธ์ครอบครัวและชุมชนฯ (Beta = -0.108, Sig. = 0.038*) เป็น ปัจจัยเดียวที่ส่งผลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความเพียงพอของครู (Beta = 0.083, Sig. = 0.045*) การเปลี่ยนแปลงและความชัดเจนในการดำเนินการฯ (Beta = 0.097, Sig. = 0.047*) และภาวะผู้นำ แห่งการมีสติและการแก้ปัญหาฯ (Beta = 0.094, Sig. = 0.034*) โดยปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจาก 8 ข้อข้างต้น ไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน ดังแสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนในภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัด กาญจนบุรี ด้านคุณภาพทางการศึกษาของ ผู้เรียน	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			Sig
	Un-Std. Coef	Std. Coef		
	B	Err.	Beta	
ค่าคงที่	1.471	.196		.000**
ปัจจัยด้านครู	.197	.043	.236	.000**
ค่าคงที่	1.471	.196		.000**
ปัจจัยด้านครู	.197	.043	.236	.000**
ภาวะผู้นำ	.090	.057	.104	.115
ทรัพยากรและงบประมาณฯ	.121	.047	.162	.010*
เป้าหมายโรงเรียนฯ	.090	.044	.126	.041*
ความพร้อมด้านเทคโนโลยี	-.002	.047	-.002	.970
บรรยากาศและวัฒนธรรมฯ	.024	.050	.031	.636
โครงสร้างองค์กร	.023	.053	.028	.668
เศรษฐกิจ	.062	.046	.091	.182
การเมือง	-.019	.043	-.029	.664
สังคมและวัฒนธรรม	-.060	.048	-.095	.211
เทคโนโลยี	.125	.059	.147	.035*
นโยบายรัฐและต้นสังกัด	.035	.047	.047	.460
R Square = .407, F (Sig.) =18.685(.000**)				

จากตารางที่ 16 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) = 0.407 สามารถอธิบายความแปรปรวนของ คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน ได้ร้อยละ 40.7 (F = 18.685, Sig. = .000**) แสดงว่าสมการถดถอยนี้มีความเหมาะสมในการทำนายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ปัจจัยด้านครู (Beta =.236, Sig = .000**) ทรัพยากรและงบประมาณฯ (Beta =.162, Sig =.010*), เป้าหมายโรงเรียนฯ (Beta =.126, Sig =.041*) และเทคโนโลยี (Beta =.147, Sig =.035*) และไม่พบนัยทางสถิติในตัวแปรอื่น ๆ

ปัจจัยย่อยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน ดังแสดงในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน ในระดับปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัด กาญจนบุรี ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน ใน ระดับปัจจัยย่อย	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			Sig.
	Un-Std. B	Std. Er.	Beta	
ค่าคงที่	1.382	.202		.000**
ปัจจัยด้านครู				
(ความเพียงพอของครู	.054	.029	.097	.062
คุณภาพและสมรรถนะครู	.112	.034	.180	.001**
การพัฒนาตนเองด้านนวัตกรรมของครู	.050	.036	.081	.167
ภาวะผู้นำ				
ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงฯ	.054	.035	.089	.127
ภาวะผู้นำแห่งประชาธิปไตยฯ	.010	.035	.016	.786
ภาวะผู้นำแห่งการประสานสัมพันธ์ฯ	.003	.034	.005	.933
ภาวะผู้นำแห่งการมีสติและการแก้ปัญหาฯ	.042	.034	.069	.221
ทรัพยากรและงบประมาณ				
ทรัพยากรและงบประมาณเพียงพอฯ	.066	.034	.114	.052
ทรัพยากรพร้อมและทันสมัยฯ	.009	.035	.016	.791
ความมีอิสระในการจัดสรรงบประมาณฯ	.000	.036	.000	.996
ความพร้อมด้านเทคโนโลยี				
ความทันสมัยด้านเทคโนโลยีฯ	-.008	.034	-.015	.812
การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีฯ	.018	.036	.032	.613
การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีฯ	.073	.034	.127	.032*
เป้าหมายโรงเรียนฯ				
ความชัดเจนของเป้าหมายฯ	-.027	.035	-.047	.430
การถ่ายทอดเป้าหมายฯ	-.029	.033	-.047	.379
การติดตามเป้าหมายฯ	.077	.036	.121	.036*
บรรยากาศและวัฒนธรรมฯ				
สภาพแวดล้อมเทคโนโลยีฯ	.033	.033	.060	.310
บรรยากาศเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงฯ	.017	.035	.028	.629
วัฒนธรรมรับฟังความคิดเห็นฯ	-.012	.033	-.020	.718
โครงสร้างองค์กร				
การให้อำนาจอย่างสมดุลฯ	-.045	.032	-.077	.164

ตารางที่ 17 (ต่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่
นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน ในระดับปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน นำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้าน คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน ในระดับปัจจัยย่อย	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	Un-Std.		Std.	Sig.
	B	Er.	Beta	
การแบ่งสรรงบประมาณงานเหมาะสมฯ	.053	.036	.086	.137
การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพฯ	.025	.036	.043	.481
โครงสร้างองค์กรแบบยืดหยุ่นฯ	-.031	.037	-.050	.398
เศรษฐกิจ				
เศรษฐกิจครอบครัว	.088	.034	.154	.010*
เศรษฐกิจของชุมชนใน	.002	.032	.004	.947
เวลาและกิจกรรมครอบครัวฯ	-.027	.032	-.053	.407
ความปลอดภัยในชีวิตฯ	.047	.034	.088	.159
การเมือง				
การเมืองในพื้นที่ฯ	.019	.032	.038	.546
นัการเมืองและบทบาทฯ	-.016	.033	-.030	.635
การสนับสนุนด้านการศึกษาจากการเมืองฯ	-.011	.035	-.022	.753
การเปลี่ยนแปลงทางนโยบายทางการเมือง	-.002	.034	-.004	.950
สังคมและวัฒนธรรม				
ความสัมพันธ์ครอบครัวและชุมชนฯ	-.099	.035	-.185	.005**
พื้นฐานการบริการทางสังคม	.055	.035	.104	.125
วิถีชีวิตคนในชุมชนฯ	-.017	.034	-.035	.625
ความต้องการและคาดหวังด้านการศึกษาของชุมชนฯ	-.013	.036	-.025	.719
เทคโนโลยี				
อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย	.013	.033	.025	.686
การพัฒนาความพร้อมของบุคลากรด้านเทคโนโลยีฯ	.091	.032	.172	.005**
การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศ	-.048	.034	-.092	.157
การบริหารจัดการและการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา	.049	.035	.092	.156
การพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	.022	.034	.042	.514
นโยบายรัฐและต้นสังกัด				
ทิศทางนโยบายรัฐและต้นสังกัด	-.001	.032	-.001	.979
การเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินการ	.039	.040	.066	.331
การเปลี่ยนแปลงและความชัดเจนในการดำเนินการฯ	-.014	.035	-.025	.688
ความชัดเจนและทิศทางจากหน่วยงานต้นสังกัด	-.030	.036	-.052	.403

ตารางที่ 17 (ต่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน ในระดับปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน นาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้าน คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน ในระดับปัจจัยย่อย	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)		
	Un-Std. B	Std. Er.	Sig. Beta
R = .703a, R Square = 0.493, F (Sig.) = 6.542 (.000)			
*นัยทางสถิติที่ .05, **นัยทางสถิติที่ .01			

จากตารางที่ 17 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการด้านคุณภาพทางการศึกษาของ
ผู้เรียน ผลการวิเคราะห์ ในระดับปัจจัยย่อย มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R Square) = 0.493 ที่
สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องฯ ได้ร้อยละ
49.3 (F = 6.542, Sig. = .000**) พบว่ามีปัจจัยย่อย 6 ปัจจัย ได้แก่ คุณภาพและสมรรถนะครู (Beta
= .180, Sig. = .001**) การพัฒนาความพร้อมของบุคลากรด้านเทคโนโลยีฯ (Beta = .172, Sig. =
.005**) เศรษฐฐานะครอบครัว (Beta = .154, Sig. = .010*) การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีฯ (Beta =
.127, Sig. = .032*) การติดตามเป้าหมายฯ (Beta = .121, Sig. = .036*) ความสัมพันธ์ครอบครัวและ
ชุมชนฯ (Beta = -.185, Sig. = .005**) โดยปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจาก 6 ปัจจัยข้างต้นไม่มีนัยยะ
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ว่ามีการส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการ เรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ในภาพรวม

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษาด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนในภาพรวม ดังแสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการ
จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนในภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการ ศึกษาจังหวัด กาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการ การศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษาของผู้เรียน	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)		
	Un-Std. B	Std. Err.	Sig. Beta
ค่าคงที่	.995	.176	.000**
ปัจจัยด้านครู	.253	.038	.297
ภาวะผู้นำ	.164	.051	.186

ตารางที่ 18 (ต่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนในภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัด กาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการ ศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษาของผู้เรียน	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	B	Un-Std. Err.	Std. Beta	Sig.
ทรัพยากรและงบประมาณฯ	.143	.042	.187	.001**
เป้าหมายโรงเรียนฯ	.031	.039	.042	.439
ความพร้อมด้านเทคโนโลยี	.085	.042	.105	.044*
บรรยากาศและวัฒนธรรมฯ	.064	.045	.082	.155
โครงสร้างองค์กร	.022	.048	.026	.644
เศรษฐกิจ	-.028	.042	-.040	.507
การเมือง	-.044	.039	-.068	.260
สังคมและวัฒนธรรม	-.065	.043	-.102	.127
เทคโนโลยี	.075	.053	.086	.160
นโยบายรัฐและต้นสังกัด	.090	.042	.120	.035*

R = 732, R Square = .536, F (Sig.) =31.466 (.000**)

จากตารางที่ 18 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา พบว่า R Square = 0. 536ที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผล ด้าน การคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา0 ได้ร้อยละ 53. 6(F = 31.466, Sig. = .000**) โดย พบปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านครู (Beta = .297, Sig = .000**) ภาวะผู้นำฯ (Beta = .186, Sig =.002**) ทรัพยากรและงบประมาณฯ (Beta = .187, Sig =.001**) ความพร้อมด้าน เทคโนโลยี (Beta = .105, Sig =.044) และนโยบายรัฐและต้นสังกัด (Beta = .120, Sig =.035*)

ปัจจัยย่อยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ดังแสดงในตาราง ที่ 19

ตารางที่ 19 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ในระดับปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัด กาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการ ศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษาของผู้เรียนในระดับปัจจัยย่อย	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	Un-Std.		Std.	Sig.
	B	Err.	Beta	
ค่าคงที่	1.078	0.18		.000**
ปัจจัยด้านครู				
ความเพียงพอของครู	0.082	0.03	0.15	.001**
คุณภาพและสมรรถนะครู	0.112	0.03	0.18	.000**
ค่าคงที่	1.078	0.18		.000**
ปัจจัยด้านครู				
ความเพียงพอของครู	0.082	0.03	0.15	.001**
คุณภาพและสมรรถนะครู	0.112	0.03	0.18	.000**
การพัฒนาตนเองด้านนวัตกรรมของครู	0.047	0.03	0.08	0.14
ภาวะผู้นำ				
ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงฯ	0.025	0.03	0.04	0.42
ภาวะผู้นำแห่งประชาธิปไตยฯ	0.04	0.03	0.07	0.2
ภาวะผู้นำแห่งการประสานสัมพันธ์ฯ	-0.002	0.03	-0	0.96
ภาวะผู้นำแห่งการมีสติและการแก้ปัญหา	0.075	0.03	0.12	.014*
ทรัพยากรและงบประมาณ				
ทรัพยากรและงบประมาณเพียงพอฯ	0.102	0.03	0.18	.001*
ทรัพยากรพร้อมและทันสมัยฯ	0.041	0.03	0.07	0.2
ความมีอิสระในการจัดสรรงบประมาณฯ	-0.01	0.03	-0.02	0.76
ความพร้อมด้านเทคโนโลยี				
ความทันสมัยด้านเทคโนโลยีฯ	-0.01	0.03	-0.02	0.74
การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีฯ	-0.002	0.03	-0	0.94
การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีฯ	0.014	0.03	0.02	0.65
เป้าหมายโรงเรียนฯ				
ความชัดเจนของเป้าหมายฯ	0.036	0.03	0.06	0.24
การถ่ายทอดเป้าหมายฯ	0.045	0.03	0.07	0.13
การติดตามเป้าหมายฯ	0.068	0.03	0.11	.038*
บรรยากาศและวัฒนธรรมฯ				

ตารางที่ 19 (ต่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อ
ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ในระดับปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการ ศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ในระดับปัจจัยย่อย	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	Un-Std.		Std.	Sig.
	B	Err.	Beta	
สภาพแวดล้อมเทคโนโลยีฯ	0.054	0.03	0.1	0.06
บรรยากาศเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงฯ	0.042	0.03	0.07	0.18
วัฒนธรรมรับฟังความคิดเห็นฯ	-0.037	0.03	-0.06	0.21
โครงสร้างองค์กร				
การให้อำนาจอย่างสมดุลฯ	-0.015	0.03	-0.03	0.6
การแบ่งสรรมอบหมายงานเหมาะสมฯ	0.006	0.03	0.01	0.84
การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพฯ	0.016	0.03	0.03	0.61
โครงสร้างองค์กรแบบยืดหยุ่นฯ	-0.011	0.03	-0.02	0.73
เศรษฐกิจ				
เศรษฐกิจครอบครัว	0.02	0.03	0.03	0.51
เศรษฐกิจของชุมชนใน	-0.057	0.03	-0.11	.045*
เวลาและกิจกรรมครอบครัวฯ	-0.021	0.03	-0.04	0.47
ความปลอดภัยในชีวิตฯ	0.042	0.03	0.08	0.16
การเมือง				
การเมืองในพื้นที่ฯ	0.018	0.03	0.04	0.53
นักการเมืองและบทบาทฯ	-0.032	0.03	-0.06	0.27
การสนับสนุนด้านการศึกษาจากการเมือง	0.028	0.03	0.06	0.37
การเปลี่ยนแปลงทางนโยบายทางการเมือง	-0.025	0.03	-0.05	0.41
สังคมและวัฒนธรรม				
ความสัมพันธ์ครอบครัวและชุมชนฯ	-0.038	0.03	-0.07	0.22
พื้นฐานการบริการทางสังคม	0.018	0.03	0.03	0.57
วิถีชีวิตคนในชุมชนฯ	-0.056	0.03	-0.11	0.07
ความต้องการและคาดหวังด้านการศึกษาของชุมชนฯ	0.012	0.03	0.02	0.71
เทคโนโลยี				
อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย	-0.018	0.03	-0.03	0.55
การพัฒนาความพร้อมของบุคลากรด้านเทคโนโลยีฯ	-0.03	0.03	-0.06	0.3

ตารางที่ 19 (ต่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ในระดับปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัด กาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนา นวัตกรรม การศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษาของผู้เรียนในระดับปัจจัยย่อย	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	Un-Std.		Std.	Sig.
	B	Err.	Beta	
การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศ	0.006	0.03	0.01	0.83
การบริหารจัดการและการพัฒนาเทคโนโลยีทาง การศึกษา	0.027	0.03	0.05	0.39
การพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	0.053	0.03	0.1	0.08
นโยบายรัฐและต้นสังกัด				
ทิศทางนโยบายรัฐและต้นสังกัด	-0.005	0.03	-0.01	0.87
การเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินการ	-0.003	0.04	-0.01	0.94
การเปลี่ยนแปลงและความชัดเจนในการดำเนินการฯ	0.037	0.03	0.06	0.24
ความชัดเจนและทิศทางจากหน่วยงานต้นสังกัด	0.063	0.03	0.11	.048*
R = .780, R Square = 0.608, F (Sig.) = 10.429 (.000**)				

จากตารางที่ 19 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการด้านการคิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R Square) = 0.608 ที่สามารถร่วมกัน อธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผล ได้ร้อยละ 60.8 (F = 10.429, Sig. = .000**) โดยพบว่ามี ปัจจัยย่อย 7 ปัจจัย ดังนี้ คุณภาพและสมรรถนะครู (Beta = .177, Sig. = .000*) ทรัพยากรและ งบประมาณเพียงพอ (Beta = .175, Sig. = .001*) ความเพียงพอของครู (Beta = .147, Sig. = .001**) ภาวะผู้นำแห่งการมีสติและการแก้ปัญหาฯ (Beta = .122, Sig. = .014*) ความชัดเจนและ ทิศทางจากหน่วยงานต้นสังกัด (Beta = .109, Sig. = .048*) การติดตามเป้าหมายฯ (Beta = .106, Sig. = .038*) โดยมีปัจจัยเดียวที่ส่งผลลบคือ เศรษฐฐานะของชุมชนใน (Beta = -.111, Sig. = .045*) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ดังแสดง ในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัด กาญจนบุรี ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	Un-Std.		Std.	Sig.
	B	Err.	Beta	
ค่าคงที่	0.862	0.178		.000**
ปัจจัยด้านครู	0.171	0.039	0.194	.000**
ภาวะผู้นำ	0.124	0.052	0.136	.017*
ทรัพยากรและงบประมาณ	0.206	0.043	0.261	.000**
เป้าหมายโรงเรียนฯ	0.141	0.043	0.167	.001**
ความพร้อมด้านเทคโนโลยี	0.079	0.04	0.105	.050*
บรรยากาศและวัฒนธรรม	-0.03	0.046	-0.034	0.545
โครงสร้างองค์กร	-0.06	0.049	-0.069	0.217
เศรษฐกิจ	-0.01	0.042	-0.016	0.779
การเมือง	-0.04	0.039	-0.063	0.282
สังคมและวัฒนธรรม	-0.02	0.043	-0.033	0.611
เทคโนโลยี	0.143	0.054	0.16	.008**
นโยบายรัฐและต้นสังกัด	0.125	0.043	0.16	.004**
R = 0.745, R Square = 0.555, F (Sig.) = 34.054 (.000**)				

จากตารางที่ 20 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) = 0.555 สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาได้ร้อยละ 55.5 (F = 34.054, Sig. = .000**) โดยพบว่าปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านครู (Beta =.194, Sig = .000**) ภาวะผู้นำ (Beta =.136, Sig =.017*) ทรัพยากรและงบประมาณ (Beta =.261, Sig =.000**) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี (Beta =.167, Sig =.001**) เป้าหมายโรงเรียนฯ (Beta =.105, Sig =.050*) เทคโนโลยี (Beta =.160, Sig =.008**) และนโยบายรัฐและต้นสังกัด (Beta =.160, Sig =.004**)

ปัจจัยย่อยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาศึกษาในระดับปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัด กาญจนบุรี ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา ในระดับปัจจัยย่อย	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	Un-Std.		Std.	Sig.
	B	Err.	Beta	
ค่าคงที่	0.794	0.189		.00**
ปัจจัยด้านครู				
ความเพียงพอของครู	0.05	0.027	0.086	0.063
คุณภาพและสมรรถนะครู	0.11	0.032	0.168	.001**
ภาวะผู้นำ				
ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง	-0.01	0.033	-0.017	0.739
ภาวะผู้นำแห่งประชาธิปไตย	0.044	0.033	0.07	0.18
ทรัพยากรและงบประมาณ				
ทรัพยากรและงบประมาณเพียงพอ	0.082	0.031	0.135	.010*
ความมีอิสระในการจัดสรรงบประมาณ	0.094	0.033	0.152	.005**
ความพร้อมด้านเทคโนโลยี				
การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี	0.104	0.034	0.172	.002**
เป้าหมายโรงเรียนฯ				
สภาพแวดล้อมเทคโนโลยี	0.031	0.032	0.05	0.337
บรรยากาศเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง	0.051	0.031	0.077	0.102
บรรยากาศและวัฒนธรรมฯ				
วัฒนธรรมรับฟังความคิดเห็น	-0.07	0.031	-0.107	.034*
เศรษฐกิจ				
เศรษฐกิจครอบครัว	0.001	0.031	0.002	0.974
การเมือง				
นักการเมืองและบทบาทฯ	-0.02	0.03	-0.042	0.461
การสนับสนุนด้านการศึกษาจากการเมืองฯ	-0.00	0.033	-0.004	0.951
สังคมและวัฒนธรรม				
วิถีชีวิตคนในชุมชนฯ	0.07	0.03	0.137	.029*
ความต้องการและคาดหวังด้านการศึกษาของชุมชน	-0.08	0.033	-0.143	.022*
นโยบายรัฐและต้นสังกัด				
ทิศทางนโยบายรัฐและต้นสังกัด	0	0.03	-0.001	0.991
การเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินการ	0.018	0.037	0.029	0.63

ตารางที่ 21 (ต่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาศึกษาในระดับปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ในระดับปัจจัยย่อย	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	Un-Std.		Std.	Sig.
	B	Err.	Beta	
การเปลี่ยนแปลงและความชัดเจนในการดำเนินการ	0.109	0.033	0.182	.001**

R = .776, R Square = 0.601, F (Sig.) = 10.116 (.000**)

จากตารางที่ 21 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาศึกษาระดับปัจจัยย่อย ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R Square) = 0.601 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการดำเนินการ ได้ร้อยละ 60.1 (F = 10.116, Sig = .000**) พบว่ามีปัจจัยย่อย 7 ปัจจัย ที่มีนัยสำคัญทางสถิติดังนี้ คุณภาพและสมรรถนะครู (Beta = 0.168, Sig. = 0.001**) (2) การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีฯ (Beta = 0.172, Sig. = 0.002**) ความมีอิสระในการจัดสรรงบประมาณฯ (Beta = 0.152, Sig. = 0.005**) ทรัพยากรและงบประมาณเพียงพอฯ (Beta = 0.135, Sig. = 0.010*) การเปลี่ยนแปลงและความชัดเจนในการดำเนินการฯ (Beta = 0.182, Sig. = 0.001**) วิธีชีวิตคนในชุมชนฯ (Beta = 0.137, Sig. = 0.029*) และปัจจัยลบ ได้แก่ ความต้องการและคาดหวังด้านการศึกษาของชุมชนฯ (Beta = -0.143, Sig. = 0.022*) นอกเหนือจากนั้นไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้

3.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน ดังแสดงในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีในภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	Un-Std.		Std.	Sig.
	B	Err.	Beta	
ค่าคงที่	0.949	0.197		.000**
ปัจจัยด้านครู	0.132	0.043	0.142	.002**
ภาวะผู้นำ	0.101	0.057	0.105	0.08

ตารางที่ 22 (ต่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่
นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรีในภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจังหวัด กาญจนบุรี ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนำ ร่องในการบริหารงาน	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	Un-Std.		Std.	Sig.
	B	Err.	Beta	
ทรัพยากรและงบประมาณ	0.242	0.047	0.291	.000**
เป้าหมายโรงเรียน	0.094	0.044	0.119	.033*
ความพร้อมด้านเทคโนโลยี	0.001	0.047	0.001	0.983
บรรยากาศและวัฒนธรรม	0.031	0.05	0.037	0.534
เศรษฐกิจ	-0.02	0.047	-0.02	0.724
การเมือง	-0.09	0.043	-0.13	.033*
สังคมและวัฒนธรรม	-0.01	0.048	-0.02	0.781
เทคโนโลยี	0.172	0.059	0.182	.004**
นโยบายรัฐและต้นสังกัด	0.121	0.048	0.147	.011*
R = 0.716, R Square = 0.513, F (Sig.) = 28.746 (.000**)				

จากตารางที่ 22 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการด้านด้านความเป็นอิสระของ
โรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) = 0.513 สามารถ
อธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการดำเนินการได้ร้อยละ 51.3 (F = 28.746, Sig. = .000**) โดยปัจจัยที่มีนัยทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านครู (Beta = .142, Sig = .002**) ทรัพยากรและ
งบประมาณฯ (Beta = .291, Sig = .000**) เทคโนโลยี (Beta = .182, Sig = .004**) นโยบายรัฐและ
ต้นสังกัด (Beta = .147, Sig = .011*) และการส่งผลเชิงลบของ การเมือง (Beta = -.132, Sig = .033*)

ปัจจัยย่อยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนด้านความเป็นอิสระของ
โรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน ดังแสดงในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการ
จังหวัดกาญจนบุรี ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงานในระดับปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน นาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้าน ความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน ในระดับปัจจัยย่อย	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)		
	Un-Std.	Std.	Sig.
	B	Err.	
ค่าคงที่	1.003	0.199	.000**
ปัจจัยด้านครู			

ตารางที่ 23 (ต่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่
 นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงานในระดับ
 ปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน นาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้าน ความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงานใน ระดับปัจจัยย่อย	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	Un-Std.		Std.	Sig.
	B	Err.	Beta	
ความเพียงพอของครู	-0.032	0.028	-0.052	0.262
คุณภาพและสมรรถนะครู	0.138	0.033	0.199	.000**
การพัฒนาตนเองด้านนวัตกรรมของครู	0.071	0.035	0.104	.046*
ภาวะผู้นำ				
ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง	0.071	0.035	0.105	.043*
ภาวะผู้นำแห่งประชาธิปไตย	-0.017	0.035	-0.025	0.631
ภาวะผู้นำแห่งการประสานสัมพันธ์	-0.026	0.033	-0.037	0.441
ค่าคงที่	1.003	0.199		.000**
ปัจจัยด้านครู				
ความเพียงพอของครู	-0.032	0.028	-0.052	0.262
คุณภาพและสมรรถนะครู	0.138	0.033	0.199	.000**
การพัฒนาตนเองด้านนวัตกรรมของครู	0.071	0.035	0.104	.046*
ภาวะผู้นำ				
ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง	0.071	0.035	0.105	.043*
ภาวะผู้นำแห่งประชาธิปไตย	-0.017	0.035	-0.025	0.631
ภาวะผู้นำแห่งการประสานสัมพันธ์	-0.026	0.033	-0.037	0.441
ภาวะผู้นำแห่งการมีสติและการแก้ปัญหา	0.063	0.033	0.093	0.062
ทรัพยากรและงบประมาณ				
ทรัพยากรและงบประมาณเพียงพอ	0.118	0.033	0.185	.000**
ทรัพยากรพร้อมและทันสมัย	0.085	0.035	0.132	.016*
ความมีอิสระในการจัดสรรงบประมาณ	0.072	0.035	0.11	.043*
ความพร้อมด้านเทคโนโลยี				
ความทันสมัยด้านเทคโนโลยี	-0.019	0.034	-0.031	0.578
การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี	0.103	0.036	0.16	.004**
การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี	0.016	0.034	0.025	0.631
เป้าหมายโรงเรียน				
ความชัดเจนของเป้าหมาย	0	0.034	0	0.996
การถ่ายทอดเป้าหมาย	-0.05	0.033	-0.072	0.125

ตารางที่ 23 (ต่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่
นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงานในระดับ
ปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน นาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้าน ความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงานใน ระดับปัจจัยย่อย	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	Un-Std.		Std.	Sig.
	B	Err.	Beta	
การติดตามเป้าหมาย	0.028	0.036	0.04	0.436
บรรยากาศและวัฒนธรรมฯ				
สภาพแวดล้อมเทคโนโลยี	0.033	0.032	0.054	0.306
บรรยากาศเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง	0.038	0.035	0.056	0.27
วัฒนธรรมรับฟังความคิดเห็น	-0.032	0.033	-0.05	0.321
โครงสร้างองค์กร				
การให้อำนาจอย่างสมดุล	-0.036	0.032	-0.056	0.254
การแบ่งสรรมอบหมายงานเหมาะสม	0.03	0.035	0.044	0.393
การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ	0.068	0.035	0.104	0.055
โครงสร้างองค์กรแบบยืดหยุ่น	-0.024	0.037	-0.035	0.505
เศรษฐกิจ				
เศรษฐกิจครอบครัว	-0.029	0.033	-0.046	0.382
เศรษฐกิจของชุมชนใน	-0.001	0.031	-0.003	0.964
เวลาและกิจกรรมครอบครัว	0.006	0.032	0.01	0.862
ความปลอดภัยในชีวิต	-0.031	0.033	-0.052	0.349
การเมือง				
การเมืองในพื้นที่	-0.095	0.031	-0.171	.003**
นักการเมืองและบทบาท	0.042	0.032	0.074	0.192
การสนับสนุนด้านการศึกษาจากการเมือง	0.028	0.035	0.05	0.416
การเปลี่ยนแปลงทางนโยบายทางการเมือง	-0.044	0.034	-0.074	0.196
สังคมและวัฒนธรรม				
ความสัมพันธ์ครอบครัวและชุมชน	-0.059	0.035	-0.099	0.092
พื้นฐานการบริการทางสังคม	-0.053	0.035	-0.091	0.132
วิถีชีวิตคนในชุมชน	0.039	0.034	0.072	0.255
ความต้องการและคาดหวังด้านการศึกษาของชุมชน	0.02	0.035	0.036	0.564
เทคโนโลยี				
อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย	0.008	0.033	0.014	0.8
การพัฒนาความพร้อมของบุคลากรด้านเทคโนโลยี	0.061	0.032	0.104	0.059

ตารางที่ 23 (ต่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงานในระดับ ปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียน นาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้าน ความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงานใน ระดับปัจจัยย่อย	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	Un-Std.		Std.	Sig.
	B	Err.	Beta	
การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศ	0.049	0.033	0.084	0.146
การบริหารจัดการและการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา	-0.025	0.034	-0.041	0.473
การพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	0.011	0.034	0.019	0.735
นโยบายรัฐและต้นสังกัด				
ทิศทางนโยบายรัฐและต้นสังกัด	0.021	0.032	0.033	0.506
การเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินการ	0.031	0.039	0.048	0.426
การเปลี่ยนแปลงและความชัดเจนในการดำเนินการ	0.044	0.035	0.07	0.206
ความชัดเจนและทิศทางจากหน่วยงานต้นสังกัด	0.052	0.035	0.082	0.14
R = .775, R Square = 0.600, F (Sig.) = 10.053 (.000**)				

จากตารางที่ 23 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน พบว่าสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการดำเนินการได้ร้อยละ 60.0 (R Square = 0.600, F = 10.053, Sig = .000**) พบปัจจัยย่อยที่มีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ คุณภาพและสมรรถนะครู (Beta = 0.199, Sig. = 0.000**) ทรัพยากรและงบประมาณเพียงพอ (Beta = 0.185, Sig. = 0.000**) การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี (Beta = 0.160, Sig. = 0.004**) ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง (Beta = 0.105, Sig. = 0.043) ทรัพยากรพร้อมและทันสมัย (Beta = 0.132, Sig. = 0.016*) การพัฒนาตนเองด้านนวัตกรรมของครู (Beta = 0.104, Sig. = 0.046*) ความมีอิสระในการจัดสรรงบประมาณ (Beta = 0.110, Sig. = 0.043*) และเป็นปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การเมืองในพื้นที่ (Beta = -0.171, Sig. = 0.003**)

3.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน ดังแสดงในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วนในภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัด กาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความ ร่วมมือของทุกภาคส่วน	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	B	Un-Std. Err.	Std. Beta	Sig.
ค่าคงที่	1.227	0.207		.000**
ปัจจัยด้านครู	0.137	0.045	0.153	.003**
ภาวะผู้นำ	0.162	0.06	0.176	.007**
ทรัพยากรและงบประมาณ	0.167	0.05	0.209	.001**
เป้าหมายโรงเรียน	0.019	0.046	0.025	0.68
ความพร้อมด้านเทคโนโลยี	0.071	0.05	0.083	0.152
บรรยากาศและวัฒนธรรมฯ	0.039	0.053	0.047	0.467
โครงสร้างองค์กร	0.007	0.056	0.008	0.898
เศรษฐกิจ	-0.04	0.049	-0.06	0.417
การเมือง	0.049	0.046	0.072	0.285
สังคมและวัฒนธรรม	-0.043	0.05	-0.07	0.389
เทคโนโลยี	-0.094	0.062	-0.1	0.133
นโยบายรัฐและต้นสังกัด	0.222	0.05	0.281	.000**

R = 0.645, R Square = 0.416, F (Sig.) = 19.435 (.000**)

จากตารางที่ 24 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่า R Square = 0.416 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 41.6 (F = 19.435, Sig. = .000**) โดย ปัจจัยที่มีนัยทางสถิติ ได้แก่ ทรัพยากรและงบประมาณ (Beta = 0.209, Sig. = .001**) ภาวะผู้นำ (Beta = 0.176, Sig. = .007**) ปัจจัยด้านครู (Beta = 0.153, Sig. = .003**) และ นโยบายรัฐและต้นสังกัด (Beta = 0.281, Sig. = .000**)

ปัจจัยย่อยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน ดังแสดงในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วนในระดับปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัด กาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความ ร่วมมือของทุกภาคส่วนระดับปัจจัยย่อย	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	Un-Std.		Std.	Sig.
	B	Err.	Beta	
ค่าคงที่	1.291	0.218		.000**
ความเพียงพอของครู	0.05	0.031	0.084	0.109
คุณภาพและสมรรถนะครู	-0.002	0.036	-0.003	0.958
การพัฒนาตนเองด้านนวัตกรรมของครู	0.112	0.039	0.171	.004**
ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงฯ	0.084	0.038	0.13	.028*
ภาวะผู้นำแห่งประชาธิปไตย	0.031	0.038	0.049	0.411
ภาวะผู้นำแห่งการประสานสัมพันธ์ฯ	0.026	0.036	0.039	0.476
ภาวะผู้นำแห่งการมีสติและการแก้ปัญหาฯ	0.021	0.036	0.032	0.568
ทรัพยากรและงบประมาณเพียงพอฯ	0.078	0.036	0.127	.032*
ทรัพยากรพร้อมและทันสมัย	0.029	0.038	0.047	0.448
ความมีอิสระในการจัดสรรงบประมาณฯ	0.059	0.038	0.094	0.128
ความทันสมัยด้านเทคโนโลยี	-0.055	0.037	-0.095	0.138
การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีฯ	0.055	0.039	0.09	0.154
การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี	0.023	0.037	0.038	0.529
เป้าหมายโรงเรียนฯ				
ความชัดเจนของเป้าหมายฯ	0.031	0.037	0.049	0.411
การถ่ายทอดเป้าหมายฯ	0.026	0.036	0.039	0.469
การติดตามเป้าหมายฯ	-0.003	0.039	-0.005	0.931
สภาพแวดล้อมเทคโนโลยีฯ	0.04	0.035	0.067	0.261
บรรยากาศเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงฯ	-0.067	0.038	-0.103	0.075
วัฒนธรรมรับฟังความคิดเห็น	0.054	0.035	0.087	0.127
โครงสร้างองค์กร				
การให้อำนาจอย่างสมดุลฯ	-0.044	0.034	-0.072	0.201
การแบ่งสรรมอบหมายงานเหมาะสมฯ	0.052	0.038	0.079	0.179
การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพฯ	0.013	0.038	0.02	0.743
โครงสร้างองค์กรแบบยืดหยุ่นฯ	-0.019	0.04	-0.028	0.634
เศรษฐกิจ				
เศรษฐกิจฐานครอบครัว	-0.039	0.036	-0.065	0.279

ตารางที่ 25 (ต่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วนในระดับปัจจัยย่อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของ โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความ ร่วมมือของทุกภาคส่วนระดับปัจจัยย่อย	ระดับจังหวัดกาญจนบุรี (n =340)			
	Un-Std.		Std.	Sig.
	B	Err.	Beta	
เศรษฐกิจของชุมชนใน	-0.004	0.034	-0.008	0.906
เวลาและกิจกรรมครอบครัว	-0.002	0.035	-0.005	0.944
ความปลอดภัยในชีวิต	0.03	0.036	0.052	0.408
การเมือง				
การเมืองในพื้นที่	-0.047	0.034	-0.088	0.171
นัการเมืองและบทบาท	-0.019	0.035	-0.034	0.597
การสนับสนุนด้านการศึกษาจากการเมือง	0.064	0.038	0.119	0.092
การเปลี่ยนแปลงทางนโยบายทางการเมือง	0.039	0.037	0.068	0.298
สังคมและวัฒนธรรม				
ความสัมพันธ์ครอบครัวและชุมชน	-0.034	0.038	-0.059	0.375
พื้นฐานการบริการทางสังคม	0.007	0.038	0.012	0.864
วิถีชีวิตคนในชุมชน	0.001	0.037	0.003	0.968
ความต้องการและคาดหวังด้านการศึกษาของชุมชน	-0.043	0.039	-0.079	0.268
เทคโนโลยี				
อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย	-0.028	0.036	-0.049	0.428
การพัฒนาความพร้อมของบุคลากรด้านเทคโนโลยี	0.054	0.035	0.096	0.122
การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศ	-0.051	0.036	-0.092	0.161
การบริหารจัดการและการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา	-0.039	0.037	-0.069	0.292
การพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	0.007	0.037	0.012	0.858
ทิศทางการนโยบายรัฐและต้นสังกัด	0.032	0.035	0.052	0.357
การเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินการ	0.085	0.043	0.135	.049*
การเปลี่ยนแปลงและความชัดเจนในการดำเนินการ	0.071	0.038	0.117	0.061
ความชัดเจนและทิศทางจากหน่วยงานต้นสังกัด	0.025	0.038	0.041	0.514

R = .695, R Square = 0.483, F (Sig.) = 6.265 (.000**)

จากตารางที่ 25 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน พบว่า R Square = 0.483 สามารถอธิบายความแปรปรวนของ

ประสิทธิผลการดำเนินการได้ร้อยละ 48.3 ($F = 6.265$, $Sig. = .000^{**}$) พบว่ามีปัจจัยย่อยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองด้านนวัตกรรมของครู ($Beta = 0.171$, $Sig. = 0.004^{**}$) ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงฯ ($Beta = 0.130$, $Sig. = 0.028^*$) ทรัพยากรและงบประมาณเพียงพอฯ ($Beta = 0.127$, $Sig. = 0.032^*$) การเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินการ ($Beta = 0.135$, $Sig. = 0.049^*$) โดยปัจจัยอื่นๆ ไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลขั้นตอนที่ 3 ระดับและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

จากขั้นตอนก่อนหน้า ผู้วิจัยได้นำเสนอปัจจัยภายใน 7 ปัจจัยและปัจจัยภายนอก อีก 5 ปัจจัย รวม 12 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยปัจจัยดังกล่าวได้มาจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงการสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อใช้ในการตรวจสอบอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการดำเนินงานของโรงเรียนนำร่องในบริบทพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ต่อมาในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำปัจจัยทั้ง 12 ปัจจัยเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์เชิงสถิติด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อพิจารณาว่าปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Standardized Coefficient Beta) และค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) ควบคู่กับค่าสัมประสิทธิ์การตัดสิ้นใจ (R Square)

ผลการวิเคราะห์พบว่า จากปัจจัยเริ่มต้นจำนวน 12 ปัจจัย มีเพียง 7 ปัจจัยที่ยังคงมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยทั้ง 7 นี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ผ่านการคัดกรองจากกระบวนการวิเคราะห์เชิงประจักษ์แล้ว กล่าวคือ เป็นปัจจัยที่ไม่ได้พิจารณาเพียงจากแนวคิดหรือการทบทวนวรรณกรรมเท่านั้น แต่เป็นปัจจัยที่ได้รับการยืนยันด้วยข้อมูลเชิงสถิติว่า สามารถอธิบายหรือทำนายประสิทธิผลของการดำเนินงานของโรงเรียนนำร่องได้จริง

ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญ 7 ปัจจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ ได้แก่ 1) การพัฒนาครู 2) ทรัพยากรและงบประมาณ 3) ภาวะผู้นำผู้บริหาร 4) การกำหนดเป้าหมาย 5) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี 6) นโยบายรัฐและต้นสังกัด และ 7) ปัจจัยเทคโนโลยี ปัจจัยเหล่านี้เป็นผลจากการคัดเลือกด้วยเกณฑ์ทางสถิติจากแบบจำลองการถดถอยพหุคูณ ทำให้ได้ชุดปัจจัยที่มีน้ำหนักอิทธิพลเด่นชัดและเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการสร้างร่างแนวทางเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีต่อไป

ผลสรุปขั้นตอนที่ 3 ปัจจัยและระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ก่อนที่จะดำเนินการร่างแนวทางในขั้นตอนที่ 4 โดยสรุปดังแสดงในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 สรุปประเด็นปัจจัยและระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ปัจจัย	ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 2	ค่า Beta	ระดับ ความสำคัญ
1. ปัจจัยด้านครู (การพัฒนาครู)	<ul style="list-style-type: none"> ส่งผลต่อประสิทธิผลทุกด้าน ปัจจัยสำคัญอันดับ 1 มีผลทุกขนาดโรงเรียน 	0.238**	ความสำคัญสูง มาก
2. ทรัพยากรและ งบประมาณ	<ul style="list-style-type: none"> ส่งผลต่อประสิทธิผลทุกด้าน โรงเรียนกลางต้องการมากที่สุด เป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญ 	0.263**	ความสำคัญสูง มาก
3. ภาวะผู้นำ ผู้บริหาร	<ul style="list-style-type: none"> ส่งผลต่อประสิทธิผลในภาพรวม สำคัญโรงเรียนขนาดใหญ่ เน้นการแก้ปัญหาและตัดสินใจ 	0.166**	ระดับ ความสำคัญสูง
4. การกำหนด เป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเล็กและกลางต้องเสริม ผลกระทบน้อยที่สุด 	0.098*	ระดับ ความสำคัญปาน กลาง
5. ปัจจัยความพร้อม ด้านเทคโนโลยี	<ul style="list-style-type: none"> สมรรถนะทางเทคโนโลยี ความต้องการสมรรถนะทางเทคโนโลยี กลไกความร่วมมือพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีของบุคลากร 	0.108*	ระดับ ความสำคัญปาน กลาง-สูง
6. นโยบายรัฐและ ต้นสังกัด	<ul style="list-style-type: none"> ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสูงสุด โรงเรียนกลางได้รับผลกระทบมาก เป็นกรอบการทำงาน 	0.179**	ระดับ ความสำคัญสูง
7. ปัจจัยเทคโนโลยี	<ul style="list-style-type: none"> สำคัญโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน เป็นเครื่องมือสนับสนุน 	0.111*	ระดับ ความสำคัญปาน กลาง-สูง

จากตารางที่ 26 ปัจจัยและระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี สามารถอธิบายตามลำดับได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านครู (การพัฒนาครู) เป็นปัจจัยสำคัญอันดับ 1 มีค่า Beta = 0.238** อยู่ในระดับความสำคัญสูงมาก ส่งผลต่อประสิทธิผลทุกด้าน แนวทางการพัฒนาแบ่งตามขนาดโรงเรียน คือ เน้นการพัฒนาสมรรถนะพื้นฐาน การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และเน้นนวัตกรรมและงานวิจัย

2. ทรัพยากรและงบประมาณ ปัจจัยด้านทรัพยากรและงบประมาณมีค่า Beta = 0.263** อยู่ในระดับความสำคัญสูงมาก ส่งผลต่อประสิทธิผลทุกด้าน โดยโรงเรียนขนาดกลางมีความต้องการมากที่สุด และเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญ แนวทางเฉพาะตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเล็กเน้นการระดมทรัพยากรจากภาคเอกชน โรงเรียนกลางเน้นการจัดสรรอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ภาวะผู้นำผู้บริหาร มีค่า Beta = 0.166** (โรงเรียนใหญ่ = 0.250**) อยู่ในความสำคัญสูง ส่งผลต่อประสิทธิผลในภาพรวม โดยเน้นการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การใช้ข้อมูลเป็นฐาน และการมีวิสัยทัศน์และจัดการการเปลี่ยนแปลง

4. การกำหนดเป้าหมาย มีค่า Beta = 0.098* อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ที่ต้องการการเสริมสร้าง โดยมีผลกระทบน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยอื่น แนวทางการพัฒนา ได้แก่ เน้นการถ่ายทอดเป้าหมายให้ชัดเจน และเน้นการติดตามและประเมิน

5. ปัจจัยความพร้อมด้านเทคโนโลยี มีค่า Beta = 0.108* อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางเทคโนโลยี ความต้องการสมรรถนะทางเทคโนโลยี และกลไกความร่วมมือพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีของบุคลากร และต้องพัฒนาให้เป็นต้นแบบแนวทางความพร้อมสำหรับโรงเรียน

6. นโยบายรัฐและต้นสังกัด มีค่า Beta = 0.179** (โรงเรียนกลาง = 0.293**) อยู่ในระดับความสำคัญสูง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสูงสุด โดยโรงเรียนกลางได้รับผลกระทบมากที่สุด และทำหน้าที่เป็นกรอบการทำงาน แนวทางการดำเนินการที่เน้นการทำความเข้าใจนโยบาย การปรับแผนให้สอดคล้อง และการมีต้นแบบโรงเรียนนวัตกรรม

7. ปัจจัยเทคโนโลยี มีค่า Beta = 0.111* (โรงเรียนใหญ่ = 0.281**) อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง-สูง มีความสำคัญโดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและเป็นเครื่องมือสนับสนุน แนวทางการพัฒนา เน้นการเข้าถึงเทคโนโลยี การใช้เพื่อการเรียนรู้ และเน้นด้านเทคโนโลยีขั้นสูง

โดยประเด็นเหล่านี้ นำสู่การสร้างร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม ระดับจังหวัดกาญจนบุรีต่อไป

สรุปผลสมมติฐานการวิจัย

จากผลการศึกษาศึกษาสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	สรุปผล
1 ปัจจัยภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมกาญจนบุรี	ปัจจัยภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกที่ Beta = 0.721 กับภาพรวมประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมกาญจนบุรี	ยอมรับสมมติฐาน
2 ปัจจัยภายนอกโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมกาญจนบุรี	ปัจจัยภายนอกโรงเรียนไม่พบความสัมพันธ์กับภาพรวมประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมกาญจนบุรี	ปฏิเสธสมมติฐาน
3 ปัจจัยภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมกาญจนบุรีได้	การส่งผลของปัจจัยภายในโรงเรียนและปัจจัยภายนอกโรงเรียนที่ส่งผลต่อภาพรวมประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี พบค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square = 0.580, F = 233.127, Sig. = .000**) สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการดำเนินการฯ ได้ร้อยละ 58.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05	ยอมรับสมมติฐาน

จากตารางที่ 27 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ว่า “ยอมรับสมมติฐาน” (1) ปัจจัยภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมกาญจนบุรี และ (3) ปัจจัยภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมกาญจนบุรีได้ และ “ปฏิเสธสมมติฐาน” (2) ปัจจัยภายนอกโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมกาญจนบุรี ได้อย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 4 แนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

4.1 ร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม ระดับจังหวัดกาญจนบุรี

จากการศึกษาก่อนหน้า พบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมระดับจังหวัดกาญจนบุรี โดยการพิจารณาจากน้ำหนักประกอบปัจจัยจากสูงไปหาต่ำในแต่ละปัจจัย นำมาร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมระดับจังหวัดกาญจนบุรี ดังแสดงในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมระดับจังหวัดกาญจนบุรี

แนวทาง	ปัจจัย	แนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา	น้ำหนักประกอบปัจจัย
1	ปัจจัยด้าน ทรัพยากรและ งบประมาณ	1.1 ประเด็นความเพียงพอของทรัพยากรและงบประมาณ แนวทางการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิผล ได้แก่ (1) จัดทำแผนบริหารทรัพยากรประจำปีโดยอิงข้อมูลความต้องการจริงของครูและนักเรียน พร้อมกำหนดลำดับความสำคัญ (2) จัดตั้งระบบติดตามและประเมินการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ เพื่อให้มั่นใจว่าการใช้จ่ายมีประสิทธิภาพสูงสุด (3) จัดหาทรัพยากรการเรียนรู้แบบดิจิทัลและสื่อการสอนที่ทันสมัย เพื่อรองรับการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม (4) วางระบบบำรุงรักษาทรัพยากรอย่างต่อเนื่องเพื่อยืดอายุการใช้งานและลดค่าใช้จ่ายระยะยาว	0.174
		1.2 ประเด็นความสามารถในการระดมทรัพยากรและงบประมาณ แนวทางการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิผล ได้แก่ (1) หาแหล่งทรัพยากรการระดมทุนจากภาคเอกชน องค์กร ชุมชน และศิษย์เก่า เช่น โครงการ CSR, กิจกรรมการกุศล (2) พัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการรับบริจาค ที่ง่ายต่อการเข้าถึงและแบ่งปัน (3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย หน่วยงานวิจัย และองค์กรเอกชน เพื่อรับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์ และองค์ความรู้ (4) พัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อระดมทรัพยากร	0.174
2	ปัจจัยด้านครู	2.1 ประเด็นปัญหาด้านคุณภาพและสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู แนวทางการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิผล ได้แก่	0.169

ตารางที่ 28 ร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมระดับจังหวัดกาญจนบุรี

แนวทาง	ปัจจัย	แนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา	น้ำหนักประกอบปัจจัย
		(1) สสำรวจความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะของครูที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นโรงเรียนนวัตกรรม (2) จัดทำแผนพัฒนาครูตามความต้องการจากการสำรวจ	
		(3) จัดกิจกรรมตามแผน (4) กำกับติดตามและประเมินสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง	
		2.2 ประเด็นการพัฒนาครูในการสร้างผลงานทางนวัตกรรม แนวทางการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิผล ได้แก่	0.113
		(1) จัดทำแผนพัฒนาตนเองของครู (Teacher Self-Development Plan) เน้นการสร้างผลงานนวัตกรรมการสอนและสื่อการเรียนรู้ (2) จัดเวทีนำเสนอผลงานนวัตกรรมของครูภายในโรงเรียนและในเครือข่ายโรงเรียนนาร่อง (3) ส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมอบรม/สัมมนา/ประกวดผลงานนวัตกรรมทางการสอนในระดับเขต จังหวัด และประเทศ (4) จัดระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านนวัตกรรมและการสอน (5) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการสร้างและพัฒนา นวัตกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง	
		2.3. ประเด็นความเพียงพอของครูต่อจำนวนนักเรียน แนวทางการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิผล ได้แก่	0.083
		(1) จัดทำแผนวิเคราะห์ภาระงานสอน (Teaching Load Analysis) เพื่อประเมินความเพียงพอของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (2) เสนอขออัตรากำลังครูเพิ่มจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เพียงพอกับสัดส่วนนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน (3) จัดหาครูอาสาสมัครจากชุมชน หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมาเป็น "ครูพิเศษ" ในหัวข้อที่ขาดแคลน (4) ปรับระบบการบริหารบุคลากรภายในให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (5) ใช้แหล่งทรัพยากรภายนอกเพื่อลดความขาดแคลนครู (6) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อทดแทนความต้องการครู (7) พัฒนาคคลังวิดีโอบทเรียนออนไลน์ (Video Lesson Bank) โดยครูผู้เชี่ยวชาญภายในโรงเรียน สำหรับใช้ในกรณีที่ขาดครูหรือสำหรับการทบทวนของนักเรียน	

ตารางที่ 28 ร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมระดับจังหวัดกาญจนบุรี

แนวทาง	ปัจจัย	แนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา	น้ำหนักประกอบปัจจัย
3	ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร	3.1 ประเด็นความสามารถในการแก้ปัญหาของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหาร แนวทางการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิผล ได้แก่ (1) ใช้ระบบการบริหารโดยใช้ข้อมูลเป็นฐานในการคิดและตัดสินใจ (2) ใช้หลักของการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อระดมความคิดเห็นในการตัดสินใจ (3) ใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ในการร่วมวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอน	0.166
4	ปัจจัยการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	4.1 ประเด็นการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน แนวทางการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิผล ได้แก่ (1) ศึกษานโยบายจากหน่วยเหนือให้เกิดความชัดเจนเพื่อกำหนดเป้าหมาย (2) จัดประชุมร่วมเพื่อกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ให้สอดคล้องกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (3) กำหนดตัวชี้วัดที่เป็นไปตามเป้าหมายของการประชุมร่วมกันอย่างชัดเจน (4) จัดทำระบบติดตาม ตรวจสอบ และประเมินความก้าวหน้าเป็นระยะ พร้อมรายงานผลต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน	0.098
5	ปัจจัยความพร้อมด้านเทคโนโลยี	5.1 ประเด็นการพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง แนวทางการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิผล ได้แก่ (1) สำรวจความต้องการสมรรถนะทางเทคโนโลยีของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (ต้องการสมรรถนะอะไร และระดับใด) (2) จัดกิจกรรมพัฒนาตามเป้าหมายความต้องการสมรรถนะทางเทคโนโลยีของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (3) สร้างกลไกความร่วมมือด้านพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีของบุคลากรกับภาคส่วนต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัย หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน	0.108

ตารางที่ 28 ร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมระดับจังหวัดกาญจนบุรี

แนวทาง	ปัจจัย	แนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา	น้ำหนักประกอบปัจจัย
6	ปัจจัยนโยบายรัฐและต้นสังกัด	<p>6.1 ประเด็นแนวทางด้านนโยบายรัฐและต้นสังกัด แนวทางการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิผล ได้แก่</p> <p>(1) สำนวจความสอดคล้องและความชัดเจนการดำเนินการโครงการกับนโยบายรัฐและต้นสังกัด (ช่องว่างเพื่อการพัฒนา) (2) วางแผนเพื่อการพัฒนาให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบายรัฐและต้นสังกัด (3) จัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติ (SOP) ในการปรับแผนงานของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายใหม่อย่างเป็นขั้นตอน (4) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการโครงการตามนโยบายรัฐและต้นสังกัด (5) ติดตามและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐและต้นสังกัดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับแผนและกลยุทธ์การดำเนินงานให้สอดคล้องกับทิศทางใหม่ๆ (6) จัดประชุมหรืออบรมเพื่อให้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายที่เปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่อการดำเนินงาน</p>	0.179
7	ปัจจัยทางเทคโนโลยี	<p>7.1 ประเด็นการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี แนวทางการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิผล ได้แก่</p> <p>(1) ผู้บริหารวางวิสัยทัศน์เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี (2) วางภารกิจและพันธกิจเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น พัฒนาอุปกรณ์ เทคโนโลยี และสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย (3) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง (4) สนับสนุนการสร้างสรรคกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีประยุกต์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน (5) ติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการบริหารและการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของโรงเรียน</p>	0.111

จากตารางที่ 28 แนวทางการพัฒนาโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย 7 แนวทาง ตามนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่

1. แนวทางด้านทรัพยากรและงบประมาณ ประกอบด้วย 1.1 ความเพียงพอของทรัพยากรและงบประมาณ และ 1.2 ประเด็นปัญหาเรื่องความสามารถในการระดมทรัพยากรและงบประมาณ
2. แนวทางการพัฒนาครู ประกอบด้วย 2.1 ประเด็นปัญหาด้านคุณภาพและสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู 2.2 ประเด็นการพัฒนาครูในการสร้างผลงานทางนวัตกรรม และ 2.3. ประเด็นความเพียงพอของครูต่อจำนวนนักเรียน
3. แนวทางด้านภาวะผู้นำผู้บริหาร ประกอบด้วย 3.1 ประเด็นเรื่องความสามารถในการแก้ปัญหาของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหาร
4. แนวทางการกำหนดเป้าหมาย ประกอบด้วย 4.1 ประเด็นปัญหาเรื่องการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน
5. แนวทางด้านความพร้อมเทคโนโลยี ได้แก่ 5.1 ประเด็นการพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง
6. แนวทางด้านนโยบายรัฐและต้นสังกัด ได้แก่ 6.1 ประเด็นการดำเนินการโครงการตามการเปลี่ยนแปลงของนโยบายรัฐและต้นสังกัด
7. แนวทางด้านปัจจัยเทคโนโลยี ได้แก่ 7.1 ประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

4.2 ประเมินแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรมระดับจังหวัดกาญจนบุรี

การประเมินแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรมจังหวัดกาญจนบุรี ใช้เทคนิคการประเมินแนวทางด้วยคำถามแบบมีโครงสร้างเป็นเทคนิคที่ต้องอาศัยความรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์และองค์ความรู้ต่างๆ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้งานโดยตรง ด้วยกระบวนการและวิธีการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ สามารถนำมาใช้ในการปรับหรือพัฒนาแนวคิดหรือประเมินผลงานให้สมบูรณ์มีเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ (4) เพื่อศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรมจังหวัดกาญจนบุรี

การคำนวณคะแนนรวมประเมิน (1) ความเหมาะสม (Appropriateness) (2) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และ (3) ความเป็นประโยชน์ (Utility/Benefit) ตามแนวคิด Likert Scale Assessment ที่ใช้มาตรวัดแบบช่วงระดับ (3 ระดับ: มาก = 5 คะแนน / กลาง = 3 คะแนน/ น้อย = 1 คะแนน) ในการแปลผลเชิงคุณภาพจากข้อมูลเชิงปริมาณ และจำแนกแนวทางเป็น กลุ่มแนวทางที่มีศักยภาพสูง: คะแนนเฉลี่ยทุกมิติ ≥ 4.00 กลุ่มแนวทางที่มีศักยภาพปานกลาง: คะแนนเฉลี่ย 3.00-3.99 ในบางมิติ และกลุ่มแนวทางที่ต้องปรับปรุง: คะแนนเฉลี่ย < 3.00 ในมิติสำคัญ

ตารางที่ 29 ผลการประเมิน แนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของ
โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมระดับจังหวัดกาญจนบุรี

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงานเพื่อ เพิ่มประสิทธิผลของ สถานศึกษา	คะแนนเฉลี่ย					อันดับ
		ความ เหมาะสม	ความ เป็นไปได้	ความเป็น ประโยชน์	รวม	จำแนก แนวทาง	
1	1.1 ความเพียงพอของ ทรัพยากรและงบประมาณ	4.24	3.89	4.42	4.19	ศักยภาพ ปานกลาง	8
	(1) จัดทำแผนบริหารทรัพยากร ประจำปีโดยอิงข้อมูลความ ต้องการจริงของครูและนักเรียน พร้อมกำหนดลำดับความสำคัญ	4.33	4.56	4.56	4.48	แนวทางที่มี ศักยภาพสูง	8.1
	(2) จัดตั้งระบบติดตามและ ประเมินการใช้ทรัพยากรและ งบประมาณ เพื่อให้มั่นใจว่าการ ใช้จ่ายมีประสิทธิภาพสูงสุด	3.89	3.89	4.56	4.11	ศักยภาพ ปานกลาง	
	(3) สำรวจและปรับปรุง โครงสร้างพื้นฐาน (ห้องเรียน, อุปกรณ์การเรียน, เทคโนโลยี สารสนเทศ) ให้เพียงพอต่อ จำนวนผู้เรียนและกิจกรรมการ เรียนรู้	4.56	3.89	4.11	4.19	ศักยภาพ ปานกลาง	8.2
	(4) จัดหาทรัพยากรการเรียนรู้ แบบดิจิทัลและสื่อการสอนที่ ทันสมัย เพื่อรองรับการเรียนรู้ เชิงนวัตกรรม	4.33	3.67	4.33	4.11	ศักยภาพ ปานกลาง	
	(5) วางระบบบำรุงรักษา ทรัพยากรอย่างต่อเนื่องเพื่อยืด อายุการใช้งานและลดค่าใช้จ่าย ระยะยาว	4.11	3.44	4.56	4.04	ศักยภาพ ปานกลาง	
	1.2 ประเด็นปัญหาเรื่อง ความสามารถในการระดม ทรัพยากรและงบประมาณ แนวทางการดำเนินการ	4.39	3.91	4.44	4.25	ศักยภาพ ปานกลาง	7
	(1) หาแหล่งทรัพยากรระดม ทุนจากภาคเอกชน องค์กร ชุมชน และศิษย์เก่า เช่น โครงการ CSR, กิจกรรมการ กุศล	4.33	3.89	4.56	4.26	ศักยภาพ ปานกลาง	7.4

ตารางที่ 29 ผลการประเมิน แนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมระดับจังหวัดกาญจนบุรี

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา	คะแนนเฉลี่ย					อันดับ
		ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความเป็นประโยชน์	รวม	จำแนกแนวทาง	
	(2) พัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการรับบริจาค ที่ง่ายต่อการเข้าถึงและแบ่งปัน	4.33	3.67	4.56	4.19	ศักยภาพปานกลาง	
	(3) จัดกิจกรรม Open House หรือ Education Fair เพื่อแสดงศักยภาพและความสำเร็จของโรงเรียน สร้างความน่าเชื่อถือและดึงดูดการสนับสนุน	4.56	4.56	4.33	4.48	แนวทางที่มีศักยภาพสูง	7.1
	(4) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย หน่วยงานวิจัย และองค์กรเอกชน เพื่อรับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์ และองค์ความรู้	4.56	3.67	4.56	4.26	ศักยภาพปานกลาง	7.2
	(5) พัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อระดมทรัพยากร	4.56	3.89	4.33	4.26	ศักยภาพปานกลาง	7.3
	(6) จัดกิจกรรมนำมาซึ่งรายได้ เช่น ตลาดนัดวิชาการ, งานวิจัยเชิงพาณิชย์, การจำหน่ายสินค้าหรือบริการจากโครงการเรียนรู้ของนักเรียน	4.00	3.78	4.33	4.04	ศักยภาพปานกลาง	
2	2.1 ประเด็นปัญหาด้านคุณภาพและสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู แนวทางการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิผล	4.67	4.11	4.56	4.44	แนวทางที่มีศักยภาพสูง	2
	(1) สำรวจความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะของครูที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความเป็นโรงเรียนนวัตกรรม	4.78	4.33	4.56	4.56	แนวทางที่มีศักยภาพสูง	2.1
	(2) จัดทำแผนพัฒนาครูตามความต้องการจากการสำรวจ	4.78	4.11	4.78	4.56	แนวทางที่มีศักยภาพสูง	2.2
	(3) จัดกิจกรรมตามแผน	4.56	4.11	4.56	4.41	แนวทางที่มีศักยภาพสูง	2.3

ตารางที่ 29 ผลการประเมิน แนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมระดับจังหวัดกาญจนบุรี

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา	คะแนนเฉลี่ย					อันดับ
		ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความเป็นประโยชน์	รวม	จำแนกแนวทาง	
	(4) กำกับติดตามและประเมินสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง	4.56	3.89	4.33	4.26	ศกยภาพปานกลาง	
	2.2 ประเด็นการพัฒนาครูในการสร้างผลงานทางนวัตกรรม	4.56	3.76	4.51	4.27	ศกยภาพปานกลาง	5
	แนวทางการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิผล						
	(1) จัดทำแผนพัฒนาตนเองของครู (Teacher Self-Development Plan) เน้นการสร้างผลงานนวัตกรรมการสอนและสื่อการเรียนรู้	4.78	4.11	4.78	4.56	แนวทางที่มีศกยภาพสูง	5.1
	(2) จัดเวทีนำเสนอผลงานนวัตกรรมของครูภายในโรงเรียนและในเครือข่ายโรงเรียนนาร่อง	4.11	3.44	4.56	4.04	ศกยภาพปานกลาง	
	(3) ส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมอบรม/สัมมนา/ประกวดผลงานนวัตกรรมทางการสอนในระดับเขต จังหวัด และประเทศ	4.78	3.67	4.33	4.26	ศกยภาพปานกลาง	
	(4) จัดระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านนวัตกรรมและการสอน	4.33	3.44	4.33	4.04	ศกยภาพปานกลาง	
	(5) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการสร้างและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง	4.78	4.11	4.56	4.48	แนวทางที่มีศกยภาพสูง	5.2
	2.3. ประเด็นความเพียงพอของครูต่อจำนวนนักเรียน	4.43	3.70	4.62	4.25	ศกยภาพปานกลาง	6
	(1) จัดทำแผนวิเคราะห์ภาระงานสอน (Teaching Load Analysis) เพื่อประเมินความเพียงพอของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.78	4.11	4.78	4.56	แนวทางที่มีศกยภาพสูง	6.1

ตารางที่ 29 ผลการประเมิน แนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการระดับจังหวัดกาญจนบุรี

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา	คะแนนเฉลี่ย					อันดับ
		ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความเป็นประโยชน์	รวม	จำแนกแนวทาง	
	(2) เสนอขออัตรากำลังครูเพิ่มจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เพียงพอกับสัดส่วนนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน	4.33	3.89	4.78	4.33	ศักยภาพปานกลาง	6.2
	(3) จัดหาครูอาสาสมัครจากชุมชน หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมาเป็น "ครูพิเศษ" ในหัวข้อที่ขาดแคลน	4.33	3.00	4.78	4.04	ศักยภาพปานกลาง	
	(4) ปรับระบบการบริหารบุคลากรภายในให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	4.78	3.67	4.56	4.33	ศักยภาพปานกลาง	6.3
	(5) ใช้แหล่งทรัพยากรภายนอกเพื่อลดความขาดแคลนครู	3.89	3.44	4.56	3.96	ศักยภาพปานกลาง	
	(6) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อทดแทนความต้องการครู	4.56	3.89	4.33	4.26	ศักยภาพปานกลาง	6.4
3	3.1 ประเด็นเรื่องความสามารถในการแก้ปัญหาของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหาร	4.85	4.11	4.70	4.5	แนวทางที่มีศักยภาพสูง	1
	(1) ใช้ระบบการบริหารโดยใช้ข้อมูลเป็นฐานในการคิดและตัดสินใจ	5.00	4.33	4.78	4.70	แนวทางที่มีศักยภาพสูง	1.1
	(2) ใช้หลักของการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อระดมความคิดเห็นในการตัดสินใจ	5.00	3.89	4.78	4.56	ศักยภาพปานกลาง	1.2
4	4.1 ประเด็นปัญหาเรื่องกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	4.67	3.94	4.56	4.39	ศักยภาพปานกลาง	4
	(1) ศึกษานโยบายจากหน่วยเหนือให้เกิดความชัดเจนเพื่อกำหนดเป้าหมาย	4.78	4.11	4.56	4.48	แนวทางที่มีศักยภาพสูง	4.3
	(2) จัดประชุมร่วมเพื่อกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และ	5.00	4.11	4.56	4.56	แนวทางที่มีศักยภาพสูง	4.1

ตารางที่ 29 ผลการประเมิน แนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมระดับจังหวัดกาญจนบุรี

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา	คะแนนเฉลี่ย					อันดับ
		ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความเป็นประโยชน์	รวม	จำแนกแนวทาง	
	ชุมชน ให้สอดคล้องกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา						
	(3) กำหนดตัวชี้วัดที่เป็นไปตามเป้าหมายของการประชุมร่วมกันอย่างชัดเจน	5.00	4.11	4.56	4.56	แนวทางที่มีศักยภาพสูง	4.2
5	5.1 ประเด็นการพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง	4.48	3.67	4.56	4.23	ศักยภาพปานกลาง	
	(1) สำรวจความต้องการสมรรถนะทางเทคโนโลยีของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (ต้องการสมรรถนะอะไร และระดับใด)	4.33	3.44	4.33	4.04	ศักยภาพปานกลาง	
	(2) สร้างกลไกความร่วมมือด้านพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีของบุคลากรกับภาคส่วนต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัย หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน	4.56	3.67	4.56	4.26	ศักยภาพปานกลาง	
6	6.1 ประเด็นการดำเนินการโครงการตามการเปลี่ยนแปลงของนโยบายรัฐและต้นสังกัด	4.19	3.48	4.19	3.95	ศักยภาพปานกลาง	
	(1) สำรวจความสอดคล้องและความชัดเจนการดำเนินการโครงการกับนโยบายรัฐและต้นสังกัด (ช่องว่างเพื่อการพัฒนา)	3.89	3.22	4.33	3.81	ศักยภาพปานกลาง	
	(2) วางแผนเพื่อการพัฒนาให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบายรัฐและต้นสังกัด	4.56	3.67	4.56	4.26	ศักยภาพปานกลาง	
	(3) จัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติ (SOP) ในการปรับแผนงานของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายใหม่อย่างเป็นขั้นตอน	3.89	3.44	3.89	3.74	ศักยภาพปานกลาง	

ตารางที่ 29 ผลการประเมิน แนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมระดับจังหวัดกาญจนบุรี

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา	คะแนนเฉลี่ย				อันดับ	
		ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความเป็นประโยชน์	รวม		
	(4) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการโครงการตามนโยบายรัฐและต้นสังกัด	4.33	3.67	4.33	4.11	ศกยภาพปานกลาง	
7	7.1 ประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี	4.42	4.07	4.60	4.36	แนวทางที่มีศกยภาพสูง	3
	(1) ผู้บริหารวางวิสัยทัศน์เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี	4.56	4.33	4.78	4.56	แนวทางที่มีศกยภาพสูง	3.1
	(2) กำหนดภารกิจและพันธกิจเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น พัฒนาอุปกรณ์ เทคโนโลยี และสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย	4.33	3.89	4.56	4.26	ศกยภาพปานกลาง	
	(3) ส่งเสริมและพัฒนาศกยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง	4.33	4.11	4.56	4.33	แนวทางที่มีศกยภาพสูง	3.3
	(4) สนับสนุนการสร้างสรรคกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีประยุกต์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน	4.56	4.11	4.56	4.41	แนวทางที่มีศกยภาพสูง	3.2
	(5) ติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการบริหารและการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของโรงเรียน	4.33	3.89	4.56	4.26	ศกยภาพปานกลาง	

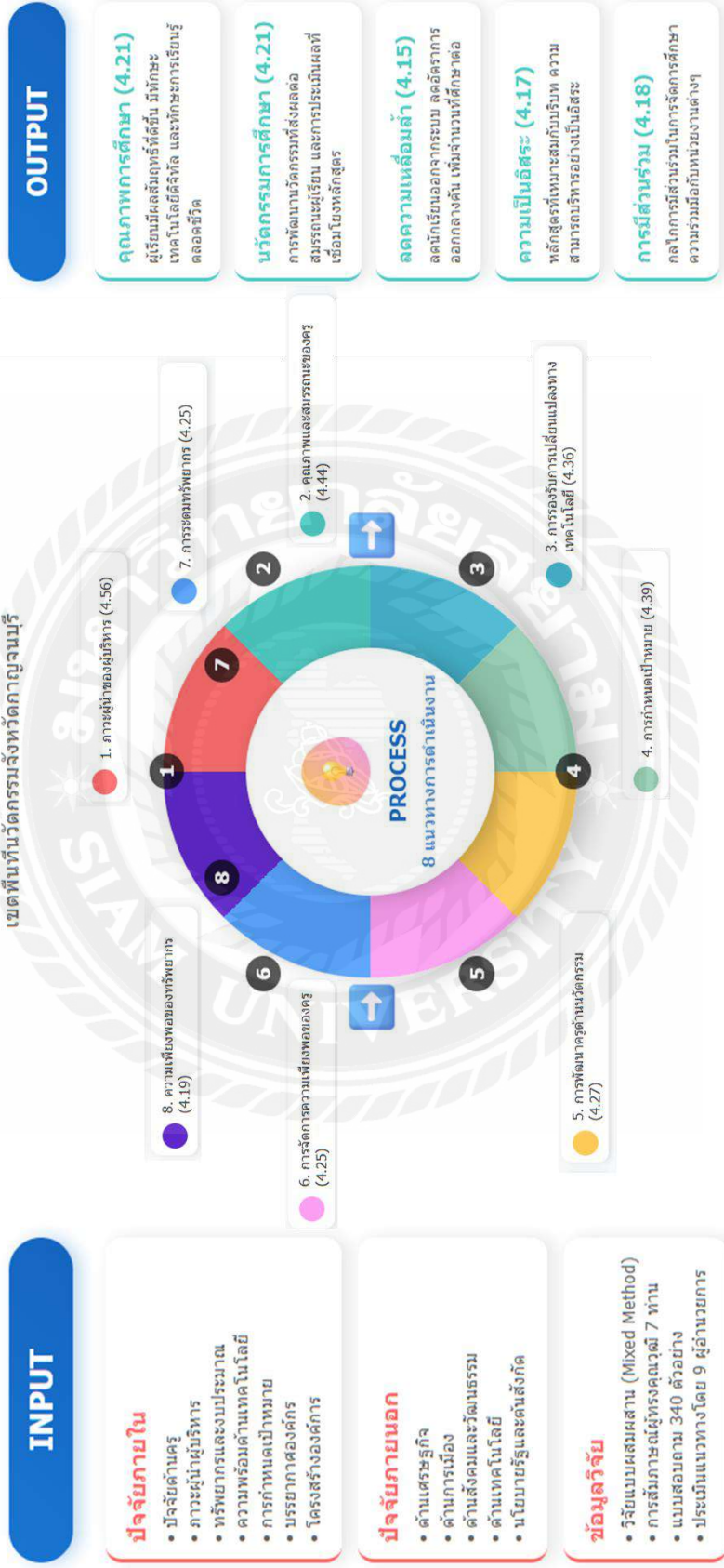
ผลการประเมินแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม ได้ให้ภาพที่ชัดเจนว่า กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนนาร่องฯ ให้ความสำคัญสูงสุดกับปัจจัยที่สามารถควบคุมและบริหารจัดการได้จากภายใน โดยเริ่มต้นจากการพัฒนา “คน” คือ ผู้นำและครู จากนั้นจึงกำหนด “ทิศทางการ” ที่ชัดเจนผ่าน เป้าหมายและการใช้วิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีแนวทางที่ได้รับการประเมินและจัดลำดับเหล่านี้จึงเปรียบเสมือนแผนที่นำทางเชิงกลยุทธ์ ที่มีทั้งความ

สอดคล้องกับหลักการวิชาการและผ่านการตรวจสอบจากมุมมองของผู้ปฏิบัติงานจริง ทำให้สามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการส่งเสริมและสนับสนุนโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ให้บรรลุประสิทธิผลตามเป้าหมายได้อย่างแท้จริง ผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบแนวทางเป็นภาพสรุป ดังแสดงในภาพที่ 3

แบบจำลองการเพิ่มประสิทธิภาพโรงเรียนนำร่อง

เขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

8 แนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาคณาจารย์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัด ระดับประสิทธิผล ปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินการ และแนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่อง การวิจัยนี้ใช้วิธีแบบผสมผสาน (Mixed Method) ผลการวิจัยสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาคณาจารย์

ผลการศึกษาดูการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาคณาจารย์ ผลการศึกษาวรรณกรรมและการยืนยันด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ พบองค์ประกอบและตัวชี้วัดของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาคณาจารย์ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มสำคัญได้แก่

(1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดองค์ประกอบของประสิทธิผลโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาคณาจารย์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน มีจำนวน 9 ตัวชี้วัด (2) การคิดค้นและพัฒนาวัตกรรมการศึกษา มีจำนวน 14 ตัวชี้วัด (3) โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีจำนวน 6 ตัวชี้วัด (4) ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการของโรงเรียนที่สอดคล้องกับบริบทตนเอง มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด และ (5) การมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด

(2) ปัจจัยภายในโรงเรียน เป็นปัจจัยที่สามารถควบคุมได้โดยการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านครู มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด (2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด (3) ทรัพยากรและงบประมาณ มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด (4) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด (5) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด (6) บรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียน มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด และ (7) โครงสร้างองค์การและการจัดองค์กร มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด และ

(3) ปัจจัยภายนอกของโรงเรียน เป็นปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของโรงเรียนแต่มีการส่งผลต่อการดำเนินงาน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ (1) ด้านเศรษฐกิจ มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด (2) ด้านการเมือง มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด (3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด (4) ด้านเทคโนโลยี มีจำนวน 5 ตัวชี้วัด และ (5) ด้านนโยบายรัฐและต้นสังกัด มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด

โดยปัจจัยทั้งสองกลุ่มนี้ล้วนมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนนำร่องให้เกิดประสิทธิผล และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. การศึกษาระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

การศึกษาใช้การวิจัยเชิงปริมาณ จากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินคุณภาพเครื่องมือ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 340 คน ตามขนาดของโรงเรียน 3 กลุ่ม ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก (6 โรงเรียน) 67 ตัวอย่าง (ร้อยละ 19.71) โรงเรียนขนาดกลาง (6 โรงเรียน) 104 ตัวอย่าง (ร้อยละ 30.59) และโรงเรียนขนาดใหญ่ (5 โรงเรียน) 169 ตัวอย่าง (ร้อยละ 49.71) ผลการประเมินระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ผลการประเมินระดับประสิทธิผลในแต่ละด้าน มีดังนี้

1. ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าทุกด้านมีระดับประสิทธิผลอยู่ในระดับ “มาก” ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในภาพรวมคือ ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน และ กาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา สูงสุดเท่ากันส่วนอันดับรอง ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือ ด้านความเป็นอิสระในการบริหารงาน และด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาน้อยสุดตามลำดับ

2. ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน ผลรวมพบว่า อยู่ในระดับ “มาก” ประเด็นที่ได้คะแนนสูงสุด 3 อันดับ คือ (1) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร (2) ผู้เรียนมีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล และ (3) ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่วนประเด็นที่ต้องพัฒนา ได้แก่ การสื่อสารภาษาต่างประเทศ

3. ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ผลรวมพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” ประเด็นที่ได้คะแนนสูงสุด 3 อันดับได้แก่ (1) โรงเรียนมีนวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะของผู้เรียน (2) การประเมินผลการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ของหลักสูตร และ (3) ผลงานนวัตกรรมของครู บุคลากร และนักเรียน ส่วนประเด็นที่ต้องพัฒนา ได้แก่ หลักสูตรที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4. ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ผลรวมพบว่าอยู่ในระดับ “มาก” ประเด็นที่ได้คะแนนสูงสุด ได้แก่ (1) การทำงานเชิงรุกในการลดนักเรียนนอกระบบ (2) การลดอัตราการออกกลางคัน และ (3) การเพิ่มจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อ

5. ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านความเป็นอิสระในการบริหารงาน ผลรวมพบว่าอยู่ในระดับ “มาก” ประเด็นที่ได้

คะแนนสูงสุด ได้แก่ (1) หลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบท (2) ความสามารถในการบริหารอย่างเป็นอิสระ และ (3) ระบบประกันคุณภาพตามบริบทโรงเรียน

6. ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา กาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือ ผลรวมพบว่า อยู่ในระดับ “มาก” ประเด็นที่ได้คะแนนสูงสุด ได้แก่ (1) กลไกการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษา (2) ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และ (3) กลไกการมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางการบริหาร

ข้อค้นพบเพิ่มเติม พบว่า

1. ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามขนาดโรงเรียน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับประสิทธิผลสูงสุดในทุกด้าน ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับประสิทธิผลต่ำสุด แต่ทุกส่วนแสดงค่าอยู่ในระดับ “มาก” และช่วงห่างระหว่างกลุ่มโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ไม่สูงมาก แสดงถึงการมีพัฒนาการในการดำเนินการที่ค่อนข้างสม่ำเสมอ

2. ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในอันดับต้น ๆ เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ ที่มาพร้อมกับด้านการคิดค้นและพัฒนาวัตกรรมการศึกษา ที่มีระดับของการพัฒนาที่ควบคู่กัน หรือระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งสะท้อนถึงความเป็นไปได้ที่ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นผลที่เกิดควบคู่กับการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

3. ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือ พบความชัดเจนในกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก ขณะที่โรงเรียนขนาดกลางอยู่ในระดับต่ำกว่าเมื่อพิจารณาผ่านระดับค่าเฉลี่ย แสดงถึงความไม่เสมอภาคในการสนับสนุนหรือการให้ความสำคัญในทุกขนาดโรงเรียน

4. ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา พบว่าความสำคัญในโรงเรียนขนาดใหญ่จะน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลาง-เล็ก

5. ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ด้านความเป็นอิสระในการบริหารงาน โรงเรียนขนาดเล็กจะน้อยที่สุดสะท้อนถึงความอิสระในการบริหารยังไม่เกิดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากพอ ขณะที่โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ด้านนี้เลื่อนอันดับสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา กาญจนบุรี

การศึกษาในขั้นตอนนี้ใช้ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณมาทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา กาญจนบุรี ผู้วิจัยแบ่งปัจจัยที่มีการส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ ปัจจัยภายในโรงเรียนและปัจจัยภายนอกโรงเรียน ซึ่งจากข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมจากการตอบแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ

เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อสรุปผลวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี พบปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีในภาพรวม

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีในภาพรวม พบเพียงปัจจัยภายในที่มีค่าการส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิผลการดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ปัจจัยภายนอกไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี รายปัจจัย พบการส่งผลเชิงบวกของปัจจัยภายใน ได้แก่ ทรัพยากรและงบประมาณ ปัจจัยด้านครู ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ตามลำดับ ส่วนปัจจัยภายนอก พบ การส่งผลเชิงบวกของ นโยบายรัฐและต้นสังกัด และปัจจัยทางเทคโนโลยี มีการส่งผลเชิงบวกที่มีนัยสำคัญ และไม่พบมีการส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในปัจจัยอื่นที่เหลือ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในจังหวัดกาญจนบุรีในภาพรวม รายตัวชี้วัดโดยตัวชี้วัดที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่

- (1) ความเพียงพอรวมถึงความสามารถในการระดมทรัพยากรและงบประมาณ
- (2) คุณภาพและสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู
- (3) การพัฒนาตนเองของครูในการสร้างผลงานทางนวัตกรรมและการจัดการเรียนการสอน
- (4) การอบรมและพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง
- (5) การเปลี่ยนแปลงและความชัดเจนในนโยบายการดำเนินการโครงการ
- (6) ภาวะผู้นำที่ใช้ข้อมูลเป็นฐานในการแก้ปัญหา
- (7) ความเพียงพอของครูต่อจำนวนนักเรียน และ
- (8) การส่งผลเชิงลบ) ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวและชุมชน

3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน พบว่า ตัวชี้วัดที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่

- (1) คุณภาพและสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู
- (2) การพัฒนาการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความพร้อมของบุคลากรเกี่ยวกับเทคโนโลยี
- (3) เศรษฐฐานะครอบครัว
- (4) การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีอย่างเพียงพอ
- (5) การติดตามการดำเนินการตามเป้าหมาย และ
- (6) (การส่งผลเชิงลบ) ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวและชุมชน

3.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่
นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อ
ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนพบว่า ตัวชี้วัดที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่

- (1) คุณภาพและสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู
- (2) ความเพียงพอรวมถึงความสามารถในการระดมทรัพยากรและงบประมาณ
- (3) ความเพียงพอของครูต่อจำนวนนักเรียน
- (4) สมรรถนะทางสติปัญญาและความสามารถในการแก้ปัญหา (ของผู้บริหาร)
- (5) ความชัดเจนและทิศทางการดำเนินงานต้นสังกัด
- (6) การติดตามการดำเนินการตามเป้าหมาย และ
- (7) (การส่งผลเชิงลบ) เศรษฐฐานะของชุมชนในบริบทอบสถานศึกษา

3.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่ นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่
นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ตัวชี้วัดที่ส่งผลอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่

- (1) การเปลี่ยนแปลงและความชัดเจนในนโยบายการดำเนินการโครงการ
- (2) การอบรมและพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง
- (3) คุณภาพและสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู
- (4) ความมีอิสระและความคล่องตัวในการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ
- (5) วิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณีขนบธรรมเนียม
- (6) ความเพียงพอรวมถึงความสามารถในการระดมทรัพยากรและงบประมาณ
- (7) (การส่งผลเชิงลบ) ความต้องการและความคาดหวังของคนในสังคมต่อการพัฒนาด้าน

การศึกษา

3.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่
นวัตกรรมการจังหวัดกาญจนบุรี ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน ตัวชี้วัดที่ส่งผล
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่

- (1) คุณภาพและสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู
- (2) ความเพียงพอรวมถึงความสามารถในการระดมทรัพยากรและงบประมาณ
- (3) การอบรมและพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง
- (4) ความพร้อมและความทันสมัยของวัสดุอุปกรณ์รวมถึงทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการ

สอนอื่นๆ

- (5) ความมีอิสระและความคล่องตัวในการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ
- (6) คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถสร้างแรงจูงใจและโน้มน้าวคนอื่นได้
- (7) การพัฒนาตนเองของครูในการสร้างผลงานทางนวัตกรรมและการจัดการเรียนการสอน
- (8) (การส่งผลเชิงลบ) สภาวะทางการเมืองของพื้นที่

3.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน ตัวชี้วัดที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่

- (1) การพัฒนาตนเองของครูในการสร้างผลงานทางนวัตกรรมและการจัดการเรียนการสอน
- (2) การเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินการ และ
- (3) ความเพียงพอรวมถึงความสามารถในการระดมทรัพยากรและงบประมาณ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4. เพื่อศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

การศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาสรุปได้ 8 แนวทางดังนี้

แนวทางอันดับ 1 แนวทางจากปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นแนวทางอยู่ในอันดับสูงที่สุด สะท้อนความสอดคล้องกับหลักการบริหารสมัยใหม่ ที่ผู้ประเมินเห็นประโยชน์ที่ชัดเจน โดยเฉพาะประเด็นเรื่องความสามารถในการแก้ปัญหาของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม การศึกษาของผู้บริหาร ทั้งนี้ประเด็นประกอบแนวทางได้แก่ (1) ใช้ระบบการบริหารโดยใช้ข้อมูลเป็นฐานในการคิดและตัดสินใจ (2) ใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ในการร่วมวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอน และ (3) ใช้หลักของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อระดมความคิดเห็นในการตัดสินใจ

แนวทางอันดับ 2 แนวทางคุณภาพและสมรรถนะของครู เป็นแนวทางที่แสดงความสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาครู แสดงถึงการเห็นประโยชน์อย่างชัดเจน โดยประเด็นประกอบแนวทางได้แก่ (1) สำรวจความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะของครูที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความเป็นโรงเรียนนวัตกรรม (2) จัดทำแผนพัฒนาครูตามความต้องการจากการสำรวจ และ (3) จัดกิจกรรมตามแผน

แนวทางอันดับ 3 แนวทางการรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ที่เป็นแนวทางที่แสดงความสอดคล้องกับยุคดิจิทัลและเทคโนโลยีซึ่งเห็นได้ถึงประโยชน์สูง โดยประเด็นประกอบแนวทาง ได้แก่ (1) ผู้บริหารวางวิสัยทัศน์เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี (2) สนับสนุนการสร้างสรรคกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีประยุกต์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน และ (3) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

แนวทางอันดับ 4 แนวทางการกำหนดเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม เป็นแนวทางที่แสดงถึงเป็นข้อจำกัดหลักบางส่วน แต่ก็เห็นถึงประโยชน์ได้ชัดเจน โดยประเด็นประกอบแนวทาง ได้แก่ (1) จัดประชุมร่วมเพื่อกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ให้สอดคล้องกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (2) กำหนดตัวชี้วัดที่เป็นไปตามเป้าหมายของการประชุมร่วมกันอย่างชัดเจน และ (3) ศึกษานโยบายจากหน่วยเหนือให้เกิดความชัดเจนเพื่อกำหนดเป้าหมาย

แนวทางอันดับ 5 แนวทางการพัฒนาครูในการสร้างผลงานทางนวัตกรรม เป็นแนวทางที่แสดงถึงความเหมาะสมกับบทบาทโรงเรียนนวัตกรรม แม้มีข้อจำกัดด้านความเป็นไปได้ แต่ก็เห็นถึงความจำเป็นประโยชน์ที่อยู่ในระดับสูง โดยประเด็นประกอบแนวทาง ได้แก่ (1) จัดทำแผนพัฒนาตนเองของครู (Teacher Self-Development Plan) เน้นการสร้างผลงานนวัตกรรมการสอนและสื่อการเรียนรู้ และ (2) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการสร้างและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง

แนวทางอันดับ 6 แนวทางการจัดการความเพียงพอของครูต่อจำนวนนักเรียน โดยแนวทางสะท้อนถึงความเป็นปัญหาสำคัญของระบบการศึกษาที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรมนุษย์ โดยประเด็นประกอบแนวทาง ได้แก่ (1) จัดทำแผนวิเคราะห์ภาระงานสอน (Teaching Load Analysis) เพื่อประเมินความเพียงพอของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (2) เสนอขออัตรากำลังครูเพิ่มจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เพียงพอกับสัดส่วนนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน (3) ปรับระบบการบริหารบุคลากรภายในให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (4) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อทดแทนความต้องการครู และ (5) พัฒนาคัลลิจวีดิโอบทเรียนออนไลน์ (Video Lesson Bank) โดยครูผู้เชี่ยวชาญภายในโรงเรียน สำหรับใช้ในกรณีที่ขาดครูหรือสำหรับการทบทวนของนักเรียน

แนวทางอันดับ 7 แนวทางการระดมทรัพยากรและงบประมาณเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม เป็นแนวทางที่แสดงถึงความเหมาะสมกับความต้องการโรงเรียน แม้มีข้อจำกัดด้านการปฏิบัติ อย่างไรก็ตามก็สะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์ชัดเจน โดยประเด็นประกอบแนวทาง ได้แก่ (1) จัดกิจกรรม Open House หรือ Education Fair เพื่อแสดงศักยภาพและความสำเร็จของโรงเรียน สร้างความน่าเชื่อถือและดึงดูดการสนับสนุน (2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย หน่วยงานวิจัย และองค์กรเอกชน เพื่อรับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์ และองค์ความรู้ (3) พัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อระดมทรัพยากร (4) หาแหล่งทรัพยากรการระดมทุนจากภาคเอกชน องค์กรชุมชน และศิษย์เก่า เช่น โครงการ CSR, กิจกรรมการกุศล และ (5) พัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อระดมทรัพยากร

แนวทางอันดับ 8 แนวทางการสร้างความเพียงพอของทรัพยากรและงบประมาณ เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม แม้เป็นแนวทางที่มีศักยภาพปานกลาง แต่ก็แสดงถึงความเหมาะสมที่สะท้อนถึงการต้องบรรลุข้อจำกัดด้านทรัพยากร โดยประเด็นประกอบแนวทาง ได้แก่ (1) จัดทำแผนบริหารทรัพยากรประจำปีโดยอิงข้อมูลความต้องการจริงของครูและนักเรียน พร้อมกำหนดลำดับความสำคัญ (2) สำรวจและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน (ห้องเรียน, อุปกรณ์การเรียน, เทคโนโลยีสารสนเทศ) ให้เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนรู้

2. อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาคาญจนบุรี

จากการศึกษา องค์ประกอบและตัวชี้วัดของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาคาญจนบุรี พบว่า 5 ด้านองค์ประกอบและตัวชี้วัด ได้แก่ (1) คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน ซึ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และสมรรถนะที่จำเป็นของผู้เรียน มีจำนวน 9 ตัวชี้วัด (2) การคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ที่ตอบโจทย์บริบทพื้นที่และยกระดับผลการเรียนรู้ มีจำนวน 14 ตัวชี้วัด (3) โอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ด้วยมาตรการช่วยเหลือและการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น มีจำนวน 6 ตัวชี้วัด (4) ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการของโรงเรียนที่สอดคล้องกับบริบทตนเอง มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด และ (5) การมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน แสดงให้เห็นว่าการวัดความสำเร็จของโรงเรียนนาร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษานั้นไม่สามารถพิจารณาเพียงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการแบบดั้งเดิมได้อีกต่อไป แต่ต้องประเมินอย่างรอบด้านตามเป้าหมายเชิงปฏิรูปของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการประเมินผลทางการศึกษาแบบองค์รวม (Holistic Educational Assessment) ที่เสนอโดย Secolsky และ Denison (2018) ที่เน้นการประเมินผลที่ครอบคลุมทุกมิติของระบบการศึกษาไม่ใช่เพียงผลลัพธ์ทางวิชาการเท่านั้น องค์ประกอบและตัวชี้วัดของประสิทธิผลโรงเรียนนาร่องฯ การที่โรงเรียนนาร่องมีองค์ประกอบครอบคลุม 5 ด้าน สะท้อนลักษณะของ Complex Adaptive Systems ตามแนวคิดของ Scheerens (2016) ที่โรงเรียนในยุคใหม่ต้องตอบสนองเป้าหมายหลากหลายพร้อมกัน ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไปที่เน้นเพียงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ การให้ความสำคัญกับ “คุณภาพผู้เรียนและนวัตกรรม” เป็นอันดับแรก สอดคล้องกับ Innovation School Theory (Fullan, 2011) ที่เสนอว่าโรงเรียนแห่งอนาคตต้องสร้างสมดุลระหว่างผลลัพธ์และกระบวนการ โดยเฉพาะในบริบทจังหวัดกาญจนบุรีที่เป็นจุดเชื่อมต่อพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ จึงต้องการผู้เรียนที่มีทั้งความรู้และทักษะนวัตกรรม องค์ประกอบทั้ง 5 ด้านยังมีรากฐานมาจากแนวคิดทฤษฎีหลายประการ โดยมีความสอดคล้องกับทฤษฎีระบบเปิด (Open Systems Theory) ของ Hoy และ Miskel (2013) ที่มองโรงเรียนเป็นระบบเปิดและเป็นกระบวนการ (Process) ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก ที่มีกระบวนการแปรเปลี่ยนปัจจัยนำเข้า (Inputs) ให้เป็นผลผลิต (Outputs) และมีผลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยองค์ประกอบที่กำหนดขึ้นนี้ครอบคลุมทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของระบบโรงเรียน โดยเฉพาะในบริบทพิเศษของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

องค์ประกอบด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนเป็นลำดับแรก สอดคล้องกับทฤษฎีประสิทธิผลของโรงเรียน (School Effectiveness Theory) ที่นำเสนอโดย Scheerens (2016) ซึ่งระบุว่าคุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุด (Ultimate Goal) ของสถานศึกษา และเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสถาบันการศึกษาที่สำคัญที่สุด โดยในยุคปัจจุบันการวัดคุณภาพผู้เรียนไม่ได้จำกัดอยู่เพียงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล (Oliveira, 2024)

องค์ประกอบด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา มีพื้นฐานจากทฤษฎีนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง (Innovation and Change Theory) ของ Rogers (2003) ที่เสนอว่านวัตกรรมเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเชิงระบบ โดยเฉพาะในบริบทที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์หลักของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ที่มุ่งสร้างนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย

องค์ประกอบด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สอดคล้องกับทฤษฎีความเสมอภาคทางการศึกษา (Educational Equity Theory) ของ Darling-Hammond, Flook, Cook-Harvey, Barron และ Osher (2020) ที่เน้นย้ำว่าระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถสร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาสและเปราะบาง การเลือกองค์ประกอบนี้สะท้อนปัญหาความเหลื่อมล้ำในระบบการศึกษาไทยที่ยังคงเป็นความท้าทายสำคัญ และเป็นหนึ่งในเป้าประสงค์หลักของการปฏิรูปการศึกษาของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565)

องค์ประกอบด้านความเป็นอิสระในการบริหารจัดการของโรงเรียน มีรากฐานจากทฤษฎีการกระจายอำนาจทางการศึกษา (Educational Decentralization Theory) ของ Hanson (2006) ที่ชี้ให้เห็นว่าการให้อิสระแก่สถานศึกษาในการบริหารจัดการตนเอง (School-Based Management) นำไปสู่การตอบสนองที่ดีกว่าต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน การให้ความสำคัญกับองค์ประกอบนี้สะท้อนแนวโน้มการปฏิรูปการศึกษาในระดับโลกที่เน้นการลดการควบคุมจากส่วนกลางและเพิ่มอำนาจการตัดสินใจให้แก่โรงเรียน (Vincent-Lancrin, 2019)

องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือจากทุกภาคส่วน สอดคล้องกับทฤษฎีทุนทางสังคม (Social Capital Theory) ของ Bhandari and Yasunobu (2009) ที่เน้นความสำคัญของเครือข่ายความร่วมมือในการสร้างผลลัพธ์เชิงบวกทางสังคม และแนวคิด Collective Impact ของ Kania และ Kramer (2013) ที่เสนอว่าการแก้ไขปัญหาเชิงซ้อนต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน

ประเด็นสำคัญที่พบเพิ่มเติมจากการศึกษา คือ การวัดประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตพื้นที่นวัตกรรมจำเป็นต้องบูรณาการทั้งตัวชี้วัดดั้งเดิม (Traditional indicators) เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ กับตัวชี้วัดเชิงนวัตกรรม (Innovative indicators) เช่น ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม การศึกษาและความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน โดยสอดคล้องกับการศึกษาของ ชิชณพงศ์ ศรจันทร์ และ ประดิษฐ์ ศรีโนนยาง (2567) เกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลโรงเรียนในยุคดิจิทัล พบว่า การวัดความสำเร็จของสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความท้าทายและเป้าหมายใหม่ของการศึกษา นอกจากนี้ ยังพบว่าองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยมีคุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลัก ขณะที่องค์ประกอบอื่นๆ เป็นกลไกและกระบวนการสนับสนุนที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรี วรธนไพเราะ และ สมพงศ์ พลไชย (2566) ที่ชี้ให้เห็นว่าพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเป็นโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันกำหนดทิศทางการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมและเพิ่มคุณภาพผู้เรียน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

จากการศึกษาพบว่า ระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ย 4.18 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.487 สะท้อนว่าโรงเรียนนาร่องส่วนใหญ่สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์เชิงประจักษ์ในภาพรวมค่อนข้างชัดเจน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาองค์ประกอบพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ “มาก” โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 4.15–4.21 แสดงถึงความ “สม่ำเสมอ” ของการดำเนินงานในมิติต่าง ๆ ไม่ได้เด่นเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด การประเมินประสิทธิผลโรงเรียนแบบองค์รวม (Holistic School Effectiveness) ที่เน้นการมองความสำเร็จของโรงเรียนในหลายมิติพร้อมกัน ไม่จำกัดเพียงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ

ผลภาพรวมระดับ “มาก” (4.18) ยังสะท้อน “ความสำเร็จเบื้องต้น” ของนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ที่เปิดพื้นที่ให้สถานศึกษามีอิสระในการปรับใช้ทรัพยากรและออกแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของตนเอง โดยสามารถอธิบายได้ด้วย ทฤษฎีโรงเรียนเป็นระบบเปิด (Open Systems Theory) ที่มองว่าโรงเรียนจะปรับตัวและพัฒนาได้มีประสิทธิภาพเมื่อได้รับความยืดหยุ่น ทรัพยากร และการสนับสนุนที่เหมาะสม สอดคล้องกับการที่โรงเรียนนาร่องได้รับ “สิทธิพิเศษเชิงนโยบาย” ในการทดลองรูปแบบการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ ค่าเฉลี่ยที่สูงและใกล้เคียงกันขององค์ประกอบสำคัญ (โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียนและนวัตกรรม) ยังบ่งชี้ว่าโรงเรียนนาร่องมีแนวโน้มสร้าง “สมดุล” ระหว่างผลลัพธ์ของผู้เรียนกับกระบวนการพัฒนานวัตกรรมตามกรอบคิดของโรงเรียนเชิงนวัตกรรม ขณะเดียวกัน แม้ภาพรวมจะอยู่ในระดับมาก แต่การที่ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ (4.15) สะท้อนว่า “มิติเชิงทรัพยากรและความเสมอภาค” ยังเป็นโจทย์ท้าทายที่ต้องได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นระบบต่อไป เพื่อยกระดับความสำเร็จจาก “มาก” ให้มีความยั่งยืนและลดช่องว่างเชิงโอกาสในระยะยาว

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในโรงเรียน เป็นปัจจัยที่สามารถควบคุมได้โดยการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านครู (2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มี (3) ทรัพยากรและงบประมาณ (4) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี (5) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (6) บรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียน และ (7) โครงสร้างองค์การและการจัดองค์กร และ ปัจจัยภายนอกของโรงเรียน เป็นปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของโรงเรียนแต่มีการส่งผลต่อการดำเนินงาน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ (1) ด้านเศรษฐกิจ (2) ด้านการเมือง (3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม (4) ด้านเทคโนโลยี และ (5) ด้านนโยบายรัฐและต้นสังกัด ผลการวิจัยพบว่า ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีระบบ (System Theory) ที่มองว่าองค์กรได้รับการส่งผลจากสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก (ฉวีวรรณ อินชุกุล, 2566) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการจากผลการศึกษาที่อภิปรายได้ดังนี้

(1) ปัจจัยภายในโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี การสังเคราะห์และตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการสังเคราะห์นี้มีความสอดคล้องอย่างยิ่งกับงานวิจัยด้านประสิทธิผลของสถานศึกษาจำนวนมากที่ผ่านมา ดังจะเห็นได้จากตารางสังเคราะห์วรรณกรรม ที่พบว่าปัจจัยด้าน ครู และภาวะผู้นำของผู้บริหาร ถูกกล่าวถึงในงานวิจัยเกือบทุกฉบับ ซึ่งตอกย้ำว่าบุคลากรคือหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา (พงษ์พิพัฒน์ นารินทร์รักษ์ และคณะ, 2564; กันตพัฒน์ มณฑา, 2561) ขณะที่ปัจจัยด้าน ทรัพยากรและงบประมาณ ความพร้อมด้านเทคโนโลยี โครงสร้างองค์กร และบรรยากาศและวัฒนธรรม ก็เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการบริหารจัดการองค์กรที่ได้รับการยอมรับในทางทฤษฎี (Owens, 2007, พงษ์พิพัฒน์ นารินทร์รักษ์และคณะ, 2564; กาญจนา หรุเจริญพรพานิช และ พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต, 2563) การที่ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันปัจจัยเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่าแม่โรงเรียนจะดำเนินงานในบริบทพิเศษของพื้นที่นวัตกรรม แต่ปัจจัยพื้นฐานสู่ความสำเร็จยังคงเป็นองค์ประกอบเดิมที่ต้องบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

(2) ปัจจัยภายนอกโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยระบุปัจจัยภายนอกโรงเรียน 5 ประการ ได้แก่ เศรษฐกิจการเมือง สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี และนโยบายรัฐและต้นสังกัด กรอบแนวคิดนี้สอดคล้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก หรือ PEST Analysis (Political, Economy, Social, Technological) ที่นิยมใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (บุตรไสย์ สถาพร, 2563; จินภัทร พิบูลวิทิศารัง, 2564) การที่ผู้ทรงคุณวุฒิแยก “นโยบายรัฐและต้นสังกัด” ออกจาก “การเมือง ถือเป็นประเด็นที่น่าสนใจและสะท้อนบริบทของระบบการศึกษาไทยอย่างชัดเจน กล่าวคือ แม้ว่า “การเมือง” ในภาพใหญ่จะกำหนดทิศทางและกฎหมาย (เช่น พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมฯ) แต่ “นโยบายจากต้นสังกัด” เป็นแรงขับเคลื่อนหรืออุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาปฏิบัติงานในระดับโรงเรียนโดยตรงและทันที่มากกว่า (พรณวดี ปามุทา, 2559) นอกจากนี้การระบุปัจจัย “เศรษฐกิจ” ยังสอดคล้องกับข้อมูลสภาพปัญหาของจังหวัดกาญจนบุรีที่มีช่องว่างในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและรายได้ ซึ่งย่อมส่งผลต่อการสนับสนุนการศึกษาจากครอบครัวและชุมชน

(3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล พบว่า ปัจจัยภายในโรงเรียนสำคัญกว่าปัจจัยภายนอกโรงเรียน ตาม School Leadership Theory ของ Leithwood et al. (2020) ที่พบว่า ผู้นำภายในโรงเรียนสามารถ “กรอง” และ “แปลงร่าง” อิทธิพลภายนอกให้เป็นแรงขับเคลื่อนภายใน โดยเฉพาะในบริบทไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อยครั้ง โรงเรียนที่มีผู้นำเข้มแข็งจะสามารถรักษาเสถียรภาพและทิศทางได้ โดยกลไกการทำงานของปัจจัยหลัก พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำ จะทำงานผ่าน Transformational Leadership Mechanism คือ การสร้างวิสัยทัศน์ และการสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ส่งผลต่อประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในสิงคโปร์ที่พบว่า ผู้นำโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูงช่วยเพิ่มประสิทธิผลโรงเรียนได้ 35% (Hallinger & Bryant, 2013) ส่วนปัจจัยครูทำงานตาม Teacher Quality ที่จะส่งผลต่อ Student Achievement Chain โดยที่การมีครูคุณภาพสูงจะทำให้การใช้วิธีสอนที่หลากหลายส่งผลต่อการตอบสนองความต้องการผู้เรียนและเป็นการเพิ่มประสิทธิผลเพิ่มขึ้น ผลการศึกษาสอดคล้องกับ Hattie (2009) ที่พบว่าคุณภาพครูมี Effect Size = 0.48 ต่อผลสัมฤทธิ์นักเรียนและปัจจัยทรัพยากรที่เชื่อมโยงทำงาน

ผ่าน Resource Leverage Model คือ การที่มีทรัพยากรเพียงพอในการลงทุนในเทคโนโลยีและนวัตกรรม และเกิดการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีและประสิทธิผลสูงขึ้น

ภาพรวมปัจจัยภายในมีการส่งผลสูงกว่าปัจจัยภายนอก ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมพบว่า ปัจจัยภายในโรงเรียน เป็นตัวแปรสำคัญเพียงกลุ่มเดียวที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ปัจจัยภายนอกโดยรวมไม่มีการส่งผลอย่างมีนัยสำคัญ ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่า แม้โรงเรียนจะดำเนินงานภายใต้บริบทภายนอกที่หลากหลาย แต่ความสำเร็จในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของพื้นที่นวัตกรรมนั้นขึ้นอยู่กับศักยภาพและการบริหารจัดการภายในของสถานศึกษาเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นการพัฒนาจากภายในองค์กร (จิตรรา พันพิพัฒน์ และคณะ, 2564) เมื่อวิเคราะห์หลังลึกในระดับรายปัจจัยพบว่าปัจจัยภายในที่ส่งผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญเรียงตามลำดับการส่งผล ได้แก่ ทรัพยากรและงบประมาณ, ปัจจัยด้านครู, ภาวะผู้นำของผู้บริหาร, และ การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ขณะเดียวกันปัจจัยภายนอกที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญมีเพียง 2 ด้าน คือ นโยบายรัฐและต้นสังกัด และปัจจัยทางเทคโนโลยี ผลลัพธ์นี้ตอกย้ำว่า คุณภาพของครู, ภาวะผู้นำ, และการมีทรัพยากรที่เพียงพอคือหัวใจสำคัญของประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่สอดคล้องกับงานวิจัยด้านการศึกษากันจำนวนมาก (พงษ์พิพัฒน์ นารินรักษ์และคณะ, 2564; กันตพัฒน์ มณฑา, 2561) ส่วนการวิเคราะห์รายตัวชี้วัด คุณภาพครูและทรัพยากรคือปัจจัยชี้ขาดโดยเมื่อวิเคราะห์ในระดับตัวชี้วัด พบว่าตัวชี้วัดที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิผลมากที่สุดคือ “ความเพียงพอและความสามารถในการระดมทรัพยากรและงบประมาณ” และ “คุณภาพและสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู” ตามมาด้วยการพัฒนาตนเองของครู การอบรมด้านเทคโนโลยี ความเพียงพอของครู ความชัดเจนของนโยบาย และสมรรถนะของผู้บริหาร ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมว่า การมีทรัพยากรที่เพียงพอและครูที่มีคุณภาพคือปัจจัยชี้ขาดที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนโรงเรียนนาร่องให้เกิดประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4. เพื่อศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ผลการวิจัยในวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ได้นำไปสู่การสร้างและประเมิน “ร่างแนวทางฯ” ซึ่งผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา 9 แห่ง ผลการประเมินได้จัดลำดับความสำคัญของแนวทางต่างๆ โดยพิจารณาจากความเหมาะสม (Appropriateness) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility/Benefit) จากการศึกษา พบข้อสรุป 8 แนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่

- 1 พัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของครูตามความต้องการและบริบทของโรงเรียน
- 2 จัดทำแผนวิเคราะห์ภาระงานสอน (Teaching Load Analysis)
- 3 จัดทำแผนพัฒนาครูเน้นการสร้างผลงานนวัตกรรมการสอนและสื่อการเรียนรู้
- 4 ระดมทรัพยากรและงบประมาณ
- 5 บริหารทรัพยากรและงบประมาณให้เพียงพอ

- 6 การบริหารโดยใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ
- 7 กำหนดวิสัยทัศน์รับมือการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี โดยมุ่งหวังประสิทธิภาพของผู้เรียน และพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง และ
- 8 กำหนดเป้าหมายของโรงเรียนอย่างมีส่วนร่วม

การอภิปรายแต่ละแนวทาง มีดังนี้

แนวทางที่ 1 พัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของครูตามความต้องการและบริบทของโรงเรียน เป็นแนวทางที่แสดงถึงความสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาครู แสดงถึงการเห็นประโยชน์อย่างชัดเจน โดยประเด็นประกอบแนวทางได้แก่ (1) สำรวจความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะของครูที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นโรงเรียนนวัตกรรม (2) จัดทำแผนพัฒนาครูตามความต้องการจากการสำรวจ และ (3) จัดกิจกรรมตามแผน แนวทางนี้ชี้ว่าคุณภาพและสมรรถนะของครูจากการได้รับการจัดลำดับเป็นอันดับสองในการเพิ่มประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hattie (2009) ที่พบว่า คุณภาพของครูมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงที่สุด โดยเฉพาะการสำรวจความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะของครูที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นโรงเรียนนวัตกรรม ซึ่งสะท้อนความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพครูแบบต่อเนื่อง (Continuous Professional Development) ตามแนวคิดของ Guskey (2000) ที่เน้นการวิเคราะห์ความต้องการเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาที่มีประสิทธิผล โดยการจัดทำแผนพัฒนาครูตามความต้องการจากการสำรวจและการจัดกิจกรรมตามแผนนั้น สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาครูแบบมีทิศทาง (Systematic Teacher Development) ตามแนวคิดของ Fullan (2007) ที่เน้นการพัฒนาครูต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนนวัตกรรมที่ต้องการครูที่มีสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับกรอบสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของ Partnership for 21st Century Skills (2019)

แนวทางที่ 2 จัดทำแผนวิเคราะห์ภาระงานสอน (Teaching Load Analysis) เพื่อประเมินความเพียงพอของครู แนวนี้เป็นแนวทางในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับภาระงาน โดยประเด็นประกอบแนวทาง ได้แก่ (1) จัดทำแผนวิเคราะห์ภาระงานสอน (Teaching Load Analysis) เพื่อประเมินความเพียงพอของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (2) เสนอขออัตรากำลังครูเพิ่มจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เพียงพอกับสัดส่วนนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน (3) ปรับระบบการบริหารบุคลากรภายในให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (4) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อทดแทนความต้องการครู และ (5) พัฒนาค้นคว้าวิดีโอเรียนออนไลน์ (Video Lesson Bank) โดยครูผู้เชี่ยวชาญภายในโรงเรียน สำหรับใช้ในกรณีที่ขาดครูหรือสำหรับการทบทวนของนักเรียน แนวทางนี้สะท้อนถึงปัญหาสำคัญของระบบการศึกษาไทยในด้านการขาดแคลนครู ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ UNESCO (2016) เกี่ยวกับการขาดแคลนครูในประเทศกำลังพัฒนา การจัดทำแผนวิเคราะห์ภาระงานสอน (Teaching Load Analysis) เพื่อประเมินความเพียงพอของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิด Workforce Planning ของ Rothwell (2010) ที่เน้นการวิเคราะห์อุปสงค์และอุปทานของบุคลากรอย่างเป็นระบบ ดังนั้นการเสนอขออัตรากำลังครูเพิ่มและการปรับระบบ

การบริหารบุคลากรภายในให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สะท้อนถึงการใช้แนวคิด Human Resource Management ของ Armstrong (2020) ในขณะที่การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อทดแทนความต้องการครู และการพัฒนาคลังวิดีโอบทเรียนออนไลน์ สอดคล้องกับแนวคิด Technology-Enhanced Learning ของ Laurillard (2012) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมและทดแทนการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนที่มีข้อจำกัดด้านครู

แนวทางที่ 3 จัดทำแผนพัฒนาครูเน้นการสร้างผลงานนวัตกรรมการสอนและสื่อการเรียนรู้ เป็นแนวทางที่แสดงถึงความเหมาะสมกับบทบาทโรงเรียนนวัตกรรม โดยประเด็นประกอบแนวทาง ได้แก่ (1) จัดทำแผนพัฒนาตนเองของครู (Teacher Self-Development Plan) เน้นการสร้างผลงานนวัตกรรมการสอนและสื่อการเรียนรู้ และ (2) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการสร้างและพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง แนวทางการพัฒนาครูในการสร้างผลงานทางนวัตกรรมที่ได้รับการจัดอันดับที่ 5 สะท้อนความสอดคล้องกับบทบาทของโรงเรียนนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Innovation in Education ของ Christensen และ Horn (2008) ที่เน้นความสำคัญของการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาตนเองของครู (Teacher Self-Development Plan) ที่เน้นการสร้างผลงานนวัตกรรมการสอนและสื่อการเรียนรู้ สะท้อนถึงการประยุกต์ใช้แนวคิด Self-Directed Learning ของ Knowles (1975) ที่เน้นการให้ครูเป็นผู้กำหนดทิศทางการพัฒนาตนเองในด้านที่ตนเองสนใจและเห็นความสำคัญ ทำให้การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการสร้างและพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับหลักการของ Organizational Support Theory ของ Eisenberger และคณะ (1986) ที่เน้นความสำคัญของการสนับสนุนจากองค์กรต่อการพัฒนาและการปฏิบัติงานของพนักงาน การสนับสนุนทางการเงินจะส่งผลต่อแรงจูงใจในการสร้างนวัตกรรมของครู ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี Motivation Theory ของ Herzberg (1968) ที่ระบุถึงปัจจัยแรงจูงใจในการทำงาน

แนวทางที่ 4 ระดมทรัพยากรและงบประมาณ เป็นแนวทางที่แสดงถึงความเหมาะสมกับความต้องการโรงเรียน อย่างไรก็ตามก็สะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์ชัดเจน โดยประเด็นประกอบแนวทาง ได้แก่ (1) จัดกิจกรรม Open House หรือ Education Fair เพื่อแสดงศักยภาพและความสำเร็จของโรงเรียน สร้างความน่าเชื่อถือและดึงดูดการสนับสนุน (2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย หน่วยงานวิจัย และองค์กรเอกชน เพื่อรับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์ และองค์ความรู้ (3) พัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อระดมทรัพยากร (4) หาแหล่งทรัพยากรการระดมทุนจากภาคเอกชน องค์กรชุมชน และศิษย์เก่า เช่น โครงการ CSR, กิจกรรมการกุศล และ (5) พัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อระดมทรัพยากร แนวทางการระดมทรัพยากรและงบประมาณเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมยังสะท้อนถึงความท้าทายด้านทรัพยากรของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Resource Dependence Theory ของ Pfeffer และ Salancik (1978) ที่เน้นความสำคัญของการระดมทรัพยากรจากภายนอกเพื่อความอยู่รอดและการเจริญเติบโตขององค์กร การจัดกิจกรรม Open House หรือ Education Fair เพื่อแสดงศักยภาพและความสำเร็จของโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิด Stakeholder Marketing ของ Kotler และ Armstrong (2018) ที่เน้นการสร้างภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือเพื่อดึงดูดการสนับสนุน ที่ทำให้

เกิดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย หน่วยงานวิจัย และองค์กรเอกชน สะท้อนถึงการ
ใช้แนวคิด Strategic Partnership ของ Kanter (1994) ที่เน้นการสร้างพันธมิตรเชิงกลยุทธ์เพื่อ
แลกเปลี่ยนทรัพยากรและความเชี่ยวชาญ ในขณะที่การหาแหล่งทรัพยากรการระดมทุนจาก
ภาคเอกชน องค์กรชุมชน และศิษย์เก่า ผ่านโครงการ CSR และกิจกรรมการกุศล สอดคล้องกับ
แนวคิด Corporate Social Responsibility ของ Carroll (1991) ที่เน้นความรับผิดชอบต่อสังคม

แนวทางที่ 5 บริหารทรัพยากรและงบประมาณให้เพียงพอ เป็นแนวทางที่แสดงถึงความ
เหมาะสมที่สะท้อนถึงการต้องบรรลุข้อจำกัดด้านทรัพยากร โดยประเด็นประกอบแนวทาง ได้แก่ (1)
จัดทำแผนบริหารทรัพยากรประจำปีโดยอิงข้อมูลความต้องการจริงของครูและนักเรียน พร้อมกำหนด
ลำดับความสำคัญ (2) สำรวจและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน (ห้องเรียน, อุปกรณ์การเรียน, เทคโนโลยี
สารสนเทศ) ให้เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ โดยที่แนวทางการสร้างความ
เพียงพอของทรัพยากรและงบประมาณเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขต
พื้นที่นวัตกรรมที่ได้รับการจัดอันดับสุดท้าย แม้จะมีศักยภาพปานกลาง แต่ก็แสดงถึงความสำคัญของ
การบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Resource-Based View ของ
Barney (1991) ที่เน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การจัดทำแผนบริหารทรัพยากร
ประจำปีโดยอิงข้อมูลความต้องการจริงของครูและนักเรียน สะท้อนถึงการประยุกต์ใช้แนวคิด
Evidence-Based Management ของ Pfeffer และ Sutton (2006) ที่เน้นการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์
ในการตัดสินใจเชิงบริหาร และจากการสำรวจและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ห้องเรียน อุปกรณ์การ
เรียน และเทคโนโลยีสารสนเทศให้เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับ
ทฤษฎี Infrastructure Theory ของ Star และ Ruhleder (1996) ที่เน้นความสำคัญของโครงสร้าง
พื้นฐานต่อการดำเนินงานขององค์กร รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิด 21st Century Learning
Environments ของ Partnership for 21st Century Skills (2019) ที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อม
การเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

แนวทางที่ 6 บริหารโดยใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ เป็นแนวทางที่สะท้อนความ
สอดคล้องกับหลักการบริหารสมัยใหม่ ที่ผู้ประเมินเห็นประโยชน์ที่ชัดเจนโดยเฉพาะประเด็นเรื่อง
ความสามารถในการแก้ปัญหาของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหาร ทั้งนี้
ประเด็นประกอบแนวทางได้แก่ (1) ใช้ระบบการบริหารโดยใช้ข้อมูลเป็นฐานในการคิดและตัดสินใจ
(2) ใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ในการร่วมวิเคราะห์และแก้ไข
ปัญหาด้านการเรียนการสอน และ (3) ใช้หลักของการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อระดมความคิดเห็น
ในการตัดสินใจ ผลการวิจัยยังชี้ถึงแนวทางจากปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นแนวทางที่มี
ความสำคัญสูงสุดในการเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด
ของ Leithwood et al. (2020) ที่ระบุว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมากที่สุดรองจากการสอนในชั้นเรียน โดยเฉพาะการใช้ระบบการ
บริหารโดยใช้ข้อมูลเป็นฐานในการคิดและตัดสินใจ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสอดคล้องกับแนวคิดการ
บริหารแบบใช้ข้อมูลเป็นฐาน (Data-Based Decision Making) ของ Marsh et al (2006) ที่เน้น
ความสำคัญของการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการวางแผนและตัดสินใจเชิงนโยบายการศึกษา ทั้งนี้ยัง

สามารถประยุกต์ใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ในการร่วมวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอนนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bolam, McMahon, Stoll, Thomas, Wallace, Greenwood, Hawkey, Ingram, Atkinson และ Smith (2005) ที่พบว่า PLC ส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพครูและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงการใช้หลักของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management Theory) ของ Yukl (2013) ที่เน้นการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมและความมุ่งมั่นในการดำเนินงาน

แนวทางที่ 7 กำหนดวิสัยทัศน์รับมือการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี โดยมุ่งหวังประสิทธิภาพของผู้เรียนและพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เป็นแนวทางที่เหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบันที่จะสร้างประโยชน์ให้กับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยประเด็นประกอบแนวทาง ได้แก่ (1) ผู้บริหารวางวิสัยทัศน์เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี (2) สนับสนุนการสร้างสรรคกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีประยุกต์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน และ (3) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ตามแนวทางด้านการรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่ได้รับการจัดลำดับเป็นอันดับสาม สะท้อนความสำคัญของการปรับตัวให้เข้ากับยุคดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Digital Transformation in Education ของ Zhao (2020) ที่เน้นความจำเป็นของการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การที่ผู้บริหารวางวิสัยทัศน์เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีนั้น สอดคล้องกับทฤษฎี Change Management ของ Kotter (1996) ที่เน้นความสำคัญของวิสัยทัศน์ในการนำการเปลี่ยนแปลงขององค์กร ดังนั้นการสนับสนุนการสร้างสรรคกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีประยุกต์ และการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง สะท้อนความสอดคล้องกับ TPACK Framework ของ Mishra และ Koehler (2006) ที่เน้นการผสมผสานระหว่างความรู้ด้านเทคโนโลยี เนื้อหา และการสอน ตลอดจนสอดคล้องกับแนวคิด Technology Integration Model ของ Hughes (2005) ที่เน้นการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีแบบต่อเนื่องเพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางที่ 8 กำหนดเป้าหมายของโรงเรียนอย่างมีส่วนร่วม เป็นแนวทางที่แสดงถึงการรูปแบบการขับเคลื่อนและการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษาในปัจจุบัน โดยประเด็นประกอบแนวทาง ได้แก่ (1) จัดประชุมร่วมเพื่อกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ให้สอดคล้องกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (2) กำหนดตัวชี้วัดที่เป็นไปตามเป้าหมายของการประชุมร่วมกันอย่างชัดเจน และ (3) ศึกษานโยบายจากหน่วยเหนือให้เกิดความชัดเจนเพื่อกำหนดเป้าหมาย โดยแนวทางการกำหนดเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม ที่ได้รับการจัดอันดับที่ 4 นั้น สะท้อนความสำคัญของการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่มีส่วนร่วม (Participatory Strategic Planning) ตามแนวคิดของ Bryson (2018) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดเป้าหมายองค์กร การจัดประชุมร่วมเพื่อกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน สะท้อนถึงการใช้แนวคิด Stakeholder Engagement Theory

ของ Freeman (1984) ที่เน้นการให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มในการวางแผนองค์กร ดังนั้นการกำหนดตัวชี้วัดที่เป็นไปตามเป้าหมายของการประชุมร่วมกันอย่างชัดเจน และการศึกษานโยบายจากหน่วยเหนือให้เกิดความชัดเจนเพื่อกำหนดเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิด Performance Management ของ Armstrong (2017) ที่เน้นความสำคัญของการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน วัดได้ และสามารถบรรลุได้ (SMART Goals) ตลอดจนการเชื่อมโยงกับนโยบายระดับมหภาค เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและความยั่งยืนในการดำเนินงาน

จากการอภิปรายผลการวิจัยทั้ง 8 แนวทาง สะท้อนให้เห็นว่าการเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ต้องอาศัยการบูรณาการแนวทางที่หลากหลาย โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำของผู้บริหารและคุณภาพของครู ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยี การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และการจัดการทรัพยากรอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นการพัฒนาอย่างองค์รวมและยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี” ซึ่งพบองค์ประกอบ ระดับประสิทธิผล ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลและแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสม สามารถนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาการศึกษาต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การศึกษาการศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี พบประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องฯ จึงเสนอแนะเชิงนโยบาย

(1) นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณอย่างมีเป้าหมาย ยังเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องฯ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากผลวิจัยพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิผลต่ำที่สุดในทุกด้าน และขาดแคลนทรัพยากร ดังนั้นควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม พร้อมทั้งส่งเสริมการระดมทรัพยากรจากภาคเอกชนและชุมชนตามแนวทางที่ระบุในลำดับที่ 7 และ 8 ของผลการศึกษา

(2) นโยบายในการส่งเสริมความเป็นอิสระในการบริหารงานของโรงเรียน ยังเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนนาร่องฯ และในกลุ่มโรงเรียนขนาดกลางและเล็ก ผลวิจัยชี้ว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีคะแนนด้านความเป็นอิสระต่ำที่สุด ดังนั้นควรกระจายอำนาจการตัดสินใจด้านหลักสูตร การบริหารบุคคล และการใช้งบประมาณ ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ตามแนวทางที่ระบุในวัตถุประสงค์ที่ 4

(3) ความจำเป็นในการพัฒนานโยบายสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในโรงเรียนนาร่องฯ จากผลวิจัยพบว่า “ด้านเทคโนโลยีและความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี” เป็นปัจจัยสำคัญทั้งภายในและภายนอก โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่ควรมีการสนับสนุนเป็นนโยบายใน

เชิงของการเป็นต้นแบบของ การจัดสรรอุปกรณ์ การสร้างระบบอินเทอร์เน็ตที่เสถียร และจัดฝึกอบรมครูด้านการใช้เทคโนโลยีตามแนวทางลำดับที่ 3

(4) การสร้างกลไกความร่วมมืออย่างเป็นทางการระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและภาคเอกชนควรมีนโยบายที่เป็นรูปธรรม ผลวิจัยแสดงว่า “การมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือ” เป็นจุดแข็งของโรงเรียนนำร่อง แต่ยังขาดระบบที่ชัดเจนในโรงเรียนขนาดกลาง ดังนั้นควรออกนโยบายส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการสำหรับโรงเรียน

การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารด้วยกระบวนการตัดสินใจแบบใช้ข้อมูล (Data-Driven Decision Making) เป็นประเด็นที่พบว่ามีความสำคัญต่อการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี จึงให้ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการสำหรับโรงเรียนในประเด็นดังนี้

(1) เนื่องจาก “ภาวะผู้นำ” เป็นปัจจัยภายในที่มีผลสูงสุดต่อประสิทธิผล ดังนั้นผู้บริหารควรนำแนวทางลำดับที่ 1 มาใช้ ประกอบด้วยการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ การใช้ PLC และการบริหารแบบมีส่วนร่วม

(2) การยกระดับสมรรถนะครูผ่านแผนพัฒนาตนเองและระบบ PLC ผลวิจัยพบว่า “ปัจจัยด้านครู” มีผลต่อประสิทธิผลสูงเป็นอันดับสอง ดังนั้นโรงเรียนนำร่องฯ จึงควรจัดทำแผนพัฒนาครูตามความต้องการ จัดกิจกรรมฝึกอบรม และส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการสอนตามแนวทางลำดับที่ 2 และ 5

(3) การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนและการบริหารของโรงเรียนนำร่องฯ จากผลการวิจัยด้านประสิทธิผล พบว่าโรงเรียนยังมีจุดอ่อนด้านทักษะภาษาต่างประเทศของผู้เรียน ซึ่งสามารถแก้ไขได้ด้วยการใช้เทคโนโลยีและรูปแบบ CLIL ดังนั้นควรฝึกครูให้ใช้สื่อดิจิทัลและคลังบทเรียนออนไลน์ตามแนวทางลำดับที่ 3 และ 6

(4) การดำเนินการตามที่มีสร้างให้เป็นระบบติดตามและประเมินผลที่สอดคล้องกับบริบทโรงเรียน โดยเฉพาะในโรงเรียนนำร่องฯ ที่โรงเรียนควรพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จที่ครอบคลุมทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณภาพผู้เรียน นวัตกรรม โอกาสความเท่าเทียม ความเป็นอิสระ และการมีส่วนร่วม โดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามและผลการประเมินภายใน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องในจังหวัดอื่นที่เป็นพื้นที่นวัตกรรม เพื่อตรวจสอบว่าปัจจัยภายในและภายนอกที่พบในจังหวัดกาญจนบุรี สอดคล้องหรือแตกต่างในบริบทอื่น

(2) สรรวจอุปสรรคในการนำนโยบายจากต้นสังกัดไปปฏิบัติในระดับโรงเรียน เนื่องจากผลวิจัยพบว่า “นโยบายรัฐและต้นสังกัด” เป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลแต่ยังขาดความชัดเจนในการปฏิบัติ

(3) วิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับรูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและภาคเอกชน โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดกลางที่ผลวิจัยพบว่ามีความคืบหน้าด้านการมีส่วนร่วมต่ำกว่าโรงเรียนอื่น เพื่อสร้างโมเดลความร่วมมือที่เหมาะสม

บรรณานุกรม

- กนกศักดิ์ ทินราช และ วิภาดา ประสารทรัพย์. (2566). การจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5, วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566*. <http://www.journalgrad.ssruc.ac.th/index.php/article/view/4266/2864>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). รู้จักกับ “พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา” ล่าสุด 11 จังหวัด. <https://moe360.blog/2022/11/30/educational-innovation-area/>
- กรุงเทพธุรกิจ. (2564, 31 กรกฎาคม). ที่มาของ ‘Sandbox’ คัพเค้กๆ ที่เติบโตในแวดวงคอมพิวเตอร์. <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/952043>
- กัญญาภิญญ์ สิริตันเจริญ และ สุนันท์ ช่วยชู. (2566). แนวทางการพัฒนาการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย. *วารสารมณีเชษฐาราม วัตจอมมณี*, 6(1), 32-49. <https://so07.tci-thaijo.org/JMCR/article/view/2382>
- กันตพัฒน์ มณฑา. (2561). *ประสิทธิผลของสถานศึกษา: ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กัมพล เจริญรักษ์. (2565). การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. *วารสารครุทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 2(1), 15-28.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2550. *สถิติสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา หรุเจริญพรพานิช, และ พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 6(1), 319-334.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2546). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวัญชนก แสงท้านง. (2564). รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(7), 153-168. <https://so04.tci-thaijo.org/JSBA/article/download/243116/166278/847354>
- คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี. (2566). *รายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบการศึกษา โดยใช้รูปแบบพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. เอกสารที่ 3/2566. <https://www.kanpeo.go.th/e-book-details.php?id=56430>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี. (2566). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษานำร่อง พ.ศ. 2564*. <https://kansandbox.org>
- คณะกรรมการสภิติระดับจังหวัดกาญจนบุรี. (2565). *แผนพัฒนาสภิติระดับจังหวัดกาญจนบุรี (พ.ศ. 2566 - 2570)*. https://www.nso.go.th/nsoweb/province/download_file/q/th
- คึกฤทธิ์ ศิลาลาย. (2566). *แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุควิถีใหม่. วารสารวิชาการรัตนบุศย์ (RATANABUTH JOURNAL), 5(1), 58-74.*
- โครงการ TSQP. (2567). *3 นวัตกรรมการศึกษา สุดเจ๋ง ที่มีถูกหยิบมาใช้ เพื่อให้การเรียนรู้ไทยไร้ขีดจำกัด*. <https://www.learn.co.th/en/articles-en/3-นวัตกรรมการศึกษา-สุดเจ/>
- จารุณี กุหลาบอำ, โสภณา สุดสมบุรณ์, และ กุลชลิ จงเจริญ. (2567). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 11(6), 169-179*, <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND>
- จารุพร ตั้งพัฒน์กิจ, และ ปาณิก เสนาฤทธิไกร. (2565). *บทบาทของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในแบบจำลองสมการโครงสร้าง. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 1(2), 99-110.*
- จรรุวรรณ บุญศรี. (2566). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนเทศบาลวังสะพุง ๑ สังกัดเทศบาลเมืองวังสะพุง จังหวัดเลย*. เข้าถึงได้จาก <https://www.kroobannok.com>
- จิณภัทร พิบูลวิทิตารัง. (2564). *กลยุทธ์การบริหารความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้. [วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยสยาม]. ฐานข้อมูลงานวิจัยมหาวิทยาลัยสยาม.*
- จิตรา พันพิพัฒน์, สมชัย วงษ์นายะ, และ รัชนีวรรณ บุญอนันต์. (2564). *กลยุทธ์การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 และ 2. วารสารชุมชนวิจัย, 16(2), 162-176.*
- จิตราวดี ว่างานนท์, และ พรศักดิ์ สุจริตรักษ์. (2564). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา, 5(2), 42-56.*
- จิตติมา วรรณศรี. (2564). *การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล. (พิมพ์ครั้งที่ 3), พิษณุโลก: รัตนสุวรรณสุวรรณการ, 35-86.*

บรรณานุกรม (ต่อ)

- จิราภรณ์ รังคสิริ, และ พิพัฒน์ นนทนาธรณ์. (2564). อิทธิพลของภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เครือข่ายการมีส่วนร่วม ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของวิสาหกิจเพื่อสังคม: กรณีศึกษา เครือข่ายบริษัท ประชาธิปไตยสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 18(1), 125-137.
- จุฑารัตน์ อำนวยวุฒิกุล, ณัฐภัสสร ธนาบวรพาณิชย์, และ อนันต์ ธรรมชาลย์. (2565). แนวทางการจัดการความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 6(1), 189-203.
- ฉวีวรรณ อินชุกุล. (2566). การบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่. *วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*, 9(3), 459-472. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pacific/article/view/266191/181474>
- ชลลดา อินทรมณี, สุนีย์ สอนสุพิร์, บุญชัย เพชรวิสิทธิ์, และ เก่งขจร ฉิมทิม. (2565). แนวทางการพัฒนาการเป็นโรงเรียนนวัตกรรม: การบูรณาการการวิเคราะห์ข้ามกรณีและการย้อนรอยกระบวนการ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/3716/>
- ชญานุช ประครองใจ, และ นันทิยา น้อยจันทร์. (2566). หลักการการบริหารงานตามวัตถุประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5, วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566*, 808-815, <http://www.journalgrad.ssru.ac.th/miniconference/article/view/4278/2876>.
- ชิษณพงศ์ ศรจันทร์, และประดิษฐ์ ศรีโนนยาง. (2567). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 7(6), 300-314, <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JMCR/article/view/5903/4002>
- ฐานเศรษฐกิจ. (2562, 8 สิงหาคม). *กทพ. ตั้งรับเทคโนโลยีเปลี่ยน เปิดพื้นที่ Sandbox สร้างนวัตกรรม*. <https://www.thansettakij.com/economy/406633>
- ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ และคณะ. (2562). การส่งเสริมการนำผลประเมินภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 6(6), 218-231.
- ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์. (2556). การบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต. [วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี. *Academic Journal Phranakhon Rajabhat University*, 8(1), 10-23.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ดารินทร์ อินทับทิม, นริศา ไพเจริญ, พิชญ์สินี เสถียรธราดล, เกริก เจษฎานุวัฒน์, และ น้ำฝน กันมา. (2567). ผลการขยายการใช้นวัตกรรมบูรณาการภาษาศาสตร์กับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา. *Trends of Humanities and Social Sciences Research*, 12(1), 129-155.
- ทองดี คณະศรี, และ ฉันทยาภรณ์ นวลสิงห์. (2566). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาโยธธา เขต 2. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 7(2), 313-325.
- เทพเทววรรณ วงษาเนา, ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์, และ เพ็ญพิศ ธรรมรัตน์. (2566). การวิเคราะห์ พหุระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 11. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 8(1), 260-270.
- ชนพล กัณห์สิงห์. (2566). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยสยาม]. ฐานข้อมูลงานวิจัยมหาวิทยาลัยสยาม.
- ชนพล อัจจุฬา, ชูเกียรติ วิเศษเสนา, สงวนพงศ์ ชวนชม, และ สมบูรณ์ ดันยะ. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1. *ศึกษา วารสารศึกษาศาสตร์*, 9(1), 59-70.
- จร สุนทรายุทธ. (2556). *ทฤษฎีองค์กรและพฤติกรรม: หลักการ, ทฤษฎีการวิจัย และการปฏิบัติทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เนติกุล.
- ธราธิป วงษ์แก้ว. (2568). การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม*, 6(1), 153-161, <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/src/article/view/1887>
- ฉันทพร สะสมผลสวัสดิ์, เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม, และ สมหมาย สร้อยนาคนพงษ์. (2567). สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ โยธธา. *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 15(1), 198-211, <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/gajasara/article/download/271541/183267>.
- นฤกร ปันพุ่มโพธิ์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 7. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 13(1), 81-96.
- นณริฎ พิศลยบุตร. (2564). *ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย: ข้อสรุปจากผลสอบปีซ่า (PISA)*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://www.pier.or.th/?abridged=B6>
- นภนต์กฤต สรรพอาษา, สมคิด สร้อยน้ำ, และ นวัตกรรม หอมสิน. (2562). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 6(1), 314-328.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นเรศวร์ เศรษฐสิงห์. (2566). การพัฒนานวัตกรรมการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มจร. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 11(2), 275-285.*
- นฤมล มณีแดง, และ สมใจ สืบเสาะ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 7(1), 172-187.*
- นवल สมบูรณ์สิน. (2564). รูปแบบการจัดการนวัตกรรมการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร].
- นิชรัตน์ หนูทวี, เบญจพร ชนะกุล, และ สุภาพ เต็มรัตน์. (2567). สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 11(1), 70-80.*
- บุตรีไสย์ สถาพร. (2563). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามเป้าประสงค์หลักของแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD). 4398.*
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/4398>
- ปฐมพงศ์ รัตน์โกศัย. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้: ศึกษากรณีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดพัทลุง. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 5(1), 47-72, https://so04.tci-thaijo.org/index.php/kupsrj/article/download/236052/162028/*
- ประวีตา มีเปี่ยมสมบูรณ์, ธร สุนทรายุทธ, และ สมุทรา ชำนาญ. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 7(1), 91-102.*
- ปรัชญา บุตรสะอาด, และ พระสมพล ยสชาติ. (2567). การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย. *วารสารมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 10(1), 294-311*
- ปวีณา เขตชั้นหล้า, สมชัย ขวลิทธาดา, และ วิเชียร อินทรสมพันธ์. (2567). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 6(2), 76-89.*
- ปิติชาย ต้นปิติ. (2557). การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงระบบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- พงษ์พิพัฒน์ นารินรักษ์, ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์, และ เพ็ญพิศ ธรรมรัตน์. (2564). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 7(2), 1-19.*

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พรรณวดี ปามุทา, สุภัทรา เอื้อวงศ์, และ ชญาพิมพ์ อุสาโห. (2561). ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.*, 11(1), 146-161.
- พรรณวดี ปามุทา. (2559). ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยสยาม]. ฐานข้อมูลงานวิจัยมหาวิทยาลัยสยาม.
- พรณีย์ สุรีย์แสง, และ นันทิยา น้อยจันทร์. (2566). หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน. *การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4 "GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2022 iHappiness: ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคสังคมดิจิทัล"*, 1154-1161.
- พระพนมภรณ์ฐานิสโร, พระฉลวย เทวโสโร, แสงสุรีย์ ทองขาว, และ นัชพล คงพันธ์. (2563). การพัฒนาด้านการส่งเสริมนวัตกรรมการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของเยาวชนไทย. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 5(2), 271-277.
- พระมหาวิริวิชญ์ สัตตารัมย์, พระมหาญาณวัฒน์ ฐิตวฑฒโน, และ สมศักดิ์ บุญปุ. (2566). การพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนรู้. *วารสารบวรสหการศึกษาศาสตร์และมนุษยสังคมศาสตร์*, 4(1), 54-65.
- พระมหาอคม อตถเมธี. (2565). ประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย. *วารสารวิจัยศรีล้านช้าง*, 2(6), 1-8.
- พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2561, 10 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 135 ตอนที่ 33 ก.
- พระสรภักดิ์ เขมปญโญ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนวิถีพุทธพระราชทาน. [วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยสยาม]. ฐานข้อมูลงานวิจัยมหาวิทยาลัยสยาม.
- พระสุวรรณเมธาภรณ์. (2563, 25 ธันวาคม). *การบริหารโรงเรียน*. 54-67.
<https://www.mcu.ac.th/article/detail/34932>
- พัชรภา ตันติชูเวช. (2565). การดำเนินงานของโค้ชที่มีคุณภาพในโครงการพัฒนาครูและโรงเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 14(3), 192-205.
<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pimjournal/article/view/251685/176656>
- พัฒนพงษ์ นามพิมพ์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14*, วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564, 1200-1207.
- พัทธนันท์ หารษาภิรมย์โชค, และ จิราภรณ์ กาแก้ว. (2557). แนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในชุมชน. *วารสารศรีนครินทร์วิโรฒ วิจัยและพัฒนา*, 6(กรกฎาคม-ธันวาคม), 95-96.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พลลภ จิระโร. (2563). แรงจูงใจในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชุมพร. *วารสารการวัดและประเมินผล สถิติและการการวิจัยทางสังคมศาสตร์*, 1(2), 33-44.
- พิณสุดา สิริธรงค์ศรี. (2562). การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา. *สุทธิปริทัศน์*, 33(106), 1-16, https://so05.tci-thaijo.org/index.php/DPU_Suthiparithat_Journal/article/218159/151151/701044
- พินิจ มีคำทอง, และ โกวิทย์ แสนพงษ์ (2562). เทคนิคการวิเคราะห์สภาพการพัฒนาเพื่อการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 9(3), 111-120.
- พิมพ์ผดดา พิริวิชญ์วุฒิกิจ, ทศนีย์ บุญมาภิ, และ สังวาร์ ว่างแจ่ม. (2566). การขับเคลื่อนสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาาระดับประถมศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. *วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์*, 6(1), 210-220.
- เพ็ญพิมล พลสมบัติ, และ บุญชม ศรีสะอาด. (2566). แนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 7(2), 658-672.
- ภัทรพล มหาจันทร์. (2555). การศึกษาประสิทธิผลของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน : อนาคตภาพจากการประยุกต์โมเดลสมการโครงสร้างและการสนทนากลุ่ม. [วิทยานิพนธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- ภัทรลดา เกิดกำไร, และ นันทิยา น้อยจันทร์. (2566). การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ทฤษฎีระบบราชการ. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5, วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566*.
- ภัสราภรณ์ สหะกิจ. (2564). ทรรศนะเกี่ยวกับทิศทางการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในหลักสูตรฐานสมรรถนะของประเทศไทย. *วารสารชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู*, 1(2), 112-137.
- มัลลิกา สุตทยามาต. (2564). ลักษณะของครูโรงเรียนในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล. *วารสารโบราณพหุการศึกษาและสังคมศาสตร์มนุษย์*, 2(2), 18-24.
- มานิตย์ อาษานอก. (2561). การพัฒนาและหาประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพนวัตกรรมสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 1(2), 9-18.
- มูฮำหมัดตายุติน บาฮะคีรี, พาตีเมาะ อาแยกาจิ, ซูไบดี โตะโมะ, และ นัสรี มะแน. (2564). การวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ด้านพลศึกษา เพื่อยกระดับการศึกษา การพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของผู้รับบริการด้านพลศึกษาชายแดนภาคใต้. ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณบำรุงการศึกษาประจำปี 2564, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒. เล่ม ๑๓๖, ตอน ที่ ๕๖ ก, หน้า ๑๐๒-๑๒๐, ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒.
- รำไพ ไชยยนต์, เพลินพิศ ธรรมรัตน์, และ ศิกานต์ เพียรธัญญากรณ์. (2566). ปัจจัยเชิงสาเหตุของ ประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารมหาจุฬานาค รทรรศน์*, 10(4), 182-195.
- เรวดี กระโหมวงค์, และคณะ. (2558). *โครงการวิจัยเรื่อง การกระจายอำนาจทางการศึกษาให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ภาคใต้*. ชุดโครงการ นโยบายและการยกระดับ ทรัพยากรมนุษย์ของไทย ในกระแสเอเชีย ระยะที่ 2 สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย (สกว.).
- ลัดดา อ่ำอาด. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์กรของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา].
- วรพล ธูลีจันทร์. (2562). รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษ ระดับปฐมวัย. [วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยสยาม]. ฐานข้อมูลงานวิจัยมหาวิทยาลัย สยาม.
- วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการนวัตกรรมการเรียนของครูโรงเรียน พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง. *ศึกษา วารสารศึกษาศาสตร์*, 9(2), 40-50.
- วัฒนา จันทนุพาน, สมบูรณ์ ตันยะ, ศรุต ชัยสุวรรณ, และ วรสิทธิ์ รัตนวราหะ. (2561). ปัจจัยที่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษาสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขต ภาคเหนือตอนบน. *JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE*, 12(1), 62-76.
- วันทนา งามเนตร, และ วรณรี ปานศิริ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรนวัตกรรมการของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. *วารสาร นวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 7(1), 36-51.
- วัสสิกา รุมาคม, และ ธนพลอยสิริ สิริบรรสพ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือในการ บริหารของครูกับประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารมหาจุฬานาค รทรรศน์*, 9(11), 232-244.
- วินิจ ผาเจริญ, ภัทรชัย อุทาพันธ์, กรวิทย์เกาะกลาง, และ สุรัชย์ พุดชู. (2564). ความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษาของพลเมืองไทยวัยเรียนกับสถานการณ์การเรียนออนไลน์ในยุคไวรัสโควิด-19. *วารสารปัญญาปณิธาน*, 6(1), 1-14.
- วิโรจน์ สุรสาค. (2566). การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล. *วารสารชมรมบัณฑิตศิลป์*, 1(2), 27-37.
- ศรัญญา คงศรี, และ ชวลิต เกิดทิพย์. (2567). การพัฒนามาตรฐานตัวชี้วัดด้านผู้เรียนสำหรับการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัด ยะลา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 35(1), 165-180.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2564, 30 มีนาคม) *โรงเรียน Sandbox ผลลัพธ์ความร่วมมือคนในพื้นที่ รัฐ เอกชน สู่ ร.ร. ดีใกล้บ้าน*. <https://tdri.or.th/2021/03/education-sandbox-event-visualnote/>
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *ประเด็นหลักและนัยทางการศึกษาจาก PISA 2015: บทสรุปสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: ซัคเซสพับลิเคชั่น.
- สร้อยสุดา ศุภมาตย์, และ ทับทิมทอง กอบัวแก้ว. (2566). การบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5, วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566, 1041-8.*
- สัจจา พลุษชัยนิมิต. (2567, กันยายน 10). *เป้าหมายของสถานศึกษา (School Goals)*. https://www.tungsong.com/tsg_muni/School_2/Target.html
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนารับราชการ. (มปป). *คู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. เข้าถึงได้จาก https://web.sut.ac.th/qa/pdf/Knowledge-general/24-Change_Management1.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *คู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) เพื่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕. (ฉ. ปรับปรุงครั้งที่ ๒). โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์.*
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา. (2564). *พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Educational Innovation Area)*. กระทรวงศึกษาธิการ. เข้าถึงได้จาก <https://www.efa.go.th/about-us/>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2566). *การบริหารงานภาครัฐแบบมีส่วนร่วม*. <https://www.opdc.go.th/content/Mjc4Nw>
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2558). *รางวัลนวัตกรรมแห่งชาติ ประจำปี 2558*. <https://award.nia.or.th/th/award-winner>.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2566). *10 โรงเรียนนวัตกรรมยุคใหม่! ที่มุ่งสร้างนวัตกรรมรุ่นเยาว์ ด้วยหลักสูตร STEAM4INNOVATOR*. <https://academy.nia.or.th/site/10-innovation-schools/>
- สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2566). *รายงานประจำปี พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ปีการศึกษา 2564*. สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2556). *แนวทางการบริหารและจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. สำนักงานปฏิรูปการศึกษา
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2565). *การสำรวจความพร้อมรัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย ปี 2565*. <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/5e-Government.aspx>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2557, 19 กันยายน). *เศรษฐกิจ (๑๙ กันยายน ๒๕๕๗)*. <http://legacy.orst.go.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579: ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565*. กระทรวงศึกษาธิการ. <https://www.onec.go.th/1051/264>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2562). *พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา*. สำนักวิชาการ, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2566). การจัดการสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 11(4), 1658-1667.
- สุนทรี วรรณไพเราะ, และ สมพงศ์ พลไชย. (2566). การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐาน. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 3(6), 367-384; <https://doi.org/10.60027/iarj.2023.271503>
- สุรางค์ จันทวานิช. (2565). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 26 (ฉบับปรับปรุงใหม่). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาวดี คำานดี, วิภาภรณ์ ภูวัฒนกุล, อัจฉรา วัฒนามรงค์, และ ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล. *Lawarath Social E-Journal*, 3(3), 123-134.
- สุริยา ฮ่องเสนาะ. (2566, ธันวาคม). *พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox)*. หอสมุดรัฐสภา, <https://library.parliament.go.th/index.php/th/radioscript/rr2566-dec2>
- สุวภา บุญอุไร. (2565). การพัฒนาเกณฑ์การประเมินความเหลื่อมล้ำในการศึกษาของเด็กปฐมวัยแบบออนไลน์. [วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- หิรัญ เจริญแล้ว, และ ชนมณี ศิลาณุกิจ. (2566). ภาวะผู้นำที่ยั่งยืนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. *วารสารสหวิทยาการและการจัดการร่วมสมัย*, 2(2), 14-32.
- อนุชา เงินแพทย์, และ สุชาดา นันทะไชย. (2560). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลในประเทศไทย. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 9(1), 91-109.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อมรพันธ์ สำเภา, วรรณวิศา สืบบุญธรรม คล้ายจำแลง, และ พร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2566). ระดับความสำเร็จและอุปสรรคในการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของโรงเรียนนาร่อง เขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 38(3), 15-26.
- อรพนิต ลีสุวรรณโรจน์, ชัยวุฒิ จันมา, และ พิศมัย จารุจิตติพันธ์. (2565). ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่อการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของประเทศไทย. *การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4 "GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2022 iHappiness: ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคสังคมดิจิทัล"*
- อรอนงค์ แจ่มจำรัส, และ ชัยอนันต์ มั่นคง. (2565). แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(3), 215-214, <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jra/article/download/251547/172386>
- อริญญา ตะพังพินิจการ, และ สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2566). ทักษะนวัตกรพลิกผันของนักเรียนโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(1), 217-231.
- อรุณรุ่ง สุขเทวา, สุนิสา วงศ์อารีย์, และ พนายุทธ เขยบาล. (2566). การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของปัจจัยการบริหารงานบุคลากรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติครั้งที่ 6*, วันที่ 6 กันยายน 2566.
- อัมมวดี เปลี่ยนสมัย, สถาพร พงษ์พิบูล, และ ภัคณัฐ จันทนวรรณท์ สมพงษ์ธรรม. (2563). โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 4(2), 19-34.
- อัมพิกา สิริพรหม. (2563). กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการของระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก. *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 4396. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/4396>
- อาทิวา โขคดีวัฒนา, ประยูร อิมสวาสดี, และชัยพจน์ รังงาม. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์* 13(2), 255-262.
- อาภาพร รันคำภา, และ สุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2567). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5*, วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566, 1184-1156.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อารีย์ ทองศรีนุ่น, และ จรัส อติวิทยากรณ์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช. *การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 13*, 1373-1385.
- อินทิรา มณีรัตน์. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสาร UMT Poly*, 6(3), 93-108.
- Ainscow, M. (2020). Promoting inclusion and equity in education: Lessons from international experiences. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 6(3), 155-165. <https://doi.org/10.1080/20020317.2020.1729587>
- Akari Curriculum Management. (2023). *Institutional Goals and Definition*. <https://akarisoftware.com/2023/11/29/goals-education/>
- Aksorn. (2020). *8 โรงเรียนนวัตกรรมโลก ตามหลัก Education 4.0*. <https://www.aksorn.com/ac1-innovative-school-education4>
- Armstrong, M. (2017). *Armstrong's handbook of performance management: An evidence-based guide to delivering high performance (6th ed.)*. Kogan Page.
- Armstrong, M. (2020). *Armstrong's handbook of human resource management practice (15th ed.)*. Kogan Page.
- Austin, G. E., & Reynolds, D. (1990). *Managing for improved school effectiveness: An international survey*. U.S.A: School Organization.
- Barney, J. B. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99-120. <https://doi.org/10.1177/014920639101700108>
- Bhandari, H., & Yasunobu, K. (2009). What is social capital? A comprehensive review of the concept. *Asian Journal of Social Science*, 37(4), 480–510. <https://doi.org/10.1163/156853109X436847>
- Bolam, R., McMahon, A., Stoll, L., Thomas, S., Wallace, M., Greenwood, A., Hawkey, K., Ingram, M., Atkinson, A., & Smith, M. (2005). *Creating and sustaining effective professional learning communities*. Department for Education and Skills.
- Botha, R. J. N. (2010). School effectiveness: Conceptualizing divergent assessment approaches. *South African Journal of Education*, 30, 605-620.
- Boujikian, M., Alice, C., & Jordan, K. (2022). The sandbox model: A novel approach to iterating while implementing an emergency education program in Lebanon during the COVID-19 pandemic. *Journal on Education in Emergencies*, 8(3), 215-228.
- Bryson, J. M. (2018). *Strategic planning for public and nonprofit organizations: A guide to strengthening and sustaining organizational achievement (5th ed.)*. Jossey-Bass.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Buntham, A., & Chusuwan, R. (2020). Guidelines for learning management based on the TPACK model concept in the sandbox-pilot schools under Pattani Secondary Education Area Office. *National and International Conference on Education* (9th ed.), Prince of Songkla University, Pattani Campus, 1006-1019.
- Caldwell, B. J., & Spink, J. M. (1996). *The self-managing school: Administrative Science Quarterly*. London: Taylor and Francis (Mimeographed).
- Cambridge University Press & Assessment. (2024). *Effectiveness*.
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/effectiveness>
- Carroll, A. B. (1991). The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organizational stakeholders. *Business Horizons*, 34(4), 39-48.
[https://doi.org/10.1016/0007-6813\(91\)90005-G](https://doi.org/10.1016/0007-6813(91)90005-G)
- Christensen, C. M., & Horn, M. B. (2008). How do we transform our schools? *Education Next*, 8(3), 13-19.
- Coe, B. J. (2023). A study linking Title 1 strategic resource allocation to student academic success in South Carolina public schools. [Thesis, Coastal Carolina University].
- Cohen, D., & Crabtree, B. (2008). Evaluative criteria for qualitative research in health care: Controversies and recommendations. *Annals of Family Medicine*, 6(4), 331-339. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC2478498/>
- Coleman, J. S., Campbell, E. Q., Hobson, C. J., McPartland, J., Mood, A. M., Weinfeld, F. D., & York, R. L. (1966). *Equality of educational opportunity*. U.S. Department of Health, Education, and Welfare.
- Cooper, C. W. (2006). Refining social justice commitments through collaborative inquiry: Key rewards and challenges for teacher educators. *Teacher Education Quarterly*, 33(3), 115-132. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/23478815>
- Creemers, B. P. M., & Kyriakides, L. (2015). Developing, testing, and using theoretical models for promoting quality in education. *School Leadership & Management*, 35(2), 109-133. <https://doi.org/10.1080/13632434.2014.992774>
- Creemers, B. P. M., & Reezigt, G. J. (2005). Linking school effectiveness and school improvement: The background and outline of the project. *School Effectiveness and School Improvement*, 16(4), 359-371.
<https://doi.org/10.1080/09243450500234484>
- Cronbach, L. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. *Psychometrika*, 16, 297.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Dadon-Golan, Z., BenDavid-Hadar, I., & Tsidkany, R. (2024). Unraveling the building blocks of success: Exploring the nexus between school structure and effectiveness in Israeli primary schools. *International Journal of Educational Management, 38*(5), 1424-1443. <https://doi.org/10.1108/IJEM-12-2023-0602>
- Daft, R. L. (2006). *The new era of management*. Beijing, China: China Translation & Printing Services.
- Darasawang, P., Reinders, H., & Waters, A. (2015). Innovation in language teaching: The Thai context. In P. Darasawang & H. Reinders (Eds.), *Innovation in language learning and teaching: The case in Thailand* (pp. 1-14). New York, NY: Palgrave Macmillan.
- Darling-Hammond, L., Flook, L., Cook-Harvey, C., Barron, B., & Osher, D. (2020). Implications for educational practice of the science of learning and development. *Applied Developmental Science, 24*(2), 97-140, <https://doi.org/10.1080/10888691.2018.1537791>
- Darling-Hammond, L., Hyster, M. E., & Gardner, M. (2017). *Effective teacher professional development*. Learning Policy Institute. <https://doi.org/10.54300/122.311>
- Day, C., Sammons, P., Hopkins, D., Harris, A., Leithwood, K., Gu, Q., & Brown, E. (2010). *10 strong claims about successful school leadership*. National College for School Leadership.
- Ding, X. F., Qian, D. M., & Feng, M. N. (2019). Research on the application of STEAM teaching in primary school based on gamification task orientation: Taking the fifth-grade campus sandbox as an example. In J. L. Shih et al. (Eds.), *Proceedings of the 27th International Conference on Computers in Education* (pp. 375-383). Taipei, Taiwan: Asia-Pacific Society for Computers in Education. Retrieved from https://v0.apsce.net/icce/icce2019/proceedings/paper_145.pdf
- Donohue, J. W. (1995). See the Catholic schools walk a fiscal tightrope. *In the National Catholic Educational Association (NCEA) Report*. Washington, DC: NCEA.
- Edmonds, R. (1979). Effective schools for the urban poor. *Educational Leadership, 37*(1), 15-24.
- Eisenberger, R., Huntington, R., Hutchison, S., & Sowa, D. (1986). Perceived organizational support. *Journal of Applied Psychology, 71*(3), 500-507. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.71.3.500>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Ervin-Kassab, L. (2022). The evolution of a faculty sandbox: Supporting adjunct faculty and moving beyond technology. In E. Baumgartner, R. Kaplan-Rakowski, R. E. Ferdig, R. Hartshorne, & C. Mouza (Eds.), *A retrospective of teaching, technology, and teacher education during the COVID-19 pandemic* (pp. 181-185). Association for the Advancement of Computing in Education (AACE). Retrieved from <https://www.learntechlib.org>
- Faikhamta, C., & Roadrangka, V. (2017). The development of Thai science teachers' understanding of STEM education through lesson study. *International Journal of Technology and Design Education*, 27(1), 109-138. <https://doi.org/10.1007/s10798-015-9329-y>
- Ferrer-Estévez, M., & Chalmeta, R. (2021). Integrating Sustainable Development Goals in educational institutions. *The International Journal of Management Education*. 19(2), 100494, 1-34, <https://repositori.uji.es>
- Freeman, R. E. (1984). *Strategic management: A stakeholder approach*. Cambridge University Press.
- Fry, G. W. (2002). *From crisis to opportunity: The challenges of educational reform in Thailand*. Ministry of Education Thailand. <https://www.researchgate.net/publication/228854162>
- Fullan, M. (2007). *The new meaning of educational change (4th ed.)*. Teachers College Press.
- Fullan, M. (2011). *The six secrets of change: What the best leaders do to help their organizations survive and thrive*. Jossey-Bass.
- Garcia-Jimenez, J., Torres-Gordillo, J.-J., & Rodriguez-Santero, J. (2022). Factors associated with school effectiveness: Detection of high- and low-efficiency schools through hierarchical linear models. *Education Sciences*, 12(59). <https://doi.org/10.3390/educsci12010059>
- Guskey, T. R. (2000). *Evaluating professional development*. Corwin Press.
- Haidee, B. G., Paulina, Q., & Lucilyn, F. L. (2022). Internal and external school management factors and school performance. *International Journal of Research and Practice*, 106(1), 219-226. <https://doi.org/10.47119/IJRP1001061820223720>
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis. (7th ed.)*. Pearson: New York.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Hair, J.F., Sarstedt, M., Hopkins, L., & Kuppelwieser, V.G. (2014). Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM): An Emerging Tool in Business Research. *European Business Review*, 26, 106-121. <https://doi.org/10.1108/EBR-10-2013-0128>
- Hallinger, P. (2018). Bringing context out of the shadows of leadership. *Educational Management Administration & Leadership*, 46(1), 5-24. <https://doi.org/10.1177/1741143216670652>
- Hallinger, P., & Bryant, D. A. (2013). Synthesis of findings from 15 years of educational reform in Thailand: Lessons on leading educational change in East Asia. *International Journal of Leadership in Education*, 16(4), 399-418. <https://doi.org/10.1080/13603124.2013.770076>
- Hanson, E.M. (2006). *Strategies of educational decentralization: Key questions and core issues*. In: BJORK, C. (eds) *Educational Decentralization. Education in the Asia-Pacific Region: Issues, Concerns and Prospects*, 8. Springer, Dordrecht.
- Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Routledge.
- Henderson, A. T., & Mapp, K. L. (2002). *A new wave of evidence: The impact of school, family, and community connections on student achievement*. Southwest Educational Development Laboratory.
- Herzberg, F. (1968). One more time: How do you motivate employees? *Harvard Business Review*, 46(1), 53-62.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2013). *Educational administration: Theory, research, and practice (9th ed.)*. McGraw-Hill.
- Hughes, J. (2005). The role of teacher knowledge and learning experiences in forming technology-integrated pedagogy. *Journal of Technology and Teacher Education*, 13(2), 277-302.
- Ihssan, A. J., & Azhar, A. H. (2019). External and internal factors affecting students' academic performance. *Article in Social Sciences*. <https://doi.org/10.36478/sscience.2019.155.168>
- Javornik, Š., Klemen, Č., & Mirazchiyski, E. (2023). Factors contributing to school effectiveness: A systematic literature review. *European Journal of Investigative Health Psychology and Education*, 13, 2095-2111. <https://doi.org/10.3390/ejihpe13100148>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Kania, J., & Kramer, M. (2013). Embracing emergence: How collective impact addresses complexity. *Stanford Social Innovation Review*, 11(2), 1-7.
https://ssir.org/articles/entry/embracing_emergence_how_collective_impact_addresses_complexity
- Kanter, R. M. (1994). Collaborative advantage: The art of alliances. *Harvard Business Review*, 72(4), 96-108.
- Katz, D., & Kahn, R. L. (2015). *The social psychology of organizations*. Wiley.
- Knowles, M. S. (1975). *Self-directed learning: A guide for learners and teachers*. Association Press.
- Koch, A. R., Binnewies, C., & Dormann, C. (2014). Motivating innovation in schools: School principals' work engagement as a motivator for schools' innovation. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 24(4), 505-517.
<https://doi.org/10.1080/1359432X.2014.958471>
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2018). *Principles of marketing (17th ed.)*. Pearson.
- Kotter, J. P. (1996). *Leading change*. Harvard Business Review Press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Kyriakides, L., Creemers, B. P. M., & Panayiotou, A. (2020). *Using educational effectiveness research to promote quality of teaching: The dynamic approach to teacher and school improvement*. Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781315157382>
- Laurillard, D. (2012). *Teaching as a design science: Building pedagogical patterns for learning and technology*. Routledge.
- Leithwood, K., Louis, K. S., Anderson, S., & Wahlstrom, K. (2020). *How leadership influences student learning: Review of research*. Wallace Foundation.
<https://www.wallacefoundation.org/knowledge-center/Documents/How-Leadership-Influences-Student-Learning.pdf>
- Levačić, R., & Glover, D. (1998). Relationship between efficient resource management and school effectiveness: Evidence from OFSTED secondary school inspections. *School Effectiveness and School Improvement*, 9(1), 95-122.
<https://doi.org/10.1080/0924345980090105>
- Lezotte, L. W. (1991). *Correlates of effective schools: The first and second generation*. Effective Schools Products.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Lyngstad, A. (2017). *Sandbox games: A way to promote deeper learning in cross-curricular teaching?* Department of Education, The Arctic University of Norway. https://www.nokut.no/globalassets/nokut/artikkelbibliotek/norsk_utdanning/apt/lyngstad_sandbox_games_thesis.pdf
- Marsh, J. A., Pane, J. F., & Hamilton, L. S. (2006). *Making sense of data-driven decision making in education*. RAND Corporation.
- Marzano, R. J. (2003). *What works in schools: Translating research into action*. Association for Supervision and Curriculum Development.
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017-1054. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2006.00684.x>
- Muijs, D. (2006). New directions for school effectiveness research: Towards school effectiveness without schools. *Journal of Educational Change*, 7, 141–160. <https://doi.org/10.1007/s10833-006-0002-7>
- Muliati, A., Sihotang, W., Octaviany, R. A., & Darwin. (2022). Effectiveness of school resources management in improving the quality of education. *East Asian Journal of Multidisciplinary Research*, 1(6), 901-916. <https://journal.formosapublisher.org/eajmr/article/view/480>
- Nikita, D. A. (2022). Effectiveness of services during the Covid-19 pandemic at the population and civil registration service of Lima Puluh Kota Regency. *PUBLICNESS: Journal of Public Administration Studies*, 1(1). <https://doi.org/10.24036/publicness.v1i1.5>
- Nwagwu, W.E. (2020). E-learning readiness of universities in Nigeria- what are the opinions of the academic staff of Nigeria's premier university?. *Educ Inf Technol*, 25(), 1343–1370. <https://doi.org/10.1007/s10639-019-10026-0>
- OECD. (2016). *PISA 2015 results: Excellence and equity in education (Vol. 1)*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264266490-en>
- OECD. (2020). *Education at a glance 2020: OECD indicators*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/69096873-en>
- OECD. (2023). *Education at a glance 2023: OECD indicators*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/e13bef63-en>
- Oliveira, A. F. de S. (2024). The importance of quality in education. *Revista Gênero e Interdisciplinaridade*, 5(02), 187–195. <https://doi.org/10.51249/gei.v5i02.2013>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Olofsson, A.D., Fransson, G. & Lindberg, J.O. (2020). A study of the use of digital technology and its conditions with a view to understanding what ‘adequate digital competence’ may mean in a national policy initiative. *Educational Studies*, 46(6), 727-743, <https://doi:10.1080/03055698.2019.1651694>
- Owens, R. G. (2007). *Organizational behavior in education (9th ed.)*. Pearson Education, Inc.
- Partnership for 21st Century Skills. (2019). *Framework for 21st century learning*. Battelle for Kids.
- Pata, K., Tammets, K., Väljataga, T., Kori, K., Laanpere, M., & Rõbtsenkov, R. (2022). The patterns of school improvement in digitally innovative schools. *Computers & Education*, 186, 104533. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2022.104533>
- Pfeffer, J., & Salancik, G. R. (1978). *The external control of organizations: A resource dependence perspective*. Harper & Row.
- Pfeffer, J., & Sutton, R. I. (2006). *Hard facts, dangerous half-truths, and total nonsense: Profiting from evidence-based management*. Harvard Business Review Press.
- Porwal, H. C. A. (2010). *Get the latest ISCA module (New Final) at a much faster speed than ICAI, Chapter 1*. https://cactusblog.wordpress.com/wp-content/uploads/2010/07/18953sm_finalnew_isca_cp1.pdf
- Princen, T. (2022). Sufficiency and the state: A prospective project. *Frontiers in Sustainability, Original Research*, 02(), 1-12, <https://doi 10.3389/frsus 2022.9561.39>
- Reynolds, D. (2010). *School effectiveness: A&C Black*. Continuum International Publishing Group.
- Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of innovations (5th ed.)*. Free Press.
- Rosenthal, R., & Jacobson, L. (1968). *Pygmalion in the classroom: Teacher expectation and pupils' intellectual development*. Holt, Rinehart and Winston.
- Rothwell, W. J. (2010). *Effective succession planning: Ensuring leadership continuity and building talent from within (4th ed.)*. AMACOM.
- Rutter, M., Maughan, B., Mortimore, P., Ouston, J., & Smith, A. (1979). *Fifteen thousand hours: Secondary schools and their effects on children*. Harvard University Press.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Sammons, P., Toth, K., & Sylva, K. (2022). The drivers of academic success for 'bright' but disadvantaged students: A longitudinal study of AS and A-level outcomes in England. *Studies in Educational Evaluation*, 57, 31-41.
<https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2018.01.004>
- Scheerens, J. (2016). *Educational effectiveness and ineffectiveness: A critical review of the knowledge base*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-31003-1>
- Schleicher, A. (2018). *World class: How to build a 21st-century school system*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264300002-en>
- Scott, W. R., & Davis, G. F. (2015). *Organizations and organizing: Rational, natural and open systems perspectives*. Routledge.
- Secolsky, C., & Denison, D. B. (2018). *Handbook on measurement, assessment, and evaluation in higher education (2nd ed.)*. Routledge.
- Star, S. L., & Ruhleder, K. (1996). Steps toward an ecology of infrastructure: Design and access for large information spaces. *Information Systems Research*, 7(1), 111-134. <https://doi.org/10.1287/isre.7.1.111>
- Talebloo, B. (2015). Transformational leadership, organizational citizenship behaviour and school effectiveness in primary schools. *Jurnal Kepimpinan Pendidikan*, 2(2), 1-12.
- Tanweer, R., Nashtaran, T., Plaut, D., Rahman, A., Ahmed, S., Chowdhury, D., Rabbi, B. F., Hoque, R., Nahar, N., & Afroz, S. (2022). *Bandarban sandbox: Needs assessment and hypothesis development* [Technical Report]. EdTech Hub. <https://doi.org/10.53832/edtechhub.0103>
- Teddlie, C., & Reynolds, D. (2000). *The international handbook of school effectiveness research*. Falmer Press.
- Terrance, M. S., Kristine, J., Robin, P. E., & Regina, G. H. (2023). Defining “effectiveness” for students with E/BD: Teacher, instruction, and management variables. *Beyond Behavior*, 22(1). <https://doi.org/10.1177/107429561202200102>
- Texas Education Agency. (2024). *Effective Schools Framework: A comprehensive guide to school improvement*. <https://tea.texas.gov/texas-educators/aligned-frameworks/effective-schools-framework>
- Timotheou, S. et al. (2023). Impacts of digital technologies on education and factors influencing schools’ digital capacity and transformation: A literature review. *Education and Information Technologies*, 28, 6695–6726, <https://doi.org/10.1007/s10639-022-11431-8>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- TruePlookPanya. (2564). 16 นวัตกรรมและแนวคิดที่ช่วยให้วิธีการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น.
<https://www.trueplookpanya.com/dhamma/content/73110>
- UNESCO. (1998). *Improving school efficiency: Issues and priorities*. UNESCO.
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000120596>
- UNESCO. (2004). *Education for all: The quality imperative (EFA Global Monitoring Report 2005)*. UNESCO Publishing.
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000137333>
- UNESCO. (2016). *The world needs almost 69 million new teachers to reach the 2030 education goals*. UNESCO Institute for Statistics.
- UNESCO. (2023). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. UNESCO Publishing.
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380398>
- Vincent-Lancrin, S. et al. (2019). *Fostering Students' Creativity and Critical Thinking: What it Means in School, Educational Research and Innovation*. OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/62212c37-en>.
- Warner, J. (1980). Family therapy: A search for foundations. *Systems and Definitions Journal of Family Therapy*, 2, 259-269.
- Williamson, J. A., Rhodes, L., & Dunson, M. (2007). A selected history of social justice in education. *American Educational Research Association*, 31, 195-224.
- Yukl, G. (2013). *Leadership in organizations (8th ed.)*. Pearson.
- Zhao, Y. (2020). COVID-19 as a catalyst for educational change. *Prospects*, 49(1), 29-33. <https://doi.org/10.1007/s11125-020-09677-7>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ (In-depth Interview)

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ (In-depth Interview)

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์: การพัฒนาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของ
โรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ชื่อผู้วิจัย: นายปฐมชัย จิระอรุณ

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต: หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิต
วิทยาลัยศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสยาม

อาจารย์ที่ปรึกษา: (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พลเรือตรีหญิง สุภัทรา เอื้อวงศ์
(2) รองศาสตราจารย์ ดร. อริศรา เล็กสรรเสริญ

คำชี้แจง:

คำชี้แจงแนวคำถามสัมภาษณ์นี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัย เรื่อง "แนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี" โดยดำเนินการในส่วนของวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม ผู้วิจัยปรารถนาจะให้ผู้ทรงคุณวุฒิตอบคำถาม แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่

ขอขอบพระคุณในความกรุณาอนุเคราะห์
ของผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ข้อมูล

นายปฐมชัย จิระอรุณ
(โทร 0942353955)

คำถามที่ (1) ในการดำเนินการโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ท่านคิดว่า ประสิทธิภาพในการดำเนินการควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง.

.....

.....

คำถามที่ (2) จากองค์ประกอบประสิทธิภาพข้างต้นที่ท่านระบุ ท่านคิดว่าตัวชี้วัดความสำเร็จตาม องค์ประกอบดังกล่าว ควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง.

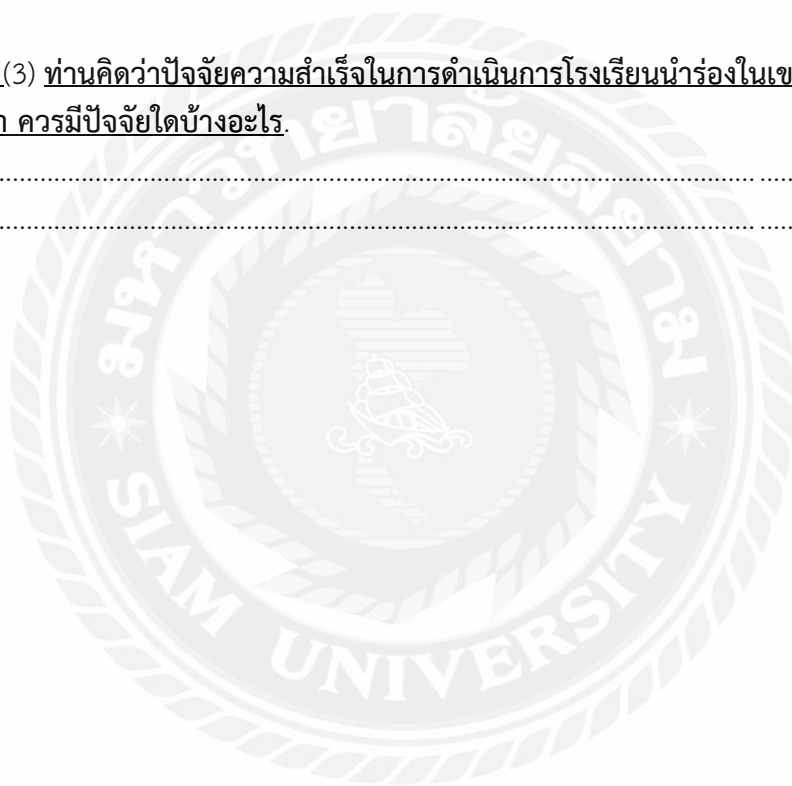
.....

.....

คำถามที่ (3) ท่านคิดว่าปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินการโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา ควรมีปัจจัยใดบ้างอะไร.

.....

.....

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเชิงปริมาณ

แบบสอบถามเชิงปริมาณ

ชื่อเรื่อง: การพัฒนาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษาคณาจารย์

คำชี้แจง:

- 1.แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลในการทำการคุณนิพนธ์ หลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม
- 2.แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้คือ
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ
(Checklist)
ส่วนที่ 2 องค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการ
การศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)
ส่วนที่ 3 ปัจจัยภายในโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เป็นแบบสอบถาม
มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)
ส่วนที่ 4 ปัจจัยภายนอกโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เป็น
แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)
- 3.ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น โดยเป็นการวิเคราะห์ภาพรวม ซึ่ง
ไม่มีผลใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคลหรือสถานศึกษา ขอความกรุณาท่านโปรดตอบ
แบบสอบถามทุกข้อตามสภาพความเป็นจริงและตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ข้อมูลของ
ท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัยและจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศใน
ภาพรวมต่อไป
- 4.ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความอนุเคราะห์และการเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านใน
การตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณในความกรุณาอนุเคราะห์ให้ข้อมูล

นายปฐมชัย จิระอรุณ

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,

บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสยาม

รหัสประจำตัว: 6319002010

หมายเลขโทรศัพท์: 0942353955

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือ เติมข้อความ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริงของท่าน
โรงเรียนของท่าน (ส่งเฉพาะโรงเรียน ไม่ระบุชื่อโรงเรียน)

☐ โรงเรียนทองผาภูมิวิทยา	link	
☐ โรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง	link	
☐ โรงเรียนพัทลุงราษฎร์รังสรรค์	link	
☐ โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์	link	
☐ โรงเรียนเทพมงคลรังษี	link	
☐ โรงเรียนอุดมสิทธิศึกษา	link	
☐ โรงเรียนท่าเรือพิทยาคม	link	
☐ โรงเรียนพระแท่นดงรังวิทยา	link	
☐ โรงเรียนวิสุทธิรังษี กาญจนบุรี	link	
☐ โรงเรียนหนองตากยา ฯ	link	
☐ โรงเรียนเทพศิรินทร์ลาดหญ้าฯ	link	
☐ โรงเรียนไทรโยคมนตรีกาญจน์วิทยา	link	
☐ โรงเรียนไทรโยคน้อยวิทยา	link	
☐ โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม	link	
☐ โรงเรียนร่มเกล้า กาญจนบุรี	link	
☐ โรงเรียนด่านมะขามเตี้ยพิทยาคม	link	
☐ โรงเรียนหนองปรือพิทยาคม	link	

(1) ตำแหน่งของท่าน

- ผู้อำนวยการโรงเรียน
 รอง/ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน
 หัวหน้าฝ่ายงานโรงเรียน
 หัวหน้ากลุ่มสาระ
 ครู
 คณะกรรมการโรงเรียน/สถานศึกษา

ส่วนที่ 2 องค์กรประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา

คำชี้แจง: โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินการของสถานศึกษาโดยมีรายละเอียดดังนี้

- 5 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

องค์ประกอบที่ 1 ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน

ข้อ	ข้อความตัวชี้วัดองค์ประกอบ	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
1	(1) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร					
2	(2) ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถแสวงหาความรู้ใหม่ พัฒนานตนเองได้					
3	(3) ผู้เรียนมีสมรรถนะพื้นฐานเพื่อนำไปใช้ในการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา					
4	(4) ผู้เรียนมีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถใช้อย่างปลอดภัยและรับผิดชอบ					
5	(5) ผู้เรียนสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
6	(6) ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นแสดงบทบาทความเป็นผู้นำ และผู้ตามในสถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสม					
7	(7) ผู้เรียนมีสุขภาพกายและจิตที่ดี สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง					
8	(8) ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการเป็นผู้ประกอบการ					
9	(9) ผู้เรียนมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมและรับผิดชอบต่อสังคม					

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน

ข้อ	ข้อความตัวชี้วัดองค์ประกอบ	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
10	(1) โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรม					
11	(2) โรงเรียนมีกลไกในการยกระดับนวัตกรรมจนได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภายนอก					
12	(3) โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการที่ขับเคลื่อนด้วยแนวทางพัฒนานวัตกรรม					
13	(4) โรงเรียนพัฒนานวัตกรรมที่เชื่อมโยงกับบริบทของพื้นที่ และตอบสนองกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียน					
14	(5) โรงเรียนสามารถนำเสนอและขยายผลงานนวัตกรรมไปยังพื้นที่หรือโรงเรียนอื่น					
15	(6) โรงเรียนมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนานวัตกรรม					
16	(7) โรงเรียนมีหลักสูตรที่ตอบโจทย์ตามความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
17	(8) โรงเรียนมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ หรือพัฒนาศักยภาพเฉพาะบุคคล					
18	(9) โรงเรียนมีนวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะของผู้เรียน					

ข้อ	ข้อความตัวชี้วัดองค์ประกอบ	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
19	(10) โรงเรียนมีผลงานนวัตกรรมของครู บุคลากร และนักเรียนที่นำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้					
20	(11) มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ของหลักสูตร					
21	(12) โรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
22	(13) บุคลากรได้รับการอบรมและพัฒนาเพื่อเสริมทักษะด้านนวัตกรรมการเรียนรู้					
23	(14) โรงเรียนมีแนวทางลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องของครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา					

องค์ประกอบที่ 3 ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา

ข้อ	ข้อความตัวชี้วัดองค์ประกอบ	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
24	(1) โรงเรียนทำงานเชิงรุก นำนวัตกรรมมาใช้เพื่อลดจำนวนนักเรียนที่หลุดออกจากระบบ					
25	(2) โรงเรียนมีทุนการศึกษา หรือมาตรการช่วยเหลือด้านการเงิน					
26	(3) โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการสอนที่ยืดหยุ่น รองรับความแตกต่างของผู้เรียน					
27	(4) นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและทรัพยากรการเรียนรู้ที่จำเป็น					
28	(5) อัตราการออกกลางคันลดลง (Zero Dropout)					
29	(6) จำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อในระบบเพิ่มขึ้น					

องค์ประกอบที่ 4 ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน

ข้อ	ข้อความตัวชี้วัดองค์ประกอบ	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
30	(1) โรงเรียนสามารถกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ ทิศทาง และเป้าหมายได้อย่างเป็นอิสระ และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม					
31	(2) โรงเรียนมีหลักสูตรและระบบการวัดผลที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน					
32	(3) โรงเรียนสามารถจัดหาทรัพยากร และบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน					
33	(4) โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนนาร่องในพื้นที่นวัตกรรม					

องค์ประกอบที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน

ข้อ	ข้อความตัวชี้วัดองค์ประกอบ	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
34	(1) โรงเรียนมีระบบและกลไกความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน					
35	(2) โรงเรียนมีกลไกให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกำหนดทิศทางการบริหารงานของโรงเรียน					
36	(3) โรงเรียนมีกลไกการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษาทั้งการวางแผน ปฏิบัติ กำกับติดตาม และใช้ประโยชน์ร่วมกัน					
37	(4) โรงเรียนมีความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในการขยายโอกาสและพัฒนาโครงการทางการศึกษาร่วมกัน					

ส่วนที่ 3 ปัจจัยภายในโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา

คำชี้แจง: โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว เกี่ยวกับปัจจัยภายในโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการโดยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีรายละเอียดแต่ละระดับดังนี้

- 5 หมายถึง ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความตัวชี้วัดองค์ประกอบ	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
(1) ปัจจัยด้านครู						
1	(1) ความเพียงพอของครูต่อจำนวนนักเรียน					
2	(2) คุณภาพสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอน					
3	(3) การพัฒนาตนเองในการพัฒนาตนเองเพื่อสร้างผลงาน					
(2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หมายถึง						
4	(1) คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถสร้างแรงจูงใจและโน้มน้าวคนอื่นได้					
5	(2) ความเป็นประชาธิปไตยโดยบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน					
6	(3) ความสามารถในการประสานสัมพันธ์กับทุกภาคส่วน					
7	(4) สมรรถนะทางสติปัญญาและความสามารถในการแก้ปัญหา					
(3) ทรัพยากรและงบประมาณ เชิงปริมาณ หมายถึง						
8	(1) ความเพียงพอและความสามารถในการระดมทรัพยากรและงบประมาณ					
9	(2) ความพร้อมและความทันสมัยของวัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรสนับสนุนอื่นๆ แ					
10	(3) ความมีอิสระและความคล่องตัวในการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ					

ข้อ	ข้อความตัวชี้วัดองค์ประกอบ	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
(4) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี						
11	(1) ความทันสมัยด้านเทคโนโลยีภายในสถานศึกษา					
12	(2) การอบรมและพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง					
13	(3) การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีอย่างเพียงพอ					
(5) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน						
14	(1) ความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา					
15	(2) การถ่ายทอดเป้าหมายไปยังบุคลากรอย่างทั่วถึง					
16	(3) มีการติดตามการดำเนินการตามเป้าหมาย					
(6) บรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียน						
17	(1) สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความเป็นเทคโนโลยีและนวัตกรรมมากขึ้น					
18	(2) บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง					
19	(3) การรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในองค์กรมากขึ้น					
(7) โครงสร้างองค์การและการจัดองค์กร						
20	(1) โครงสร้างการบังคับบัญชาที่ให้อำนาจอย่างสมดุล					
21	(2) การมอบหมายหน้าที่การแบ่งสรรงานอย่างเหมาะสม					
22	(3) การจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมและสอดคล้องให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
23	(4) สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรได้และมีความยืดหยุ่นตาม					

ส่วนที่ 4 ปัจจัยภายนอกโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา

คำชี้แจง: โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียวเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกโรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินการ โดยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีรายละเอียดแต่ละระดับดังนี้

- 5 หมายถึง ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินการอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินการอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินการอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความตัวชี้วัดองค์ประกอบ	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
(1) เศรษฐกิจ						
24	(1) เศรษฐฐานะครอบครัว					
25	(2) เศรษฐฐานะของชุมชนในบริบทรอบสถานศึกษา					
26	(3) การมีเวลาและมีกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว					
27	(4) ความปลอดภัยในชีวิตของคนในพื้นที่					
(2) การเมือง						
28	(1) สภาพทางการเมืองของพื้นที่					
29	(2) นักการเมืองและบทบาทของนักการเมืองในพื้นที่					

ข้อ	ข้อความตัวชี้วัดองค์ประกอบ	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
30	(3) การส่งเสริมสนับสนุนทางการเมืองเพื่อพัฒนาทางการศึกษาในพื้นที่					
31	(4) การเปลี่ยนแปลงทางนโยบายทางการเมือง					
(3) สังคมและวัฒนธรรม						
32	(1) ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวและชุมชน					
33	(2) พื้นฐานการบริการทางสังคม					
34	(3) วิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณีขนบธรรมเนียม					
35	(4) ความต้องการและความคาดหวังของคนในสังคมต่อการพัฒนาทางการศึกษา					
(4) ปัจจัยทางเทคโนโลยี						
106	(1) อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย					
107	(2) การพัฒนาการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความพร้อมของบุคลากร เกี่ยวกับเทคโนโลยี					
108	(3) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศ					
109	(4) การบริหารจัดการและการพัฒนาการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา					
110	(5) การพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง					
(5) นโยบายรัฐและต้นสังกัด						
111	(1) นโยบายรัฐและต้นสังกัด					
112	(2) การเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินการ					
113	(3) การเปลี่ยนแปลงและความชัดเจนในนโยบายการดำเนินการโครงการ					
114	(4) ความความชัดเจนและทิศทางจากหน่วยงานต้นสังกัด ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงเรียน					

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ดร. สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์	ผู้ทรงคุณวุฒิระดับปริญญาเอกด้านการจัดการการศึกษา
2. ผศ. ดร. จักรกฤษณ์ โปณะทอง	ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ด้านบริหารการศึกษา
3. ดร. พิทักษ์ โสตถยาคม	ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
4. ดร. วิไล กวางศิริ	ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาดินวิทยาการ
5. ดร. บุญส่ง ไชยรัมย์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
	จ. กาญจนบุรี
6. ดร. มนัสนันท์ ทองศรีมณฑนา	รองศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี

ภาคผนวก ง

รายชื่อ และขนาดโรงเรียนที่ใช้ในการศึกษาระดับประสิทธิผลการดำเนินการของโรงเรียนนาร่อง
ในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

โรงเรียนนำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ในด้านต่าง ๆ เชิงเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียน	
กลุ่มขนาดเล็ก	ร.ร. พังตรุราษฎร์รังสรรค์
	ร.ร. หนองปรือพิทยาคม
	ร.ร. พนมทวนพิทยาคม
	ร.ร. ท่าเรือพิทยาคม
	ร.ร. หนองตากยา ฯ
	ร.ร. ไทรโยคน้อยวิทยา
	ภาพรวมกลุ่ม
กลุ่มขนาดกลาง	ร.ร. เทพศิรินทร์ลาดหญ้าฯ
	ร.ร. ร่มเกล้า กาญจนบุรี
	ร.ร. ทองผาภูมิวิทยา
	ร.ร. พระแท่นดงรังวิทยา
	ร.ร. ไทรโยคมนตรีกาญจน์
	ร.ร. ด่านมะขามเตี้ยวิทยา
	ภาพรวมกลุ่ม
กลุ่มขนาดใหญ่ขึ้นไป	ร.ร. ท่าม่วงราษฎร์บำรุง
	ร.ร. เทพมงคลรังษี
	ร.ร. อุดมสิทธิศึกษา
	ร.ร. กาญจนานุเคราะห์
	ร.ร. วิสุทธรังษี กาญจนบุรี
ภาพรวมกลุ่ม	

The logo of Siam University is a circular emblem. It features a central five-pointed star with a crown on top, surrounded by a wreath. The outer ring of the logo contains the text 'มหาวิทยาลัยสยาม' in Thai script at the top and 'SIAM UNIVERSITY' in English at the bottom.

ภาคผนวก จ
ร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรม
ระดับจังหวัดกาญจนบุรี

**แบบสอบถามยืนยัน การพัฒนาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่อง
ในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์การพัฒนาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผล
ของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์**

คำชี้แจง:

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นจากผลการศึกษาดำเนินการตามกระบวนการ เพื่อรวบรวมข้อมูลในการทำการคุณวุฒิ
นิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สยาม

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ด้าน แนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่องใน
เขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

- ด้านที่ 1 ประสิทธิภาพ ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน
- ด้านที่ 2 ประสิทธิภาพ ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ระดับจังหวัดกาฬสินธุ์
- ด้านที่ 3 ประสิทธิภาพ ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา ระดับจังหวัดกาฬสินธุ์
- ด้านที่ 4 ประสิทธิภาพ ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน ระดับจังหวัด
กาฬสินธุ์
- ด้านที่ 5 ประสิทธิภาพ ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน ระดับจังหวัด
กาฬสินธุ์

3. การประเมินแนวทาง ในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการ
จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ (Rating scale) มาก กลาง และน้อย โดย
พิจารณาแนวทาง 3 ด้านเพื่อพิจารณา ได้แก่ "ความเหมาะสม" "ความเป็นไปได้" และ "เป็นประโยชน์"

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น โดยเป็นการวิเคราะห์ภาพรวม ซึ่งไม่มีผลใดๆ ต่อ
ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคลหรือสถานศึกษา ขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามสภาพ
ความเป็นจริงและตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ข้อมูลของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัยและจะเป็น
ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในภาพรวมต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความอนุเคราะห์และการเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการตอบ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

นายปฐมชัย จิระอรุณ

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสยาม

รหัสประจำตัว: 6319002010

หมายเลขโทรศัพท์: 0942353955

(1) แบบแบบประเมิน ร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

ร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			เป็นประโยชน์			
			มาก	กลาง	น้อย	มาก	กลาง	น้อย	มาก	กลาง	น้อย	
ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน												
ข้อที่	ชื่อแนวทาง	แนวทางประกอบ										
1.	การยกระดับทรัพยากรและงบประมาณอย่างมีกลยุทธ์ เพื่อคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน	1.1 ส่งเสริมความเป็นอิสระและความคล่องตัว สนับสนุนให้โรงเรียนมีความอิสระในการบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณมากขึ้น ซึ่งเป็นประเด็นที่โรงเรียนทุกขนาดให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ										
		1.2 จัดสรรทรัพยากรตามความต้องการ พิจารณาจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอ โดยเฉพาะในโรงเรียนที่ยังมีค่าเฉลี่ยความพร้อมด้านนี้ต่ำ										
		1.3 พัฒนาศักยภาพการระดมทรัพยากร จัดอบรมหรือสร้างเครือข่ายเพื่อให้โรงเรียนสามารถระดมทรัพยากรจากภาคส่วนอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ										
2.	การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเข้มข้น เพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน	2.1 ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม สนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองและสร้างผลงานทางนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ซึ่ง										
		2.2 พัฒนาคุณภาพและสมรรถนะครู จัดโปรแกรมพัฒนาครูที่เน้นสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อการเป็นโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรม										
		2.3 บริหารอัตรากำลังครู แก้ปัญหาความเพียงพอของครูต่อจำนวนนักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโดยรวม										
3.	การเสริมสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เน้นคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน	3.1 เน้นทักษะการประสานสัมพันธ์ พัฒนาทักษะการประสานงานกับทุกภาคส่วน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อประสิทธิผล										
		3.2 สร้างแรงจูงใจและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง เสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้นำที่สามารถสร้างแรงจูงใจและโน้มน้าวบุคลากรให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้										

ร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการระดับจังหวัด กาญจนบุรี			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			เป็นประโยชน์			
			มาก	กลาง	น้อย	มาก	กลาง	น้อย	มาก	กลาง	น้อย	
4.	การขับเคลื่อนนโยบายจากภาครัฐและต้นสังกัด ด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน	4.1 สร้างความชัดเจนและต่อเนื่องของนโยบาย หน่วยงานต้นสังกัดควรสื่อสารนโยบายและทิศทางการดำเนินงานให้ชัดเจน เพื่อลดความสับสนและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของโรงเรียน										
		4.2 สนับสนุนผ่านนโยบายที่เอื้อต่อการปฏิบัติ หน่วยงานต้นสังกัดควรออกแบบนโยบายที่ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนนาร่องอย่างเป็นรูปธรรม										
5	การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีภายนอก เพื่อคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน	5.1 สนับสนุนอุปกรณ์ที่ทันสมัย จัดหาหรือสนับสนุนให้โรงเรียนเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งเป็นปัจจัยที่ได้รับคะแนนสูงสุดในด้านนี้										
		5.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางเทคโนโลยี ส่งเสริมความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา										
ด้านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ระดับจังหวัดกาญจนบุรี												
ข้อที่	ชื่อแนวทาง	แนวทางประกอบ										
1	การเสริมสร้างปัจจัยภายในให้มีความแข็งแกร่ง	1.1 การพัฒนาศักยภาพครูอย่างเป็นระบบ ปัจจัยด้านครูมีอิทธิพลเชิงบวกสูงสุด โดยการเพิ่มจำนวนครูให้สอดคล้องกับจำนวนนักเรียนและคุณภาพการจัดการเรียนการสอน จัดหลักสูตรฝึกอบรมต่อเนื่องด้านนวัตกรรมการสอน และส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะของครูในการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา										
		1.2 การยกระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ โดยการส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารในการขับเคลื่อนนโยบายเชิงนวัตกรรม และจัดโครงการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง										
		1.3 การจัดการทรัพยากรและงบประมาณ ทรัพยากรและงบประมาณมีความสำคัญต่อการพัฒนานวัตกรรม โดยการเพิ่มทรัพยากรและงบประมาณ										

ร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา กาญจนบุรี		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			เป็นประโยชน์				
		มาก	กลาง	น้อย	มาก	กลาง	น้อย	มาก	กลาง	น้อย		
		อย่างเพียงพอและยืดหยุ่นในการใช้จ่าย และจัดระบบศูนย์กลางการแบ่งปันทรัพยากรร่วม										
		1.4 การพัฒนาเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐาน ความพร้อมด้านเทคโนโลยีภายใน โดยการพัฒนาเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการเรียนรู้แบบนวัตกรรม										
2	การปรับปรุงปัจจัยภายนอก	2.1 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและครอบครัวให้สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนกับองค์กรภายนอก เช่น มหาวิทยาลัย ภาคเอกชน และองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร										
		2.2 การปรับโครงสร้างนโยบายสนับสนุน นโยบายจากต้นสังกัดเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างกลไกการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและนโยบายรัฐให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ และลดขั้นตอนการรายงานที่ไม่จำเป็น										
		2.3 การส่งเสริมการมีส่วนร่วม สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในกระบวนการพัฒนานวัตกรรม										
3	การประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	3.1 ออกแบบระบบประเมินผลที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน										
		3.2 ใช้ข้อมูลในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและนวัตกรรมการศึกษา										
		3.3 จัดตั้งคณะทำงานประสานงานระหว่างส่วนกลางและสถานศึกษา										
ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา ระดับจังหวัดกาญจนบุรี												
ข้อที่	ชื่อแนวทาง	แนวทางประกอบ										
1		1.1 หน่วยงานกำกับดูแลในระดับจังหวัดควรจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นให้แก่โรงเรียนอย่างเพียงพอ										

ร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการระดับจังหวัด กาญจนบุรี		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			เป็นประโยชน์		
		มาก	กลาง	น้อย	มาก	กลาง	น้อย	มาก	กลาง	น้อย
การสนับสนุนทรัพยากร และงบประมาณอย่างทั่วถึง และยืดหยุ่น	1.2 เพิ่มความคล่องตัวในการบริหารจัดการเพื่อให้โรงเรียนสามารถนำไปใช้ แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำได้อย่างตรงจุด									
	1.3 ส่งเสริมการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่โรงเรียนใน พื้นที่นวัตกรรม									
2 การพัฒนาครูและส่งเสริม ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	2.1 มีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะครูในการดูแลนักเรียนกลุ่ม เปราะบาง									
	2.2 พัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำในการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โดยเฉพาะ									
	2.3 ส่งเสริมโครงการสร้างครูท้องถิ่นหรือโครงการครูรักษากัน									
3 การส่งเสริมความพร้อมและ การเข้าถึงเทคโนโลยี	3.1 จังหวัดควรสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีให้แก่โรงเรียนและ ชุมชน									
	3.2 ให้นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และนวัตกรรมได้อย่างเท่า เทียม									
	3.3 สนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนและการบริหารโรงเรียน									
4 การสร้างความชัดเจนเชิง นโยบายจากหน่วยงานต้น สังกัด	4.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายและทิศทางที่ชัดเจนในการสนับสนุนการ ลดความเหลื่อมล้ำ									
	4.2 สื่อสารและติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ									
	4.3 พัฒนานวัตกรรมเชิงนโยบาย เช่น การปรับปรุงกฎระเบียบและนโยบายให้ คล่องตัว									
5 การกำหนดเป้าหมายที่ ชัดเจน	5.1 โรงเรียนควรได้รับการส่งเสริมให้ตั้งเป้าหมายด้านการลดความเหลื่อมล้ำที่ ชัดเจนและเป็นรูปธรรม									

ร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการระดับจังหวัด กาญจนบุรี			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			เป็นประโยชน์		
			มาก	กลาง	น้อย	มาก	กลาง	น้อย	มาก	กลาง	น้อย
5.2 ส่งเสริมความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในระดับจังหวัด ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน และองค์กรวิชาชีพ											
ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนนาร่องในการบริหารงาน ระดับจังหวัดกาญจนบุรี											
ข้อที่	ชื่อแนวทาง	แนวทางประกอบ									
1	การบริหารจัดการ ทรัพยากรและงบประมาณ	1.1 จัดตั้งกองทุนนวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเพื่อสนับสนุนโรงเรียนตามความต้องการเฉพาะ									
		1.2 พัฒนาระบบ e-Budgeting สำหรับโรงเรียนนาร่องเพื่อเพิ่มความคล่องตัวทางการเงิน									
		1.3 ลดขั้นตอนการรายงานต่อต้านสังกัด โดยใช้ระบบรายงานอัตโนมัติ									
		1.4 อบรมทักษะการระดมทรัพยากร จากชุมชนและภาคเอกชน									
2	การพัฒนาครู	2.1 จัดหลักสูตรพัฒนาครู ด้านการออกแบบหลักสูตรท้องถิ่นและการประเมินผลตามบริบทโรงเรียน									
		2.2 สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการสอนระหว่างโรงเรียนนาร่อง									
		2.3 ออกแบบระบบแรงจูงใจ สำหรับครูที่สร้างผลงานนวัตกรรม									
3	การจัดการเป้าหมายของ โรงเรียน	3.1 ส่งเสริมการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และสื่อสารไปยังบุคลากรอย่างทั่วถึง									
		3.2 จัดเวทีรับฟังความคิดเห็น โรงเรียน-หน่วยงานต้นสังกัดทุกไตรมาส									
		3.3 พัฒนาระบบติดตามและประเมินผล การดำเนินงานตามเป้าหมาย									
4	การดำเนินการด้าน เทคโนโลยีระดับจังหวัด	4.1 จัดหาอุปกรณ์ดิจิทัลพื้นฐาน ครบทุกโรงเรียน									
		4.2 พัฒนาแพลตฟอร์มกลาง สำหรับแชร์ทรัพยากรการเรียนรู้									
		4.3 จัดฝึกอบรมดิจิทัลลิเทอเรซี แก่ผู้บริหารและบุคลากร									

ร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			เป็นประโยชน์		
			มาก	กลาง	น้อย	มาก	กลาง	น้อย	มาก	กลาง	น้อย
5	การแปรรูปนโยบายรัฐและต้นสังกัด	5.1 พัฒนานโยบายที่ชัดเจน และสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนนาร่อง									
		5.2 ปรับปรุงระบบนโยบาย ให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน									
		5.3 สร้างกลไกสนับสนุน การตัดสินใจเชิงนโยบายของโรงเรียน									
6	การจัดการอิทธิพลทางการเมือง	6.1 สร้างกลไกป้องกัน การแทรกแซงทางการเมืองในนโยบายโรงเรียน									
		6.2 พัฒนาระบบคุ้มครอง ความเป็นอิสระทางวิชาการของโรงเรียน									
		6.3 สร้างความเข้าใจ กับภาคการเมืองเกี่ยวกับความสำคัญของความเป็นอิสระทางการศึกษา									
ด้านการมีส่วนร่วมและกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วน ระดับจังหวัดกาญจนบุรี											
ข้อที่	ชื่อแนวทาง	แนวทางประกอบ									
1	การส่งเสริมเชิงนโยบายและการสนับสนุนที่ชัดเจน:	1.1 หน่วยงานกำกับดูแลในระดับจังหวัดและเขตพื้นที่ควรออกแบบนโยบายที่เอื้อต่อการสร้างความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม									
		1.2 การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการที่เกิดจากความร่วมมือ									
		1.3 การสร้างเวทีกลางเพื่อเชื่อมโยงโรงเรียนกับภาคส่วนต่างๆ									
		1.4 การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่เน้นการมีส่วนร่วม									
2	การจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณเพื่อการมีส่วนร่วมโดยเฉพาะ	2.1 จังหวัดและโรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอย่างเพียงพอสำหรับกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยตรง									
		2.2 การจัดประชุมผู้ปกครอง									
		2.3 การจัดกิจกรรมเปิดบ้าน (Open House) เพื่อให้ชุมชนและหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม									
		2.4 การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับโครงการที่พัฒนาร่วมกัน									
3	การพัฒนาภาวะผู้นำที่เน้นการสร้างเครือข่าย	3.1 ควรมีการพัฒนาผู้บริหารให้มีสมรรถนะในการประสานงานและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วน									

ร่างแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการระดับจังหวัด กาญจนบุรี		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			เป็นประโยชน์		
		มาก	กลาง	น้อย	มาก	กลาง	น้อย	มาก	กลาง	น้อย
4	การยกระดับบทบาทครูในการเป็นผู้ประสานงาน	4.1 ควรส่งเสริมให้ครูมีทักษะและความพร้อมในการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ไม่ใช่แค่ในมิติของการสอน แต่รวมถึงการ ร่วมกันวางแผนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน								
5	การต่อยอดจุดแข็งและพัฒนาจุดที่ควรปรับปรุง	5.1 ควรต่อยอดและรักษามาตรฐานการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษา								
		5.2 ยกระดับการมีระบบและกลไกสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อ สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยโรงเรียนและหน่วยงานส่วนกลางจึง ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบและกลไกนี้ให้มีความชัดเจนและมี ประสิทธิภาพมากขึ้น								

ภาคผนวก ฉ

โรงเรียนตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์ประเมินแนวทางในการดำเนินงาน ฯ

ผู้ให้ข้อมูลการศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ผู้อำนวยการโรงเรียน ขนาดเล็ก	ผู้อำนวยการโรงเรียน ขนาดกลาง	ผู้อำนวยการโรงเรียน ขนาดใหญ่
ร.ร. หนองปรือพิทยาคม	ร.ร. เทพศิรินทร์ลาดหญ้าฯ	ร.ร. ท่าม่วงราษฎร์บำรุง
ร.ร. พนมทวนพิทยาคม	ร.ร. ทองพูนภูมิวิทยา	ร.ร. อุดมสิทธิศึกษา
ร.ร. ไทรโยคน้อยวิทยา	ร.ร. ด่านมะขามเตี้ยวิทยา	ร.ร. วิสุทธรังษี กาญจนบุรี

ที่ มส ๐๒๑๐.๐๔ / ว ๑๐๓

บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสยาม
๓๘ ถนนเพชรเกษม แขวงบางหว้า
เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐

๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ประเมินแนวทางในการดำเนินงาน ฯ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองปรือพิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบประเมินแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายปฐมชัย จิระอรุณ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาภาวะผู้นำและนวัตกรรม การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม ได้รับการอนุมัติให้ทำคุณูปการ เรื่อง “แนวทางในการดำเนินงานเพื่อ เพิ่ม ประสิทธิภาพของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลเรือดริหึงสุภัทรา เอื้องวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคุณูปการ (หลัก) และ รองศาสตราจารย์ ดร.อริศรา เล็กสรรเสริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคุณูปการ (ร่วม) นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม จึงขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้มี ประสบการณ์ประเมินแนวทาง ในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการ การศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ตามแบบสอบถามในเอกสารแนบนี้ โดยข้อมูลที่ได้รับการให้ข้อมูลของท่าน จะไม่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ให้ข้อมูลใดๆ ทั้งสิ้น และข้อมูลที่ได้จะนำมาใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ประเมินแนวทางในการดำเนินงาน ฯ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ชนิตา รักษ์พลเมือง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์

E-mail: phd_ed2@siam.edu โทร. ๐ ๒๔๕๗ ๐๐๖๘ ต่อ ๕๓๒๙ โทรสาร ๐ ๒๘๖๘ ๖๘๕๒

หมายเหตุ : ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อนักศึกษา นายปฐมชัย จิระอรุณ โทร. ๐๙๔ ๒๓๕ ๓๙๕๕

ประวัติผู้วิจัย
นายปฐมชัย จิระอรุณ

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาเอก** นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม
- ปริญญาโท** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
- ปริญญาตรี** ศิลปศาสตรบัณฑิต เอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เกียรตินิยมอันดับ 1

ประสบการณ์การทำงาน

- พ.ศ.2567 – 2568 ข้าราชการครูโรงเรียนหนองรีประชานิมิต หมู่2 ตำบลหนองรี อำเภอปอพลอย จังหวัดกาญจนบุรี
- พ.ศ.2563 – 2567 ข้าราชการครูโรงเรียนบ้านอ่างหิน หมู่๘ ตำบลวังไผ่ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี
- พ.ศ. 2563 อาจารย์ประจำสาขาภาษาอังกฤษเพื่ออุตสาหกรรมบริการ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
- พ.ศ.2560 – 2562 ครูหลักสูตร IEP (Intensive English Program) โรงเรียนวีรศิลป์ อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี รับผิดชอบสอนวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6